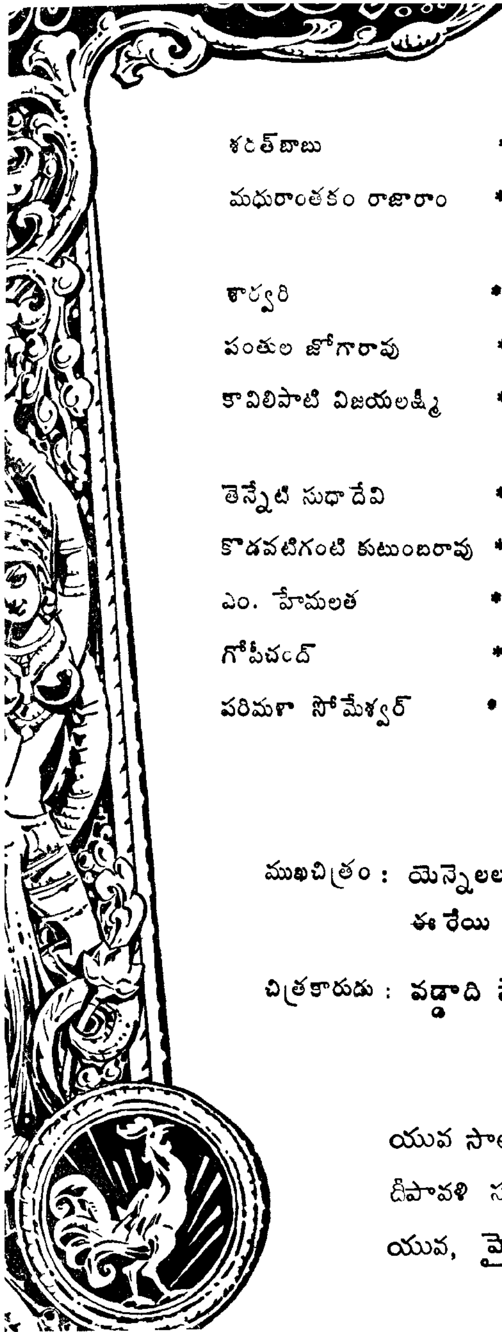

జూన్ 72 1.50

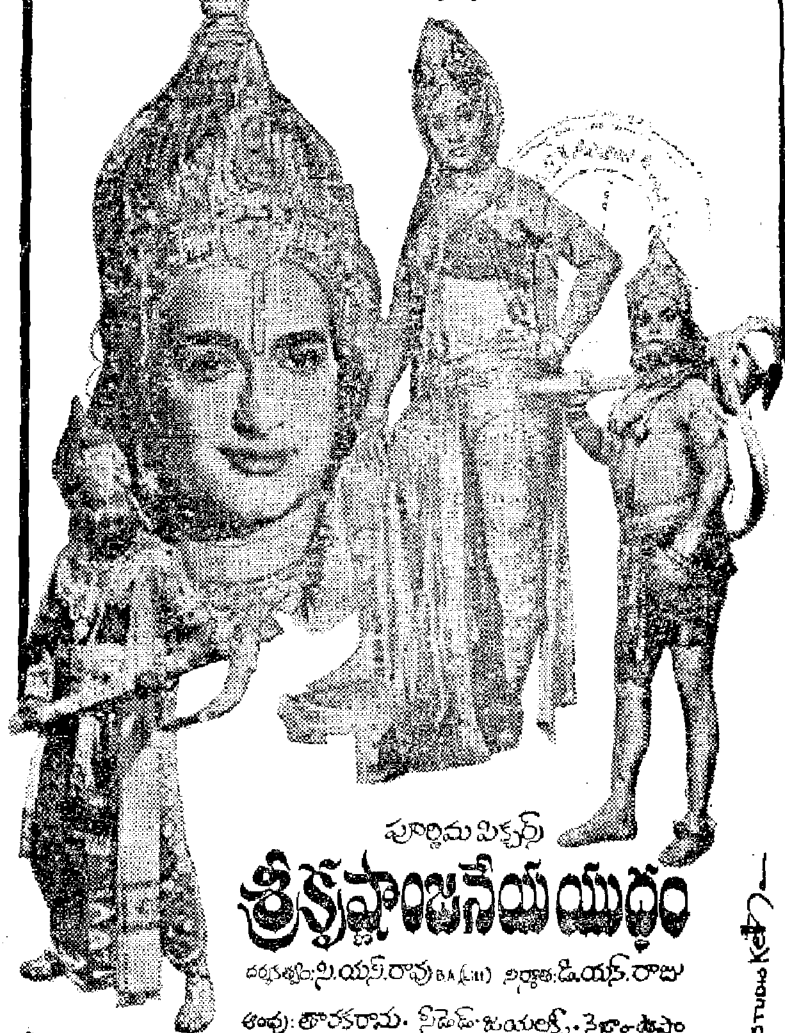
అద్దమేలంటాది - అందాల నా యెంకి -

ముఖచిత్రం : యెన్నెలల సొగసంత యేటిపాలేనటర
ఈ రేయి నన్నొల్ల నేరవా రాజ

చిత్రకారుడు : వడ్డాది పాపయ్య

యువ సాలుచందా రూ. 18-00
దీపావళి సంచికతో రూ. 23-00
యువ, హైదరాబాదు - 1.

అహంకారముతో బలరాముడు-
అజ్ఞానంతో సత్యభామ పెంచుకున్న
దర్పమును అణచి, ఆంజనేయుని
భక్తికి గల శక్తిని నిరూపించిన
పుణ్య చరిత్ర!
పూర్ణిమ పిక్చర్స్
శ్రీకృష్ణాంజనేయ యుద్ధం
దర్శకత్వం: సి.యస్.రావు B.A.(Lit) నిర్మాత: డి.యస్.రాజు
ఆంధ్ర: తారకరామ • సీడెడ్ • జయలక్ష్మి • నైజాం
మైసూరు నవయుగ పిక్చర్ సర్క్యూట్
THARAKARAMA
STUDIO

ఈ నెల (మే) యువ, చూడముచ్చటగా ఉంది, ముఖ్యంగా ముఖచిత్రం చాలా బాగుంది.

పోతే "ఆశల ఆరాటంలో జీవన పోరాటం" "తప్పటడుగు" సీరియల్ నవలలు, ఒకదానికి ఒకటి పోటా పోటీగా నడుస్తున్నాయి.

కథలన్నీ బాగున్నాయి, ముఖ్యంగా "రాత్రి" కథ చాలా బాగుంది. ఊహించలేని సస్పెన్సుతో మమ్మల్ని ఆకట్టుకొంది. రచయిత గార్కి మా అభినందనలు.

మిగతా, కార్టూన్‌లు, వ్యాసాలు, చిత్రాలు అన్నీ బాగున్నాయి.

— ఎ. వరప్రసాద్, సక్కుబాయి
హైదార్బాద్

మే యువ సంచిక ముద్రణ చాలా బావున్నది. నీతికి నిర్వచనం, కళ్లు కథలు బావున్నవి. కథలన్నింటిలోను సీరియల్ పల్లీయులే చాలబావున్నందుకు సంతోషము. రాజకీయ వ్యంగ్య చిత్రాలు అందర్నీ బాగా ఆకర్షిస్తున్నవి.

—జక్కిరెడ్డి శశిధరరెడ్డి, అందె.

మే నెల యువ ముఖ చిత్రం, చాలాబావుంది. ఈసారి కథానికలన్నీ చాలా బావున్నాయి. మన ప్రధాని బంగ్లాదేశ పర్యటన ఫొటోలు బావున్నాయి. తప్పటడుగు సీరియల్ ఏనెలకానెల చాల ఆనందాన్ని కలుగచేస్తున్నది.

'ఆశల ఆరాటంలో జీవనపోరాటం' ఈ నెల చదువుతూ వుంటే, చాలాబాధనిపించింది.

—గురజాడ సరస్వతీరావ్, హైద్రాబాద్.

మే 72 నెల యువలోని పరిమళా సోమేశ్వర్ గారి తప్పటడుగు, కావిలిపాటి విజయలక్ష్మి గారి ఆశల ఆరాటంలో జీవనపోరాటం, ఈ రెండు సీరియల్సూ అయస్కాంతములా ప్రతి మనిషిని చాలా బాగా ఆకర్షిస్తున్నవి, ఇంక వి. యస్. చెన్నూరి గారి రచన నాకు చాలా బాగా నచ్చింది.

—ఏపూరు లక్ష్మణస్వామి శెట్టి,
యల్కూరు.

"యువ భారతి" ముఖచిత్రంతో వెలువడిన మే నెల సంచిక చాలా ఆకర్షణీయంగా ఉంది. యిందులో ముఖ్యంగా "తప్పటడుగు" సీరియల్ చదివిన కొలది యింకా చదవాలనిపించేలా ఉంది. రచయిత్రి పరిమళా సోమేశ్వర్ గార్కి మా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు. తరువాత 'కళ్లు' మరియు 'నీతికి నిర్వచనం' కథలు కూడా చదివి చాలా ఆనందించాము.

—యాలాల కాశీనాథ్ వై. సుజాత,
యాదగిరిగుట్ట.

దక్షిణ భారతదేశంలో ప్రప్రథమముగా
పూర్తి ఔట్‌డోర్‌లో నిర్మింపబడిన
తప్పక చూడవలసిన రంగుల చిత్రం

డూండీ సమర్పించు
త్రిమూర్తి ప్రొడక్షన్స్ వారి

గూడుపుఠాణి

ORWO కలర్

నిర్మాతలు: పి. బాబ్జీ, జి. సాంబశివరావు దర్శకత్వం: పి. లక్ష్మీదీపక్

శ్రీ ఫిలింస్

VEEKAY

టంలో జీవన పోరాటం" చాలా బాగుంటోంది. "పరోపదేశం" కథ చాలా నవ్వు పుట్టించింది. ముదిగొండ శివప్రసాద్‌గారి "రాత్రి" కథ ముగింపు మాకెవ్వరికి అర్థం కాలేదు. అన్నిటికన్నా ఆకర్షణ "సంపాదకీయం". ఆంధ్రదేశానికి ఎంతో దూరంలో ఉన్న మాకు అక్కడ ఏమి జరుగుతున్నదో చక్కగా వివరించారు.

—ముదిగొండ యోగీంద్రశర్మ, భోపాల్.

"మే 72" యువ చాలా బాగుంది. స్త్రీ సాహసం, మధుమతి, నీతికి నిర్వచనం, కళ్ళు, కథలు చాలా బాగున్నాయి. విజయలక్ష్మిగారి సరియైన యువకే హైలైట్. "తప్పటడుగు" చాలా ఇన్‌ట్రస్టింగుగా వుంది.

—పి. గిరిజారెడ్డి, మధు, నాగిరెడ్డిపల్లె

'అశల అరాటంలో జీవన పోరాటం'లో, వుత్తమురాలయిన శాంత కష్టాలలో నున్న తమ కుటుంబ శ్రేయస్సుకోసం, ప్రేమికులను వేరుచేసి, మరిది ద్వారా కట్నం సొమ్ము పొంది, కష్టాలను గట్టెక్కించుకోవాలనుకోవడం ఎంతో సహజంగా వుంది.

'మధుమతి', 'స్త్రీసాహసం' కథలు బావున్నాయి — కుమారి దారా లక్ష్మి, కామాక్షి, విజయనగరం.

కడుపు సరిగ్గా లేదా?

వాయువు?
కడుపులో ఆమ్లము?
గుండెల్లో మంట?
అజీర్ణము?

2 రెన్నీ నమలండి.

సత్వరం
కడుపులో
హాయిగా వుంటుంది

పిప్పరమెంటు రుచిగల రెన్నీ దగ్గర వుంచుకోండి.

ఒక నికోలస్ Ⓝ ఉత్పాదన

mcm/ni/4 tel

ఫిలిం పరిశ్రమ సేవకు చిహ్నము

వెస్సీస్

విజయ స్టూడియోస్
వాహిని స్టూడియోస్
మదరాసు

యువ

సచిత్ర మాసపత్రిక

సంచాలకుడు: చక్రపాణి

సంపుటి 25 | జూన్—1972 | సంచిక 6

గత మార్చిలో జరిగిన ఎన్నికల అనంతరం, రాష్ట్రాలలో ఏర్పడిన కొత్త మంత్రి మండలులు, ఎన్నికలలో చేసినవాగ్దానాలను నిలుపుకొంటా మంటూ ఆర్థిక సంస్కరణలను అమలు జరపడానికి పథకాలను తయారు చేస్తున్నాయి. ఇలా తయారవుతున్న సంస్కరణలలో ముఖ్యమైనవి, భూసంస్కరణలు; ఆస్తి సంస్కరణలు.

భూసంస్కరణలను అమలు జరపడంకోసం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము ఒక ఆర్డినెన్సును జారీచేసింది. ఆ ఆర్డినెన్సు ప్రకారం, పది ఎకరాలకుపైబడిన భూమి గలవారెవ్వరూ, తమ భూమిలో ఒక ఎకరాన్నికూడా అమ్మడంద్వారాగాని, దానం ఇవ్వడంద్వారాగాని అన్యాక్రాంతం చెయ్యకూడదు. దీనినిబట్టి, ఒక కుటుంబీకుడు తన యజమానిత్వంలో పదిఎకరాలకన్న ఎక్కువ భూమిని కలిగివుండకూడదనే నిబంధన అమలులోకి వస్తుందేమో అని చాలామంది అనుకున్నారు. కాని, ఒక కుటుంబానికి ఎంత భూవసతికిమించి వుండకూడదో ఇంకా నిర్ణయం చెయ్యలేదనీ, పదిఎకరాలకుమించిన భూమిని ఎవరూ అన్యాక్రాంతం చెయ్యకూడదని ఆర్డినెన్సులో పేర్కొనడం కేవలం జాగ్రత్త కోసమేననీ ముఖ్యమంత్రి ప్రకటించారు. సంతోషం. కాని, కుటుంబానికి ఎంత ఆస్తి వుండాలనే విషయాన్ని నిర్ణయించడంలో, రాజకీయ ప్రయోజనాలను కాకుండా, ఆర్థిక పరిస్థితులను దృష్టిలో వుంచుకోవలసిన అవసరం

ఎంతైనావుంది. ప్రస్తుతం, నిత్యజీవితానికి కావలసిన వస్తువుల ధరలూ, ఒక కుటుంబీకుడు తన పిల్లలను చదివించడానికయ్యే ఖర్చులూ, అన్నిటికన్నా ముఖ్యంగా తన భూమిలో సరియైన పద్ధతిలో వ్యవసాయం చేసుకోడానికి అయ్యే ఖర్చులూ— వీటన్నిటినీ దృష్టిలో పెట్టుకొని, తగినంత ఆదాయాన్ని ఇచ్చేపాటి భూమిని కనీసపు పరిమితిలో నిర్ణయించకపోతే, వ్యవసాయదార్లు బాగా దెబ్బతింటారు.

అలాగే, పట్టణాలలోవుండే ఆస్తిపరిమితిని నిర్ణయించడంలో కూడా సరియైన ఆర్థిక పరిస్థితులను దృష్టిలో వుంచుకోవాలి పట్టణాలలోని ఆస్తి, మూడులక్షల విలువకు పైబడి ఏ కుటుంబీకుడికి వుండకూడదని చౌదరి కమిటీవారు సూచించినట్లు ప్రకటన జరిగింది. ఇది కూడా చాలా ఆలోచించి నిర్ణయించవలసిన విషయం. ఏమంటే. మూడులక్షల రూపాయల విలువగలఆస్థి అంటే, ఆ ఖరీదుచేసే ఇళ్లు అన్నమాట. ఆ ఖరీదుచేసే యిళ్ల మీద, సంవత్సరానికి 18 వేలకుమించి అద్దె రాదు ఆ అద్దెలో ఇంటిపన్నులకు సుమారు నాలుగువేలు పోతుంది. ఇన్‌కంటాక్స్ వెయ్యి రూపాయలు పోతుంది. మిగిలేది పదమూడువేలు, అంటే సొంతదారు, తనకువున్న యిళ్లు అన్నీ అద్దెకుయిస్తే వచ్చే ఆదాయం అది. అలాంటప్పుడు అతడు నెలకు ఏ నాలుగువందలో అద్దెయిచ్చి వేరే యింట్లోవుండాలి. లేదా సొంత యింట్లోనే వుంటే, ఆమాత్రం ఆదాయం తగ్గించుకోవాలి. అంటే, కుటుంబ ఖర్చులకు అతడికి మిగిలేది నెలకు ఆరు, ఏడువందలు. అయిదుగురు సంతానం, భార్య, భర్తవున్న సంసారం ఆరేడు వందల రూపాయల ఆదాయంతో బస్తీలో బ్రతకాలంటే ఎంత కష్టమో ఆ బ్రతుకు అనుభవించే వారికే తెలుస్తుంది. మామూలుగా ఆరేడు వందల జీతం తెచ్చుకొనే వుద్యోగులకు, ఆ జీతంకాక యింటిఅద్దె అలవెన్సు, మందుల ఖర్చులూ మొదలైనవి గవర్నమెంటు యిస్తుంది. ఇళ్ల అద్దెలమీద బ్రతికేవారికి ఇవేమీ వుండవు. పైగా ఇళ్ళకు సున్నం కొట్టించడానికీ, మరమ్మత్తులకీ ఖర్చులు ప్రతిఏటా వుంటాయి. ఇవన్నీపోతే, పిల్లలను చదివించుకోడానికీ, పెళ్ళిళ్లు చెయ్యడానికీ, రోగాలువస్తే నయం చేయించుకోడానికీ డబ్బు చాలదు. అంచేత, ఆస్తిమీద ఆధారపడి జీవించే కుటుంబాలు కష్ట, నష్టాలకు గురికాకుండా, పట్టణాలలోని ఆస్తి పరిమితిని నిర్ణయించడంలో జాగ్రత్తగా వుండాలి.

అసలు ప్రస్తుతం, మనదేశాన్నీ, రాష్ట్రాన్నీ పీడిస్తూవున్న పెద్ద సమస్య ఏమిటంటే, చదువుకున్నవారికీ, చదువుకోనివారికీ ఉద్యోగాలు, అంటే సంపాదనకు ఆధారాలు లేకపోవడం. ఈ నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించాలంటే, వృత్తి

పనులూ, పరిశ్రమలూ బాగా ఎక్కువ అయేటట్టు చూడాలి. భూసంస్కరణ అంటూ. ఏ వ్యక్తీ యింతకన్న ఎక్కువ భూమిని కలిగివుండరాదు అనే నిర్ణయ చేసినందువల్ల, నిరుద్యోగ సమస్య ఏమాత్రం పరిష్కారంకాదు. ఏమంటే, యజ మానులు ఎవరైనా ప్రస్తుతం వ్యవసాయంలోవున్న భూమిలో సేద్యం చేసేవా సంఖ్య, యజమానులసంఖ్య మారినట్లుగా మారలేదు. కొత్తగా, ప్రస్తుత వ్యవసాయం జరుగని బీడు భూమిని వ్యవసాయంలోకి తెస్తే కొంత ఎక్కువ మందికి పని దొరుకుతుంది. అంచేత, ప్రభుత్వం ముఖ్యంగా చెయ్యవలసిన పని. బంజరుభూములను పంచిపెట్టడం. అలాగే, పట్టణాలలోని ఆస్తిపరిమితివిషయంకూడా. ఇన్ని లక్షలరూపాయల విలువకు మించిన ఆస్తి ఎవరికీ వుండకూడదనే నిబంధన అమలులోకి వచ్చినప్పుడు, ఆ పరిమితికి మించిన ఆస్తిని మరొకళ్ళకు అమ్మడం జరుగుతుంది. దీనివల్ల కూడా కొత్తగా ఉద్యోగకల్పన అనేది ఏమీ జరగదు. ఇవి కేవలము భాగ్యవంతుల సంఖ్యను తగ్గించడానికి అమలుజరిపే కార్యక్రమాలు మాత్రమే. వీటివల్ల బీదరికమూ, నిరుద్యోగసమస్యా మాత్రం పరిష్కారంకావు.

నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించడంలో చాలావరకు తోడ్పడేది, నిర్మాణ కార్యక్రమము. ప్రస్తుతంవున్న రోడ్లను బాగుచేయించడము, రోడ్లులేని వూళ్ళకు రోడ్లు వేయించడము, ప్రతి ఊరులోను పాఠశాలలకు భవనాలను నిర్మించడము, రోడ్లకు రెండువైపులా చెట్లమొక్కలను నాటించి, వాటిని పశువులు తినివెయ్యకుండా కాపలా వేయించడము, చిన్నవాగులమీద వంతెనలను కట్టించడము, బంజరు భూములను సాగుచేయించడము, గ్రామాలలోని బజార్లను శుభ్రంగా వుంచేటట్టు జవాబుదారీగా మనుష్యుల్ని నియోగించడము, ప్రతిగ్రామానికీ ఒక తోటను వేయించడము మొదలైన కార్యక్రమాలను ఎన్నిటినో అమలు జరిపి, ఎంతోమందికి ఉద్యోగాలు చూపించవచ్చును. ఈ ఉద్యోగాలవల్ల ఆర్థిక ప్రయోజనం కూడా వుంది.

ఇలాటి నిర్మాణ కార్యక్రమాలను అమలు జరపక పోయినట్లయితే, రాజకీయ దృక్పథంతో ఎన్ని సంస్కరణలను అమలు జరిపినా, ప్రజల ఆర్థికస్థితి బాగుపడక పోగా మరింత చెడిపోతుంది.

జూన్ నెల

భావపరిచయ పోటీ

బహుమతి పొందిన వ్యాఖ్య

ఇంటజూడ నెపుడు నిల్లాలి సణుగుడు
బయట రేడియోల పాడుగోల
చిత్తశాంతి గూర్చె చెవిలోన జోరీగ
తాతగారి బ్రతుకు ధన్యమయ్యె।

—డి. వి. శేషయ్య,
తిరువొత్తియూర్.

గంగానదీ తీరాన నీలాటిరేవులో అమ్మలక్కలంతా చేరుకున్నారు. అందులో కృష్ణప్రియ అనే ఆమె ఒక బ్రాహ్మణ వితంతువు. ఈమెకు కలహప్రియ అనే బిరుదు సార్థకమనిపిస్తుంది. ఏవేవో గొడవలు చెప్పుకుపోతూనే వుంటుంది. అవి కాదనటానికి ఎవళ్లకూ దమ్ములుండవు.

అంది "సంపద తగ్గిపోవటం కూడా ఇలానే బిందూ!"

బిందువాసిని శ్రీమంతుల ఇంటిబిడ్డ, శ్రీమంతుల ఇంటి కోడలున్నూ ! ఇప్పుడామె పుట్టింటికి వచ్చింది. ఆ చెప్పేది తనతోనే ననుకుని, "ఏమిటత్తా!" అనడిగింది బిందు.

"అదే. హారాన్ ముఖర్జీ సంగతి జ్ఞాపకమొచ్చి, అంటున్నా. మట్టంచేసేదాకా వాళ్ళని పట్టిన దేవతలు వదిలేట్టు లేరు."

నెలకిందటే ముఖర్జీ కొడుకు, ఆరేళ్ళవాడు పోయాడు. అదే అనుకుని విచారంతో అన్నది బిందు "ఏంచేస్తాం అత్తా! చావు పుట్టుకలు మన చేతిలో వున్నాయా?"

"ఆ విషయం కాదు నే చెప్పేది. చావు బతుకులు దేవుడి చేతుల్లోనే వున్నాయి. కాని... ఇంతకీ ఆసంగతి నువ్వింకా వినలేదా అమ్మాయ్?" అనడిగింది కృష్ణప్రియ.

బిందు ఏంచెప్పలేక ఆమె ముఖంవేపు చూస్తూంది. "అయితే హారాన్ ముఖర్జీ గొడవ నువ్వేం వినలేదా?" అని మళ్ళీ అడిగింది, కృష్ణ.

"అదేమిటత్తా? దీనికి తోడు ఇంకో కష్టంకూడా వచ్చిపడిందా యేం?"

"ఆ(—దేవుడూ... వంగిన వాళ్ళనే ఇంకా లొంగదీస్తాట్ట. ఆ ఇంటికోడలు, బంగారు బొమ్మ! కష్టమంతా ఆ యిల్లాలిదే అనుకో. ఆ దరిద్రుణ్ణి కట్టుకుని ఒకనాడయినా సుఖపడ లేదుగా!"

బిందు కేం అంతుపట్టలే. కాని అక్కడున్న ఆడవాళ్ళందరికీ తాగుబోతు హారాన్ సంగతి తెలుసు. ఇంతలో కొత్తసంగతి ఏం జరిగిందా అని వాళ్ళంతా మళ్ళీ ఆలోచనలో పడ్డారు.

"అత్తా! అసలు సంగతేమిటో చెప్పవూ?" అనడిగింది బిందు.

"ఎందుకు చెప్పనమ్మా! చెప్పటానికి మనస్సు వప్పడంలేదు. ఇంతకీ ఆ పిల్లవాడు దౌర్భాగ్యుడు. వాడి నొసట అంత కష్టం రాసిపెడితే, మనం ఎన్నను కుంటే మాత్రం తప్పుతుందా?"

"ఏం కష్టం, చెప్పత్తా!" అని ఎంతో ప్రాధేయపడింది బిందు.

పలవలు చిలవలు మలుపులు తిప్పింది గాని, కృష్ణప్రియ అసలు సంగతి చెప్పనేలేదు. "పరాయి గొడవలు కలగజేసుకోనని చెప్పానుగా!" అని అనేసి వెళ్ళిపోయిందామె. ఆమెకు నోట్లో నువ్వుగింజ దాగదని అందరకూ తెలుసు.

ఆశ్చర్యపోయారు. స్నానాలు అయ్యాక ఎవరిళ్లకు వాళ్లు వెళ్లారు. బిందుకూడా ఇల్లుచేరుకుని, తడిగుడ్డలు మార్చుకుని, తల్లి దగ్గరకొచ్చి కూచుంది.

*　　　*　　　*

"బిందూ! ఇంత సేపు నీళ్లలో నానితే, ఒంటికి రాదుటే?" అన్నది తల్లి.

"దానికేంగానీ, హారాన్ ముఖర్జీకి ఏం జరిగిందే?"

"ఏమిటి జరిగేది?"

ఆయనకి మళ్లీ ఏదో కష్టమొచ్చిందని కృష్ణప్రియఅత్త చెప్పిందే, రేవులో నీకు తెలీదూ?"

"తెలియదే. ఏమని చెప్పిందేం?"

"వాళ్లని దేవుడు నీళ్లలో ముంచేస్తున్నాట్ట తాగుబోతు ఏం పట్టించుకోట్ట. కష్టమంతా ఇల్లాలిదేనుట. అయినా ఒహాళ్ల గొడవలో నేను కల్పించుకో" ననేసింది.

"పాపం! ఇప్పటికి జ్ఞానం తెలిసిందన్నమాట!" అన్నది తల్లి.

మధ్యాహ్నం కృష్ణప్రియ ఇంటికెళ్లి విషయ మేమిటో తెలుసుకుంటానని బిందు, వొద్దని తల్లి, వెళ్లే తీరతానని బిందు పట్టుపట్టింది. మన కళ్లముందు ఓ మనిషి మునిగిపోతూవుంటే చూస్తూ ఎలా ఊరుకోవడం? అని వాదించింది.

విరోధం కూడాను. వొద్దమ్మా!" అని పోరి చెప్పింది తల్లి.

"నాకు తెలుసు అయినా నేనతడి దగ్గరి కెళ్లడంలేదు. అతని భార్యని చూసి వస్తే, తప్పా? ఇరుగు పొరుగులు ఆపదలోవుంటే మనం కళ్లుమూసు కూర్చోవడమా?" అన్నది బిందు.

చివరికి తల్లే ఈ సంగతి వెల్లడించింది—బ్రాహ్మణ పాడీ జమీందారు అయిన నందిబాబు కింద హారాన్ గుమాస్తా. లెక్కల్లోంచి హారాన్ రెండొందలదాకా కొట్టేశాడు అతన్ని తెలిసిన వాళ్లెవరూ జామీన్ ఉండలేదు. ఉంటే బిందు తండ్రి ఉండాలి. కాని ఈయనకీ అతడికీ పడదు.

మళ్లీ తల్లి నడిగింది బిందు, ప్రాధేయంగా. 'మధ్యాహ్నం ఒక్కమాటు వెళ్లి ఆవిణ్ని చూసొస్తానమ్మా!' అందుకు తల్లి 'మీనాన్నకి తెలిస్తే కోప్పడతారమ్మాయ్!' అంటే కూడా 'భయంలేదులే' అనేసింది బిందు.

2

"హాలాద్‌పూర్" గ్రామం చాలా అందమైంది. ఊరి పక్కనించే గంగానది ప్రవహిస్తూంటూంది. ఈవూరు పూర్వం ధనవంతులకు ఆటపట్టు. అక్కడ ఇప్పుడున్నదల్లా పదిళ్ళు బ్రాహ్మణ కాయస్థులవీ, రైతువాళ్ళ ఇళ్లు ఓ డెబ్భయి. ఇవి తప్పితే అంతా అడవి!

ఇక్కడే వుంది హారాన్ ముఖోపాధ్యాయుని రెండంతస్థుల ఇల్లు. ఈ హాలాద్‌పూర్‌కు ఓ కోసు దూరంలోనే "బ్రాహ్మణపాడ్"—అంటే నందిబాబుగారి జమీ. ఆయన దగ్గరే హారాన్‌కు నెలకు ఇరవై రూపాయిల మీద నవుకిరీ. ఈ ఇరవై రాళ్లతో మునుపెలా గడిచేదో గాని, ఇప్పుడు చాలడంలే.

ఇంటో చూడబోతే — భార్యా, ఇద్దరు కొడుకులూ, ఇద్దరు కూతుళ్లూ, ఓ ముండమోసిన అక్కగారు... మునుపటి రోజుల్లో సంసారంలో లోటు కనిపించేది కాదు. ఇప్పుడు గుట్టుకాస్తా రట్టయింది. ఇవాళ బియ్యం లేవు, రేపు పప్పుల్లేవు, ఎల్లుండి కట్టెల్లేవు—ఇలా అది లేదు, ఇది లేదు, అనుకుంటూ రోజు రోజుకీ దరిద్రం పట్టి పీడిస్తూవుంటే—ఈ స్థితిలో అందరూ చేసే పనే అతడూ చేశాడు!

హారాన్ విశ్వాసపాత్రుడు కనుక మొదట్లో గౌరవంగానే గడుపు కొచ్చాడు. కాని, రానురాను మెల్లిమెల్లిగా జమీందారుకి హారాన్ పైన అనుమానం కలి

గింది. క్రమంగా అనుమానం
మూడువేలు లోటు కనిపించింది. జమీందారు అడిగాడు —

"ఇంత డబ్బేం జేశావ్?"

"ఖర్చయింది."

"అయితే దొంగతన మెందుకు చేశావ్?"

"సంసారం గడవక."

"జరిగిందేదో జరిగింది సగం జమకట్టు, వదిలేస్తాం"

"ఎక్కణ్ణుంచి తెచ్చేది? ఉన్నదల్లా ఒక్కిల్లు. కావాలంటే అది అమ్మేసి తీసుకోండి"

"మరి నీపెళ్లాం బిడ్డ లెక్కడుంటారు!"

"చెట్ల నీడని."

ఇలా జమీందారు ప్రశ్నలకు మొరాయించి జవాబులు చెప్పాడు హారాన్. అందుమీదట నందిబాబు ఇంకో ఉద్యోగస్తుణ్ని పిలిచి హారాన్ ఇంటివిషయాలు ఆరాతీయించాడు. గంజాయి తాగటంవల్ల హారాన్ కళ్లెప్పుడూ ఎర్రగా జ్యోతుల్లా వుంటాయనీ, ఇంకా ఏమేమో దురలవాట్లూ వ్యసనాలూ ఉన్నాయనీ తేలింది. ఇది తెలిసిన మర్నాడే చోరీ నేరంతో, హారాన్‌ను పోలీసుల కప్పగించారు!

ఇంతా జరిగినా, గ్రామంలో పిట్టకి తెలీదు. ఒక్క బిందు తండ్రి భవతరణ గంగూలికి మాత్రం తెలుసు. జమీందారు నందిబాబే ఆయనకి చెప్పివుంటాడు

గంగూలీ మంచి పలుకుబడి ఎలవాడు. తలుచుకుంటే హారాన్‌ని క్షణంలో విడిపించగలడు. కాని ఆపని చేయలేదు. కలహప్రియ అయిన కృష్ణప్రియ చెవిని ఈవార్త ఎలాపడిందో ఆమెకే తెలియాలి, ఆ దేవుడికే తెలియాలి!

* * *

వంటింటి వసారాలో హారాన్ భార్యా, విధవ కూతురు లలనా, వాడిన మొహాలతో ఎదురు బొదురుగా కూచుని వున్నారు. లలనకు ఇవాళ ఏకాదశి. కాని తల్లి ఏమీ తినలేదింతవరకూ

"మూడురోజులయింది వెళ్లి, ఇవాళ కూడా వచ్చేట్టు లేదే నాన్న! మేఘాలు కమ్ముకొస్తున్నయ్. వర్షం వచ్చిపడిందంటే నించుందికి చోటుండదు. నువ్వు కాస్తా కూస్తో ఎంగిలిపడు!" అన్నది లలన.

కుని తావళం తిప్పుకుంటూ వచ్చి, "అమ్మాయ్ ! ఇంకా భోజనం కాలే !" అనడి గింది. "ఇంకాస్సేపు చూస్తా" నంది విచారంగా, హారాన్ భార్య.

"నా తలకాయలాగుంది. ఇంకా చూసేదేమిటీ? గంజాయి తాగి, తందనా లాడుతూ ఏ ముండకొంపలో పడిఉన్నాడో! ఆ పోరంబోకు వెధవ ఛస్తేగాని నామనస్సు చల్లబడదు" అంది.

అందుకు లలన "అత్తాయ్! ఏకాదశిపూట నాన్ననలా తిడతావెందుకు ?"

రాసమణి రెచ్చిపోయి అన్నది—"గుడ్డొచ్చి పిల్లనెక్కిరించిందిట! నీకే తండ్రి కావోల్నాయన, నాక్కాదు; నా మనసులో బాధ నీకేం తెలుస్తుందీ అంట", అని చెప్పి పైట కొంగుతో కళ్లనీళ్ల తుడుచుకుంది. "ఈ ముసిలిదాని నోట్లోంచి ఒక్కముక్క వస్తే పదిమాట లంటారా మీరు? నాకేం, నేనేం జోక్యం పెట్టుకో నులే ఉపోషాలతో మాడి, ఎండి పురుగవుతుంది మీ అమ్మ. దాని మొహం చూసిగానీ..." అన్నది.

ఇంత రాద్ధాంతమవుతుందని లలనకు తెలీదు. "తప్పేనత్తాయ్ ! ఇహ నెప్పుడూ అనన్లే !" అంది.

అందరూ బలవంతం చేస్తే లలనతల్లి రెండు మెతుకులు కొరికిందో లేదో, ఇంతలో,—తన అయిదేళ్ల పిల్ల ప్రమీల చెయిపట్టుకుని బిందువాసిని చక్కా వచ్చింది.

ఏదురుగావున్న రాసమణి బిందును కుశలప్రశ్నలు వేసి, యోగక్షేమాలు కనుక్కుంది

"కోడ లెక్కడా ?" అనడిగింది బిందు.

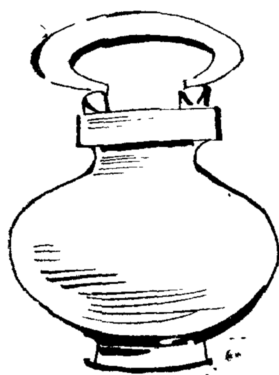
"ఇప్పుడే రెండు మెతుకులు కొరికి, ఆ పిల్లాడి దగ్గిర కూచుంది ఏం చెయ్యడం ?"

"ఇంతాలస్యమేం ?"

"ఇవాల్టికి మూడురోజులాయె, హారాన్ రాలేదుగా? వాడికోసం ఏదురు చూసి చూసీ..."

హారాన్ చిన్నకొడుకు మాధవుడికి ఏడాదినుంచి మలేరియా. తండ్రి ఉపేక్ష, చెయిసాగక సరైన మందూ మాకూ లేకపోవటం, దానాదీనా ఆ రోగం ఒంటిని జీర్ణించి పోయింది.

"నాన్న రావటం లేదేం, అమ్మా?" అడిగాడు మాధవుడు.

"మందు తేవటాని కెళ్లారు నాయనా!"

"తియ్యటిమందు తెమ్మని చెప్పేం. చేదు మందయితే తాగలేనమ్మా. అమ్మా, నాకు నయమవుతుందా ?"

తల్లి కళ్ల నీళ్ల పెట్టుకుంది. ఏదో చెప్పబోయింది. అంతలో బిందు గబగబ వచ్చేసి "నయమవుతుంది నాన్నా ! నేను నీ దగ్గిరే వుంటాను. నయం చేయిస్తాగా?" అంటూ ధైర్యం చెప్పింది. బిందుని మాధవుడూ చూడలే, అతడి తల్లీ చూడలే. అంచేత వాళ్లకి ఆశ్చర్యమయింది!

మంచంమీదే కూచుంది, బిందు. "ఇంతకీ నోట్లో నీళ్ల పోసుకున్నావా, సుభదా ?" అనడిగింది.

సుభద హారాన్‌ముఖర్జీ భార్య. వయసుకి బిందు చిన్నదైనా, ఆమెను పేరెట్టి పిలవడం అలవాటు.

"ఊఁ—" అంది సుభద, తలొంచుకొని.

"మీ పెద్దమ్మాయేదీ ?"

"పైనుందేమో !"

"లలనా!" అని తనే పిలిచింది బిందు, "కొంచెం కిందికి దిగిరా అమ్మా !" లలన వచ్చాక, తన కూతుర్ని ఆమెకి అప్పగించి "ప్రమీలా, నువ్వూ తమ్ముడి దగ్గిర కూచోండి. చాలా రోజులయింది, అమ్మా నేనూ కాస్సేపు మాటాడుకుంటాం" అని చెప్పింది.

ఛొగట్టా లెన్నో చేసింది. లోకుల మాటలన్నీ నమ్మటానికి వీల్లేదని చెప్పింది.
"హారాన్ అన్నయ్య మూడురోజులాయె రావటం లేదంటే ఏదయినా ఆపద కలగలేదు కద! అనుకుంటున్నా నేను" అన్నది బిందు.

ఒక్కమాటుగా సుభద ఒళ్లు జలదరించింది. "వారు లేరంటావా" అంటూ వణికింది.

"పిచ్చిదానా! ఎందుకు లేరూ? హాయిగా వున్నారు!"

"అయితే యేమిటీ?" అనడిగింది సుభద.

"అదే చెబుదామని వచ్చా. నువ్విలా భయపడితే నే చెప్పనే చెప్పను సుమా!"

"లేదమ్మా. భయపడను. ఏం జరిగిందో చెప్పు."

"దొంగతనం నేరంమీద నందిబాబు ఆయన్ని పోలీస్‌ఠాణాకు వప్పగించారు!"

"పోలీస్ ఠాణాకా !!" సుభద ముఖం పాలిపోయింది. "అయితే, ఇప్పు దేమవుతుంది, బిందూ?"

"ఏమవుతుందీ, ఆయన్ని విడిపించుకు రావాలి!"

"బిందూ!—ఒకసారి మీనాన్నగారి దగ్గిరకెళ్లి వస్తా. దయదలిచి ఏమన్నా సాయంచేస్తారేమో!"

"అందరికీ సాయపడే దేవుడే వున్నాడు. వొద్దు. మానాన్నగారి దగ్గిర కెళ్ళొద్దు. మా నాన్నకీ హారాన్ అన్నయ్యకీ పడదు. విరోధం."

"అయితే, మరిప్పుడేం చెయ్యనూ ?"

"అందుకనే వచ్చా. నే చెప్పినట్టు చేస్తావా ?"

"చేస్తా !"

"ఎన్ని కష్టాలు వచ్చినా ?" "ఆ".

"అయితే విను: రెండు మూడొందలు దొంగతనం చేశాడనే నేరంమీద నందిబాబు అతన్ని అరెస్టు చేయించాడు."

"ఒక్కమాటుగా అంతడబ్బు కాజేశారా? చేస్తే, ఎక్కడ పెడతారు? చేసి ఉండరు, బిందూ!"

"చెయ్యకపోతే మంచిదేగా? పోయిన డబ్బు నందిబాబు కిచ్చేస్తే వొదిలేస్తారు."

"ఎలా సాధ్యమవుతుంది, ఈపని? ఇంత డబ్బు నేనెక్కడ్ణించి తెచ్చేది?"

"అదే చెబుతూంట; ఇది సిగ్గుపడాల్సిన సమయం కాదు. ఇదిగో, నా మురుగులు రెండూ పట్టుకుని, ఈ రాతిరే నువు నందిబాబింటికి వెళ్లు. తరవాత చూసుకుందాం."

"నీ మురుగులా?" అన్నది ఆశ్చర్యంగా, సుభద్ర.

"అవును, నావే! నాలుగొందలు చేస్తాయి. ఇది ఆయన కిచ్చి, మంచిమాటలు చెప్పి, బతిమాలుకో. అన్నయ్యని వొదిలేస్తారు."

"కానీ, బిందూ!"

"కానీ, గీనీ కాదు. ముందిప్పుడు వెళ్లు, భర్తను రక్షించుకో. సిగ్గుపడాల్సిన సమయం కాదు. నా డబ్బు గురించి బాధపడకు. నీ కొడుకు పెద్దవాడయ్యాక తీర్చుకుంటాడులే!" అంటూ వేగిరపెట్టింది, బిందు.

"ఎవర్నయినా తోడు తీసుకు...?"

"వొద్దు వొద్దు. తోడు ఎవరూ వొద్దు. ఒక్కత్తవే వెళ్లు. నలుగురుకీ తెలిస్తే నాలుగు విధాల చెప్పుకుంటారు."

"సరి, సరి, ఇవాళే వెళ్తా."

"చీకటి పడ్డాక, మాసినగుడ్డలు కట్టుకుని, ముసుగులేకుండా వెళ్లు. రేపీపాటికి మళ్లీ నే వస్తా," అని చెప్పి వెళ్లబోతూండగా, సుభద్ర కళ్లనీళ్లు పెట్టుకుంది.

పట్టుకోకు సుభద్రా! దేవు డందర్నీ కాపాడతాడు. చీకటిరోజులు ఎప్పుడూ వుండవు" అంటూ, కొంగునుంచి ఓ ఐదురూపాయల కాగితం తీసి సుభద పిడికిట్లో అదిమిపెట్టింది. "మీ అమ్మకి నేనోవిధంగా దగ్గిర చెల్లెల్ని. నా దగ్గిర సంశయించకు. ఇది తీసుకో. పిల్లాడి కెందుకయినా పనికివస్తాయి," అని చెప్పి కిందికి దిగివచ్చింది. ప్రమీల చెయ్యి ట్టుకుని, "చాలా ఆలస్యమయింది, పదమ్మా, పోదాం ఇంటికి" అన్నది. విధవరాలైన లలనని స్నేహంతో అభిమానంతో పలకరించి, వెళ్ళిపోయింది. బిందు.

3

ప్రళయంగా మబ్బులు కమ్ముకున్నాయి. గాలికి విడిపోయి, అవి మళ్లీ కలుసుకుంటున్నాయి. ఈ వాలకం చూసి రాత్రి కెలాగూ వర్షం వచ్చితీరుతుందని అందరూ సంతోషపడుతున్నారు. కాని, సుభదకు మాత్రం ఆ సంతోషం లేదు.

తన గ్రామంనించి బ్రాహ్మణపాడ్‌కు అంతా అడవిదారి. ప్రయాణానికి మబ్బులూ గాలీ అనుకూలంగా లేవు. అయినా సుభద తెగించి, పైటచెంగులో మురుగులు రెండూ భద్రంగా మూట కట్టుకుని, కంబళితో ఒళ్ళంతా కప్పుకుని, బైటకు వచ్చింది.

ఆ వూరెప్పుడూ ఇంతకు ముందు వెళ్ళలేదామె. ఉత్తరవేపు అరకోసు వెళ్ళి, కొంచెం ముందుకు సాగితే ఆ వూరు కనిపిస్తుందనీ, జమీందారుగారిల్లు సులువుగానే తెలుసుకో వచ్చుననీ చెప్పారు.

'హోలాడ్‌పూర్' దాటింది సుభద. అంతా కొత్తకదా! దారి కనుక్కోవడమే కష్టం. పైగా చీకటి. చిన్నచినుకులు ప్రారంభమై హోరుమని వర్షం. ఈ స్థితిలో సుభద ఓ చెట్టుకిందికి చేరుకుని నించుంది. ఆ కాళరాత్రిలో నలువేపుల్నించీ అడవి జంతువుల పరుగులు. భయంచేత తను ఈ చెట్టుకిందికి వచ్చింది. అలానే వర్షానికి భయపడి దొంగలు ఇక్కడికి వస్తే? ఆమె తన ప్రాణం కోసమే కాదు. కాని, భర్తకోసమని పట్టుకెళ్ళే ఆ రెండు కంకణాల్ని గురించే..! ఆ భయంతో చెట్టుకిందినుంచి పారిపోయింది.

ఆమె శీదాగా బురదతో నిండిపోయింది. దారిలో మధ్య మధ్య ముళ్ళమొక్కలూ అవీ తగిలి, ఒళ్ళంతా గీచుకుపోయింది. అయినా పట్టించుకోలే. వర్షం తెరిపి లేదు, మేఘాల గర్జన తగ్గలేదు.

చాలా సేపటి కొకి పెద్దదారి కనిపించింది. ఆ దారి వెంబడి పోతూంటే ఓ పెద్ద మేడ, చుట్టూ గొప్ప తోటా చూసింది. ఇదే జమీందారుగారి ఇల్లయివుంటా లనుకుంది.

అయితే—ఇప్పుడు వారిని కలుసుకోవడమెలా? ఇంత రాత్రప్పుడు వారు మాటాడతారా? సందిగ్ధంలో పడింది. సుభద్రకు ఏడుపొచ్చేసింది. శ్రమ వృథా అనుకుంది.

వర్షంలోనే తడుస్తూ ఆ యింటి కెదురుగావున్న శివాలయంలోకి వచ్చి పడుకుంది. చూస్తుండగానే వర్షం తగ్గింది, మేఘాలు మాయమైనాయి. చంద్రబింబం కనిపించింది. చందమామ తోడుగావున్నాడుగదా, ఇంటికి పోవచ్చునని బైల్దే పడదామె

తడిసిపోయిన గుడ్డలు పిడుచుకుంటూ వుంటే జమీందారుగారింటి తలుపు తెరుచుకుని ఒక వృద్ధుడు గుడికేసి వస్తున్నాడు. ఆయనకో నవుకరు చేతి లైటు పట్టుకుని దారి చూపిస్తున్నాడు।

ఆయన్నడిగి తెలుసుకుందామని ఆమె ఒక పక్కకి ఒదిగి నించుంది. ఆమె వేపు చూసి లోపలి కెళ్ళాడు వృద్ధుడు. చాలా సేపయాక ఇవతల కొచ్చాడు.

తోచింది. కుశల ప్రశ్నలు వేసి, ఆమె భోగట్టా యావత్తూ తెలుసుకున్నాడు.

"భగవాన్‌బాబుగారికోసం వెళుతున్నా." నని చెప్పిందామె. ఆయన విస్మయం పొందాడు.

"అయితే నావెంట రా!" అంటూ ముందుకి నడిచాడు.

సంకోచం లేకుండా ఆయనవెంట వెళ్ళిందామె. దారిదాటి, తోటలోంచి వెళ్ళి, ఓ గది తలుపు తెరిచాడు. "ఇలా రా అమ్మాయ్!" అని పిలిచాడు. ఆ గది కుర్చీలు, పరుపులూ, పాన్పులూ ఇంకా వేటివేటితోనో అలంకరించబడింది.

ముఖమల్ పాన్పుపైన కూర్చున్నాడు, వృద్ధుడు. ముసుగులోవున్న సుభదను శిరస్సు మొదలు చిరు పాదాల వరకూ చూశాడు. ఇప్పుడంటే కష్టాలకు లొంగి పోయి, ఉపవాసాలు చేసి రూపం చెడిందేమోగాని, మునుపొకప్పుడు మంచి రూపసి! కొంత సేపయ్యాక, "అమ్మాయ్! దారితప్పి ఇటు వచ్చావనుకుంటా. వినోదబాబు కోసమా?" అనడిగాడు.

"వినోదబాబెవరు ?"

"భగవాన్‌బాబు చిన్నతమ్ముడు!"

"అహ—నాకు భగవాన్‌బాబుతోనే పనుంది."

"అలానా? నన్నే భగవాన్ నందబాబు అని పిలుస్తారు. ఇంత రాత్రప్పుడు నాతో నీకేం పనో తెలియడంలే."

జవాబు చెప్పలే, సుభద.

"మరి మీ యిల్లెక్కడ ?"

"హోలాద్‌పూర్."

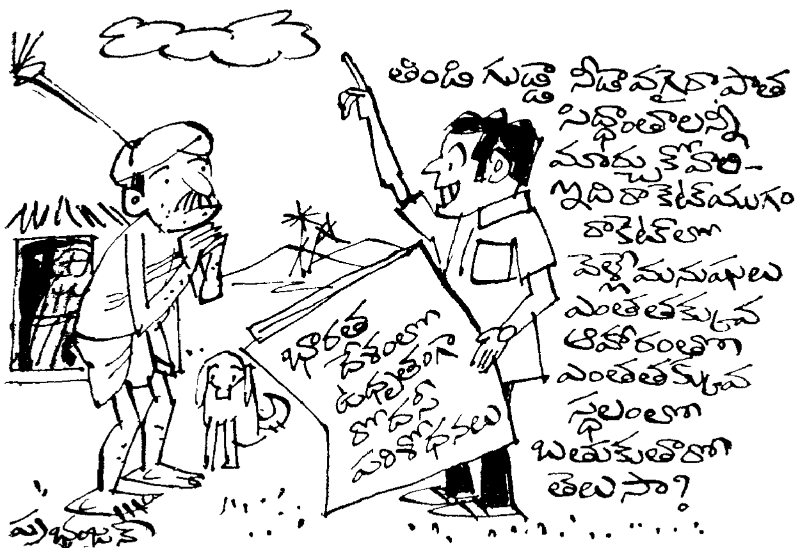
"హోలాద్‌పూరా!! నాతో పనా ? అటయితే నువు హోరాన్ భార్యవా?"

"ఊఁ—"

"మరి నాతో పనేమిటీ ?"

పైటకొంగునవున్న కంకణాల జత తీసి బాబుగారి పాదాల దగ్గిరుంచింది. గద్గద స్వరంతో "వారిని విడిచిపెట్టండి!" అన్నది, ప్రాధేయంగా.

అంతా గ్రహించాడు వృద్ధుడు. కంకణాలు రెండూ తీసుకుని, పరీక్షగా చూస్తూ, "సరి, ఇప్పుడు నీకిపైనా ఇచ్చినందుకు సంతోషంగావుంది" అనిచెప్పి, అవి రెండూ కిందని పెట్టాడు : "వీటిని తిరిగి నువ్వే తీసుకు వెళ్లు! బ్రాహ్మణ పిల్ల చేతి కంకణాలు నేను తీసుకోను. అతన్ని వదిలిపెట్టాలనుంటే ఇవెందుకు,

ఊరికినే వదిలేస్తా. అత నెంత వాడుకున్నాడో తెలియకపోయినా యిబ్బంది లేదు. ఇవేమీ తీసుకోకుండానే వదిలెయ్యగలను" అన్నాడు.

సుభద్ర కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ "అయితే, వారిని వదిలిపెట్టేస్తారు కదూ" అనడిగింది.

"ఇప్పటిదాకా వదులుదామని అనుకోలేదు. ఏమంటే, అటువంటి దుష్టుడికి తగిన ప్రాయశ్చిత్తం చెయ్యడమే మంచిది. అయితే, నీ కోసం అతన్ని వదిలి పెడతా."

ఆమె కళ్ళవెంట బాష్పాలు రాలినై. మనస్సులోనే ఎన్నో ధన్యవాదాలు అర్పించి, ఇహ సెలవు తీసుకు వెళదామనుకుంటూ నిల్చుంది. "ఈ రాత్రిపూట ఇప్పుడే వెళతావా ఇంటికి?" అని అడిగాడాయన.

అవునని తలూపింది.

ఇంత రాత్రప్పుడు ఒంటరిగా వెళ్ళడం మంచిది కాదని చెప్పి, సాయం కోసం ఒక నవుకరు నిచ్చి పంపించాడు. మళ్లీ అడవుల వెంటబడి, ఇంటికి వచ్చింది.

ఆమె ఇల్లు బయటకు వచ్చేటప్పటికి సరిగ్గా ఉదయమయింది. లలన లేచి, ఇంటి పన్లు ప్రారంభించింది. తడిచిన బట్టలతో తల్లి రావడం చూసి, "అమ్మా! ఇంత పొద్దున్నే వెళ్ళొస్తున్నావేం, గంగాస్నానానికి?" అనడిగింది.

4

పుణ్యమొస్తుందనే వుద్దేశంతో సామాన్యంగా సంతతికి దేవుళ్ళ పేర్లు పెట్టుకుంటారు. పుణ్యంమాట దేవుడెరుగు, పాపం చుట్టుకుంటుందని సుఖద అభిప్రాయం. ఆమె తన ఇద్దరు కూతుళ్ళకూ రామామణి, దుర్గామణి అని గాకుండా లలన, చలన అని నామకరణం చెయ్యటం మేనత్త రాసమణికి ఇష్టంలేదు. ఛ, ఇవేంటి బజారు పేర్లకుమల్లేనని ఆమె అసహ్యించుకుంది.

హారాన్ పెద్దకూతురు లలనామయి. పాపం బాల వితంతువు. రెండోది ఇంకా చిన్నపిల్ల చలనామయి. లలన మితభాషిణి. ఇతర పనుల్లోకి పోదు. చిన్నది ఇందుకు కేవలం విరుద్ధం. పోట్లాటంటే చెవికోసుకుంటుంది. ఊరి గొడవలన్నీ తనే తలపైన వేసుకుంటుంది. నగనాణ్యాలు లేవని ముఖంముడుచుకుంటుంది. ముతక బియ్యపు అన్నమైతే కంచం విసిరికొడుతుంది. రోజూ ఇలాంటి పేచీలూ అలకలూ ఎన్నో...

అమ్మాయి లిద్దరూ కుందనపు బొమ్మలు! చలన అద్దంచూచుకుని, తన ఒంటిమీద ఎక్కడ ఏ ఆభరణం పెట్టుకోవాలో అన్నీ మనసులో ఊహించుకుని, అక్కదగ్గరికి పరుగెత్తింది. "మనవూళ్ళో చెయిచూసే జ్యోతిష దెవడైనా వున్నాడా?" అనడిగింది. "ఎందుకని?" అని అక్క ప్రశ్నిస్తే, "పెద్దయ్యాక నేను నగలు పెట్టుకుంటానో లేదో చూపించుకోవా" లన్నది. "ఎందుకు పెట్టుకోవు? ఓ రాజుకి రాణివవుతావు నువ్వు, చెల్లీ!" అని అక్క హుషారు చేసేప్పటికి, చలన సిగ్గుపడేది, బుగ్గలు ఎరుపెక్కేవి.

వాళ్ళకుటుంబ పేదరికం, పాపపుణ్యాలు, వీటిని గురించి చిలిపి ప్రశ్నలువేసి వాదించేది చలన. తన అక్క విధవ అని తెలుసు. అయినా చిన్నతనంవల్ల కొన్నిమాటలు నోరు జారేవి. అంచేత, జవాబుచెప్పటం ఇష్టంలేక, "అమ్మ పిలుస్తోంది, వెళతా" నని చెప్పి తప్పించుకునేది లలన.

నిజంగానే వాళ్ళమ్మ లలనని పిలిచింది. "ఎందుకమ్మా?" అనడిగితే, "మీ నాన్నగారు వచ్చారు. ఆ గదిలో..." అని ఇంకా మాట పూర్తిచెయ్యక ముందే లలన వెళిపోయింది.

* * *

భోజనముందు కూచున్న హారాన్‌ను అడిగింది రాసమణి "ఇన్నాళ్ళాయె ఎక్కడికి వెళ్ళావురా?" నోట్లో ముద్దపెట్టుకుంటూ హారాన్ చెప్పాడు : "అదంతా బోలెడంత గ్రంథముందిలే! పిడుగులాంటి అపవాదొకటి వచ్చి నా తలపైన పడింది!" అన్నాడు. విప్పి చెబితేగాని వీల్లేదని కూచుందామె.

"చవితి చంద్రుణ్ని చూస్తే వస్తుందిగా, నీలాపనింద? అలాంటిదే నందిబాబు నామీద దొంగతనం కట్టి, నాపేరు వీధిన పెట్టాడు. అబద్ధం ఎంత కాలం దాగుతుందీ? అంతు దొరక లేదాయనకి. చేసేది లేక విడిచిపెట్టేశాడు. అఖండ విజయంగా ఇంటికి వచ్చేశా!" అని చెప్పాడు.

రాసమణి అడిగింది: వాళ్ళు నిన్నిపుడు మళ్లీ నవుకిరీలో ఉంచుకుంటారా?"

"ఎందుకుంచుకోరూ? ఇంతకీ నేనసలు నవుకిరీ చెయదలుచుకుంటేగా?"

"మరి ఖర్చులకి డబ్బో?"

చూసోక్క ఇంకో ఉద్యోగంలో ఉంటాగా!"

"సరే, ఎలా నచ్చితే అలా చెయ్. లేకపోతే పిల్లా జెల్లా ఎంతో కష్టపడి పోతారు," అంటూ హితవు చెప్పిందామె.

*　　　　*　　　　*

భోజనం కాగానే కుర్రవాడి దగ్గరి కెళ్ళాడు. తండ్రి వచ్చాడని తెలిసి, ముందే లేచి కూచున్నాడు మాధవుడు.

"ఎలావుంది మాధవ్?" "బాగానేవుంది, నాన్నా. మందుకోసం వెళ్ళావుగా తెచ్చావా?"

"తెచ్చాను." "అయితే తే" అని చెయిజాపాడు మాధవుడు. చిక్కులోపడ్డ హారాన్ "ఇప్పుడు కాదు, రాత్త్రిరి పుచ్చుకుందువుగాని" అని చెప్పి తప్పించుకున్నాడు.

"నాన్నా, ఓ ఆపిల్‌పండు తెచ్చిస్తావా?" అనడిగాడు కుర్రవాడు. "సరే" నంటూ సుభదను "రెండణాలుంటే ఇవ్వ" మన్నాడు. పెట్టె తెరిచి ఇస్తూంటే ఇంకా డబ్బులు కంటబడ్డాయి. "మరి నాలుగణా లిటివ్వు, అబ్బాయికి ఆపిల్ పండు తీసుకురావాలి" అన్నాడు.

భర్త వెళ్ళాక మళ్లీ పెట్టెతెరిచి చూసింది సుభద. మిగిలిందల్లా ఒక్క రూపాయి. ఆనాడు బిందు ఇచ్చిన అయిదు రూపాయిల్లోనూ మిగిలివున్నదే ఈ ఒక్క రూపాయి. ఇదే ఆమెకు ఆసరా కనక, రహస్యంగా దాన్ని ఎక్కడో పదిలపరుచుకుని, మాధవుడి దగ్గరికి వచ్చి కూర్చుంది.

"అమ్మా, నాన్నారు ఆపిల్‌పండు ఎప్పుడు తెస్తారే?" అంటూ కుర్రవాడు ఎన్నోసార్లు అడిగాడు. సాయంకాలమయింది, రాత్రి అయింది. ఎంతకూ హారాన్ రాలేదు. రకరకాల ప్రశ్నలు వేశాడు మాధవుడు. చివరికి ఏడ్చాడు. వాణ్ని మరిపించాలని చూసింది తల్లి. కాని, కుదరలే.

ఎలా అయితేనేం, మర్నాడు సాయంత్రానికి కొంప చేరుకున్నాడు హారాన్. అసలే మండిపోతున్న సుభద, రాసమణి, మాటాడలే. లలనే కాళ్లు కడుక్కోమని నీళ్ళు ఇచ్చింది.

స్నానపానాదు లయ్యాక "మాధవుడికి ఆపిల్‌పండు తెచ్చారా?" అనడిగింది సుభద.

"అరెరే... అదా? జేబు చిరిగింది కామాలు, వేసుకున్న డబ్బంతా ఎక్కడో జారిపోయినట్టుంది. సరేగాని, నాలుగణాలుంటే ఇవ్వు, సాయంకాల మిస్తాను" అన్నాడు, హారాన్.

ఏమీ లేవంటే ఊరుకోలేదు. "ఎందుకు లేదూ? నిన్న రూపాయి వుందిగా?"

మాటాడలే, సుభద.

"ఛ ఛ — మహా రూపాయిలైతే ఏమో అనుకోవచ్చు. ఒక్క నాలుగణాలకు నన్ను నమ్మలేకపోయ్యావ్! — వెధవ డబ్బులు!" అంటూ ప్రారంభించాడు.

ఇహనేం మాటాడకుండా ఆమె ఆ డబ్బులిచ్చేసి వూరుకుంది.

౭

'హాలాద్‌పూర్' దాటి 'బ్రాహ్మణపాడ్' సమీపించి, ఒక చిన్న సందున పడ్డాడు హారాన్. పేడతో అలికిన అదొకచిన్నకొంప. అందులోకివెళ్ళాడు. అక్కడ మతిలేని వాళ్ళలా కూర్చున్నా రెంతోమంది. హారాన్ కంటబడగానే పట్టలేని సంతోషంతో 'బాప్పా!' అని, మరొకడు 'అన్నా!' అని, ఇంకోడు 'తాతా!' అని, నాలుగోవాడు 'మామా!' అని, ఇలా వరసలతో పిలిచారు.

ఎన్నెన్నో దానాలు, వాగ్దానాలు, అపురూప సంఘటనలు కళ్ళెదుట వెలుగుతాయి. లక్షల మొహిరీలు క్షణంలో మాయమవుతాయి. అదే సారా దుకాణం!

లోపల్నుంచి ఒక్కొక్క పెద్దమనిషే బయటికి వస్తున్నాడు. హోరానూ వచ్చాడు. రాగానే మంచంపట్టిన మాధవుడూ, వాడు ఆపిల్‌పండు కావాలనడం గుర్తుకొచ్చింది. జేబులో చెయ్యి పెట్టాడు. ఏముంది? వాడి బొంద!— నాలుగు డబ్బులూ, గంజాయి గొట్టమూ!

ఆ డబ్బులతో గంజాయి కొనుక్కు తాగి, తూలుతూ ఓ పూరిల్లు చేరుకున్నాడు. "ఓ కాత్యాయినీ!" అని పిలిచాడు.

చాలా సేపటికి "ఎవరూ?" అని బదులు.

"నేనే, నేనే!"

"వంట్లో బాగోలేదు, కడుపునొప్పి, లేవలేను!"

లోపలికి దూరాడు, హోరాన్. తలుపు బంధించి కాత్యాయినివేపు చూసి, "ఓ, ఓ, కడుపులో నొప్పా? నాకు తెలవదే?"

"అందరికీ తెలుసుగాని, నీకెలా తెలుస్తుందీ? నేనెలా ఛస్తే నీకేం? ఇంత రాత్రప్పుడు వచ్చావేం?"

ఓ చిన్నపనుంది. ముందు ఈ చిలుములో పుగాకు నింపు." ఆమె కోపంగా "నువ్వే నింపుకు తాగు. నన్ను విసిగించకు. నే నిద్దరోవాలి కాస్సేపు..." అన్నది. హోరాన్, ఆమె పక్కనే మంచంమీద కూర్చుని ఒక్క రెండు రూపాయలివ్వు, అర్జెంటు!"

ఎన్నివిధాల అడిగినా ఆమె లేదంది.

"నీ దగ్గర లేవంటే నమ్మను. తిండికి గింజల్లేక అందరం పస్తులుంటున్నాం. జబ్బుతోవున్న నా కొడుకుని తలుచుకుంటే గుండె పగిలిపోతూంది. నన్ను రక్షించాలి, తప్పదు." దమ్మిడీ కూడా లేదనేసింది. బండ బూతులు తిట్టింది.

"నీ ప్రియుడి కీమాత్రం ఉపకారం చెయ్యలేవూ?" అనడిగాడు.

"ప్రియుడట, ప్రేమట! మూడు నెల్లాయె దమ్మిడీ ఇచ్చిన పాపాన పోలేదు, ప్రేమించాలా నిన్ను? పోఫో!— అర్ధరాత్రప్పుడు గొడవ చెయ్యక... నువ్వేదో పెద్దమనిషివనుకున్నాను. నీకు మర్యాదేమిటి? మరెప్పుడూ నా దగ్గరకు రాకు. రావొద్దు, తెలుసా?" అని ఖచ్చితంగా చెప్పింది కాత్యాయిని.

"అంత ఇష్టంలేకుంటే రాన్లే, కోప్పడకు. నీకోసం నే దొంగనయాను, జైలుకెళ్లాను, నవుకిరీ పోగొట్టుకున్నాను. నీకోసం నా పెళ్ళాం బిడ్డల్ని వొదులు కున్నాను చివరికి నువ్విలా..." అట్టె ఆగి, మాట పూర్తి కాకుండానే "ఇప్పుడే కళ్లు తెరిచా!" నన్నాడు.

మండిపడింది కాత్యాయిని: "ఆ భగవంతుడు నీ కంటిపొరలు ఎప్పుడు విడగొడతాగా అని చూస్తున్నా; మే నీచ జాతివాళ్ళమే. అయినా ముందు మీ

నే నెప్పుడూ నీ మంచినే కోరుతున్నాగాని, చెడుగు కోరటంలేదు. ఇహ ఇక్కడికి రాక. సారా కొట్టులోకి దూరక, ఇంటికి పో. పిల్లా జెల్లా చూసుకో! యజమాని దయ సంపాదించుకుని మళ్లీ నవుకిరీలో అమరుకో. రేపనేది ఒహ టుందని గుర్తుంచుకుని, పిల్ల పాపలకోసం ఇంత వెనకేసుకో! తరవాత, మనసుంటే ఎప్పుడయినా ఇక్కడికి రా!" అంటూ లేచి, పెట్టిలోంచి పది రూపాయిల నోటు తీసి "ఇది తీసుకువెళ్ళు" అన్నది.

"వొద్దులే."

కాత్యాయిని నవ్వి, అతడి గెడ్డం పట్టుకుని, "ఇది తీసుకెళ్లు. లేకుంటే రేపు మీరంతా ఉపవాసమే!" "ఇంట్లో ఏమీ లేదని నీకెలా తెలుసు?"

"నాకంతా తెలుసులే. నేను స్వయంగా మీ ఇంటికెళ్ళి, సంగతి అంతా కనుక్కున్నా."

"నువ్వెందుకని కనుక్కోవలసి వచ్చింది?"

ఎందుకా?— "మగాళ్ళతో సంబంధమున్న ఆడవాళ్ళకు వాళ్ళ స్థితిగతులు తెలుసుకోవాలనుంటుంది. నలుగురూ నాలుగు విధాలా చెప్పుకునే మాటలు వినిపించుకోకుండా ఉండటం మా చేతకాదు! స్త్రీలకున్నపాటి ఇంగితజ్ఞానం కూడా లేని మూఢులు మగవాళ్ళే. పెళ్లాముంది, బిడ్డలున్నారు, బంధువులూ స్నేహితులూ వున్నారు, ఎన్నో మోసాలు చేసికూడా మరిచిపోయినట్టు నటిస్తావే! మాకంటావా? ఎవళ్లూ లేరు, ఒకసారి పడిపోతే ఇహ లేవలేము! ఆకలితో చస్తున్నా ఎవరూ కనిపించరు. నీతులు మాత్రం బోధిస్తారు. అందుకని ఇవన్నీ చూస్తూ, వింటూ కూచుంటే మేం బతగ్గలమా?

"నే చెప్పేదంతా వింటున్నారా? ఈ నోటు మీ భార్య చేతికివ్వండి. రెండు రోజులయినా ఇంట్లో హాయిగా గడుస్తుంది. ఇది మాత్రం మీ దగ్గిరుంచుకోవద్దు. తెలిసిందా?"

"ఆఁ—"

"చాలా పొద్దుయిపోంది గానీ, ఇహ ఎక్కడికీ వెళ్ళక, ఈ రాత్రి కిక్కడే పడుకోండి!" అని హితవు చెప్పింది, కాత్యాయిని.

6

సదానంద చక్రవర్తి హాలాద్‌పూర్ వాడు. అతన్ని 'సదాన్నయ్యా !' అని పిలుస్తారు కొంతమంది. మరికొంతమంది అతడు పిచ్చివాడంటారు. మ్లేచ్ఛభాష అయిన ఇంగ్లీషు చదివిస్తే ధర్మం నశిస్తుందని, తండ్రి అతడికి ఇంగ్లీషు చెప్పించ లేదు. ఇంతకూ, హాయిగా పది పన్నెండెకరాల పొలముంది. అంచేత చదు వెందుకు, నవుకిరీ ఎందుకు? ఇప్పుడూ అప్పుడూ అనకుండా బజార్లలోనూ, పొలాల్లోనూ పాడుకుంటూ తిరుగుతాడు సదానందుడు. ఇది చూసే అందరూ అతన్ని పిచ్చివాడనటం!

అందరూ సదానందుడికి ఆత్మీయులే. ఎవరింటి కెళ్లాలన్నా అతడి కభ్యంతరం లేదు. తండ్రి బోలెడంత డబ్బు ఖర్చుపెట్టి పెళ్లి చేశాడు. కాని ఏడాది తిరక్క ముందే ఆ అమ్మాయి చచ్చిపోయింది. డబ్బు ఖర్చు ఇష్టంలేక మళ్లీ పెళ్లి చేసుకోలేదు. ఇప్పటి కారేళ్లనుంచీ సదానందుడిది ఒంటరి జీవితమే.

* * *

మబ్బు కమ్మింది. గొప్ప వర్షం కురిసే సూచన లగపడుతున్నాయి. అత్త రాసమణి, "ఓ లలనా !— ఇంటో ఒక్క చుక్కయినా నీళ్లు లేవు. గబుక్కున పోయి ఓ బిందెడు నీళ్ళు పట్రా" అని చెప్పింది.

బిందె చంకనపెట్టుకుని రేవు కెళ్లింది లలన. తిరిగి ఇంటి కొస్తుంటే వాన పట్టుకుంది. దారిలోనే సదానందుడి ఇల్లు. వసారాలో కూచుని పాడుకుంటున్న సదానందుడు లలనను పలకరించాడు. నించోగానే "వొద్దులే, ఇంటి కెళ్లిపో!" అన్నాడు.

లలన రెండడుగులు వేసి మళ్లీ ముందుకువచ్చి నించుంది. "మళ్లీ వచ్చావేం?" అడిగాడు సదానందుడు. "నాకు జ్వరమొస్తోంది, తడిస్తే ఇంకా ఎక్కువవు తుంది." "అయితే వెళ్లకు. ఇక్కడే వుండు" అన్నాడు.

సదానందుడు పాట ఆపివేశాడు.

"ఆపావేం ?" అనడిగితే, "ఇహ పాడను. తరువాతి చరణం గుర్తులే" దన్నాడు.

పనికిమాలిన ప్రసంగాలు ఎన్నో చేశాడు.

కాస్సేపయాక "లలనా! శారద మీ ఇంటికొస్తుంటాదా?" అనడిగాడు. ముఖం తిప్పేసుకుంది లలన.

"రావడం లేదూ?" "లేదు."

"ఏం ?" "తెలవదు."

సదానందుడు పాట మొదలెట్టాడు. పాట ఆగింది కాని, వర్షం ఆగలేదు బిందె ఎత్తుకుని లలన పోబోతోంది. "ఎక్కడికి వెళ్తున్నా?" వని అడిగాడు.

"ఇంటికి."

"వర్షంలో వెళితే జ్వరం ఎక్కువవదూ?"

"ఏం చేసేది ?"

లలన వెళ్లింది. మళ్లీ పాట ఆరంభించాడు సదానందుడు.

7

భార్యచేతిలో ఒక్కమాటుగా పదిరూపాయలు పెట్టాడు, హారాన్ చంద్రుడు.

ఆమె పైకి నవ్వలేకపోయింది. "ఈ డబ్బెక్కడిదీ?"

"నేనేం దొంగతనం చేశాననుకున్నావా, సుభద్రా?"

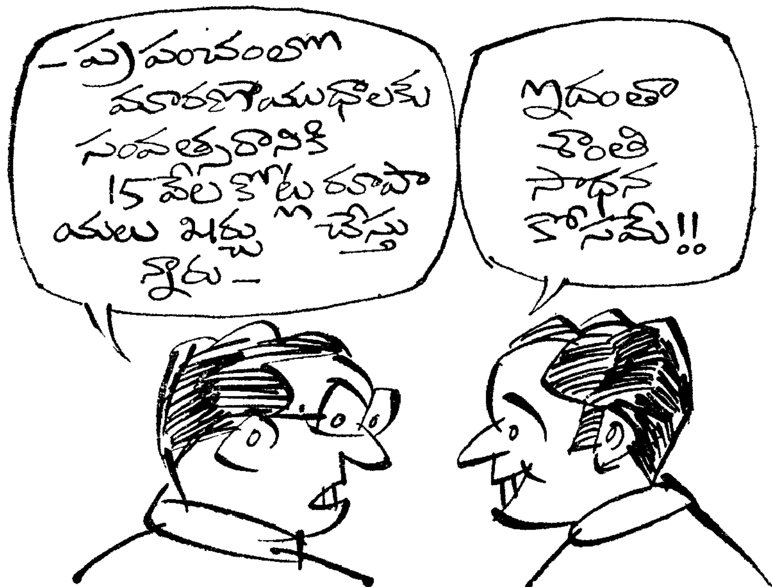
ఎన్నో విషయాలు మనస్సులో మెదిలి, ఆమె కుంగిపోయింది. అన్నం నీళ్లూ లేకపోతే చావొచ్చు గాని, దొంగసొమ్మంటే మనస్కరించదు. కాని ప్రాణానికి మించిన పిల్లా పిల్లవాడూ జ్ఞాపకం రాగానే, ఇహ తర్కించడం మంచిది కాదని, ఆ సొమ్ము పెట్టెలో పదిలపరిచింది.

సుఖంగానే గడిచిపోతూంది. కాని హారాన్ మట్టుకు ఎక్కువగా ఇంటిపట్టున కనిపించటంలే. ఓనాడు ఇంటికి రాగానే రాసమణి అడిగింది : "పగలంతా ఎక్కడుంటున్నావురా అబ్బాయ్!"

"ఎక్కడేమిటి, ఎన్నో పనుల్లో తిరుగుతున్నా. నవుకిరికోసం దేవుల్లాడుతున్నా" అనేవాడు. మునుపటిలా "రేపిస్తా, మాపిస్తా—నాలుగణాలుంటే యివ్వు" అనడగటం లేదు. అంచేత భర్తమాటలు నిజమేననుకుంది సుభద్ర.

తిండితిప్పలు లేకుండా పగలంతా కాళ్ళరిగేట్టు నవుకిరీకోసం తిరిగేవాడు, హారాన్. ఎంత తిరిగినా లాభంలేకపోయింది.

లోగడ అతడిచ్చిన పదిరూపాయిలూ ఇహ రెండుమూడు రోజులకి సరిపోతుంది. అంతే. ఈమాట మనస్సులోనే ఇముడ్చుకు మధనపడేదిగాని, వెల్లడించలేదు. మూడురోజులయాక రాత్రిపూట, అలసివచ్చిన భర్త పాదాలొత్తుతూ, "డబ్బంతా అయిపోయింది, ఇంకేంలేదు" అన్నది, నోరువిప్పి. హారాన్ కళ్ల

మూసుకుని, ఏమంత పట్టించుకోకుండానే అలక్ష్యంగా "ఆఁ- పదిరూపాయిల భాగ్యం, ఎన్నాళ్ళకొస్తుంది మరీ '' అన్నాడు.

"రేపటి మాటేమిటి?" అని అడుగుదా మనుకుందామె. కాని ఏదో అపరాధం చేస్తున్నట్టు అనిపించి, మాటాడక ఊరుకుంది.

మర్నాడుదయమే హారాన్ వెళ్ళిపోయాడు. రోజూలాగే లలన పనిలో మునిగింది. రాసమణి పూజలో కూర్చుంది. సుభద మాత్రం అటూ ఇటూ తిరుగుతూ వుంది.

"అమ్మా, ఇంకా స్నానానికెళ్ళవేం?" అనడిగితే, "ఇదిగో వెళతా" నంది. మళ్లీ వచ్చి చూసేప్పటికి అలా నించునేవుంది. ఇంకోమాటు వచ్చి చూస్తే అక్కడే కూచునివుంది. కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకుని "ఇవాళ యేమీ లేదు!" అంది. "ఈ పూట వంటకి ఒఖ బియ్యపుగింజయినా లేదు!"

ఒక్కసారి నీ బిందు అత్తయ్య దగ్గిరకెళ్ళిరా తల్లీ, ఏమైనా ఇస్తుందేమో!" అంటూ, మళ్లీ కన్నీళ్లు రాల్చింది. లలన వెళ్ళాక, సుభద్రకు కడుపు దేవినట్టయింది. చెంపకు చెయిపెట్టుకుని కూచుంటే, పొద్దు రెండుఝాములు తిరిగింది.

అంతలో రెండోపిల్ల చలనామయి వచ్చి, "అమ్మా, ఆకలేః అన్నంపెట్టే!" అనడిగింది.

మాటాడలేదు సుభద. మళ్ళీ అడిగింది, చలన. ఏమనుకుందో యేమో, వంటింట్లోకి పోయి చూసొచ్చి, "ఇంకా నిప్పు రాజెయ్యలేదేమే?" అంది.

"చేస్తానమ్మా, తొందరగానే చేస్తా" నంది తల్లి.

"అలా వున్నావేమే అమ్మా?" అని చలన అడిగేటంతలో మంచంమీదవున్న మాధవుడు "అమ్మా!" అని కేకేసినట్టయింది. గాభరాతో లేచింది, సుభద.

చలన కూడా లేచింది. "నువు కూర్చో అమ్మా! నే వెళతా! తమ్ముడి దగ్గిరకి!" అన్నది.

*　　　　*　　　　*

ఇంటినించి బయల్దేరిన లలన భవతరణ గంగోపాధ్యాయుడి ఇంటికి వెళ్ళింది. బిందు అక్కడ లేదు. ఏదో అర్జంటుగా రాత్రికి రాత్రి అత్తారింటికి వెళ్ళిందట. లేకపోతే సుభదని కలుసుకునేదే.

ముఖం వేలవేసుకుని బయటికి వచ్చేసింది. ఇంటికి పోదామంటే కాళ్ళాడవు. చాలాసేపు ఓ చెట్టుకింద నించుని, యోచన చేసింది. తిన్నగా గంగానదివేపు నడక సాగించింది.

ఆ దగ్గిర్లోనే సదానందుడి ఇల్లు. గది బయట అతగాడు ఓ పిట్టని పట్టుకుని, పేర్లుపెట్టి పిలుస్తున్నాడు.

"లలనా! నువ్వేనా?" అన్నాడు.

"అత్త ఇంటోవుందా?"

"లేదు. ఇప్పుడే ఎక్కడికో వెళ్ళింది. ఏమన్నా పనుందా అత్తతో?"

"అవును."

"ఆవిడ ఇంటో లేదు, నాతో చెప్పకూడదూ?"

ఈ ప్రశ్నకు లలన సిగ్గుపడింది నిజం చెప్పడం మంచిదికాదు ఒక్కరోజు అన్నం లేకపోతే గడవదా యేం? మరి పిల్లల మాట? ఈ సమస్యే లోగడ సుభదకూ ఎదురయింది. ఏమైనా, లలన నోరు విప్పి ఏమీ చెప్పలేకపోయింది. ఆమె మనస్సు కనిపెట్టి, సదానందుడు నవ్వుతూ ఆమె చెయి పట్టుకున్నాడు. అతను పిచ్చివాడు! ఎవరూ చెయలేని పని అమాంతంగా చేసెయగలడు!

"సదానందన్నయ్య పిచ్చివాడు. పిచ్చివాడి దగ్గిర నీకు సిగ్గెందుకూ?" అనడిగాడు.

లలన ముఖం వంచుకుని కన్నీళ్ళతో, బొంగురు గొంతుతో "ఒక్క రూపాయి కావాలి, ఇస్తావా?" అన్నది.

"ఒహ్, ఈ కాస్తమాటేనా అన్నయ్యకు చెప్పలేకపోయ్యావ్? అయినా, రూపాయేం జేస్తావ్?"

"నాన్నారింటో లేరు."

సదానందుడు ఇంటోంచి తెచ్చి అయిదు రూపాయిలు లలన చేతిలో పెట్టాడు: "పిచ్చివాడిముందు సిగ్గుపడతారా ఎవరైనా? ఎప్పుడైనా అవసరముంటే, ముందుగానే వచ్చి ఈ పిచ్చివాడితో చెప్పు. ఏం, చెబుతావా?" అన్నాడు.

"ఇన్ని రూపాయలే!" అన్నది లలన.

"ఉంచుదూ, అవే పనికొస్తాయ్!"

"అయినా ఇన్ని రూపాయిలు మా కవసరం లేదు" అని, ఇచ్చెయటానికి తిరిగివస్తూంది.

సదానందుడు మళ్లీ చెయిపట్టుకుని, "ఛ! చిన్నపిల్లల చేష్టలు చెయకు. దివసరం లేకపోతే మరోనాడు తెచ్చివ్వు. ఈ సంగతి ఎవళ్ళకు చెప్పకుమా. ఒహ, వేళ చెబుదామనుంటే, పిచ్చిసదానందన్నయ్య దమ్మిడీలనుకుని రూపాయి లిచ్చేశాడు! అని చెప్పు."

పగలంతా గడిచిపోయింది. అందరూ అన్నం తిన్నారు కాని, సుభదమట్టుకు వచ్చిమంచినీళ్ళయినా ముట్టలేదు. రాసమణి ఎన్నో చెప్పింది. లలన బతిమ లాడింది. ఉహుం — తినలేదు.

చీకటి పడుతూండగా — చింపిరి జుట్టుతో, మోకాళ్ళదాకా మట్టికొట్టుకుని కొంపకి చేరాడు హారాన్. అతని కండువా చెంగున రెండుశేర్ల బియ్యం, రెండో అంచున పప్పూ, ఉప్పూ, ఉల్లిగడ్డలూ, ఏమిటేమిటో మూటకట్టి వున్నాయి. ఒక కుండ తెచ్చి, అన్నీ విప్పి అందులో పోశాడు.

సుభద ఏడ్చింది. అందులో అన్ని రకాల బియ్యాలూ కలగలుపుగావున్నాయ్. కుటుంబ పోషణకోసం ఇవన్నీ ముష్టెత్తి తెచ్చాడని సుభద ఇట్టె గ్రహించింది.

8

మాధవుడు అడిగాడు: "పెద్దక్కాయ్! ఇహ నాకు బాగవదా?" తమ్ముడి తల నిమురుతూ అన్నది: "ఎందుకని బాగవదూ? రెండురోజుల్లో నయ మయిపోతుంది" అంటూ బుజ్జగించింది, లలన.

"నయం కాకపోతే?"

"ఛ!—అలాంటి మాటలనకూడదు. చూడు, తమ్ముడూ!—ఇదుగో, ఒక్క చెంచాడు మందు తాగమ్మా!"

"తాగను" అని చెప్పి మందు ఒలకబోశాడు.

"నా మాట వినవూ?"

"ఎవరూ నా మాట వినటంలే. నేను మట్టు కెందుకు వినాలి;"

"నీ మాట ఎవరు విన్లేదురా తమ్ముడూ?"

"నీక్కోపం, నేనేదన్నా అంటే అమ్మకి కోపం, నాన్నకి కోపం,— అత్త మాటాడనే మాటాడదు..." అని చెబుతూంటే వాడికి కళ్ళనీళ్ళు తిరిగాయి.

మాధవుడు ఆమె ముఖంలోకి చూశాడు, కొంచెంసేపు: "అక్కాయ్? మన చిన్నతమ్ముడు మధు జబ్బుపడి తేరుకోలేదుగా, చచ్చేపొయ్యాడుగా? అప్పుడు నాన్న ఏడ్చాడు, అమ్మ ఏడ్చింది, అత్త ఏడ్చింది, నువ్వేడ్చావు, అందరూ ఏడ్చారు. అయినా, వాడు తిరిగి రాలేదుగా...నేనూ వాడిలా చచ్చిపోతేనో...?"

రెండుచేతులతో ముఖం కప్పుకుంది లలన.

"చెప్పక్కా, చచ్చిపోతే యేమవుతుందో?"

ఏడుస్తూనే చెప్పింది : "ఏమీకాదు, అందరూ ఏడుస్తారు, అంతే!"

"అక్కా! చచ్చిపొయ్యాక ఎక్కడికెళ్తామే?" అనడిగాడు.

"అక్కడికి......ఆకాశంలోకి."

"అక్కడ నేనెవరి దగ్గిరుండటం, మరి?"

"నాదగ్గిర"

మాధవుడు సంతోషించాడు, నవ్వుతూ అడిగాడు : "అక్కడ మన కిల్లుంటుందా? మనమిద్దరం హాయిగావుందాం కదూ? మనకి మంచి భోజనం, ఆపిల్ పళ్లూ దొరుకుతాయికదూ?"—అన్నింటికీ అవునంది లలన.

"అమ్మకూడా మనతో వస్తుందా?" అని మళ్లీ అడిగాడు.

"ఇంకొన్నాళ్ళు పోయాక."

"అయితే మనం ముందే వెళదాం! అమ్మని అడగనా?"

"వొద్దు. అడిగావంటే అమ్మ రానేరాదు, నన్నూ రానివ్వదు, తెలుసా?"

"అలా అయితే అడగన్లే. నువు నాకు మందిచ్చి అన్నానికి వెళ్లు. నేను మందుతాగి పడుకుంటా."

మందుతాగి, బత్తాయి తిని, కంబళీ కప్పుకుని మాధవుడు స్తిమితంగా పడు కున్నాడు. తనూ, తన అక్కా వెళ్ళబోయే "ఆకాశాన్ని" గురించి సరదా అయిన కలలు కంటూవుంటే నిద్రపట్టేసింది.

ఆ రాత్రి తల్లీ, చెల్లీ, రాసమణీ ఎవరు పిలిచినా "తలనొప్పిగా వుంది, లేవ లేను, నన్నెవరూ పిలవకండి!" అని చెప్పి, తలుపు తియ్యలేదు లలన.

మర్నాటినించీ మాధవుడి స్థితిలో మార్పు కనిపించింది. ఇప్పుడు మొండి పట్టు పట్టటంలే. ఏమన్నా తింటావా, అని అడిగితే సరి, "తే" అంటున్నాడు. పెద్దక్క వచ్చి కూచుంటే, ఇద్దరూ ఏమిటేమిటో మంతనాలున్నూ ఎవరైనా వస్తున్న అలికిడయితే గప్‌చిప్—అంతే!—

ప్రస్తుతం హారాన్ గృహకృత్యం సుఖంగానే సాగిపోతూంది. అవసరమొస్తే లలన ఒకటీ రెండు రూపాయిలు సర్దుతూవుండేది. ఈ డబ్బెక్కడిదో సుభదకు తెలుసు!— ఇదంతా హారాన్ ఎక్కణ్ణించైనా తెస్తున్నాడు కాబోలు ననుకునేది రాసమణి.

*　　　　*　　　　*

కొన్నాళ్ళ తరవాత....

సదానందుడి అత్త అతడి వెనకాలే సణగటం ప్రారంభించింది : "నాయనా, సదా : ఈ ఘటంకాస్తా ఎప్పుడు రాలిపోతుందో తెలియదాయె. ఈ గుక్కెడు ప్రాణం పోకముందే నన్నోసారి కాశీయాత్ర చేయించు బాబూ! ఆ విశ్వేశ్వరుణ్ణి దర్శించుకు మరీ ఛస్తాను!" అని ఈ ధోరణితో.

అత్తమాట తీసెయ్యలేడు, సదానందుడు. మరి రెండు రోజుల్లోనే ప్రయా ణానికి ముహూర్తం. ఇహ బయల్దేరుతా మనగా ఆ సాయంకాలం పైకి వెళ్ళి, "లలనా, లలనా!" అంటూ పిలిచాడు. లలన లేచి నించుంది.

ఒక గుడ్డమూట విప్పి, అందులోవున్న యాభై రూపాయిలూ ఆమె కిస్తూ : "మేం కాశీ వెళ్తున్నాం. మళ్ళీ ఎప్పుడు తిరిగివస్తామో తెలీదు. అవసరమొస్తే ఈ డబ్బు ఖర్చుపెట్టుకో!" అని చెప్పాడు.

"ఇన్ని రూపాయలే?" అని ఆశ్చర్యపోయింది. "ఎన్ని రూపాయలేం? చూడటానికి పెద్దగా కనిపిస్తోంది గాని, ఖర్చుపెట్టేప్పుడు ఏమంత ఎక్కువ కాదులే!" అన్నాడు.

అంటూ కిందికి దిగివచ్చి, వంటచేస్తున్న సుభద దగ్గరికి వెళ్ళి "పిన్నీ! ఇవాళ మేం కాశీ వెళుతున్నాం!" అన్నాడు.

"ఎలా చెప్పేది? అత్తయ్య కాశీ అంతా చూశాకగానీ రానంటుంది."

"సరే నాయనా! జాగర్తగా వెళ్ళిరండి!"

నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు సదానందుడు.

*　　　　*　　　　*

రెండవనాడు లలన సగంసొమ్ము దగ్గరుంచుకుని, తక్కింది తల్లికిస్తూ చెప్పింది: "అమ్మా! సదాన్నయ్య కాశీకి వెళుతూ ఇదిచ్చి వెళ్ళాడే!"

కళ్ళింత చేసుకు చూసి ఆ సొమ్ము లెక్కపెట్టింది సుభద్ర. కూతురువేపు చూస్తూ: "అమ్మా! లలనా! సదానంద పూర్వజన్మలో మనకి దగ్గిర బంధువేమోనే! లేకపోతే ఇంతడబ్బు ఎవరిస్తారేం ఊరికినే! వాడు పిచ్చివాడేనా?"

"కష్టాల్లో ఆదరించే వాళ్ళంతా పిచ్చివాళ్ళేనా, అమ్మా?"

ఇప్పుడు హారాన్ ముఖర్జీ కుటుంబస్థితి అనుకూలంగానే వుంటూంది. కూటికీ గుడ్డకీ లోటులేకుండా. అందుకని లోకులు రకరకాలుగా చర్చలకు దిగారు; నందబాబుని లూఠీచేసి, పెద్దవాడయాడని వాదు ప్రచారమైంది.

ఇలా ఉండగా, ఒకనాడు హఠాత్తుగా కృష్ణప్రియ వాళ్ళింటికి వచ్చి, కుశల ప్రశ్నలు వేసి, గుచ్చిగుచ్చి యోగక్షేమాలన్నీ కనుక్కుంది!

ఏంచేస్తాడు? నవుకిరీకోసం తెగ తిరుగుతున్నాడని చెప్పింది, సుభద్ర. "ఆ బ్రాహ్మణ పాడుముండాకొడుకే దీనికంతకీ కారణం. వాణ్ని చంపినా పాపం లేదు" అంటూ, కృష్ణప్రియ, ఊళ్లోవ్యాపించిన పుకార్లన్నీ పేరుపేరు వరసలుగా చెప్పింది "దేవుడు లేడూ ? బ్రాహ్మణ్ని నాశనం చేసి, నీలాంటి పతివ్రత కంటనీళ్ళు తెప్పించిన ఆ దుర్మార్గుణ్ని భగవంతుడు దండించడనుకున్నావా ? అలానే చూస్తూవుండు, నామాట అవునో కాదో తెలుస్తుంది."

"అక్కాయ్! బిందు అంత హఠాత్తుగా ఎందుకెళ్ళినట్టూ అత్తారింటికీ ?" అనడిగింది.

"మామగారికి సంధి పుట్టిందిట, రాత్రికి రాత్రే. సరేగాని ఈ సంసారం ఎలా ఈదుకొస్తున్నావో నువ్వు. ఇదే ధ్యాస నాకు!"

"ఎలా యేమిటక్కాయ్! దేవుడెలా రాసిపెడ్తే అలా నడుస్తుంది."

పెద్ద నిట్టూర్పుతో అన్నది కృష్ణప్రియ: "అవునే! మనచేతిలో ఏముంది గనకా? దానికేంగాని, మీ చిన్నపిల్ల సంగతి గుర్తొస్తే నా కెలాగో వుంటుంది .. మెల్లిగా పెద్దదవుతూంది...తొందరగా పెళ్ళి చేసెయ్యాలి, లేకుంటే నలుగురూ

అనడిగింది.

సుభద ముఖం అదోలా అయిపోయింది. నిట్టూర్పు విడుస్తున్న సమయంలో లలన వచ్చిందక్కడికి. చలనను గురించి వాళ్ళనుకునే మాటలు ఆమె చెవుల్లో దూరాయ్‌! మంచిరోజులే కానీ, చెడ్డరోజులే రానీ హిందూ కుటుంబాల్లో ఆడ పిల్లల్ని పెళ్ళిచెయ్యకుండా వుంచటం జరగదు

9

పిండి ఆరబోసినట్టు మంచి పండువెన్నెల. అర్ధరాత్రి. ఎవరికోసమో నిరీక్షిస్తున్నట్టుగా శారదాచరణుడు చాలా సేపట్నుంచి గంగానదిఒడ్డు చెట్టునీడల్లో కూచునివున్నాడు.

ఆతనిది హాలాద్‌పురం. శ్రీమంతుడైన రామమోహనబాబు కొడుకు. చదువూ తెలివితేటలమాట అటుంచి, తండ్రి ఆస్తి అంతా తనే చక్కబెట్టుకుంటున్నాడు.

శారదాచరణుడికి తల్లి లేదు. ఆమె బతికున్నప్పుడు హారాన్ ముఖర్జీకీ వీళ్ళకీ స్నేహం; ఆమెకూ రాసమణికీ కూడా మంచిస్నేహం. కాని ఆమె చని పోయాక వారిమధ్యని రాకపోకలూ లేవు, సంబంధమూ పోయింది. పేదవాళ్ళతో సంబంధం కలుపుకోవటం రామమోహనబాబు కిష్టంలేదు.

చిన్నప్పటినించీ లలన శారదాచరణుణ్ని ప్రేమించింది. తరవాత ఆమెకి పెళ్ళయింది. ఆ రోజుల్లో హరాన్ స్థితి అంత పరవాలేదు అంచేత, ఉంటున్న ఆ చిన్న ఇంటోనే కూతురిపెళ్ళి గొప్పగా చేశాడు. కాని, దురదృష్టవశాత్తు రెండేళ్ళకే లలన భర్త పోవటం, పిల్ల పుట్టింటికి చేరుకోవడం జరిగింది. అయినా, అప్పట్నించికూడా లలన శారదాచరణుణ్ని ప్రేమిస్తూనేవుంది. ఆ ప్రేమకు మచ్చలేదు, పైగా వృద్ధిపొందింది. దానివల్ల ఇద్దరి అవస్థలూ వికటించాయి. కనుక ఆ ప్రేమ సుఖంగా పరిణమించేట్టు లేదని తెలిసిపోయింది.

ఈ సంగతి అతను తెలుసుకోలేక పోయాడుగాని, లలన ఇట్టే గ్రహించింది. ప్రేమ అనే దుకాణపు తలుపులు ఒక్కొక్కటే మెలిమెల్లిగా మూస్తూవచ్చింది. ఇప్పు డామె అతని దగ్గరికి వెళ్ళటం లేదు. అతన్ని రమ్మనటంలేదు. తన ప్రేమ వెల్లడించడంలేదు. మునుపటిలా రహస్యలేఖలు రాయదు.

శారద కలవరపడ్డాడు. ఎంతకూ లలనకు నచ్చజెప్పలేకపోయాడు. 'ఇదంతా మంచిది కాదుసుమా' అని లలన చెప్పింది.

"మంచిది కాకపోతే ఇన్ని రోజుల్నించీ ఎందుకని చేశావ్?" అని అడిగాడు కోపంతో.

"ఇన్నాళ్ళూ తెలియనిదాన్ని. ఇప్పుడు పెద్దదాన్నయ్యాను. బాగుండదు. ఇహముందు నాకీ చెడ్డ సలహాలు చెప్పకండి!" అన్నది లలన.

"సరే, ఇవాళే అవన్నీ పోయేట్టు చేస్తాలే"

"మంచిదే!"

"ఈ జన్మలో ఇహ నీతో మాటాడను."

"మానెయ్!"

ఇలా చెకాపికీ మనుకుని ఎవరి దోవన వారు వెళ్ళిపోయారు. ఇది జరిగి నాలుగేళ్ళయింది.

* * *

లలనకోసం కనిపెట్టుక్కూర్చున్నాడు.

వెనక జరిగిన సంగతి మరిచిపోయాడు. అయినా, లలన ఇక్కడికి రమ్మని కబురంపింది. అందుకని లోగడ సంగతులన్నీ మళ్లీ ఒక్కమాటు గుర్తుకొచ్చాయి.

రాత్రి ఒంటిగంట. అతడి దగ్గరికొచ్చింది ఒకమూర్తి! లలనే!! ఎంత పెద్దదిగా మారిపోయిందీ! "కూర్చో!" అన్నాడు. ఒకరికొకరు మళ్లీ ఎదురుగా మెట్లమీద కూచున్నారు. చాలా సేపు మౌనంగానే వున్నారు.

"ఎందుకు రమ్మని కబురుచేశావ్?"

"పనుంది"

మళ్లీ నిశ్శబ్దం.

"చెప్పవేం?"

"లోగడ మీరు నన్ను ప్రేమించారుకదూ? ఇప్పుడూ ప్రేమిస్తున్నారా?"

"ప్రేమిస్తున్నానని అంటే?"

"నన్ను పెళ్ళిచేసుకుంటారా?"

"ఉహుం—"

"ఎందుకని?"

"నిన్ను పెళ్ళిచేసుకుంటే నా జాతీ గౌరవమూ మంట కలుస్తాయి. కలిస్తే బతుకులేదు. పైగా మా నాన్నగారు ఒప్పుకోరు."

"మీకు మనసుంటే తప్పకుండా ఒప్పుకుంటారు. ఒక్కగానొక్క కొడుకు మాట తీసేస్తారా?"

"మా నాన్నగారు ఒప్పుకున్నా నేను చేసుకోలేను. చేసుకుంటే మా జాతీ మర్యాదా పోతాయి. ఆ రెండూ పోయాక, మేమీ హాలాడ్‌పూరులో ఉండలేము. పోనీ నీతో వేరింటికాపరం పెడదామంటే తగినంత డబ్బులేదు. అయిందేదో అయింది. గతాన్ని గురించి తవ్వుకోవడం మంచిదికాదు. దీనివల్ల మనకు చాలా మేలుంది."

"అవును, మంచిదే. అయినా, ఈ పనికిమాలినదానికి ఓ చిన్న ఉపకారం చేస్తారా?"

"చేతనయితే!"

"చేతనయ్యేదే. కాని, చేస్తారో లేదో!"

"శక్తివంచన లేకుండా చేస్తాం, ఏమిటో చెప్పు."

"నా చెల్లెలు చలనని పెళ్ళి చేసుకోండి!"

శారదాచరణ్ నవ్వుతూ, "ఏం, తగిన వరుడు దొరకలేదా?" అనడిగాడు.

"ఎక్కడ దొరుకుతాడు! మేమూ పేదవాళ్ళం. పైగా కులీనులం. తక్కువ కులంలో అయితే గబుక్కున దొరుకుతాడు. అయితే, కులానికి తిలోదకాలివ్వాల్సి వస్తుంది. ఈ దీనురాలిమాట తోసెయ్యకండి, మా చెల్లాయిని పెళ్ళాడండి, మమ్మల్ని రక్షించండి చేసుకుంటారా, చెప్పండి!" అంటూ ఆత్రంగా బతిమలాడింది

"నేను పూర్తిగా నాన్నగారి చేతుల్లో వున్నాను. నాకింకా స్వాతంత్ర్యం రాలేదు. వారి కిష్టంలేనిపని చెయ్యలేను."

అయితే వారిని ఇష్టపరిచే చేసుకోండి!" అన్నది లలన.

"ఆయన వప్పుకోరు. నాకు బాగా తెలుసు. చెబుతున్నా విను. నాన్న పట్టి లోభి నా పెళ్ళిచేసి కొంత డబ్బు సంపాయిద్దామని చూస్తున్నాడు... అందుకనే ఈ పెళ్ళి కాదు..."

"చెప్పే విధంగా చెప్పండి. మీ మాట తప్పక వింటారు."

"అయితే ఎలా? అసలీ పెళ్ళి చేసుకోవటానికి మీకే ఇష్టంలేదనుకుంటానే?"

"అదేంకాదు."

"చలనలాంటి పిల్ల మీకు కావాలంటే దొరకదు. అందం చందం, బుద్ధి తెలివి, అన్నీ పన్లూ చేతనవు. చేసుకుంటే ఒక బీద కుటుంబానికి ఉపకారం చేసిన వారవుతారు. సాటి బ్రాహ్మణ కులాన్ని రక్షించిన వారవుతారు ఇంతకంటే నేనేం చెప్పేది? మీమేలు జన్మ జన్మలకూ మరవను, చేసుకోరూ?"

"నాన్నగారేం చెప్తే అది చేస్తా."

"ఇహ నా జీవితంలో మరో సమయం దొరకదు. నా అన్ని సంగతులూ విప్పి చెప్పేస్తున్నా. మీ దగ్గిర సిగ్గుపడను. మిమ్మల్ని ఎప్పుడూ ప్రేమిస్తూనే వుంటిని. ఈ సంగతి ఎన్నోసార్లు మీకు చెప్పా. ఇప్పుడు చివరిసారిగా మళ్ళీ ఒక్కమాటు చెబుతున్నా. ఇంతకూ జరగవలసిందేదో జరిగేపోయింది. ఉత్తనే మిమ్మల్ని కష్టపెట్టా. నన్ను క్షమించండి!"

అంటూ వెళ్ళబోతున్న లలనను చూసి "ఈ సంగతి నాన్నారితో తప్పకుండా చెబుతానులే!" అన్నాడు శారదా చరణుడు, మనస్సులోనే కొంచెం కష్టపడి.

అతనివేపు చూడకుండానే "చెప్పండి!" అన్నది లలన

"అయినా నేను నాన్నగారి చెప్పుచేతల్లో వాణ్ని" అన్నాడు శారదాచరణుడు.

"తెలుసు, ఆ సంగతి నాకు తెలుసు!" నన్నది లలన, వెళుతూ వెళుతూ.

"నే చేయగలిగిందేమన్నా వుంటే తప్పకుండా కబురు చేస్తానుగా!"

"సరే"

"నన్ను క్షమించాలి లలనా!"

"క్షమించాను."

10

ఆ రాత్రంతా గడిచేప్పటికి, ఆటలో గెలుచుకున్న డబ్బుతో హారాన్ కండువా కొంగునిండి బరువెక్కింది. రెండో రోజుకూడా ఇంకా ఆడి సాయంత్రం నాలుగ్గంటలకి మెల్లిగా కొంప చేరుకున్నాడు, గంజాయి కంపుతో.

భోంచేసేటప్పుడు "ఇంత ఆలస్యమయిందేం?" అని భార్య అడిగితే, ఏం చెయ్యను, పనికోసం తిరుగుతున్నా" నని బొంకాడు.

ఉన్నాయి, అందులో అయిదు రూపాయిలు తీసుకో!" "ఇంత డబ్బెక్కడిది?" అనడిగింది సుభద. "మనకి లోటేమిటీ? తలలో మెదడు వుంటే ఎక్కడ పడితే అక్కడే డబ్బు!!" అన్నాడు.

*　　　　　*　　　　　*

రెండు నెలల తరవాత ఒకనాడు—

"లలనా! ఈపూట కేమైనా వుందా?" అడిగింది తల్లి.

"ఏం లేదమ్మా!"

"అలా అంటూనే ఎప్పటికప్పుడు పావలా అర్ధా సర్దుతూనే వున్నావు. అలానే ఏమైనా వుందేమో చూడమ్మా. లేదంటే మనందరం పస్తే!" నిజంగానే లలన దగ్గిర ఏమీలేదు. సదానందు డిచ్చిన యాభై రూపాయిలూ ఇవాళ పొద్దుటితో సరిపోయినై. అమ్మ అడిగినందుకు ఇప్పుడేమీ ఇవ్వలేకపోతినే. ఏమనుకుంటుందో అని లలన ఏడ్చింది.

లలన మనసు కష్టపెట్టానే అని సుభద ఏడ్చింది. ఇప్పుడు పొద్దున్నే ఎవరింటి కెళ్ళడం ముష్టికి? లలనకు దుఃఖం ఆగలేదు.

బిందూలేదు, ఊళ్ళో సదానందా లేడు. రెండు రోజులాయె తండ్రి ఇంటి మొహం చూడకపోయె! ఏ సల్లమందు కొట్లో పడివున్నాడో; ఏ గంజాయి కొట్టులో దేవుల్లాడుతున్నాడో, హారాన్‌కు పట్టిన దుర్గుణమేమిటంటే— ఎక్కడ పుడితే అక్కడల్లా బాకీలు చెయ్యడం. దీనివల్లనే మొదట్లో 'హాలాద్‌పూర్' లోనూ, తరవాత బ్రాహ్మణ షాద్‌లోనూ ఉండడం కష్టమే అయింది.

మొత్తంమీద ఇంటికెళితే తిండికి గడిచిపోయేది. ఇంటో ఎవరికి లేకపోయినా అతనికి మాత్రం దొరుకుతుంది. పైగా సుభద చేతిలో ఎప్పుడూ ఏదో కొంత వుంటుందని ఒక నమ్మకం.

ఆనాడు అతగాడింటికి రావటం చాలా రాత్రయింది. మామూల్లాగా భార్య తనకోసం ఇవాళ ఎదురుచూళ్ళేదు. ఓ మూలని ఓ దీపం మినుకు మినుకు మంటూంది. వత్తి ఎగసంతోదామని దగ్గిరికెళితే, లాంపులో చమురులేదు. ఇది చూసి ఏదో ఆలోచనతో మెల్లిగా కూర్చున్నాడు. ఏమాలోచించాడో ఏమో, తెల్లారగట్టే తెగిపోయిన చెప్పులు చేతపట్టుకు బయటికి వచ్చాడు.

అంత పొద్దున్నే ఇవాళ ఎందుకనో లేచి, చలనామయి మెట్లమీద కూర్చుని వుంది.

"ఎప్పుడొచ్చావ్ నాన్నా?" అనడిగింది గట్టిగా.

"రాత్రి..." బిడియపడుతూ చెప్పాడు హారాన్.

"నీకేం మతుందా లేదా నాన్నా?" నిన్నను అమ్మ, అత్త, అక్క అందరూ పస్తు. ఇవాళ మేమంతా ఏం తినాలో చెప్పు. చెప్పులట్టుకు మెల్లిగా జారుకుం టున్నావే?" అనడిగింది.

"నిజమేనా చలనా?" అనడిగాడు చేతిలో చెప్పులు వాటంతటవే జారిపడిన్నై.

"అత్తాయ్, ఓ అత్తాయ్! నాన్న మాటలు విన్నావా? నే నబద్ధం చెబుతున్నానుట..."

ఇహ నిలవలేక హారాన్ చెప్పులట్టుకు పారిపోయాడు. "అరె అరె! నాన్న పరుగెత్తుకు పోతున్నాడే!" అంటూ గోలచేసింది చలన.

ఇంతలో లలన వచ్చింది. "చలనా! నీకేమైనా బుద్ధుందా పోయిందా? ఎవరి దగ్గిర ఎలా మాటాడాలో తెలియదేమే. ఇన్నేళ్ళొచ్చి? ఛ-ఛ! నాన్నని అలా అనొచ్చా?"— అంటూ మందలించింది.

"ఎందు కనగూడదేం? ఇలాటి వాళ్ళని తప్పకుండా అనాలి. నల్లమందూ గంజాయీ తిని, బిడ్డల్ని పోషించకుండా దిక్కులేవి వాడిలా ఏ తండ్రి పారి పోతాడు? నే తప్పకుండా అంటాను. అస్తమాను అంటూనే వుంటాను."

కోపమొచ్చింది లలనకి. "ఇక్కణ్నించి వెళ్ళిపో, చలనా!"

"నే నెందుకు పోవాలీ? నువ్వే వెళ్ళు. నువు నాకేం చెప్పక్కర్లే!"

మాటాడక అక్కణ్నించి వెళిపోయింది లలన.

11

"ఇంత పొద్దుపోయింది. ఇహ వొచ్చేదేమిటి? ఈ బిందె తాకట్టు పెట్టి ఏమైనా పట్రా. వెళ్ళు!" అని సుభద రాసమణికి చెప్పింది.

"సిగ్గుగా వుంటుందమ్మా" అంది రాసమణి.

అక్కడే వున్న లలన "నే వెళ్లొస్తాలేవే అమ్మా, హరిపాలఘోష్ కొట్టుకి" అంటూ ఆ బిందె తను తీసుకుంది.

"నువ్వే వెళతావా?"

"ఏం, నేనే వెళతా. నన్నీ పల్లెలో అందరూ ఎరుగుదురు. నాకేం సిగ్గు? మంచి రోజులూ చెడు రోజులూ ఎవరింటో లేవు?"

"అయితే నేనే వెళతాలే!" అంటూ రాసమణి బిందె లాక్కుని తనే బయల్దేరింది.

అందరూ అన్నాలు తిన్నారు. తల్లి ఒక మూలకి తీసికెళ్ళి, "లలనా! ఎవరికీ తెలీకుండా కాసిన్ని బచ్చలాకులు తీసుకురా అమ్మా!" అని చెప్పింది. ఎందుకోసమని ఎంత అడిగినా "పనుంది" అంటుంది గాని అసలు సంగతి తల్లి బదులు చెప్పలేదు.

"నా దగ్గిర దాచకే అమ్మా!" అంటూ లలనతల్లి కాళ్ళమీద పడాలని వంగింది. ఆమె చేతులు రెండూ పట్టుకుని, సుభద్ర కూతురి ముఖంమీద పడుతున్న కురులు చెవుల పక్కకి ఒత్తిగించి సరిజేస్తూ అన్నది: "ఒక మనిషికి చాలీ చాలకుండా వుందే తల్లీ అన్నం. ఒకవేళ వారువస్తే?"

"అయితే బచ్చలాకులు తినివుంటావా?"

"తినకూడనివి కావుగా? అయినా, నువ్వే చెప్పావుకదే అమ్మా, కష్టసుఖాలు ఏయింటో లేవూ అని?" అంటూంటే కన్నీళ్ళు రాలాయి.

ఏడుస్తూ వెళిపోయింది లలన.

* * *

ఇహ పొద్దుపోతుందనగా, బ్రాహ్మణపాడ్‌లో ఒక చిల్లర కొట్టుదగ్గిర నించు న్నాడు హారాన్. పొద్దుట్నించీ అక్కడక్కడా అడుక్కు తెచ్చుకున్న బియ్యం మూట చంకని తగిలించుకుని వున్నాడు.

"ఏం కావాలండీ?" దుకాణదా రడిగాడు.

"ఏమీ వొద్దు"

"మరిక్కడెందుకు నించోవడం?"

అక్కడ ఏదో కొనుక్కుంటున్న ఆసామీ "అడుక్కునేవాడు కాబోలు!" అన్నాడు.

"పోపో, ఇక్కడేం దొరకదు. వేళగాని వేళ ముష్టేమిటి?" అని కసిరి కొట్టాడు దుకాణంవాడు. హారాన్ కొంచెం దూరం వెళ్ళి, మళ్లీ వచ్చి అక్కడే నించున్నాడు.

"మళ్లీ వచ్చావేం?"

"బియ్యం కొంటావా?"

"ఎలా? ఏవి చూపించూ."

"ఛ!— అడుక్కు తెచ్చుకున్న బియ్యం లాగున్నాయ్? ఎన్ని రకాలో! సరే. ఎంత?"—

"రెండణాలు."

"అబ్బో, రెండణాలు కావాలా, ఈ ముష్టి కాసిని గింజలకీ?"

"ఓ అర్ధణా ఇస్తా, కావాలంటే ఆ డబ్బాలో పొయ్యి."

"సరే, ఏంచేస్తాం మరి!" ఆ అర్ధణా తీసుకుని బియ్యం పోసేశాడు హారాన్. వస్తూ దారిలో పెద్దగా నవ్వాడు— "పిచ్చివాడు! బలే టోకరా కొట్టించా" నను కుంటూ, చీకటి పడుతుండగా నల్లమందు కొట్టులో దూరాడు.

12

"నే నిహ ఉండలేను, లలనా!" కూతుర్ని పట్టుకునేడ్చింది, సుభద్ర. మూడు రోజులు వరసగా ఉపవాసంచేసి, మరి తట్టుకోలేక ఈమాటఅన్నది. సుభద్ర ఏడుపు చూస్తే రాళ్ళుకూడా కరుగుతాయి. లలన ఓదార్పు పని చెయ్యలేదు. చాలా రాత్రిదాకా తల్లీ కూతుళ్ళు ఏడుస్తూ ఏడుస్తూ అక్కడలానే నిద్రపోయారు.

సగం రాత్రప్పుడు— గబుక్కున కూతుర్ని లేపింది సుభద: "వారేమై పోయారే?" అనడిగింది కంగారుతో.

"ఎవరే అమ్మా?"

"ఆయనిప్పుడు లేరే! కల వచ్చింది"

"అమ్మా! ఇలా అయిపోతున్నావేమిటే?" అంటూ తల్లిని పట్టుకుని ఏడ్చింది.

*　　　*　　　*

ఉదయం పదిగంటలకి కృష్ణప్రియ స్నానంచేసుకు వస్తూ, దారిలో హారాన్ ఇంటికి వచ్చి "ఏం అక్కాయ్, కూర్చో!" అన్నది.

హారాన్ సంగతి ఏమయినా తెలిసిందేమోనని భోగట్టా. "బ్రాహ్మణపాడ్‌కు ఎవరినయినా పంపలేకపోయావా?" అని సలహా. "చేతులో ఏమైనావుందా లేదా, లేకపోతే ఎలా జరుగుబాటు?" అని ఒక కుశలప్రశ్న. పిల్లవాడి కెలావుందని యోగక్షేమం కనుక్కోవడం. "లలనను నా ఇంటికి పంపు" మన్నది, కృష్ణ ప్రియ. యీ మాట కూతురితో చెప్పింది సుభద.

లలన కృష్ణప్రియ ఇంటి కెళ్ళివచ్చి, తల్లి చేతిలో రెండు రూపాయిలు పెట్టి "అమ్మా! అత్తయ్యిచ్చిందే! నాన్న ఇంటికి రాగానే కబురు చెయ్యమని కూడా చెప్పింది" అన్నది.

ఋఋష్యుల భగవంతుడికి ఎన్నో పూజలూ, పునస్కారాలూ చేసింది సుభద్ర. ఆ రోజున తులసెమ్మకు మొక్కింది, తిండికి కావలసిన దినుసులు తెమ్మని డబ్బిచ్చి తను గంగాస్నానానికి వెళ్ళింది.

బాగా చీకటిపడింది. ముఖం దాచుకుంటూ హోరాన్ ఇంటికి చేరాడు. గుడ్డలు తెగమాసి వున్నాయి. అన్నీ చినుగులే. అతడిలో మార్పేమీలేదు.

అనుకున్నట్టుగానే లలన కృష్ణప్రియ దగ్గిరకెళ్ళి, "నాన్నారు రాత్రి వచ్చా"రని చెప్పింది.

"సరి, బాగా వున్నాడా?"

"ఆ!"

"ఇన్నాళ్ళూ ఎక్కడున్నట్టూ!"

"తెలవదు"

"మరి, అమ్మ అడగలేదా?"

"లేదు."

"పోనీ, మీ అత్తా అడగలేదా?"

"నాన్నకీ ఆవిడకీ మాటల్లేవు."

పన్నెండు గంటలకి కృష్ణప్రియ అరటాకు మూతవేసుకుని ఓ రాచ్చిప్పతో కూర తెచ్చి, హోరాన్‌కు వెయ్యమంది. రాచ్చిప్ప అందుకుని, పక్క గదివేపు చూపించింది సుభద్ర. "అదిగో, ఆ గదిలో వున్నారు."

"ఇప్పుడు కాదులే. పనుంది, పోవాలి. ఇన్నాళ్ళుగా హోరాన్ ఎక్కడున్నాడో ఆ సంగతి ఒక్కమాటడుగు, సుభద్రా!" అన్నది.

"సరే," అని చెప్పింది. ఆనాడు భోంచేస్తుండగా అడిగింది సుభద్ర. అందుకు ముఖం దించి, "చెట్లనీడల్లో..." అంటూ జవాబు చెప్పాడు హోరాన్.

రెండోనాడు కృష్ణప్రియ వచ్చి మళ్ళీ యీ మాట తర్కించింది సుభద్రను. భర్త ఏమన్నాడో చెప్పింది సుభద్ర. ఆ మాటా యీ మాటా అయాక కృష్ణప్రియ ఒడిలోంచి ఓ తాను తీసిచ్చి, "ఇది హోరాన్‌కు కుట్టించు, ఇంటో పడివుంటే తెచ్చానులే." అని అంటూ, "ఎవరిచ్చారని అడిగితే, కొంపదీసి నాపేరు చెప్పేవు సుమా! చెప్పావంటే, నా తల పగలగొట్టినంత ఒట్టూ!" అని చెప్పి హెచ్చరించింది.

మళ్లీ రోజులు నెమ్మదిగానే గడుస్తున్నాయ్. ఇల్లుచేరిన హారాన్ మళ్లీ వెళ్ళిపోలేదు. అంచేత సుభద కిప్పుడు కాస్త భయం, విచారం తగ్గింది. కాని, రోజువారి జరుగుబాటు ఎలా అనేదే ఆమెకు పట్టుకున్న సమస్య.

కనికరించి ఎవళ్ళన్నా ఓ రూపాయిస్తే, ఇంకొకరు రెండు రూపాయయిలిస్తే, ఇప్పుడు కుటుంబపు ఖర్చు సాగుతున్నది. మాధవుడి శరీరస్థితి మరీఅధ్వాన్నంగా తయారైంది. ఒంటి రక్తం సగం అప్పుడే నీరుగా మారిపోయింది.

వీటన్నిటికంటే, చలన బరువు ఇప్పుడెక్కువుగా నెత్తిమీద వుంది. పిల్ల బాగా ఎదిగి, పెళ్లీడుకి వచ్చేసింది. ఇన్ని సమస్యల మధ్యాని సుభదకు ఏదారీ తెన్నూ తోచలే.

13

ఏకాదశి. ఇంటిపనులన్నీ అయాక లలన మాధవుడి దగ్గిరవచ్చి కూర్చుంది.

"అక్కాయ్, అదేమయింది? అక్కడికెళ్ళే విషయం?" అంటూ, లేనిశక్తి తెచ్చిపెట్టు కూర్చున్నాడు. మార్చి మార్చి లక్షరకాల ప్రశ్నలు వేశాడు. అన్నింటికీ ఓరిమితో వాడి మనస్సుకి నచ్చేట్టు జవాబు లిచ్చింది. చివరికి — తను ముందుగా వెళతాననీ, తన కోసం తమ్ముణ్ణి ఏడవ్వొద్దనీ వొప్పించింది.

అక్క కళ్ళవెంట బాష్పాలు రాలటం మాధవుడు గమనించలే. ఆమె వాడి తల నిమురుతూ, "నే వెళ్లాక యీ గొడవంతా అమ్మతో చెప్పకేం?" అన్నది.

"ఉహుం — చెప్పన్లే," అని మాట యిచ్చాడు.

"అమ్మ చెప్పినట్టుగా వినూ. అమ్మ నేడిపించకూ. వేళకి మందు తాగూ. తెలిసిందా?"

"ఆ...!"

"మధూ!— సదాన్నయ్యని మరిచిపోలేదుగా?'' అనడిగింది.

"లేదు. ఎందుకు మరిచిపోతానూ?"

"ఒహవేళ ఆయనెప్పుడైనా వస్తే... నిన్ను చూసేందుకు... అక్కయ్య వెళ్ళిపోయిందీ అని మాత్రం చెప్పు. ఆ మాట కూడా, ఎవరూ లేకుండా చూసి మరీ చెప్పాలిసుమా!"

"సరేలే!"

అప్పుడే వచ్చింది సుభద. "పొద్దుపోయింది, పోయి పడుకో తల్లీ?" అని చెప్పింది లలనతో.

"అమ్మా, అక్కాయ్ని నాదగ్గిర పడుకోమనవే" అన్నాడు మాధవుడు. "సరే, నువ్విక్కడే పడుకోవే లలనా, నేను చలన దగ్గిర పడుకుంటా" నంటూ పైకి వెళిపోయింది. అక్కాతమ్ముళ్ళ మధ్యని ఎన్నెన్నో ఊసులు నడిచాయి. తరవాత మాధవుడూ నిద్దరోయాడు.

* * *

మర్నాడుదయాన లలన ఎవరికీ కనబడలేదు. రోజూ పొద్దుటే లేచి పని చేసుకునేది, కనబడక పోయేప్పటికి "అక్కయ్యేదిరా, మాధవా?" అనడిగింది సుభద. చలననూ అడిగింది. ఏవరూ తెలియదనే చెప్పారు.

ఇంటిపని సుభదే చేసుకుం దివాళ. మధ్యాన్నమయినా లలన జాడలేదు! వీధివీధీ వెతకబోయింది చలన. రాసమణి తిరిగితిరిగి వచ్చి "కనిపించ లేదమ్మా, మీ యింటికేమయినా వచ్చిందా?" అనడిగింది.

"ఈ వూళ్లోనే లేదమ్మా!" అన్నది, చలన.

బాగా రాత్రి అవుతూందిగాని, లలన రాలే. హారాన్ ఈమాటు ఇల్లు వదిలి బయటికి పోలేదుగా? "అసలది ఎక్కడికి వెళ్ళిందో! అదే...అదే... ఏం పాలుపోవడంలేదు" అన్నాడు. సుభదా, రాసమణీ, చలనా అంతా రాగాలు మొదలెట్టారు. ఒక్క మాధవుడు మాత్రం వీళ్ళతో కలియలేదు. వీళ్ళ ఏడుపులూ, గాబరాలూ చూసి నిజం చెప్పేద్దామా అనుకున్నాడు. కాని, అక్కకు ఇచ్చిన మాట గుర్తుకొచ్చింది. అందుకనే మాటాడక ఊరుకున్నాడు.

రాత్రింపగళ్లు వరసగా గడిచిపోతున్నాయి. లలన రాలేదు. ఈ వార్త చుట్టుపక్కల గ్రామాల్లో వ్యాపించింది. అందరూ దుఃఖించారు. కొంతమంది సుభద్రకు ధైర్యం చెబుదామని వచ్చారు. ఇలా అయిదారోజులు గడిచిపోయినై.

సుభద్ర మాధవుడి ముందుకూడా ఏడ్చింది. కాని పసివాడికి కష్టమనిపించలే. అసలు సంగతి వాడు వెల్లడించనూలేదు. అయితే, ఇంతమంది ఇలా కంగారు పడుతుంటే మాధవుడు ఒక్కమాటయినా అక్కని గురించి అడగడేం? మారాం చెయ్యడేం? ఈ గొడవ వాడికే మాత్రమూ తెలిసుంటుందేమోనని కూడా అనుమానం కలిగిందామెకు. కాని నోరువిప్పి అడగలేకపోయింది.

*　　　　*　　　　*

ఆరు రోజులయాక —

వాళ్ళింటి పక్కనేవున్న 'నందు' అనే బెస్తవాడు గంగానదికి చేపల వేటకి వెళ్లాడు. వలవేసినపుడు ఎర్రంచు చీర ఒకటి సగం నీళ్ళలో మునిగివుంది. సగం బయటికి కనుబడుతోంది. లలన కట్టుకునే చీరె అదేనని వాడికి బాగా తెలుసు

పెడుతూ ఆ చీర ఇంటికి తెచ్చిందామె.

సుభద, హారాన్, చలన, ఆ వీథివాళ్ళంతా చూశారు. ఆ చీర అల్లనదే! చీరంచు లలనే స్వయంగా చేత్తో కుట్టుకుంది. ఓ పక్కని ఆమె పేరుకూడావుంది. ఇంకేం కావాలి రుజువు!

సుభద చాపకట్టుగా మూర్ఛపడిపోయింది! హారాన్ పెద్దకూతురు లలన గంగలో పడి చచ్చిందనే వార్త ఊరంతటా వాయువేగంతో వ్యాపించింది.

14

శ్రీమాన్ సురేంద్రనాథ్ చౌదరిగారు నారాయణపురపు జమీందారు. వయసు పాతిక లోపు. కాని బలే రాబడి. రాబడిని బట్టే జీవిత వైభోగమున్నూ. ఆ చిన్నప్రాయంలోనే ఆయనగారికున్న వ్యసనాలు అన్నీ ఇన్నీ కావు. అమ్మాయిలను కుదిర్చే ఆంతరంగికులే బోలెడంత మంది!

చౌదరిగారికి ఆరోగ్యం చెడింది. డాక్టర్లవల్ల నయంకాలేదు, గనుక గాలి మార్పు కావాలని ఒక నమ్మకం కలిగింది. ప్రాణస్నేహితు లందరినీ సలహా చేశాడు. అందరూ "భేష్ భేష్! గొప్ప సంగతి" అంటూ తలలూపారు.

సమస్తమైన సరంజామాతోనూ ప్రయాణానికి ఓడ సిద్ధమయింది. అంత రంగికులూ బాజా భజంత్రీలతో ఓ చక్కనయిన గాయకీ పరివారమూ జమీం దారుకి మద్దతు. పల్లెవాళ్ళు దేవుణ్ని తలచుకుని, ఓడ లంగరెత్తి నారాయణ నదిలో వొదిలారు

గాలి అనుకూలంగా వుంది. ఓడ రాజహంసలా ఈదుతోంది. ఆయనకి సరదా పుట్టిన చోటల్లా లంగరు దించేవారు. ఎన్నెన్నో ప్రదేశాలు చూశారు. షికార్లు చేశారు. కలకత్తా రేవు ఆయన కంతగా నచ్చలేదు! ఓడ ఉత్తర దిశకు తిప్పమన్నారు.

అదే పనిగా ఇన్నాళ్ళు ప్రయాణం చేసేప్పటికి ఓడలో స్నేహితు లంద రికీ విసుగెత్తి, భార్యా బిడ్డల్ని చూసుకోవాలని భ్రమపుట్టింది. "తమకు ఒళ్ళు బాగయింది కనక మేం సెలవు తీసుకుంటాం" అన్నారు. సురేంద్రుడు అడ్డు చెప్పలే. సరే అన్నాడు. ఇప్పుడొక వస్తాదు, నర్తకీ, నవుకరులూ మాత్రమే ఉన్నారు. వీళ్ళతోనే ముందుకు సాగాడు సురేంద్రబాబు.

ఒక సాయంకాలం మేఘాలు విపరీతంగా గుమికూడుతున్నాయి. కప్తా నుని పిలిచి "హరిచరణ్! ఇదేమన్నా తుఫాను సూచనా?" అనడిగాడు. అవునన్నట్టు చెప్పగానే, "ముందు లంగరు విసురు!" అన్నాడు. ఓ మంచిచోట దించాడు. కప్తాను.

ఓడ పై అంతస్తుకి వచ్చి కూర్చున్నాడు సురేంద్రుడు. నవుకరు హుక్కా గొట్టం తెచ్చిపెట్టాడు. బాబుగారు గొట్టం నోట్లో పెట్టుకుని, "వుస్తాద్!" అంటూ పిలచాడు.

"బాబూ!"

"అవతలి ఒడ్డుని ఏదో నల్లగావుంది, లోపలికి దిగుతున్నట్లుంది?" "అవునండి, మనిషి తలపాగా వుంది!" అన్నాడు. "కొంచెంసేపు ఆటాపాటా!" అన్నాడు బాబు. ఒక యువతి వచ్చి తివాచీమీద కూచుంది. "వుస్తాద్ నువ్వెళ్ళు. ఆట వద్దులే వూరికినే పాట పాడుతుంది!" అన్నాడు. ఆ యువతి పేరు జయావతి. సామాన్యపు దుస్తులు మాత్రం వేసుకునుంది. వంటిమీద వస్తువులేం లేవు. జయ పాట మొదలెట్టింది. కాని, సురేంద్రుడి దృష్టి ఎంతసేపూ అవతలి ఒడ్డునున్న ఆ నల్లటి వస్తువువేపే వుంది.

"జయా! - అది అటూ యిటూ కదుల్తాంది కదూ?"

దుర్భిణీ తెప్పించి చూశాడు. లేచి నుంచున్నాడు. "ఎవరో మనిషిలా వుం"దన్నాడు. ఇంత సేపట్నించీ నీళ్ళలో ఏం చేస్తున్నట్టు? చూసి వద్దామని తనే స్వయంగా బయల్దేరాడు ఓడ వెనక కట్టివున్న చిన్న డింగీ తీసుకుని.

చూస్తే,—ఓ అమ్మాయిగొంతు లోతు నీళ్ళలో వుంది! అటు ఇటు చూసి అడిగాడు, సురేంద్రుడు:—

"దగ్గర్లో వూరేదయినా వుందా?"

"లేదనుకుంటా"

"మరెక్కణ్నించి వచ్చావ్ నువ్వు?"

... ...

"మీ ఇల్లు ఈ దగ్గర్లోనేనా?"

"ఉహుఁ—చాలా దూరం."

"మరిక్కడి కెలావచ్చావ్?"

"మేం ఎక్కి వచ్చిన నావ మునిగిపోయింది."

"ఎప్పుడు."

"రాత్రి."

"తక్కిన వాళ్ళెక్కడ?"

"తెలీదు."

"అయితే, ఇంత సేపై నీళ్ళలో ఎందుకు నించున్నావు? దగ్గర్లో ఊరుందేమో చూసుకుందామని ఎందుకు దేవుల్లాడలేదూ?

"... ... ..."

"మీ వూరెంతదూరం ఇక్కడికి?"

"ఓ పది కోసులుంటుంది."

"ఎటువేపు?"

"అటు" అన్నది, ఓడ వెళ్ళే దిక్కుకి చూపిస్తూ. కొంచెం ఆలోచించాడు సురేంద్రబాబు "నేనూ అటేవెళ్ళేది. ఓడలో ఇంకో అమ్మాయి కూడా వుంది. కావాలంటే మాతో రావచ్చు. మీ ఇంటికి నిన్ను నేనే పంపిస్తా"నని చెప్పాడు.

"... ... ..."

"వస్తావా?"

"వస్తా"

"అయితే రా!"

"నా బట్టలు నీళ్ళలో కొట్టుకుపోయినై"

ఈ మాటనగానే ఇంత సేపట్నించీ ఆమె ఎందుకని అంతలోతు నీళ్ళలో నానుతూవుందో గ్రహించాడు.

"సరే, గుడ్డలుంటే వస్తావా, నాతో?"

"ఆ!— అంటూ తలూపింది.

నావికుడు బట్టలు తెచ్చి ఇచ్చాడు. కొంచెంసేపయాక సురేంద్రుడామెను తీసుకు ఓడలోకి వెళ్ళి, జయావతికి అప్పగించాడు. జయావతి ఆ పిల్లని ఎంతో ఆదరించి, భోజనం పెట్టి, "నీ పేరేమిటి, చెల్లీ?" అనడిగింది.

పేరు మాలతి అనీ, ఇల్లు మహేశపూర్ అనీ, ఆవూరు ఉత్తరపు వేపున పది పన్నెండు కోసులుంటుందనీ చెప్పింది.

"మీ అత్తారి వూరేది?"

"ఏ వూరూ లేదు"

"అదేమిటి చెల్లీ! పెళ్ళి కాలేదా?"

"అయింది... అదంతా ఓకలలే!... నా కవన్నీ సరిగ్గా జ్ఞాపకం కూడా లేదు." అన్నది మాలతి. జయావతి గుచ్చి గుచ్చి వేసిన కుశల ప్రశ్నలకు ఇంకా

ఆమెకూడా ఇప్పుడు లేదనుకుంటా. మేం "సాగర ద్వీపం" వెళుతున్నాం వెంట ఉన్నవాళ్ళేమయారో తెలవదు."

"మరైతే, ఇప్పు డింటికెళతావా?"

"అదే ఆలోచిస్తూంట"

"పోనీ, నా వెంట వస్తావా?" అనడిగింది జయావతి, నవ్వుతూ

"తీసుకెళ్తే తప్పకుండా వస్తా, నాకు మాత్ర మెవరున్నారూ?"

మాలతిని తీసుకెళ్ళడం జయావతి కిష్టంలేదు. అయినా, సురేంద్రబాబు...

మాలతి ఆమె నడిగింది "మీ వూరెక్కడ?"

"నారాయణపురం."

"ఎక్కడి కెళుతున్నారు?"

"ఎక్కడికని చెప్పను? హాయిగా తిరుగుదామంటే బాబుగారి ఆరోగ్యం సరి లేకపోయె. అందుకనే ఈ ప్రయాణం," అన్నది జయావతి. ఇంకా ఏమేమో మాటాడుకున్నారు చాలా సేపు; ఇద్దరికీ నిద్రపట్టేసింది.

15

సురేంద్ర బాబుకి ఆ రాత్రి సరిగా నిద్ర పట్టలేదు. అందుకని పెందలాడే లేచి, హుక్కా గొట్టం తీసుకుని ఓడ పైఅంతస్థుమీద కూర్చున్నాడు గాలి అనుకూలంగా వుంది. నావికులు లంగరెత్తి ఓడ నడుపుతున్నారు.

కాస్సేపయాక జయావతిని పిలిచి, "ఆమెను గురించి భోగట్టా చేశావా ఏమైనా?" అనడిగాడు. అందుకు జయావతి "ఏదో కొంచెం" అంటూ ఈ వివరాలు చెప్పింది— వూరు మహేశపురం ఇక్కడికి పది కోసులుంటుందిట, ఉత్తరంగా; తండ్రి పేరు అడగలేదు. భర్త లేరట; అత్తారి వూరు చెప్పలే. పేరు "మాలతి."

అభ్యంతరం లేకపోతే ఆమెను తన గదిలోకి రమ్మనమనీ, ఆమె సంగతి తనే స్వయంగా కనుక్కుంటాననీ అన్నాడు. సురేంద్రుడు గదిలోకి వెళ్లాడు. కింద పరిచివున్న తివాసీమీద మాలతి తలవంచు కూర్చుని వున్నది. పక్కనే నించున్న జయావతి సురేంద్రబాబు రాగానే బయటకు వెళిపోయింది.

ఇంత అందాన్నిచ్చాడు. కాని ఈ విధంగా విధవను చేశాడేమో అని అనుకున్నాడు.

"మీ నాన్నగారి పేరేమిటి?"

"హారాన్ చంద్రముఖోపాధ్యాయులు"

సాగర ద్వీపం వెడుతూంటే నావ దారిలో మునిగిపోయిందని చెప్పింది. మామగారి వూరు కాలిపాడు. కాని అక్కడెవర్నీ గుర్తించలేనంది. పెళ్ళయాక అత్తారింటికి ఒక్కసారి మాత్రమే వెళ్లానన్నది.

ఆలోచించి అడిగాడు సురేంద్రుడు— "నీకు పుట్టింటా ఎవరూ లేరు, అత్తింటా లేరు. మరెక్కడికెళ్తావ్?"

"కలకత్తా"

అక్కడా ఎవరూ లేరుట. "ఎవరి ఇల్లన్నా వెతుక్కుంటా" నంది. ఎందుకని అంటే జవాబు లేదు. "వంటపని తెలుసా?" కలకత్తాలో వంటపని చేదామనా?" అనడిగాడు. "అవు" నంది. కలకత్తాలో కాకుండా మరెక్కడయినా అలాటి పని దొరికితే చేస్తావా?" అనడిగాడు. "చెయ్యి"నన్నది.

"తెలీని వాళ్ళకి కలకత్తా చెడ్డవూరు. నీ ఇష్టమే కానీ, కాని చాలా జాగర్తగా వుండు. మరో విషయం— నా పేరు సురేంద్రనాథ్ చౌదరి. ఏదయినా కష్టం కలిగితే, నా ఉపకారం కావలిస్తే నారాయణపురానికి నాకు కబురంపు, లేకపోతే తిన్నగా అక్కడికి వచ్చేసెయ్!"

తల వంచుకుని అలానే కూచుంది. మాలతి.

"ఓ పక్షం రోజుల్లో మేం తిరిగి కలకత్తా వేపు వెళతాం. అందాకా ఇక్కడే వుండు."

సురేంద్రుడు వెళ్లాక మాలతి తన చోటికివచ్చి ఏడుస్తూ కూచుంది. సురేంద్రబాబు మాటలకి ఆమె నొచ్చుకున్నది. ఆ ఏడుపుకి ఇంకా బోలెడు కారణాలున్నాయి.

ఆమె మర్యాద కాపాడి, ఓడలో జాగా ఇచ్చాడు సురేంద్రబాబు. ముందు ముందు ఎన్నో ఉపకారాలు చేస్తానని మాట కూడా ఇచ్చాడు! అయితే తను ఎవరి కోసమని వంట చేసుకునేందుకు కలకత్తా వెళుతున్నది? కన్నతల్లీ, సుస్తీగావున్న తమ్ముడూ, దిక్కూ మొక్కూలేని ఆ పరివారాన్ని వదిలేసి, తన పొట్ట నింపుకునేందుకే వచ్చిందా?

వంటపని అడ్డుపెట్టుకుని డబ్బు సంపాయిద్దామని వుద్దేశం. సంపాదించే విధం కూడా ఆమెకి తెలిసింది. మాలతి మంచి అందకత్తె! కలకత్తా వంటి పెద్దబస్తీలో తన అందాన్ని సులువుగా అమ్ముకోవచ్చు. బోలెడంత సంపాయించవచ్చు. కొద్ది కాలంలో ధనవంతురాలు కావచ్చు ఇన్నాళ్లూ జీవితం కష్టంతో గడిపినా, ఇహ సుఖపడవచ్చు!

రెండవరోజు—

ఓడ 'హాలాద్‌పురం' కిందుగా వెళుతూంది. మాలతి కిటికీ తెరిచి, తిన్నగా ఒడ్డువేపు చూస్తూంది. ఒడ్డున ఎవరూ లేరు. మాలతి ఆశ తీరలేదు. పల్లెకు చాలా దూరంలో నడుస్తున్నది ఓడ. అంచేత మాలతి కిటికీ మూసి, వెక్కెక్కి ఏడ్చింది.

జయావతి దగ్గిరకొచ్చి కూచుంది. నావ మునిగి తన వాళ్ళందరూ చచ్చి పోయారని జ్ఞాపకమొచ్చి మాలతి ఏడుస్తున్న దనుకుంది.

"ఎందుకు చెల్లీ ఏడుస్తున్నావ్? వాళ్ళకి కాలం తీరిపోయింది. అందుకనే గంగాభవాని వాళ్ళని లాక్కుపోయింది. ఏంచేస్తాం!" అంటూ ఓదార్చింది.

మాలతికంటె వయసులో పెద్దది జయావతి. కనుక ఆమెను చెల్లెలుగా చూసుకుంటూ వుంది.

ఇప్పుడు మాలతి కలకత్తాలో దిగిపోతుందనే కబురు తెలియగానే ఇద్దరిమధ్యనీ స్నేహం ఇంకా ఎక్కువయింది. మాలతి లేచి కూచోగానే జయావతి ఆ మాటా ఈ మాటా చెప్పి, దుఃఖం మరిపిద్దామని ఇంకా చూస్తూ కూచుంది.

16

"కాశ్యాం తు మరణా న్ముక్తిః" అని కదా హిందువుల విశ్వాసం! అందుకని సదానందుడి అత్త కాశీకివెళ్ళి మరి తిరిగిరాలేదు అదృష్టవంతురాలు. ఆమె భౌతిక శరీరాన్ని గంగలో కలిపి, శివ సాయుజ్యం ప్రాప్తింపజేసి అతగాడు ఒక్కడూ హాలాద్‌పురం వచ్చేశాడు.

ఇల్లు చేరుకునేప్పటికి అర్ధరాత్రి. స్వయంపాకం చేసుకు తిన్నాడు. హారాన్‌బాబింటికి వెళ్ళి క్షేమ సమాచారాలు కనుక్కుందామనుకున్నాడు కాని, ఇంత రాత్రప్పుడు కూడదనుకుని, పడుకున్నాడు. అక్కడ అత్తగారి సేవ చేస్తున్నా వీళ్ళని మరిచిపోలేదతడు. హారాన్‌బాబు దుశ్చరిత్రం. సుభద దౌర్భాగ్యం లలన దుఃఖ జీవితం— ఇవే ఆలోచించే వాడెంత సేపూ, కాశీలో కూడా.

మర్నాడు ప్రసాదాలూ అప్పీ పట్టుకు వచ్చాడు, హారాన్‌బాబింటికి. వసారా ఊడుస్తున్న సుభద బొంగురు గొంతుతో "ఎప్పుడొచ్చావ్ సదా...? అందరూ బావున్నారా?" అని పలకరించింది

అందుకు సద "రాత్రి వచ్చా. అందరూ ఎవరున్నారు, నేనేగా? అత్త కాశీలో స్థానం సంపాదించుకుంది," అని చెప్పాడు. విచారించింది సుభద. చాలా సేపు ఏడ్చి "నాయనా, లలన కూడా లేదు" అన్నది దుఃఖంతో.

"ఎక్కడి కెళ్ళింది?" అనడిగాడు ఆత్రంగా. విషయంచెప్పి వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది, సుభద. సదానందుడూ కళ్ళు తుడుచుకుని, "ఏమయినా చెప్పి వెళ్ళిందా?" అనడిగాడు. "ఏంచెప్పలే"దన్నది సుభద.

ఆ తరవాత హారాన్ తాత భోగట్టాలు తెలుసుకున్నాడు. మాధవుడి ఆరోగ్యస్థితి విన్నాడు. తనే స్వయంపాకం చేసుకుంటున్నాడని తెలిసి, ఇక్కడే తింటూండమని చెప్పింది సుభద. సరేనంటూ "ఇవాళ కాదులే. అత్తగారికి తర్పణం వదలాలి" అని చెప్పి ఇంటి కెళ్ళాడు. పడుకుని లేచేటప్పటికి రాత్రి ఎనిమిదయింది. మంచి పండు వెన్నెల. తిన్నగా బైటికి వచ్చి "శారదా!" అని కేక వేశాడు.

శాంతాచరణుడూ సదానందుడూ సమావేశమై, మంచిచెడ్డా ప్రసంగించుకున్నారు

"లలన చనిపోయినట్టు తెలుసా నీకు?" అనడిగాడు సద.

"తెలుసు" న్నాడు శారద, ఉదాసీనంగా. మరికొన్ని ప్రశ్నలకూ_డా అదోరకం ధోరణిలో సమాధాన మిచ్చేసరికి సదానందుడు తీక్షణంగా చూస్తూ "నువ్వు వట్టి మూర్ఖుడివి. ఓ మనిషి డబ్బులేక, కష్టాలు భరించలేక, ఆత్మహత్య చేసుకుంటూవుంటే సాయం చెయకుండా చూస్తూ ఊరుకుంటావా? అని కచ్చితంగా ప్రశ్నించాడు చిన్నప్పటి స్నేహాన్నిబట్టీ, చనువుతో.

"సదా, ఎందుకా లాభంలేని మాటలన్నీ? మా నాన్న ఉండగా నే నెవరికీ సాయం జేయలేను. మరచిపోకు. అదీగాక, ఆమె నాతో ఏమి చెప్పనూలేదు, నన్నడగనూ లేదు."

"ఏం చెప్పలేదు? అస లిటు రానేలేదా?"

"ఓసారి వచ్చింది. ఎప్పుడో నెల రోజుల క్రిందట, పొద్దుపోయాక శివాలయంలోకి నన్ను రమ్మని కబురు చేసింది. ఇష్టం లేకపోయినా వెళ్లా. తనని పెళ్ళిచేసుకోమన్నది.

"మరి నువ్వేమన్నావ్?"

చిన్నప్పటి సంగతులు జ్ఞాపకమొచ్చి శారద చిన్నమొహం చేసుకున్నాడు. నేనేం చెయను సదా, నువ్వేచెప్పు మా నాన్నుండగా..."

"మీ నాయన బతికివుండి సార్థక మేమిటీ?"

శారద కో్కపమొచ్చింది. "ఆయనకేం తెలుసు. లాభనష్టాల సంగతి? ఈ విషయం ఆలోచించేందుకు నా కధికారం లేదు. అయిందేదో అయిపోయింది నేను పెళ్ళాడనని చెప్పేశా

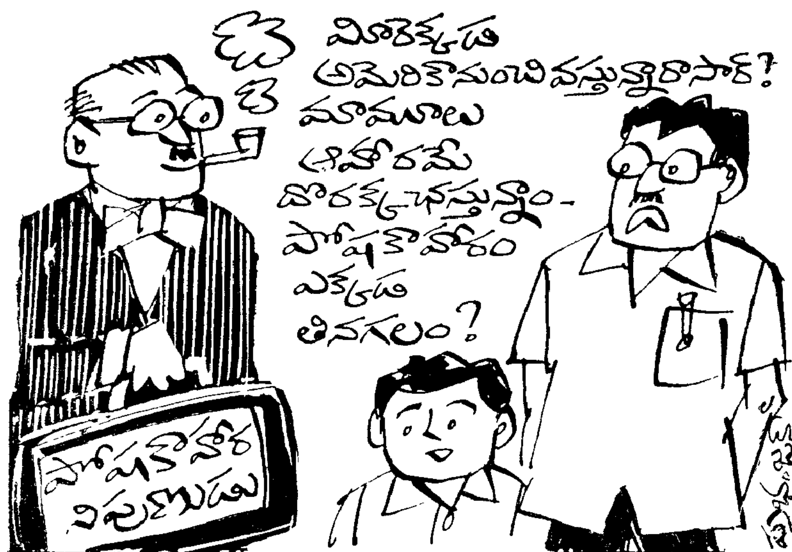
"అనగానే ఆమె వెళ్ళిపోయిందా?"

"లేదు. చలననన్నా చేసుకోమని బతిమలాడింది. అంతా నాన్నారి ఇష్టమన్నాను.. ఉన్నమాట చెబుతాను విను, సదా!_నా పెళ్ళికేమైనా డబ్బొస్తుందేమో చూస్తున్నాడు నాన్న. హారాన్ బాబే మివ్వగలడు?"

"మీ నాన్న ఎంత అడిగాడు?"

"చెప్పలేను"

"అడిగినంతా ఇస్తే అభ్యంతరం లేదుకదా? నీ అభ్యంతర మేమయినా వుందా?"

"ఏం లేదు"

"అయితే సరే," నంటూ లేచి వెళ్ళబోయాడు. కాస్సేపు కూచోమంటే పనుందన్నాడు.

"సదా, ఇందులో నా తప్పేం లేదుసుమా!"

"ఆ సంగతి దేవుడికి తెలియాలి."

"కోపమా?"

"లేదు."

సదానందుడు ఇంటికి వచ్చి, గదులన్నింట్లో వరసగా పచార్లు మొదలెట్టాడు. తరవాత తిన్నగా గంగానదికి వెళ్ళాడు. ఆ కెరటాలూ, ధ్వనీ చూస్తూ నించు న్నాడు కొంచెంసేపు. ఆ తరవాత రేవులో చివరి మెట్టుపైన కూచుని, కాళ్ళు నీళ్ళలోకి జాపి, సరదాగా పాటలు ప్రారంభించాడు.

17

పుచ్చపువ్వులాంటి వెన్నెల. గంగా ప్రవాహంలో సురేంద్రబాబుగారి ఓడ మెలి మెల్లిగా ఉత్తరం నించి దక్షిణవేపు సాగిపోతూవుంది.

కిటికీలోంచి మాలతి కెరటాలు చూస్తూ, కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూంది. ఇక హోలాద్‌పూర్ రాబోతుందనగానే, ఆ తీరాన చిటికేసరఫుచెట్టు ఆనవాలు కనిపించింది. దాని వెనకనే హోలాద్‌పురం నిశ్శబ్దంగా నిద్రిస్తూంది.

ఆవూరి ఆడవాళ్ళూ మగవాళ్ళూ అందర్నీ ఒక్కొక్కళ్ళనే ఆమె మనసులో ఊహించుకుంది. గంగలో స్నానంచేసి గుడలుతకటం కూడా జ్ఞాపకమొచ్చింది!

మాలతి ఇప్పుడు లలన కాదు. అయినా సుభద, మాధవుడు, చలన, హారాన్ ఎవరినీ మరచిపోలేదు. ఆమె హృదయంలో సగభాగం సదానందుడే చోటు చేసుక్కూర్చున్నాడు అతడి పాటలు ఆమె చెవుల్లో గింగురుమంటున్నాయ్!

కొంచెం ముందుకి వెళ్ళేసరికి, రేవులో చివరిమెట్టుమీద కూచుని ఎవరో నీళ్ళలో కాళ్ళాడించటం కనిపించింది. అప్పటికి పాటా ఆగిపోయింది. ఈ ఆటా పాటా సదానందుడిదేనని ఆమె గ్రహించింది. ఇలాంటివన్నీ ఆ పిచ్చివాడి పనులే! మాలతి మళ్ళీ ఏడుపులో మునిగి, ఒక రాత్రప్పుడు నిద్రపోయింది.

మెలకువ వచ్చేటప్పటికి పొద్దు నెత్తికెక్కింది. ఆమెకి వంట్లో నలత. దాసీది వచ్చి, చెయిపెట్టి చూసి, "మీకు జ్వరం వచ్చిందమ్మా!" అని చెప్పింది.

జయ వచ్చింది. సురేంద్రుడు వచ్చాడు తన దగ్గరున్న హోమియో మందిచ్చి, జయావతిని ఆమె దగ్గిర కూచోబెట్టి వెళ్ళాడు.

ఇప్పుడు మాలతికి గాలి తగలకుండా కిటికీలన్నీ మూసివున్నాయి. అంచేత స్టీమరు నడుస్తూందో ఆగిందో ఆమెకు తెలియలేదు.

"అక్కాయ్, కలకత్తా ఇంకెంతదూరం?" అనడిగింది.

ఇంకా రెండురోజుల ప్రయాణమని జయ చెప్పింది. స్టీమరు కలకత్తా చేరే నాటికి మాలతి జ్వరం తగ్గిపోయింది. అక్కడి దృశ్యాలన్నీ చూసి, కలకత్తా అంటే ఇదేనా అనుకుంది. ఇదంతా నరకకూపంగా తోచింది. అయితే ఇవాళ గాకపోతే రేపయినా తను ఈ ఆశ్రయాన్ని వదలిపెట్ట దలచుకుందిగా, మరి భయపడి లాభమేమిటీ?

రెండోరోజు మధ్యాహ్నం పట్నం చూడ్డానికి రమ్మని సురేంద్రబాబుని బతిమలాడింది జయావతి. రానంటే రాననేశాడు సురేంద్ర. మాలతిని తీసుకువెళ్తే ఆమెకు సుస్తీ ఎక్కువవుతుందన్నాడు. సరేనని జయ ఒక్కత్తే వెళ్ళింది.

మాలతి గదిలో పడుకుని వుంది. తలుపు తెరుచుకు లోపలికెళ్ళాడు సురేంద్రబాబు.

పిల్లవు, గొప్పవారి ఇంటి బిడ్డవు. ఈ వయస్సులో గౌరవ మర్యాదలు కాపాడు కోవటం కష్టం సుమీ! నువ్వా అమాయకురాలివి. ప్రజలు అడుగడుగునా మోసం చేస్తారు. యుక్తవయస్సులో నువ్వు యమయాతనలు పడాల్సి వుంటుంది. ఆలోచించుకో బాగా!" అంటూ ఎంత చెప్పాలో అంతా నూరిపోశాడు. "ఇదంతా డబ్బుకోసమే కదా?" అనడిగాడు.

మాలతి ఏడ్పు మొదలెట్టింది.

"ఛ—ఛ— ఇంత సౌందర్యవతివి, యువతివి, వెళ్ళేది కలకత్తా! మహాబస్తీ— డబ్బు కురుస్తుంది, చూస్తావుగా?" అంటూ నవ్వాడు సురేంద్రబాబు. మూర్ఛ పడిపోయింది మాలతి. తెలివొచ్చి చూస్తే, తను పక్క—మీద వున్నట్టు తెలుసు కుంది. సురేంద్ర ఆమె ముఖంలోకి చూస్తూ కూర్చున్నాడు. ఆమె ముఖం ఎర్రబడింది.

"మాలతీ! రేపొద్దున్నే స్టీమరు ఇక్క—ణ్నించి బయల్దేరుతుంది. నిన్ను మాత్రం నే వదలిపెట్టను. నువు నా వెంటే రావాలి, నా దగ్గరే ఉండాలి. తెలి సిందా? దేనికోసమని నువ్వు కలకత్తా వెళుతున్నావో, ఆ పని నీ చేతకాదని నే నెరుగుదును. నీకెంత డబ్బు అవసరమో ఎంత డబ్బు కావాలో అదంతా నీకు నేనిస్తా. సరేనా?"

మాలతి కళ్ళు రెండూ నీళ్ళతో నిండినై. ప్రేమతో ఆమెను సురేంద్రుడు కౌగిలిలోకి తీసుకున్నాడు. "మాలతీ! నా వెంట వచ్చెయ్! నేను పెద్ద ధనికుణ్ని కాకపోయినా పేదవాణ్ని మాత్రంకాను. నీ బరువు మోయడం నాకేమంత కష్టం కాదు..." అని ఇంకా దగ్గిరికి తీసుకున్నాడు. కన్నీళ్ళు తుడిచి మాలతిని ముద్దు పెట్టుకుంటూ "ఏం, వస్తావు కదూ?" అనడిగాడు.

మాలతికి ఒళ్ళు పులకించింది. అవయవాలన్నీ కంపించాయి. ఆమె ఇప్పుడు మునుపటి మాలతికాదు, లలనకాదు, ఎవరూ కాదు. ఆమె ఆమే! సురేంద్రుడి హృదయరాణి! సురేంద్రుడి కౌగిలిలో ఆమె కరిగిపోయింది! సంకుచితమైన మాలతి పెదిమలు మళ్లీమళ్లీ నవ్వినయ్. మాటిమాటికీ సురేంద్రుడు వాటిని ముద్దు పెట్టుకుంటూనే వున్నాడు! ఇప్పు డామె స్వర్గసుఖాన్నే అనుభవిస్తూంది!! మాలతీ, నాతో వస్తావా?" అనడిగాడు సురేంద్ర.

"వస్తా"

"అయితే ఇప్పుడే"

ుం అక్కాయి"

"ఏ అక్కాయ్"

"మీ భార్య"

"నా భార్యా? ఎప్పుడోపోయింది."

"జయావతి"...

"మాట పూర్తి కాకుండానే సురేంద్రుడు చెప్పాడు: "జయ నా భార్య కాదు. ఆమెను నే పెళ్ళిచేసుకోలేదు."

"అయితే మరేం కావాలి, మీకూ?''

"ఏమీకాదు. నువ్వే నా సర్వస్వమున్నూ!"

మాలతి అతని ఛాతీలో తన తలను దాచుకుంటూ, నేను మీ పాదదాసిని. నన్నెప్పుడూ వదలకండి!" అన్నది.

"ఎప్పుడూ వదలను" అన్నాడు సురేంద్ర.

"సరే, ఈ క్షణాన్నే వెళదాం" అన్నది మాలతి.

* * *

ఆ క్షణాన్నే—

"పట్టుకోండి, పట్టుకోండి! వెళ్ళు, పో! తప్పుకో, పోయింది, పోయింది, మునిగిపోయిందీ...ఓ...ఓ...ఓ...!"

పరుగెత్తుకు డెక్‌మీదికి వచ్చాడు, సురేంద్రుడు. మాలతి వెంటబడింది అల్లంత దూరాన ఓ నావ స్టీమరుకి తగిలి మునిగిపోతోంది.

"అందులో నా జయ వుంది. నా జయ!!" అంటూ గట్టిగా అరుస్తూ దూకేందుకు సిద్ధమయాడు సురేంద్రుడు. అతడి చెయి పట్టుకుంది మాలతి.

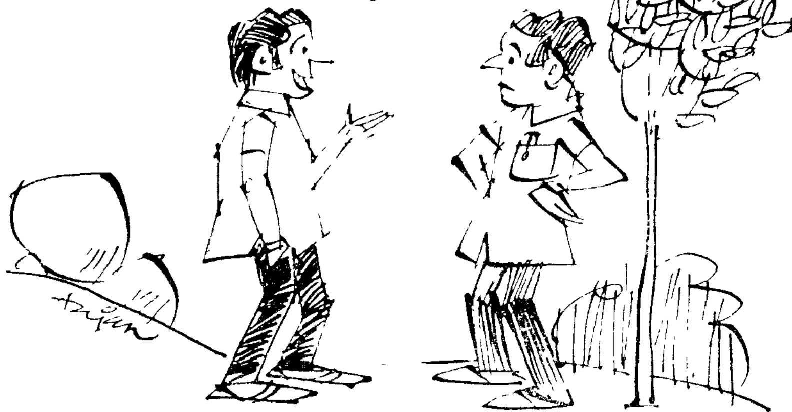
పిచ్చివాడిలా అరుస్తున్నాడు సురేంద్ర: "వొద్దు, పట్టుకోవద్దు, నా జయ మునిగిపోతూవుంది...''

బ్రహ్మాండమైన ఆ పెద్ద స్టీమరుకింద ఓ చిన్న నావ మునిగిపోయింది. సురేంద్రుడు తెలివితప్పి పడిపోయాడు, మాలతి చేతుల్లో.

18

"జయా!"—తెలివిరాగానే సురేంద్రుడు కళ్ళువిప్పి మొదటిసారిగా పిలిచాడు.

కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ మాలతి అతడి తలపక్కనే వున్నది. కాని సురేంద్రుడు చూడలేదు.

నిట్టూర్పుతో అడిగాడు : "జయ సంగతి ఏం తెలియలేదా? బతికిలేదా?" ఏమీ బదులు చెప్పలేకపోయాడు నవుకరు. నిరాశుడై సురేంద్రుడు తలకొట్టుకుంటూ "మీరంతా ఇక్కణ్ణించి వెళ్ళండి. కలకత్తా నగరం, గంగానది ఒడ్డూ, అంతా వెతకండి!" అన్నాడు. "తమ ఆజ్ఞ!" అంటూ నవుకరు వెళ్ళిపోయాడు.

గదిలో మాలతి ఒక్కర్తే ఉన్నది. ఏడుస్తూనే వుంది. ఏమీ మాటాడక, సురేంద్రుడు గబుక్కున లేచి కూచుని "ఎందుకిలా మేలుకోవడం రాత్రంతా? పోయి పడుకో!" మన్నాడు. వెళుతున్న మాలతిని మళ్లీ పిలిచి, "వెళ్ళకు, కూచో. నీతో ఓ సంగతి చెప్పా" లన్నాడు.

"ఎవరి పాపంవల్ల ఈ అనర్థం కలిగిందంటావ్?" అనడిగాడు. పిడుగులా పడిం దీప్రశ్న మాలతికి. ఏం చెప్పటానికీ ధైర్యంచాలక, తలవంచుక్కూచుంది. "సరే, నువ్విప్పటికి వెళ్లు" అనేసరికి ఆమెపోయి తన గదిలో పడుకుంది. ఎంతోమంది దేవతల్ని తల్చుకుంది. ఎన్నో విషయాలు గుర్తుకొచ్చినవ్. ఏవేవో కలలుకన్నది. పొద్దెక్కాక మెలకువొచ్చి, బైటికివెళ్ళింది.

ఆ రోజంతా ఆమె సురేంద్రుణ్ని చూడలే. ఓడ వదిలి ఎక్కడికో వెళ్ళా డతడు. మర్నాడూ రాలేదు. మూడోరోజున సాయంకాలం వచ్చి, గదిలోకి

గదిలో ఒక పక్కన నుంచుంది.

అతగాడు ఏదో రాస్తూ కూచున్నాడు. అది ఉత్తర మనుకుంది మాలతి సగంరాసి ఓ పక్కనివుంచి, ఆమె ఆరోగ్యస్థితి కనుక్కున్నాడు. బాగానే వున్న దని చెప్పింది.

"నే నివాళే ఓడ వదిలేస్తున్నా. నీ యిష్టమొచ్చినచోటికి వెళ్లొచ్చు", అన్నాడు ఈ మాటకు మాలతి కన్నీళ్లు రాల్చింది. కాని ఏమీ అనలేదు. సురేంద్రుడి పక్కనేవున్న కాగితం తీసుకుని, "ఇక్కడ నాకొక స్నేహితుడున్నాడు. ఆయన దగ్గరి కీవుత్తరం తీసుకువెళ్లు. ఏదైనా దారి చూపిస్తాడు" అని చెప్పాడు. ఆమె కన్నీటి బిందువు రాల్చటం చూశాడు.

"నీ దగ్గిర డబ్బేమీ లేదని తెలుసు నాకు. ఇదిగో, ఇది తీసుకో. ఈ పర్సులో వున్నదాంతో ఓ ఏడాదివరకూ హాయిగా గడిచిపోతుంది నీకు. తర్వాత భగవంతుడి కృప!" అంటూ దిండుకిందనుంచి ఓ మనీ-బ్యాగ్ తీసి ఆమె కాళ్ల ముందు విసిరాడు. ఇంకో కన్నీటిచుక్క రాలిందామె కళ్లనుంచి.

"ఆనాడు పిచ్చివాణ్ణయి, ఎవరి పాపంవల్ల ఇలా జరిగిందని నిన్నడిగాను. ఇప్పుడు జ్ఞానం కలిగింది. నా పాపఫలితమే ఇదంతా. నువ్వు నిర్దోషివి, నా జయను నేనే చేతులారా చంపుకున్నాను...ఈ చేతులమీదుగా ఎన్నో అకృత్యాలు జరిగిపోయినై. ఇహ పాపం చెయ్యను. మంచిదారిని నడిస్తే ఇకనైనా సుఖపడ గలనేమో చూస్తా".

మాలతి నించునే వుంది. ఉత్తరం పూర్తిచేసి, మడిచి, కవర్లోపెట్టి, చిరునామా రాసి ఆమె కాళ్లముందు విసిరాడు: "ఇదీ తీసుకో, శ్యాంబజార్లో అతడెక్క డుంటాడో తెలుసుకో, తప్పకుండా నీకు పని దొరుకుతుంది!" అని చెప్పాడు.

వణుకుతున్న చేతులతో ఉత్తరం తీసుకుంది మాలతి.

"ఆ పర్సుకూడా తీసుకో!" ఆమె తీసుకుని ఒక అడుగువేసింది. సురేంద్రుడి హృదయంలో ఏమిటో ఇదిగావుంది. "ధర్మంగా నడువు!" అన్నాడు.

మాలతి ఇంకో అడుగువేసింది. ఈమాటు సురేంద్రుడు కంపించిన కంఠ స్వరంతో "మాలతీ! ఆనాటి సంగతి మరిచిపో!" అన్నాడు. "కష్టాల్లోనూ ఆపద ల్లోనూ నాకు ఉత్తరం రాస్తూవుండు!" అన్నాడు. మాలతి బైటికి వచ్చింది.

తక్షణమే "మాలతీ!" అని పిలిచాడు. కళ్లనిండా నీళ్లతో ఆమె నించుంది. మళ్లీ పిలిచాడు. లోపలికి వచ్చి, తలుపును ఆనుకు నిల్చుంది. "జయవల్ల

వణికాయ్!

"మాలతీ! ఇహ నెవరి అండతో నేను బతికేది ఈలోకంలో?" అంటూ ఏడ్చాడు. "నువు కూడా నన్నొదిలేసి వెళిపోతావా?" అంటూ తివాసి మీద పడుకున్నాడు.

దగ్గరకు వచ్చి కూచుంది మాలతి. అతడి తలను తన ఒళ్లో పెట్టుకుని, "నేను వెళ్లనులెండి!" అన్నది. ఇద్దరూ ఏడ్చారు చాలాసేపు. "ఆ రోజున నువ్వేమన్నావ్ జ్ఞాపకముందా?"

"మీ పాదదాసిని అన్నా. ఇప్పటికీ మీ పాదదాసినే!"

వెంటనే సురేంద్రబాబు "హరిచరణ్!" అని పిలిచాడు. అతడు డెక్ దిగి వచ్చాడు.

"ఇప్పుడే, ఈక్షణాన్నే ఓడ లంగరెత్తి పోనియ్!"

19

ఓడ కనుమరుగయేదాకా పిచ్చి సదానంద పాట మాని, దానివేపే చూస్తూ కూర్చున్నాడు. ఇవాళ అతడికి మనస్సు ఏంబాగాలేదు, నిద్రపట్టలేదు. పొద్దున్నే సుభద దగ్గరకొచ్చి "నేను రెండుపూటలా ఇక్కడే భోంచేస్తూవుంటే బాగుంటుందా?" అనడిగాడు. "ఏం, బాగానేవుంటుంది నాయనా!" అన్నది సుభద.

అత్తగారితాలూకు ఆస్తి వాళ్ళ మామగారిదగ్గరుంది. రెండు మూడురోజుల్లో అక్కడికెళ్లి తెలుసుకువస్తానన్నాడు. సరేనన్నది సుభద. ఈలోగా సదానందుడి సామానంతా హారాన్‌ముఖర్జీ ఇంటికి చేరింది.

ఇది చూసి లోకులు తలోమాటా ప్రారంభించారు— నిజంగా పిచ్చివాడేననీ, చలనని పెళ్లాడటానికి వేసిన ఎత్తు అనీ, ఇంకా ఏమేమో. విని తనలో నవ్వుకున్నాడు సదానందుడు.

అందరూ నోరుమూసుకున్నారు కాని, ఈర్ష్యతోవున్న భవతరణ గంగోపాధ్యాయుడుమాత్రం అతన్ని చేరబిలిచి ఉపదేశం మొదలెట్టాడు. అందుకు సదానంద చెప్పాడు: "మా అత్తారింటికి వెళ్లొచ్చాక నా సామానులన్నీ తెచ్చి నీదగ్గర పెడతాన్లే!"

"కుర్రవాడివి, నీకేం తెలీదు, చెడిపోతున్నావులే!" అంటూ హెచ్చరించాడు గంగోపాధ్యాయుడు. చివరికి తన ఎదటినించి లేచి పొమ్మన్నాడు.

సదానంద బయటి కొచ్చేసి, తెగ నవ్వాడు.

* * *

ఒకనాడు భోంచేస్తూ సదానందుడు "చలన పెద్దదయిం" దన్నాడు, సుభద మొహం చూస్తూ.

"అవున్నాయనా!" అన్నదామె.

అటుపైన పెళ్ళిగొడవ తెచ్చి, "హరమోహన్ కొడుకు శారదాచరణుడి కిచ్చి చేస్తే ఎలావుంటుంది?" అనడిగాడు. నిరాశ సూచించింది సుభద. ఏమంటే, కొడుకు ఇష్టపడినా, తండ్రి ఎందుకని పడనివ్వడో ఆమెకు తెలుసు. మౌనంగా ఉన్నది.

పిచ్చి సదానంద ఆ మౌనభాష కూడా గ్రహించాడు. "నీ కెందుకు అతని తండ్రిని వప్పిస్తా, చలన పెళ్ళి చేసేతీరాలి" అంటూ నిష్కర్షగా చెప్పాడు. సంతోషం పట్టలేక వెళ్ళి పాలు తెచ్చింది. ఆ గ్లాసులో ఆమె కంటినుండి ఆనందాశ్రు వొకటి జారిపడింది. "ఉండు, సదా! పాలు మార్చి తెస్తా"నని చెప్పి మళ్లీ లోపలికెళ్ళింది.

* * *

భోజనం కాగానే అతడు మైదానంవేపు బయల్దేరాడు. అక్కడతని పొల ముంది. రైతులు దున్నుతున్నారు. అతడు దుర్గాదేవిని తలుచుకుని, రెండు గుక్కలు పొగపీల్చి, హరమోహనుడి ఇంటి కెళ్లాడు.

ఇతన్ని చూస్తూనే ఆ వృద్ధుడు, "అరే! చాలా రోజులై కనిపించలేదే! ఆ, ఆ— అన్నట్టు మీ అత్తగారు కాలం చేసిందిటగా కాశీలో? పాపం, ఎప్పుడొ చ్చావ్ నువ్వు? రా, కూర్చో!" అంటూ ఆదరించాడు.

పెళ్ళి విషయమై వచ్చానన్నాడు సదానంద.

"ఎవరి పెళ్ళి?" అనడిగాడు మోహన్.

"తమ అబ్బాయిగారి పెళ్ళిని గురించే!"

"సరే, అక్కడుంటాడు శారద. వెళ్ళు." అంటూ వేలెట్టి లోపలికి చూపించాడు

"నాకు అతడితో పనిలే, మీ దగ్గిరికే ఎచ్చా." ఆ తరవాత ఇద్దరి మధ్యనీ ఎన్నెన్నో ప్రశ్నలూ జవాబులూ జరిగాయి. ఇది చూసి, లోకులనుకునేటంత పిచ్చివాడు కాదు సదానందుడు అని మోహన్ నిశ్చయించుకున్నాడు.

సదానంద నావ్వాపుకోలేక అన్నాడు: "శ్రీమాన్‌గారికి ముందే నివేదించు కున్నా. పెళ్ళిమాటలు నా దగ్గర జరిగితే వచ్చే చెడుగేంలేదు. స్థిరపరచడం కోసమే నేను తమ వద్దకు వచ్చా" నని చెప్పాడు.

పిల్ల ఎవరు? ఏవూరు? ఏమిస్తారు? లాంటి ప్రశ్నలన్నీ వచ్చాయి. అన్నింటికీ యుక్తంగా జవాబులు చెప్పాడు సదా. ఏమిస్తారు అనే ప్రశ్నకు "మీరు ఏం కోరితే అది!" అన్నాడు.

వృద్ధుడు నవ్వి, "మాకేం కుంచనపు బొమ్మ అక్కర్లే, సంసారపక్షంగా ఇంటి పనులు చేసుకోగలిగితే చాలు!" అన్నాడు. అనుకూలంగానే జవాబిచ్చాడు సదానంద.

"హారాన్ స్థితి బాగా లేదంటారు కదా, ఈ రోజుల్లో అతి నేమివ్వగలడు?" అనడిగాడు మోహనుడు.

"నిజానికి అతని స్థితి ఏం బాగాలే. కనుక మీరే ఆలోచించి చెప్పాల్సి వుంటుంది."

ఎం బప్పాలు ాయిని ? పెళ్ళి కర్చు కొంత వుంటుందని తెలుసుగా ? ఒక వేయికి తక్కువైతే శారద పెళ్ళి చెయదలుచుకోలేదు."

"అయితే, స్థిరమే!" అన్నాడు సదానందం.

అనేప్పటికి పదిహేను వంద లడిగి వుండవలసింది అనుకుని బాధపడ్డాడు మోహన్. తీరా నోరు జారిందాయె. మాట అతిక్రమించలేక ఇలా అన్నాడు : "పిల్లకి సొమ్ములూ అవ్వీ చేయించే విషయం మీరే భరించాలి" అన్నాడు.

"తప్పకుండా."

ఒక నెల్లాళ్ళ తరవాత మంచిరోజున రాతకోతలు జరిపించుకోవటానికి నిశ్చయమయింది.

చివర్న "నాదో చిన్న ప్రార్థన!" అన్నాడు సదానంద

"ఏమిటది?"

"ఈ ఇచ్చి పుచ్చుకోవడాలు మనిద్దరి మధ్యనే తప్ప మూడో చెవిని పడ కూడదు! దానికీ చిన్న కారణముంది!" అన్నాడు.

"ఏం, గుప్తదానం చెయ్యాలనుకున్నావా?"

"..............."

ఆ మూగనోమూ, సదానందుడి దయా చూసి హరమోహనుడు సిగ్గుపడ్డాడు. "నాయన్నా! హారాన్ సంగతి నాకు తెలియదా ? నువ్వు గుప్తదానం చేస్తానంటే, నేనూ గుప్తంగానే గ్రహిస్తాను, సంశయించకు" అన్నాడు.

సదానందుడు సంతోషంతో అతనికి నమస్కరించి వెళ్ళిపోయాడు.

20

సుభద, హారాన్, చలన, రాసమణి అందరికీ తెలిసిపోయింది — ఈ పెళ్ళిని గురించి సదానందుడే వప్పుకుని వచ్చాడని. ఒకనాడు అతడు అత్తారి వూరెళ్ళి, ఆస్తి విడుదల చేసి, తిరిగి వచ్చాడు. చలన పెళ్ళికి కావలసిన రాత కోతలూ, సొమ్ములూ అన్నీ సిద్ధం చేసుకున్నాడు. శారదాచరణుణ్నే కలుసు కున్నాడు. ఇద్దరూ గంగ ఒడ్డున కూర్చుని చిన్ననాటి కబుర్లు ఊసులాడసాగారు. చలన ప్రసంగం వచ్చింది. శారద ఒకచోట వేలితో చూపుతూ "ఆమె అక్కడే మునిగి చచ్చిపోయిం" దన్నాడు. ఆమె చీర పడివుండటం చూసినట్టు ఆనవాలు చెప్పాడు. ఆ ప్రదేశం చూసి వద్దామనుకున్నారు. ఇద్దరూ కాళ్ళూ చేతులూ కడుక్కు వచ్చి కూచున్నారు.

"సదా! నాకు చాలా విచారంగా వుంది. ఆమెను నేను చంపాననిపిస్తూ వుంటుంది. ఆమెని నేను పెళ్లాడివుంటే చచ్చిపోయేది కాదేమో!" అన్నాడు శారద.

"ఎందుకలా అనుకుంటావ్? చావొస్తే ఎవళ్ళూ తప్పించలేరు."

"కాదు కాదు. ఆమె చివరి కోరిక తీర్చివుంటే"

"ఏమిటది?"

"ఒక పేద కుటుంబాన్ని ఉద్ధరించిన వాడవవుతావ్, చలనను పెళ్ళి చేసుకో మన్నది."

* * *

సదానందుడు లేచి లలన చీర పడినచోట మట్టిని తీసుకున్నాడు. ఎందుకని స్నేహితు డడిగితే శివాజీపూజ కోసమని చెప్పాడు. ఆ మట్టిని పిండంకిందచేసి, దాన్ని నీటిలోకి విసిరి, ముఖం కడుక్కొని వచ్చి, "శారదా! ఇంటికి పోదాం పద!" అన్నాడు.

"మట్టిబొమ్మ చేసి నీళ్ళలో పారేశావేం?"

"నీ కళ్ళతో నువ్వే చూశావుగా?"

"శివాజీపూజకోసం మట్టి కావాలన్నావ్?"

"లేదు, ఇహ శివాజీపూజ చెయ్యను."

"ఏం?"

"ఆ సంగతి మరోసారి చెబుతాలే."

అక్కడితో ఎవరింటికి వారు వెళ్ళారు. సదానందుడు గది తలుపులు వేసుకున్నాడు. రాత్రి అత్తా, చలనా అన్నానికి లెమ్మని ఎన్నోమాట్లు పిలిచారు. ఒంటో బాగుండలేదని చెప్పి, తలుపు తియలే. సుభద వచ్చి చూస్తే నిద్రలో ఉన్నాడు. పిలిస్తే పలకలే. మర్నాడు మామూలుగా ఫోంచేసి పనిపాటులు చూసుకున్నాడు.

దగ్గరి కొచ్చేసింది పెళ్ళిరోజు. అందరి ముఖాలూ కలకల్లాడుతున్నాయి, సంతోషం తాండవిస్తూంది. సదానందుడిదే కదా పెత్తనం? ఊపిరిపీల్చుకోవటాని క్కూడా తీరికలేదు! అత్తగారు మాత్రం దుఃఖంఆపుకోలేక, వచ్చిన వాళ్ళందరి తోనూ లలన లేక మనస్సు వికలంగా ఉన్నదని చెబుతూంది. ఒక్క సుభదే చలించకుండా, గుండెనిబ్బరంతో మసులుకుంది.

ఎలా అయితేనేం, చలనకు పెళ్ళయింది.

21

లలన వెళ్ళాక మాధవుడిలో ఎంతో మార్పు వచ్చింది. అన్నీ తెలిసిన జ్ఞానిలా వృద్ధుడిలా మాటలు. అస్తమానం ఆలోచన, విచారమూ. సదానందుడు కన బడగానే "సదాన్నయ్యా, నువ్విప్పుడు నాదగ్గిరకి రావటం లేదేం?" అని పలక రించాడు, లక్షప్రశ్నలు వేశాడు. అన్నింటికి సదానందుడు ఓపిగ్గా సమాధానా లిచ్చాడు.

"అక్కయ్య నాకంటే ముందుగా వెళ్ళింది. అక్కడ అన్నీ సిద్ధంచేసి నన్నూ తీసికెళతానంది. వస్తుంది. మేమిద్దరం అక్కడ హాయిగా వుంటాం" అంటూ ఆనాటి అక్కాతమ్ముళ్ళ మధ్య బాధ అంతా చెప్పాడు.

సదానందుడికి కళ్ళనీళ్ళు ప్రవహించాయి. కుర్రవాడికి రోజులు దగ్గరికొచ్చా యని గ్రహించాడు. విరక్తిచేత వెనకటిలా పాటలూ అవీ మానేశాడు.

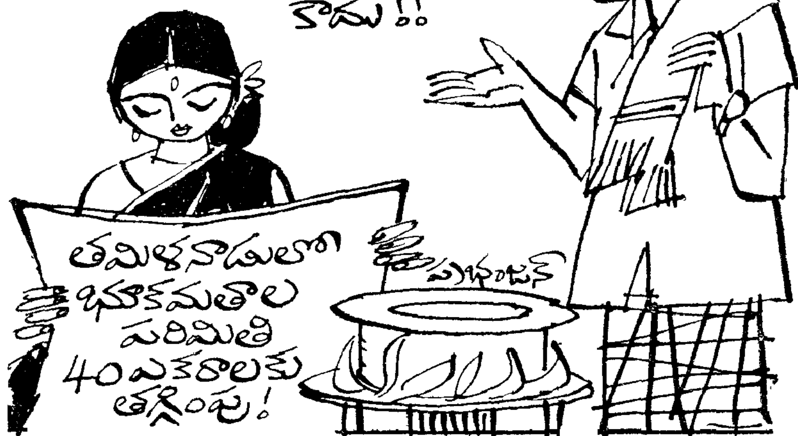
ఆ రాత్రి మాధవుడి స్థితి ఏం బాగాలే. ఇవాళ మరీ గాబరాగా వుంది. పక్క మీద అటూ యిటూ దొర్లుతున్నాడు. అంతా వాడి తలాపున కూర్చున్నారు. సుభద వంటింటో పనిచేస్తూ ఏడుస్తూంది. హారాన్ పొద్దుట పోయి ఇంతదాకా రానేలేదు. కృష్ణప్రియ అవసాన గడియలు లెక్కిస్తూ, డాక్టర్ కోసం ఎదురు చూస్తూవుంది.

మాధవుడికి అంతకంతకు ఎక్కువవుతూ వుంది. డాక్టరొచ్చి "ఈ రాత్రి గడవడం కిష్టం, కనిపెట్టుకు వుండండి," అని చెప్పేశాడు.

ఎప్పటికో వచ్చాడు హారాన్. "మధు ఎలా వున్నాడు?" అనడిగాడు. "ఎలా వుందని చెప్పడం? మించిపోయింది" అన్నది సుభద. అనేటప్పటికి తన వంట్లోనూ బాగాలేదని పడుకున్నాడు హారాన్. "జన్మకు సిగ్గనేది ఉండాలి!" అని తిట్టింది కృష్ణప్రియ. ఈ మాట విని రాసమణి నాలికొర్కుకుంది. అందరూ ఒకరిముఖా లొకరు చూసుకుంటున్నారు. కాస్సేపయాక పీలగొంతుతో కుర్రవాడు "దాహం!" అన్నాడు. నోట్లో నీళ్ళుపోసింది అత్త. నాడి చూసి "ఇహ దించెయ్యండి" అన్నది కృష్ణప్రియ.

అందరూ గొల్లుమన్నారు

మళ్లీ ఒక్కమాటు నోరు తెరిచి, బలం వచ్చిందేమో నన్నట్టుగా నవ్వుతూ "సదాన్నయా...! అక్క... వ...చ్చిం...ది..." అన్నాడు.

ఇప్పుడింకా ఎక్కువగా యాతన పడుతున్నాడు మాధవ "ఎగ వూపిరి, చూస్తారెందుకు, మీ పనుల్లో మీరుండండి తులసి తీర్థం పొయ్యండి..." అన్నది రాసమణి.

ఏడుపులూ, గోలా విని హారాన్‌కు మెలకువొచ్చింది. వాడ్ని బయటికి తీసుకు రావడం చూసి "నాయనా, మధూ! మధూ!!" అని ఏడ్చాడు.

మాధవుడు ఎక్కడో వినిపిస్తున్న కంఠస్వరంతో "నానా!" అన్నాడేమో!

22

పెద్ద భవనం. ప్రతి గదిలోను ఫర్నిచరూ అవీ జమీందారీ ఫాయిలో అమర్చ బడివున్నాయ్. ఒక కుషన్‌లో కూచుని మాలతి పుస్తకం చదువుతూంది. ఎంత తిరగేసినా ఆమె మనస్సుకి ఒక్క అక్షరమైనా ఒంటబట్టినట్టులేదు. ఒకే యేడుపు. ఏడుపు ఆపుకోటానికే పుస్తకం అడ్డుపెట్టుకుందా అనిపిస్తుంది సురేంద్ర నించుని చూస్తున్నాడు. అతడు రావడం ఆమెకు తెలియనే తెలీదు.

"మాలతీ!"

"రాండి!"

ఆమెను తన చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు సురేంద్రుడు. ఎంత ప్రయత్నించినా, నిన్ను సంతోషపెట్టలేకపోతున్నా. ఎవరికి ఆనందం కలగాలని ఇంత గొప్పగా అలంకారాలు చేయించానో, ఆ శ్రమ సార్థకం కాలే. ఒక్క క్షణమైనా నీ పెదిమలమీద చిరునవ్వు చూళ్లేకపోయాను కదా మాలతీ! నావేపు కన్నెత్తి చూడవా? ఇంతేనా?"

మాలతి అతడి వక్షస్థలాన్ని చేత్తో నిమురుతూ "నువు నన్ను చూడలేదనలే. నేను. నా మనస్సులో బాధలు దాచకుండా ఇవాళ చెప్పేస్తా" నన్నది. అందుకు సురేంద్ర "తక్కువజాతి స్త్రీలు తిండీ, గుడ్డా, నగా, డబ్బూ, వీటికి తప్ప మరి దేనికీ ఆశించరు, దుఃఖించరు. నువ్వలాంటి దానివి కావని నా మనస్సు చెబుతూంది. మరి, నిన్నెలా సుఖపెట్టగలనో నాకు తెలియడంలే...మాలతీ! నీ భర్త బతికే వున్నాడా?" అనడిగాడు.

"లేదు..." అన్నది, అతని గుండెపైనే చేతులు తిప్పుతూ.

"అయితే మరి, నిన్ను నేను పెళ్ళిచేసుకుంటే నీకు సంతోషంగా వుంటుందా?"

అతడి పాదాలమీద పడి ముఖం దాచుకుంది మాలతి.

ఆమె కన్నీటితో పాదాలు తడిసిపోతున్నా అతడు లేవదీయలే.

"మాలతీ!— నీ సౌందర్యం నన్ను పిచ్చివాణ్నిగా చేసింది. నాలో వివేకం పోయింది. నీవేపని చెప్పినా చెయ్యడానికి ప్రాణాలైనా అర్పిస్తాను. జాతీ, కులం, గౌరవం ఇవన్నీ చూడను. నువు కాదంటే, ఆత్మహత్య చేసుకుని నేను నరకానికి పోతా!"

"అలాంటి మాటలనకండి! నా ప్రాణం రక్షించారు. మానం కాపాడారు. ఇంత ఆశ్రయాన్ని కల్పించారు. లేకపోతే ఎప్పుడో పోయేదాన్ని. మీరు చూపిన దయ, ప్రేమ జన్మలో మరవలేను. దీనికంతా ప్రతిఫలమా మీరు ఆత్మహత్య చేసుకోవడం? అంత నీచురాల్ని, విశ్వాసఘాతకురాలినీ కాను!" అంటూ ఏడ్చింది.

నిట్టూర్పు విడిచి అన్నాడు సురేంద్రుడు— "ఒక నెల్లాళ్ళుగా ఈ కొద్దిరోజుల స్నేహానికే, నేనొక ఆడదానికి బానిసగా మారిపోయానంటే నాకే సిగ్గవుతూంది... నువ్వెవరవో తెలియకపోయినా, మా పితరుల వంశ గౌరవాన్ని కూడా అగౌరవపరిచేందుకు తయారయ్యాను."

ఏడుస్తూ చెప్పింది మాలతి! "నే నెవరినని ఇంతగా మనస్సు పాడుచే కుంటున్నారు? మీ దాసదాసీలకూ్కడా దాసిగా ఉండే అర్హత లేదు నాకు. జన్మాంతం దుఃఖితురాలిని. తలచుకుంటే ఆ పరమేశ్వరుడే నన్ను అభి చేస్తాడు... మేం పేదవాళ్ళం..."

"నేను మాత్రం బీదవాణ్ని కాదు. నాకున్నదంతా నీదే."

"నన్ను గురించి కాదు చెప్పేది."

"మరి నీ కెవరూ లేరుగా?"

"ఇప్పు డెవరున్నారో, ఎవరులేరో, నేను వచ్చేప్పటికి అందరూ వున్నారు.

"అదేమిటి! పడవ మునిగిపోయి...?"

"అంతా వట్టి అబద్ధం. పడవా గిడవా ఏమీ మునిగిపోలేదు." మా ముఖంలోకి ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. ఇదంతా నిజమా అబద్ధమా అని అనుమాన కలిగింది. ఈ కన్నీళ్ళలో మోసముందా అనుకున్నాడు.

మాలతి అతని ముఖంలోకి చూస్తుండగానే ఆమె కళ్ళు రెండూ అశ్రువులతో నిండిపోయినై. ఆమె కన్నీళ్ళు తుడుస్తూ అసలు సంగతేమిటో మనస్సు విడి చెప్పమని మరి మరి అడిగాడు

మాలతి చెప్పింది— పుట్టుకనుంచి నేను కష్టాల్లో పెరిగాను. ఉన్నవాడికే ఇచ్చి పెళ్ళిచేశారు మావాళ్ళు. కాని, ఈ అభాగ్యురాలు ఏడాది తిరక్కముందే విధ అయింది. అప్పట్నించీ పుట్టింటనే వుంటున్నా. మా నాన్నకు హోలాద్‌పురాని మైలు దూరాన ఒక జమీందారువద్ద పని. జీతం నామ మాత్రం. ఎలాగో కాల గడిచింది.

"ఇంట్లో అందరూ ఉన్నారు— అమ్మా, నాన్నా, అత్తా, ఇద్దరం అక్కా చెల్లెళ్ళం, ఓ తమ్ముడూ... దొంగతనం మిషమీద నాన్నకి నవుకిరీ కాస్తా పోయింది. అప్పట్నించీ ఆ యింటా ఈ యింటా .. ఓ రోజు తిండివుం మర్నాడు లేదు. వుండేది కాస్తా అమ్మ మాకు పెట్టి తను పస్తుండేది..."

వెక్కెక్కి ఏడ్చింది మాలతి. మళ్లీ చెప్పింది—

"నాన్నకు ఇంటి గొడవ పిసరంతా లేదు. నల్లమందు మింగడం, గంజాం పీల్చటం, రోజుల తరబడి ఇంటి ముఖమే చూడకపోవటం, ఇదీ వరస. ఏడా నించి మా చిన్న తమ్ముడు మాధవుడికి జ్వరం, ఫాయిలా వాడిప్పుడు బ కున్నాడో లేదో!" అంటూవుంటే, సురేంద్రుడికూ

తరవాత —కృష్ణత్తయ్యా, సదానందుణ్ని గురించీ చెప్పింది ఈడొచ్చినా పేదరికం వల్ల చెల్లెలు చలనామయికి పెళ్ళికాలేదనీ, పెళ్ళి కాకపోతే బ్రాహ్మణ జాతే పోతుందనీ అన్నది. నాన్నకి చీమ కుట్టినట్టు లేదు. సదానందుడు —అత్త గారిని తీసుకు కాశీయాత్ర వెళ్లాడనీ చెప్పింది.

"ఇరుగు పొరుగులు ఎంతకని సాయంచేస్తారు? కాశీ వెళ్లేటప్పుడు సదాన్నయ్య ఇచ్చిన యాభై రూపాయలూ అయిపోయినై —" అనగానే "చాలు, మిగిలింది తరవాత చెబుదువిగానిలే" అన్నాడు దుఃఖంతో సురేంద్రుడు.

"ఎందుకు, ఇవాళే చెప్పేస్తా" నన్నది మాలతి.

అందరూ మాలతిని అందాల బరిణె అనేవారు. అందుకని కలకత్తాపోయి అక్కడ డబ్బు ఆర్జించుదా మనుకున్నది ఓ రాత్రి గంగఒడ్డున ఒక్కర్తే వెళుతుంటే ఓడ కనిపించింది ఈదుకుంటూ వెళ్ళేటప్పటికి కోక కాళ్ళకూ చేతులకూ చుట్టుకుంది అపాయం!—కాళ్ళూ చేతులూ ఆడక చీర విప్పేసి, ఓడ అంచు పట్టుకుంది. ధైర్యంగా పట్టుకు చాలాదూరం వచ్చింది. ఉదయానే నదికి స్త్రీలు స్నానానికి వస్తారుగా? ఒంటిని గుడ్డలేని ఈ స్థితిలో ఏ తల్లికయినా దయపుట్టి బట్ట పడెయ్యకపోతుందా అని కనిపెట్టుకునుంది.

"ఆ తరవాత సంగతి మీకు తెలిసిందే!" అన్నది మాలతి

"ఎవరి కోసమయితే ఇంత సాహసాన్ని తలపెట్టావో వాళ్ళకు ఇన్నిరోజులు గడిచినా ఏమీ సహాయం చెయలేక పోయ్యావు కదూ!"

"ఊ!"

"నే నప్పుడే అనుకున్నా. సరి. నెలకు వాళ్ళ ఖర్చుల కెంతయితే సరి పోతుంది?"

"ఇరవై రూపాయలు."

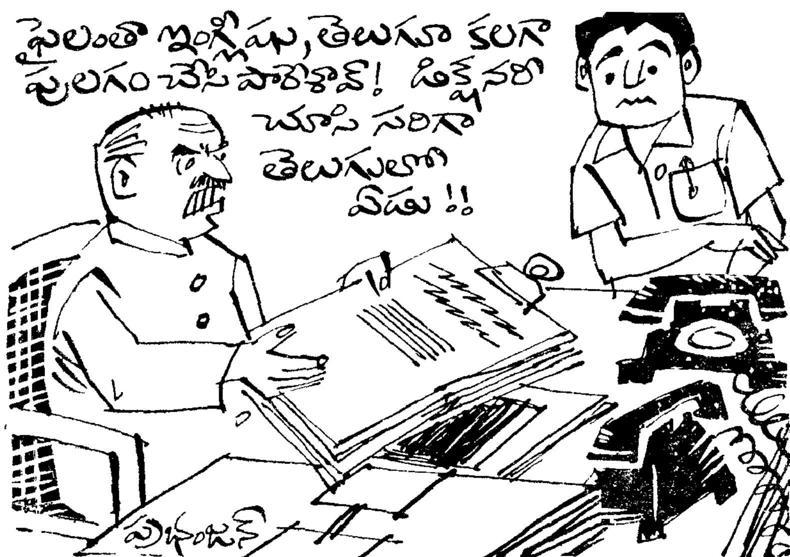
"అయితే నెలనెలా యాభై రూపాయల చొప్పున పంపుతూ వుండు...... కావాలంటే ఇంకా ఎక్కువే ఇస్తాను."

ఈ క్షణాన తన జన్మ సఫలమైం దనుకున్నది మాలతి.

"తరవాత ఇంకోపని చెయ్యాలి. నన్ను పెళ్లి చేసుకో. నీది నిర్మల హృదయం అటువంటి దాన్ని కళంకితం చెయ్యనివ్వను."

"వద్దు!"

"ఎందుకని వద్దు? నా జాతి భ్రష్టమవుతుందనా నీ భయం. నే నీవూరికి జమీందారు; శ్రీమంతుణ్ణి! ఎవర్నీ నేను ఖాతరు చెయ్యను!"

"వొద్దండీ, అల్లరివుతుంది।"

"కాదనను. అయినా అది ఎంతోకాలం వుండదు "

"అయినా వంశం, కులం, గౌరవం...।"

"మాలతీ।— ఒక్క రోజునయినా ఇవన్నీ మరిచిపోనివ్వు। ఈ లోకంలో సమస్తమూ అనుభవించాను, కానీ సుఖమనేది పొందలేకపోయాను. ఒక్క రోజన్నా నన్ను సుఖపడనీయ్।"

"నా జీవితమంతా మీ దగ్గరే వుంటా।"

"అలాగే ఉండాలని భగవంతుడికి నా ప్రార్థన. మాలతీ। ప్రపంచాన్ని నేను చూసినట్టు నువు చూడలేవు. నేను నమ్మతగిన వాణ్ణి కాను. ఆ సంగతి నాకే తెలుసు. ఏ ప్రేమలో స్వేచ్ఛగా నువు జీవితం గడుపుదామని ఆశించావో దాన్ని మధ్యలోనే నేను తుంచిపోతే నీ గతేంకాను? ఆలోచించు మాలతీ; ఆలోచించు నన్ను పెళ్ళి చేసుకో।"

"మీ ఆశ్రయం ఎప్పుడయితే దొరికిందో ఈ దీనురాలికి, ఆ క్షణాన మిమ్మల్ని చేసుకున్నట్టే।"

"నీ కవసరంలేదు, నా క్కావాలి!"

"కావలసినా సరే, పెళ్ళిమాత్రం వొద్దు!"

"ఎందుకని? విధవని పెళ్లాడకూడదా?"

"చేసుకోవచ్చు, అయినా..."

"నీ వుద్దేశం చెప్పూ"

"చెబుతా. మీరు తప్ప నన్నింతవరకూ ఎవరూ ముట్టుకోలేదు. అయినా, క మనిషికి ప్రాణ మర్పించివున్నా, నన్ను పెళ్ళిచేసుకోమని అతన్ని ప్రోత్స గించా. తన జాతి భ్రష్టమవుతుందని అతను ఇష్టపడలే."

"పిచ్చి సదానందుడేనా అతను?"

"కాదు, మరొకరు."

"అయితే మనిషిని గుర్తించలేదా నువ్వు? అతనికి నువ్వెందుకు చెప్పలేదూ? అతను నిన్ను ప్రేమించాడా?"

మాలతి శరీరంలో మెరుపు మెరిసినట్లయింది. పిచ్చివాడి ముఖం, ఆనాడు వర్షంలో తను సదానందుడి ఇంటివద్ద నించోవడం, రోజూ ఏదోవిధంగా అతడు తన పిడికిలి నింపి పంపడం, ఆపద సమయాల్లో అతడు చూపిన సానుభూతి, అన్నీ జ్ఞాపకమొచ్చి, కళ్ళనీళ్ళు నిండినై.

"మాలతీ! ఆ తరవాత?"

"కలకత్తా వద్దామని బయల్దేరా."

"ఊ! —"

"దయతో మీ పాదాల వద్ద ఇంత ఆశ్రయాన్ని కల్పించి మీరు నన్ను రక్షించారు."

"మాలతీ! నువు రత్నంలాంటి దానివి. పొరపాటున అది చెడ్డప్రదేశంలో పడినా, దానికి ఆదరం పోదు."

"ఎవరన్నారు ఆ మాట? ఒకరు ప్రేమతో మెడలో కట్టుకున్న రత్నాన్ని ఇంకొకరు కాళ్ళదగ్గర కూడా ఉంచుకోరు. మీరు నా కాశ్రయమిచ్చారు. నేను రత్నాన్నే కావచ్చు. ఆ గౌరవం అలానే ఉండనివ్వండి. అదే పరమ సౌభాగ్య మనుకుంటా!"

ఆ క్షణమందె దాసిది పిలిచింది : "బాబూ! అఘోర్ బాబూ, అమ్మ బయట నించున్నారు!"

"అఘోర్ బాబా ? ఇక్కడి కెందుకూ?"

"ఏదో తొందర పనుందట మీతో!"

లేచాడు సురేంద్రుడు, "మాలతీ! నే వెళ్తున్నా!"

"వెళ్ళండి. అఘోరబా బెవరూ?"

"తరవాత చెబుతాలే...!"

23

పుట్టుక ఎప్పుడుందో చావూ అప్పుడే వుంది. అలానే ప్రేమతోపాటు దుఃఖం ఉండటంకూడా అంత నిజం. ప్రేమించేవాళ్ళు ఏడవక తప్పదు.

సురేంద్రుడు వెళ్ళాక తలుపులు వేసుకుని, కిందపడి మాలతి ఎంతెలా ఏడ్చిందో చెప్పలేం. చిన్నప్పటిప్రేమ వేరు. ఇప్పుడామె తన సర్వస్వమూ అర్పించి ప్రేమించింది. అందువల్ల కృతజ్ఞత ఏర్పడింది. తనలో తనే ఇలా అనుకుంది :

"మీరు నన్ను ఎంతగానో ప్రేమించారు. ప్రాణం బలివ్వటానిక్కూడా సిద్ధపడ్డారు. అయినా నాకోసం మిమ్మల్ని కళంకితుల్ని చెయ్యనివ్వను. నాకోసం మిమ్మల్ని నలుగురూ నాలుగువిధాల అంటూంటే నే వినలేను. నేనొక అనామకు రాల్ని, కులం లేనిదాన్ని. నన్నెవరూ గుర్తుపట్టలేరు. మీరలా కాదు. గొప్ప జమీందారులు. మిమ్మల్ని అందరూ పూజిస్తారు. కనుక ఈ కళంకమనేది లోకానికంతటికీ ఇట్టె తెలిసిపోతుంది. జాతిలేనిదాన్ని పట్టుకున్నాడని లోకం కోడై కూస్తుంది. సమాజంలో మీకు గౌరవం ఉండదు. మీకు తెలియకుండానే మీ హృదయాన్ని గాయపరుస్తారు లోకులు. అంచేత మీ వంశానికీ ప్రతిష్ఠకీ మచ్చ రానివ్వను."

తరవాత కొంచెం స్తిమితపడి, కళ్ళు తుడుచుకుని, చేతులు జోడించి ప్రార్థించింది– "భగవాన్! ఈ జన్మలో నే చేసిన పాపాలూ, అపరాధాలూ అవన్నీ

ఆశ్రయమివ్వు. తీసుకుపో, నన్ను తీసుకుపో ప్రభూ!"

ఆ రాత్రంతా అక్కడే నిద్రపోయింది. మర్నాడూ సురేంద్రుడు రాలే. ఎదురు చూసింది. అతడు అర్ధరాత్రికి వచ్చాడు. ముఖం అదోలా వుంది. "ఆ విషయం ఏం చేశావ్? మరిచిపోయావా?" అనడిగాడు.

"జ్ఞాపకముంది, ఆలోచించాను. కానీ పెళ్లి చేసుకోలేను, ముందే చెప్పాను."

"పెళ్లి చేసుకు తీరతా!"

"నేనుమాత్రం కానివ్వను. వచ్చి నెలయినా పూర్తికాలేదు. జయావతి పోగానే అప్పుడే ఇంకోదాన్ని కలకత్తానించి తీసుకొచ్చి పెట్టుకున్నాడని లోకంలో పోరెత్తిపోతూంది"

"నాకూ తెలుసు, ఆ సంగతి"

"మీరు బలవంతాన పెళ్లి చేసుకుంటే, నే విషం తాగుతా."

"వీల్లేదు. ఇంకో వారంరోజుల్లోనే పెళ్లి ప్రయత్నం"

"నే నిక్కడుంటేగా?"

"ఏం చచ్చిపోతావా?"

"ఉహుఁ- దేనికోసమయితే ఇల్లు వొదిలి ఇక్కడకు వచ్చానో, దాని కోసమే మళ్లీ బయల్దేరతా."

"అయితే ఇంతకూ ఇష్టపడవన్నమాట?"

"చేసుకోలేను"

"సరే కానీ, ఇంటికి డబ్బు పంపావా?"

ఏడుస్తున్న మాలతి తల అడ్డంగా తిప్పింది.

"ఏం, ఎందుకని పంపలేదూ? నీదగ్గర డబ్బులేదా?"

"లేదు."

"ఇంత కాలమయింది వచ్చి, ఏం తీసుకోవేం?" అంటూ ఆమెచేతిని తన ఒడిలో పెట్టుకుని అన్నాడు... "ఒక్కచీర కట్టవ్. నగ పెట్టుకోవు, ఏది ఇష్టమో మనసు విడిచి చెప్పవు. ఇలా తెలియనిదానిలా వుంటే నేనేం చేసేది?" అని చెప్పి జేబులోంచి ఓ నోట్లకట్ట బయటికి లాగి-

"ఇదిగో ఇది వుంచుకో. కావలసినంత ఇంటికి పంపు, తక్కింది ఇష్ట మొచ్చినట్టు ఖర్చుపెట్టుకో. ఇంకా కావాలంటే సంశయించక అడుగు. ఇహ

ముందైనా డబ్బు కూడబెట్టడం నేర్చుకో!'' అన్నాడు. "మరిచిపోకుండా ఇవ్వాళే మీవాళ్లకి పంపించు" అని మళ్లీ హెచ్చరించాడు.

"నాచేతకాదు. మీరే మరెవరి పేరుతోనయినా పంపించండి. పట్టుబడిపోతే ప్రమాదం!'' అన్నదామె.

"సరే, అయితే మా వకీలు అఘోరబాబుతో చెప్పి ఏర్పాటుచేస్తా. అతనుండేది కలకత్తాలోనే గనక అక్కణ్నుంచే పంపుతాడు."

"అలాగే చెయ్యండి అయినా, కొంపదీసి ఎవళ్లయినా మీజాడ తెలుసుకోవస్తే?''

"చూస్తాగా, ఎలా వీలయితే అలా చేద్దాం"

"వొద్దు, మీపేరుమట్టుకు బైటకు రానివ్వద్దని వారితో మరీమరీ చెప్పండి!''
అన్నది.

24

జ్రయావతేమో చచ్చిపోయింది గానీ, ఆమె తల్లి బతికేవుంది. నారాయణపురానికి సమీపంలో 'బాన్‌పురం' గ్రామంలో ఆమెకు ఇల్లు వుంది.

జయావతి జమీందారు బిడ్డ ఆశ్రమంలో మెల్లిగా ఓ ఇల్లూ అదీ సంపాయించింది. స్థావరం కుదిరాక తల్లి కూడా వచ్చి జయావతి దగ్గరే కాలక్షేపం

పోతూపోతూ ఎన్నో మాటలని మో ఎళ్ళింది. అప్పట్నించి సురేంద్రుడు పాడుముండని ఇంట్లో అడుగు పెట్టనివ్వలేదు కానీ మళ్లీమళ్లీ వస్తూనే ందామె నానాతిట్లూ తిట్టి, జుట్టు పీక్కుని, చివరికి గెంటివేస్తే తప్ప 'బాన్ రం' తిరిగి వెళ్ళేదికాదు.

అయితే కూతురంటే వల్లమాలిన ప్రేమ. అంచేతనే సానివృత్తికి మరుగడిన గాతుర్ని మళ్ళించుకోలేకపోయింది. తరువాత—కూతురు గంగలో మునిగి చచ్చిం ని వినగానే, ఇరుగు పొరుగుల్ని పోగుచేసి ఏడుస్తూకూచుంది.

"జయతల్లి బంగారపు బొమ్మ! సాక్షాత్తు దేవీప్రతిమ. ఆహా, ఆ ముక్కు, ఆ కన్నులూ, ఆ రెప్పలూ ఏమని చెప్పను ఆ అందం!..." అంటూ ఏడ్చింది.

"బాబుగారు దాన్నెంత ఇదిగా ప్రేమించారు! ఎప్పుడేం కావాలని అడిగితే వెంటనే పాదాలముందు వచ్చి వాలేదన్నమాట! ఆ మారాజు దృష్టిలో పడడమంటే సామాన్యమా!—" ఈ సంగతి సందర్భాలన్నీ అందరికీ తెలుసు.

"నేనూ ఇహ నెంతోకాలం బతకను. ఈ దుఃఖమే నన్ను మింగేస్తుంది" అని తనని తనే నిందించుకుంది.

"మరైతే జమీందారుగా రేమయారు!" అని ఒక డడిగాడు. "ఆయనకేం, బాగానే వున్నాడు. టింగురంగా అంటూ ఇంకో ఓడలో ఉండడం మూలాన ఆయనగారు బతికిపోయాడు. ఇంతకూ దాని ఖర్మంగాకపోతే, మా అమ్మాయి వెంట ఉండేవాళ్ళంతా కూడా చచ్చారు!" అని చెప్పింది.

*   *   *

మర్నాడు ముసలిది నారాయణపురం చేరుకుంది. చివరికి సురేంద్రుడి విలాస భవనం కనిపించింది. జయావతి తల్లికి ఎన్నెన్నో సంగతులు జ్ఞాపకాని కొచ్చి, గుండె గుబులెత్తింది. వెళ్ళడానికి ఆజ్ఞ లేకపోయినా, సాహసంతో నెట్టుకు లోపలి కెళ్ళింది.

భోజనానంతరం కొంచెం విశ్రమిస్తాడు సురేంద్ర. వచ్చీ రావడంతోనే ముస లిది అతడి దగ్గరగాచేరి "నా జయని నా కివ్వు" మంటూ కూర్చుంది. ఇంకా ఎన్నోఎన్నో కావాలని అడిగి, అతడికి విసుగెత్తించింది. "చేతిలో చిల్లి గవ్వ యినా లేదు, నాయనా! నువ్వు దయదలిస్తే బతుకుతాను. లేకపోతే అంతే. కూటికి లేక చావాల్సిందే!" అన్నది.

తియ్యతియ్యగా మాటాడి సురేంద్రుణ్ని దీవించి, దాసదాశీలున్న చోటికి వెళ్ళింది. సురేంద్రుడు తనమీద దయదలచడంగురించి చాలాచాలా చెప్పింది అందరితోను.

మాటల సందర్భంలో—తన కూతురు స్థానే బాబుగారు మరో అమ్మాయిని ప్రేమించి, తోట మహల్‌లో పెట్టారని వినేటప్పటికల్లా ఆమె ఆకృతి మారి పోయింది. కళ్ళెర్రబడ్డాయి. కొత్తగా వచ్చి నామెను తిట్టి, శాపనార్ధాలు పెట్టి జుత్తు పీక్కోవటం మొదలెట్టింది.

తోటలో మహల్‌వేపు వెళ్ళింది. తన కూతురిని చంపి, ఆ స్థానాన్ని ఆక్రమించిన దెవరో అనే క్రోధంతో గర్జిస్తూ, గర్జిస్తూ అక్కడున్న దాసీదాన్ని "ఎక్కడా? ఆ దయ్యమెక్కడా?" అనడిగింది.

కొత్తగా వచ్చిన దాసీది భయంతో వెనకడుగు వేస్తూ, "అక్కడ... అక్కడ..."అని అంది. "ఎక్కడా?" అంటూ మళ్లీ రంకెవేసింది ముసలిది. వేలితో ఒకవేపు చూపి దాసీది వెళ్ళిపోయింది.

ఆ అలంకారాలన్నీ చూసి, "ఇవన్నీ నా జయావతివేనా?'' అని మనసులో తర్కవితర్కాలు చేసుకుంటూ వెళ్ళగా, ఓ గదిలో ఒక అమ్మాయి కనిపించింది. వెనకనించి చూసి అదీ ఒక దాసీయే అనుకుని, "ఏదే, మీ యజమానురాలు ఎక్కడుందే?'' అని కేకవేసింది. ఆ కర్కశ స్వరంవిని ఆమె వెనక్కు చూచింది. ఆ అమ్మాయి సామాన్యపు గుడలు కట్టుకుని మామూలుగానే వుంది గాని అపురూపం అట్టహాసం ఏమీ కనపడలే. అందుకని కాస్త మెత్తబడి, "నువ్వెవరవు?" అనడిగింది ముసలిది

"ఇక్కడే వుంటున్నా. మీరు కూర్చోండి!"

"ఎంతకాలమైం?"

"నెల రోజుల్నించి".

"ఓహో, మీ యజమానురాలెక్కడ? ఆమె వెంట వచ్చిన దానివే కాబోలు!"

"ఆమెతో పనుందా మీకు?"

"మెల్లిగా అడుగుతావేం? ఆ దయ్యం ముండని నమిలి తినేస్తా. నేనెవరో తెలుసా? జయావతి తల్లిని. నన్నందరూ ఎరుగుదురు. ఆ దయ్యం నా కూతుర్ని చంపింది. ఇవాళ దాన్ని తినేస్తేగాని ఊరుకోను. ఇక్కణ్నించి కదలను. ఎదీ...?

ఉన్న బలతనవ్వాను. అలపగలగొట్టి ఎముకలు ఎరతా. గుండె చీల్చి రక్త తాగుతా. ఏదీ? ఎక్కడా దెయ్యం??" ఈ ధోరణిలో విపరీతమైన హంగామా చేసేసింది జయావతి తల్లి. మాలతి ఆమె చెయి పట్టుకుని, ఓదార్చ జూచింది. ముసిలిది లెక్కచెయ్యలే. భోజనానికి లెమ్మంటే వినిపించుకోలే. అంతకంతకీ మరీ బిగుసుకుపోతున్న దామె వ్యవహారం.

*　　　　　*　　　　　*

ఉగ్రావతారం దాల్చిన ఆ ముసిల్దాన్ని ఎంతో నేర్పుతో లాలించి బేలించి శాంతపరచి ఒకదారికి తెచ్చింది మాలతి.

"నువ్వామెను చూశావా?" అడిగింది ముసిలిది.

"చాలాకాలం ఆమెవద్దే వున్నా. మా వూరినుంచి నన్ను లాక్కొచ్చింది. ఎన్నో సంగతులు చెప్పేది అన్నింటికన్నా మిమ్మల్ని గురించే మరీ మరీ ఎంతో ఇదిగా చెప్పేది."

"మరి మా అమ్మాయిని...?"

"అవును, ఆమె ఎంతో మంచిది. నాకు తెలుసుగా?"

"అలాంటి కూతురు పోయింది. ఇంతకూ ఆ దయ్యం ఎక్కణ్నించి వచ్చింది?"

"కలకత్తా నించి"

"బాబుగారికి మందో-మాకో పెట్టిందా యేం?"

"అవునట."

"పెట్టిందీ? ఉండు. అదంతా ఇవాళే వదిలిస్తా. దాని మంత్రాలూ తంత్రాలూ నాకు తెలుసు."

"ఎందుకు తెలవ్వూ! మధ్యాహ్నం వస్తుంది, చూపిస్తాగా?"

"సరే, ఇప్పుడు కాదులే. బోలెడన్ని పనులున్నాయ్. రేపొస్తా!" నంది.

కాదు కాదు. వేళమించింది, భోంచేసి మరీ వెళ్లమని మాలతి పట్టుపట్టింది. సరైతే, తొందరగా కానివ్వమంది ముసిల్ది.

"నీ పేరేమిటమ్మా?"

"మాలతి!"

"చాలా మంచిపేరే!"

జయావతితల్లి రెండు మెతుకులు కొరికి లేచి, "మరి వెళ్తానమ్మా!" అన్నది.

"మీతో చెప్పడం మరిచా! జయక్కయ్య దగ్గిర పదిరూపాయలు బదులు తీసుకున్నా. ఆ రుణం తీరేదాకా మనస్సు బాధిస్తూంది" అంటూ పదిరూపాయలు తెచ్చి ఆమె చేతిలో పెట్టింది మాలతి.

"అమ్మాయ్! నువు నిజంగా పెద్దఇంటి పిల్లవిగా కనిపిస్తున్నావ్. నా జయ చేతులో ఎంతో డబ్బు మెలిగేది. ఏం లాభం? తల్లినిగదా, ఒక ఎఱ్ఱనేగాణి అయినా ఇచ్చేరగదు!" అంటూ కళ్లు తుడుచుకుంది

"మేం పేదవాళ్లమే అయినా ఒహాళ్ల రుణాన ఉండం. తిండికి లేకపోయినా దానం, ధర్మం మానం. మరి, రేపొస్తావా?"

"ఆ(—ఎందుకని రానూ?"

"యజమానురాలు రాగానే మీరొచ్చి వెళ్లారని చెబుతాలెండి."

"వొద్దు వొద్దు. చెప్పనక్కర్లేదు. మరి వెళతా. నీ దగ్గరికి వస్తుంటానులే" అన్నది.

"అలాగే వస్తూండండి!" అని చెప్పింది, మాలతి.

ప్రియాపతితల్లికీ తనకూ మధ్యని జరిగిందంతా పూసగుచ్చినట్టు చెప్పింది మాలతి. అంతా విని కడుపు చెక్కలయ్యేట్టు నవ్వాడు. మళ్లీ మళ్లీ వినోదంగా లక్షప్రశ్నలు వేశాడు ఆ సందార్భాలన్నీ గుచ్చి గుచ్చి అతడడిగిన దానికల్లా వివరంగా విశదంగా జవాబులు చెప్పింది మాలతి.

గట్టిగా నవ్వుతూ "అయితే పారిపోయిందనుకుంటాను" అన్నాడు సురేంద్ర.

''అవును. వెంటనే వెళ్ళిపోయింది. లేకపోతే నేను పచ్చడయేదాన్ని..."

''ఇహ ఇక్కడికి రాదనుకుంటా" అన్నాడతడు

"నా దగ్గిరికిమాత్రం వస్తుంటానంది''

"ఎవరిదగ్గిరకైనా రానీ, రాకపోనీ, నువుమాత్రం ఇలా రా ''

దగ్గరకు రాగానే మాలతి చేతులు పట్టుకుని ''మాలతీ! నీ చేష్టలు నాకేం నచ్చలే. ఎన్నాళ్లిలా గడుపుదామని?"

"సొమ్ములు పెట్టుకుంటే వస్తుందా అందం?''

"అలా అని కాదు. అలంకారంలేని నీ మూర్తిలో ఓ పెద్ద జ్యోతి వున్నది. నీ నిర్మల తేజస్సు ప్రకాశిస్తున్నకొద్దీ నిన్ను ముట్టుకోటానికే నాకు భయమవుతూంది నీదగ్గిర నించునే ధైర్యంకూడా నాకు లేదు. నీ అందాన్ని కొంతవరకైనా నగలు కప్పిపుచ్చితే మంచిదని..."

రాత్రి నిశ్శబ్దం. గదిలో మాలతికి భ్రమ కలిగింది— ఎదర నిలువుటంలో తన ఆరాధ్యదేవుడైన సురేంద్రుడు కనిపించాడు. ఆనందంతో ఆశ్చర్యంతో ఆమె కళ్లు మూసుకుంది.

మర్నాడు సాయంత్రం సురేంద్రుడు సాక్షాత్తు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. మెళ్లో పూలదండ, చెంకీదండలు – మెడలోను ఛాతీపైన వేలాడుతూ గులాబి పువ్వులు. ఈ అలంకారాలతో ఒక పువ్వులగుత్తి చేతపట్టుకు వచ్చాడు గదిలోకి.

నవ్వుతూ మాలతి అన్నది: "ఏమిటీ వేషమంతా?"

''నువ్వు రోజూ పూజ చేస్తావుకదా, బరిణెలో కుంకుమతీసి నన్ను అభిషిక్తుణ్ణి చెయ్! దాపరికమెందుకూ? ఇప్పటికి నా కళ్యాణఘడియ తోసుకు వచ్చింది.''

''ఎవరితో?"

''ముందు నా నొసట తిలకముంచు!"

బొట్టుపెట్టి "ఇప్పుడు చెప్పండీ!" అంటూ అతడి కళ్లలోకి చూసిం
అప్పుడతడు ఒకటొకటిగా ఆ దండలు ఆమెకు వేశాడు. ఒక బరిణలోంచి తీ
అపరూపమైన రకరకాల ఆభరణాలతో ఆమెను అలంకరించాడు.

ఆమెను ముద్దుపెట్టుకుని "నీతో ఇప్పటికి పెళ్లయింది. ఇహ నువు
భార్యవు. నన్నువదిలి నువ్వెక్కడికీ పోలేవు. ఈ నా చేతుల్తో వేసిన హారాల
జన్మాంతరాలకూ నువు తియలేవు" అన్నాడు. ఇద్దరికీ బాష్పధారలతో కళ
నించినై. "ఇహ ఇంటికి పద, గృహస్థధర్మం నెరవేరుద్దువుగాని, నీ జీవితమం
సుఖ సంతోషాలతో గడపాలని నా ఆశీర్వాదం!"

మాలతి ఇంకా ఎక్కువగా దుఃఖంలో మునిగిపోయింది. "మాలతీ ! ఏం, అలా వున్నావ్ ? అమ్మా నాన్నా జ్ఞాపకమొచ్చారా ?" అనడిగాడు.

"అవును"

"నే ననుకున్నపని నువ్వే చెయనీయడంలేదు. నువు దొరికినప్పుడే నాకు భాగస్వామి లభించిందనుకున్నాను. మళ్లీ ఒకపర్యాయం గృహస్థుణ్ణవుదామనీ, నీ తల్లిదండ్రుల్ని ఇక్కడికి తీసుకువచ్చి సుఖంగా వుంచుదామనీ అనుకున్నాను. ఆ ఆశ నిరాశ అయింది..." అంటూ నిట్టూర్చాడు...ఇహ ఇంటికి వెళదామా?" అంటూ ఆమెకేసి చూశాడు.

"ఎక్కడికీ ?"

"నేనుండే చోటుకి"

"ఇది నా యిల్లు కాదు."

"అయితే అక్కడికి రావా ?"

"రాను"

"నాకు తెలుసులే, నువు రావని."

26

కష్టపురోజులు కాపురమున్నట్టే అనిపిస్తాయిగాని, గబగబ నడిచినట్టు తోచవు.

మాధవుడు పోయాక సుభద్రస్థితి అలానే వుంది. అందులోనూ అది గడ్డు వర్షాకాలం. ఆ తేమలో బురదలో రేవుకి వెళ్లడం, స్నానంచెయ్యడం, వండటం, పెట్టడం ఎలా చేసుకువచ్చేదో ఆ తల్లి ! ఆమెను చూసినవాళ్లు 'పగవాళ్లకూడా వొద్దురా దేవుడా, ఇలాటి కష్టాలు' అనుకుని జాలిపడేవారు.

ఇప్పుడు సుభద్రలో నవ్వూ లేదు, ఏడుపూ లేదు. పైగా ఇల్లంతా శూన్యంగా వుంది. చలన ఏమో అత్తారింటికి వెళ్లిందాయె. రాసమణి పగలంతా ఇంటో ఉండదు. ఇహపోతే, హారాన్ చిన్నపిల్లాడిలాగా బెల్లించుకుని రోజూ రెండు పూటలా పావలా బేడ ఒడుక్కుపోతుంటాడు. సదానందుడికి భోజనం పెట్టేసి సుభద వంటింటోనే పమిటపరుచుకు పడుకునేది. ఇవాళ మధ్యాహ్నం అలానే పడుకునుందామె.

"పోస్ట్!——" అని పిలుపు.

ఆశ్చర్యంతో వెళ్లి చూసింది. ఆమెకే రిజస్టరీ ఉత్తరం, సంతకం పెట్ట మన్నాడు పోస్టమన్ ఎలానో బ్రహ్మాండం మీద సంతకం పెట్టింది. గదిలోకి వెళ్లి కవరు చించి చూస్తే అందులో యాభై రూపాయలనోటున్నది. ఆదెవరిదో తనకిచ్చి పోయాడనుకుంది. తీరా వెనక్కి పిలుద్దామనుకునేప్పటికి బంట్రోతు వెళ్లేపోయాడు! పోనీ అంటే మర్నాడు కూడా అతడు రాలేదు.

తరవాత సదానందుడితో చెప్పిం దీసంగతి. అడ్రస్సు ఏమీ తప్పులేదనీ అది సుభదకేననీ రూఢిగా చెప్పాడతడు. ఆ కవరు కలకత్తానించి వచ్చినట్టు రాసి వుంది. అందుకని సదానందుడు పోస్టాఫీసుకి వెళ్లి కనుక్కు వచ్చి సుభదతో చెప్పాడు: "అఘోరనాధ్ అనే వకీలు ఈడబ్బు పంపించాడు."

"కలకత్తాలో నాకెవరూ బంధువుల్లేరు, ఇది నాక్కాదు వస్తు అయినా వుంటా గాని ఒహళ్ల డబ్బు నాకొద్దు. ఉపాయం ఆలోచించి ఇది తిరిగి పంపించెయ్ నాయనా!" అంటూ ప్రాధేయపడింది, సుభద.

ఆమె పట్టు పట్టింది. సరే అని చెప్పి కలకత్తా వెళ్ళి నిజానిజాలు కనుక్కో టానికే నిశ్చయించుకున్నాడు సదానంద.

27

విశాలమైన ఆఫీసు. చక్కటి ఏర్పాట్లు. అఘోరనాధ్‌వసు ఓ కుషన్‌లో కూర్చుని వున్నాడు. ఇంకో మెత్తటి కుషన్ కుర్చీలో నారాయణపురపు జమీందారు సురేంద్రనాథ్. వసుగా ఎదట పెద్దటేబిల్‌మీద దావా కాగితాలు గుట్ట గుట్టలుగా వున్నాయ్‌.

"ఇంత మాత్రానికే అధైర్యపడితే ఎలా? ఇంకా హైకోర్టుందిగా?" ప్రశ్న వేశాడు వసు.

"ఉన్నా, అంతదూరం వెళ్లటం ఇష్టంలే" అన్నాడు సురేంద్ర.

అయితే మాల్‌పూర్ సంపదంతా వదలుకోవటమే? పెద్ద రాబడి పోతుందే?"

సరిగ్గా అప్పుడే నవుకరొచ్చి "ఎవరో బ్రాహ్మణ పండితుడిలా వున్నాడు. మిమ్మల్నిప్పుడే కలుసుకోవాలిట. మళ్లీ తొందరగా వెళ్ళిపోవాల్ట!"

"ఏం, గదిలోకి పిలవనా?" అనడిగాడు వసు.

"తప్పేముంది, పిలిపించండి!"

కొత్తవ్యక్తి గదిలోకి వచ్చాడు. కూర్చోమన్నాడు అఘోర్‌బాబు.

"నేను అఘోర్‌బాబుగారి కోసం......"

"నా పేరే అఘోరనాథ్ బాబు."

వెంటనే బొడ్డులోనించి ఓ కాగితం బైటకితీసి, "ఈ రూపాయలు సుభద్రా దేవికి పంపింది మీరేనా?" అవుననగానే మళ్లీ మళ్లీ రకరకాలుగా తర్కించి అడిగాడు: ఎందుకు పంపారనే ప్రశ్నకు "మా యజమానిగారి అనుమతితో" అన్నాడు గాని, పేరు చెప్పలే.

"అయితే ఈ డబ్బు తిరిగి తీసుకోండి. ఆమెకు తీసుకోవడం ఇష్టంలేదు. ఎవరికో పంపాల్సింది ఆమెకు పంపారనుకుంది. ఇంతకూ ఇదేవిటో కనుక్కురమ్మని నన్ను పంపింది."

"ప్లీడర్ల వద్ద అలా పొరపాట్లు జరగవ్."

"తెలుసు. అయినా, ఆమెగారు ఇచ్చేసి రమ్మన్నారు."

"నా యజమాని అనుమతిలేందీ నేను తీసుకోలేను."

"వారిని కనుక్కోండి. మళ్లీ నేను రేపొస్తా" అని లేవబోతుంటే "తమ పేరు?" అనడిగాడు, సురేంద్రబాబు.

"నా పేరు సదానంద చక్రవర్తి."

తుళ్ళిపడ్డాడు సురేంద్ర. "మీరీవూళ్లో ఎక్కడ దిగారు?"

"ఇంకా ఆలోచించుకోలేదు. పని పూర్తి అయితే ఇవాళే వెళదామని..."

సురేంద్రుడు "రాత్రికి వస్తానండీ!" అని వకీల్‌కు చెప్పి, సదానందుడితో "మీతో కొంచెం మాటాడాలి మా ఇల్లిక్కడే దగ్గిర్లోనే ఇబ్బంది లేకపోతే ఓమాటు వస్తారా?"

ఇద్దరూ బండిలో కూర్చున్నాక సదానందుడు "మిమ్మల్ని నే నెప్పుడూ చూళ్లేదు. ఎన్నడైనా మీ రెక్కడయినా చూశారేమో గుర్తులేదు" అన్నాడు.

"మీరు నన్నెక్కడా చూడలేదు. కాని మీరెవరో నాకు తెలుసు" అన్నాడు సురేంద్రుడు

బండి ఇంటికి వచ్చి ఆగింది. సురేంద్రుడు వచ్చి "మేమూ బ్రాహ్మలమే? ఇప్పటికే చాలా వేళయిపోయింది. లేచి మడి కట్టుకోండి" అన్నాడు. భోజనాదులు ముగిశాక ఇద్దరూ తీరికగా కూర్చుని ప్రసంగం మొదలుపెట్టారు.

"సుభద్రాదేవి పేదరాలు కదా!"

"ఆమె పేదతనంతో మీకేం పని?"

"ఎవరైనా ధర్మమిస్తే పుచ్చుకోదూ?"

"తెలియని వాళ్ళిస్తే ఎందుకు పుచ్చుకుంటుందీ?"

"దానం చేయటానికి ఎవరికైనా అధికారముంది."

"చెయ్యొచ్చు కాని, పుచ్చుకునేవాళ్ళ కిష్టం ఉండొద్దూ?"

"జరగనప్పుడు ఇష్టమొహటా?"

"ధర్మభిక్ష తీసుకోకపోయినా సుభద్రకు గడుస్తుంది" అన్నాడు, కోపంగా సదానందుడు.

"ఇప్పుడు గడుస్తుందేమో, కాని మునుపు?"

"మీ కిదంతా ఎలా తెలుసు?"

హారాన్‌బాబు, అతని వ్యసనాల గొడవా వొచ్చింది. "మీరే వాళ్ళకి సాయం చేస్తున్నారటగా?" అనడిగాడు సురేంద్ర.

"దేవుడు చేస్తున్నాడు. నేనో దరిద్రుణ్ని!" అన్నాడు సదానంద. తరువాతి ప్రశ్నలకు చలనకు ఫలానా సంబంధం అయిందనీ, మాధవుడు పోయాడనీ, సుభద్ర పెద్దకూతురు ఆత్మహత్య చేసుకుందనీ భోగట్టా లందించాడు. "ఆమె

నదిఒడ్డున పడివుంది. దాన్నిబట్టి ఆమె చచ్చిపోయిం దనుకుంటున్నారు" అన్నాడు. ఈ విషయంలో ఎవరికీ అనుమానం కూడా లేదని చెప్పాడు.

"సరే బాగానేవుంది. ఒహవేళ ఈ రూపాయిలు ఆమే మీకు పంపివుంటే?"

"ఎవరు, లలనా?"

"ఆ(_అవును_లలన. పొరపడ్డాను. అన్నట్టు, లలనా చలనా అక్కా_చెల్లెళ్లే కదూ?''

"అవును అయినా, చచ్చిపోయిన మనిషి డబ్బు పంపడ మేమిటి?''

''గంగ ఒడ్డున చీర దొరికితే, అంతమాత్రాన చచ్చిపోయినట్టే? ఒకవేళ అమే బతికివుండి, తన తల్లికి ఈ డబ్బు పంపివుంటే...?"

"బతికేవుంటే ఎప్పుడో ఉత్తరం రాసును!"

"సిగ్గువల్ల రాయలేదేమో?"

"లలన సంగతి నాకు తెలుసు. సిగ్గుపడాల్సిన పని ఆమె ఎప్పుడూచెయ్యదు."

"అయితే వినండి! మీరనుకున్నట్టు ఆమె చావలేదు, బతికే వుంది, నిక్షేపంలా. దారీ తెన్నూలేని తలిదండ్రులకోసం ఆమె ఇప్పుడీ డబ్బు పంపింది. ఇహముందు నెలనెలా పంపుతూ వుంటుంది కూడా."

ఆశ్చర్యంతో ''అయితే లలన బతికి వుందంటారా? తమ పేరు?"

''సురేంద్రనాథరాయ్, మాది నారాయణపురం."

"హారాన్ సంగతి ఎలా తెలుసు మీకు?"

''లలన చెప్పింది."

"లలన చెప్పేదేమిటి, ఆమె చచ్చిపోయింది!"

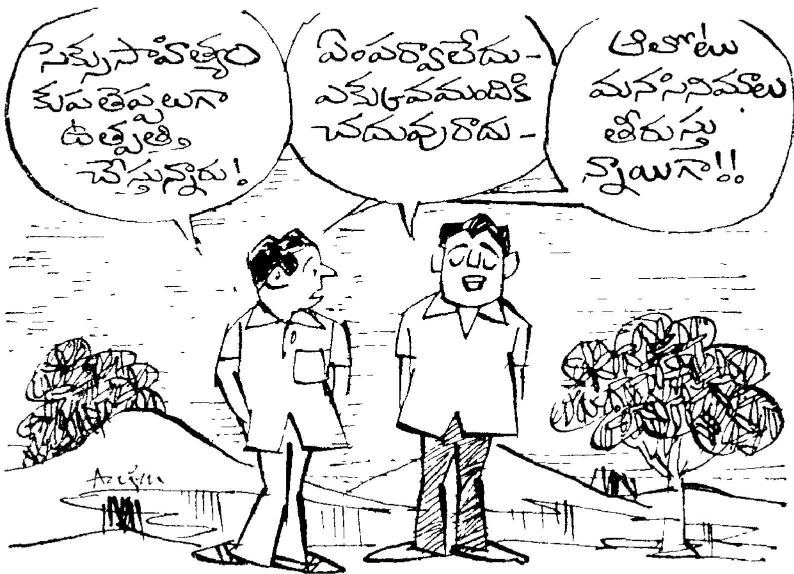
"లేదు, హాయిగా బతికేవుంది"

"అవును, హాయిగా స్వర్గంలో..." అంటూ, "నాకు పనుంది, వెళ్ళాలి. మీరన్నట్టు ఆమె బతికేవుంటే, మమ్మల్ని ఎప్పుడైనా కలుసుకుంటే, నా ఆశీర్వాదాలు చెప్పండి మరచిపోకండి!"

''ఈ సంగతి ఆమె తల్లితో చెబుతారు కదూ!"

"ఆ(_స్వర్గంలో వుందని..."అని చెప్పి, మెల్లి మెల్లిగా జారుకున్నాడు, మరి రాలేదు.

సదానంద వెళ్లాక సురేంద్రుడు చాలాసేపు కూచున్నాడు. ఇలాంటి సంఘటన మునుపు జరిగినట్టయితే అతడు నవ్వుకునేవాడే, కానీ ఇప్పుడు మాత్రం అతడికి కళ్ళనీళ్ళు తిరిగినై!

"బాబూ! బండీ సిద్ధం చెయ్యమన్నారా?" అన్నాడు నవుకరొచ్చి, అంతలో.

"ఊఁ-చెయ్!"

28

చాలా రాత్రయినా, మాలతి ఇంకా మేలుకునే వుంది. "సీతాదేవి వనవాసం" చదువుతూ ఎన్నోసార్లు ఏడ్చింది. కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంది.

"లలనా!" బయటినుంచి పిలుపు.

కంపించింది మాలతి. పుస్తకం కిందికి జారిపోయింది!

"లలనా!"

"ఎవరూ?"

"లలనా?" మళ్ళీ పిలుపు.

"మీరా?"

"అవును నేనే. పట్టుబడి పొయ్యావ్. పేరెందుకు మార్చుకున్నావ్? నన్నెందుకని మోసపుచ్చావ్?"

"ఎక్కడ?"

ఉన్నాడు. అంతా విన్నానులె, కలకత్తాలో!"

"నన్నెవరూ ఎరగరే అక్కడ?"

"లేదులే, హోలాద్‌పూర్‌నించి నిన్ను తెలిసినవాళ్ళు వచ్చారు."

"ఎవరండీ వారు?"

"ఇంకెవరూ? మీ సదాన్నయ్యే! ఆ నోటు తిరిగివ్వడానికి వచ్చాడు!"

"సదాన్నయ్యా! ఎలా వున్నాడూ?"

"బాగానే ఉన్నాడు. మీ అమ్మ బాగానే వుందిట. మునుపటంత బీదస్థితిలో లేదుట. వాళ్ళకి సదానందుడే అన్నివిధాలా సాయంచేస్తూ చేదోడుగావుంటున్నాడు."

"నాపేరు మీకెవరు చెప్పారూ?"

"అతడే. నువ్వు చచ్చిపోయ్యా వనుకుంటున్నారట అందరూ. బతికే వున్నావని నే చెప్పా.

"ఎందుకలా చెప్పారూ?"

"బతికి సుఖంగా ఉండగా అబద్ధ మెందుకు చెప్పాలి?"

"సదాన్నయ్యే అడిగాడా ఈ సంగతి?"

"లేదు. నేనే చెప్పా. మీ అమ్మకూ్కడా చెప్పమన్నా. నువ్వే ఈ డబ్బు పంపావని కూడా..."

"హయ్యో, ఎందుకు చెప్పారండీ? నా జీవితమంతా నాశనం చేశారు. అసలే అతడు పిచ్చిమనిషి. ఇహ ఈగొడవ ఊరంతా చెప్పుకుని ఆదేపనిగా తిరుగుతాడు. నేను చచ్చిపోయినట్టు వాళ్ళంతా అనుకుంటూవుంటే మధ్యని ?"

"మీ రనుకుంటున్నారు గాని, అతడిలో పిచ్చేమీలేదు. ఎంచక్కా మాటాడాడు! నీ చెల్లికి పెళ్ళయిందని కూడా చెప్పాడు."

"అయిందా? ఎవరితో?" సంతోషంతోను ఆశ్చర్యంతోను అడిగింది.

"ఆవూళ్ళోనే. శారదాచరణుడితో!"

"అనుకుంటూనే వున్నా, ఇదే ఖాయమవుతుందని. లోగడ ఒకసారి ప్రార్థించాను, చెలనను జేసుకోమని. అప్పుడు తండ్రికి భయపడి వప్పుకోలేదు. నేను చచ్చిపోయానని జాలితో చేసుకున్నా డనుకుంటా."

"అన్నట్టు మాధవుడి సంగతేమన్నా అడిగారా?"

"బాగానే వున్నాట్ట?"

పెద్దగా నిట్టూర్చింది మాలతి. రాత్రి ఎంతకూ నిద్రపట్టలేదు. ఎన్నెన్నో విషయాలు జ్ఞాపకానికి వచ్చి, ఆమె మనసులో తిరిగినై.

29

సదానందుడు ఇంటికి మళ్లుతున్నాడు. దారి పొడుగునా ఏవో ఆలోచనలే. ఇల్లు చేరాడు. ఆ నోటు సుభద కిచ్చి "సంగతేం తేలలే" దన్నాడు.

"అయితే, వెళ్ళిన పని కాలేదన్నమాట? మరి, ఈ పైకం ఏంచెయ్యాలి?" అనడిగింది.

"మీ ఇష్టం, మీ డబ్బు, కావాలంటే పేదవాళ్ళకి పంచిపెట్టండి, లేదా ఖర్చు చెయకుండా అలానే వుంచండి జాగ్రత్తగా. ఎప్పటికయినా అంతు తెలిస్తే సరే సరి. నే చెప్పేదేముందీ?"

సుభదకు విసుగెత్తింది. పెట్టెలో పెట్టి తాళం వేసేసింది.

*　　　*　　　*

ఆవేళ సాయంకాలం పెద్ద గాలివాన. ఉదయాన్నే వంటచేసేసింది సుభద. తిండి తిన్నాక డబ్బేమన్నా ఉంటే కొద్దిగా ఇమ్మన్నాడు హారాన్. "మేఘాలు జోరుగా పరుగెడుతున్నాయి. మళ్లీ గొప్ప వర్షం పడేలావుంది. ఎక్కడికీ వెళ్ళకండి. ఇంటోనే వుండండి" అన్నది సుభద.

"వస్తే రానీ వర్షం. ఇవాళ తలమునిగే పనులు బోలెడు వున్నాయ్. వర్షానికి ఝడిస్తే ఎలా?" ఆ పన్లేమిటో సుభదకు తెలుసు. ఏం చెప్పినా, ఎంత చెప్పినా, వినిపించుకోలేదు హారాన్. డబ్బు బొడ్లో దాచుకుని, తలమీద గుడ్డ వేసుకుని, ఆ బురదతో వున్న పంచెనే పైకి ఎగదోపుకుని వెళ్ళిపోయాడు. నిట్టూర్చింది సుభద.

ఇటీవల సుభదకు రోజూ జ్వరంకాస్తూంది. కాని ఎవళ్ళకీ తెలియనివ్వలే దామె. అందులోనూ ఇప్పుడు వర్షం చలీవల్ల జ్వరంతో ఒళ్ళుతెలియని స్థితిలోవుంది. చేతికి దొరికిందాంతో ముసుగు కప్పుకు పడుకున్నది సుభద.

ఇటువంటి సమయంలో—ఎవరో తలుపు తట్టినట్టయింది. టకటకమని చప్పుడుతో తలుపు తెరుచుకోనే తెరుచుకుంది. సన్నటి దీపపు వెలుగులో ఓ మనిషి గదిలోకి రావడం కనబడింది. ఆ మనిషిచేతిలో వెదురుకర్ర ఒకటీ, ఒళ్ళంతా నల్లటిరంగు పూత, దానిపైన తెల్లటి మచ్చలు!

"బాబోయ్! ఎవరో!—"అని అరిచింది సుభద.

"నోర్మూయ్!" భయపెట్టిందా గంభీరమైన కంఠం.

కొట్టింది ఆ ఆకృతి! అతడి కంఠస్వరం ఏదో బొంగురుగా తెచ్చిపెట్టుకున్నట్టుగా వినిపించింది.

మాటాడలేే సుభద.

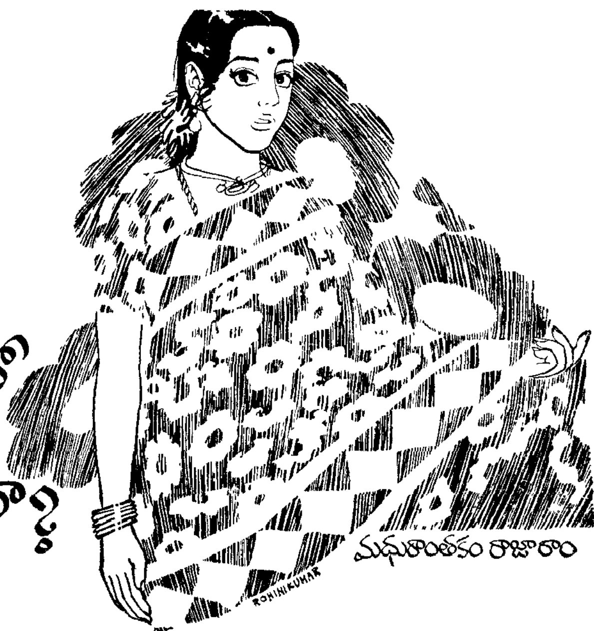
"తే, తే, చప్పున తాళం! ఊ—లేకపోతే గొంతు పిసికేస్తా! చంపేస్తా! హూ!!—" అంటూ మళ్లీ టకటక నేలపైనకొట్టిం దా స్వరూపం!

సుభద లేచింది, కూచుంది. తలగడ కిందినుంచి తాళంగుత్తితీసి అతడివేపు విసిరేసింది! తరవాత శాంతంగా, మెల్లిగా చెప్పింది—"నా పెద్దపెట్టె కుడిపక్కన సొరుగులో యాభైరూపాయల నోటుంది. అది తీసుకో నువ్వు! ఎడం పక్కన విశ్వనాథబాబా ప్రసాదముంది, దానిమీద మాత్రం చెయివెయ్యక!"

ఏనాటినించో ఆ పెద్దపెట్టె మర్మం తెలిసిన వాడిలాగా అతడు గుత్తిలో చెవి తీసి తాళం తెరిచాడు. చెప్పినట్టుగానే ఎడంపక్కన మాత్రం చెయి వెయలేదు. సుభద ఎలా చెప్పిందో సరిగ్గా అలానే కుడిపక్కన సొరుగులోంచి ఆ యాభై రూపాయలనోటు తీసుకొని, బొడ్లో దోపుకున్నాడు!

అతడు వెళ్ళిపోతూంటే సుభద పెద్దగా నిట్టూర్చింది. మెల్లిగా ఇలా సలహా మాత్రం చెప్పింది—"ఇదిగో చూడూ, నోటుమీద పేరు రాసుంది సుమా! నంబరు కూడా ఉన్నదేమో. కాస్త జాగర్తగా మార్చుకో!!"

ఈ చీరలో నేను బాగున్నానా?

మధురాంతకం రాజారాం

"ఓసే ముత్యాలూ! ఈ చీరలో నేను బాగున్నానా?"

'నేను' అనబడేది గనుక బాగున్నట్టయితే, అది ఏ చీరలోనైనా బాగానే వుంటుందని ముత్యాలుకు తెలుసు. కానీ ఈ అభిప్రాయాన్ని స్పష్టంగా మాటల్లో పెట్టడానికి కావలసిన భాషాజ్ఞానం ఆమెకు లేదు.

ముత్యాలు మద్రిపల్లెలో పుట్టింది. రెండు, మూడేళ్ళు వయసొచ్చేదాకా ఒంటిపైన బట్టన్నమాట లేకుండా తిరిగింది. చిన్నాన్న పెళ్ళికి వాళ్ళనాన్న చీటీబట్టతో ఒక గౌను కుట్టుకొచ్చిన రోజున ఒక పెద్ద రాజ్యానికి తాను దొరసాని అయిపోయినట్టు సంబరపడిపోయింది. ముత్యాలు జీవితయాత్రలో అది మొదటి మజిలీ అయితే, రెండోమజిలీ తనకోసం ఒక పావడా జాకెట్టూ తయారుకావడం. వారానికొకసారి ఈ పావడా జాకెట్టూ చాకలికి వేయవలసినప్పుడు ఆమె చిన్న చీరముక్క ఒకటి శరీరానికి చుట్టబెట్టుకునేది. అలా మరికొంతకాలం గడిచి, అక్కడ ముత్యాలు పావడాపైన ఓణీ వెయ్యవలసిన అవసరం వచ్చేసరికి యిక్కడ పెదరామాపురంలో మేనత్త కొడుకు మంగపతికి ముకుదాడు అత్యవసరమైపోయిందన్నవర్తమానం వచ్చింది. ఇరవై రెండు రూపాయలు పెట్టి మంగపతి

ముహూర్తంచీర కట్టుకుని ముత్యాలు బి స్పెక్కి చక్కా కొత్తకాపురానికి వచ్చేసింది.

మద్రిపల్లెలో ముత్యాలు చీరకట్టుకునే వాళ్ళనైతే చూచిందిగానీ, ఆచీరలో తాము బాగున్నట్టా, లేనట్టా అని వితర్కించు కునేవాళ్ళని చూచి ఎరగదు.

ఇక్కడ పెదరామాపురంలో గూడా ఈ గొడవ అన్ని యిళ్ళల్లోనూ వున్నట్టు లేదు.

పెదబాబుగారి కోడలు శకుంతలారాణి రోజుకు నాలుగైదుసార్లన్నా దుస్తులు మారుస్తుంది చీర మార్చినప్పుడల్లా యిదేప్రశ్న!

"ఒసే ముత్యాలూ! ఈచీరలో నేను బాగున్నానా?"

తలవంచుకుని తనపనేమిటో తాను చేసుకుంటూ "మీకేమండమ్మా! చాలా బావున్నారు" అంటుంది ముత్యాలు.

"ఒసే వెర్రిమొగమా! నా సంగతి కాదే! నా చీర సంగతి?" అంటుంది శకుంతలారాణి!

ముత్యాలు వెనుదిరిగిచూచి "చీర చాలా బాగుందమ్మా! ఎక్కడకొన్నారు?" అని అడిగితే అప్పటికది శకుంతలారాణికి ఆనందం కలిగించే విషయం

"ఎప్పుడు కొన్నారు?" అని అడిగితే ఆమెకు కలిగేది పరమానందం.

యిక బ్రహ్మానందమే!

ఏమీ అడగకపోతే శకుంతలారాణికి నాలుక పెరుక్కోవాలనిపిస్తుంది. జుత్తు పీక్కోవాలనిపిస్తుంది. ఇంకా మాట్లాడితే ఎదుటి మనిషిపైనపడి గోళ్ళతో ముఖం రక్కేయాలనిపిస్తుంది. ఆ వుక్రోషం కొట్టొచ్చినట్టుగా మొహంలో స్పష్టంగానే కనిపిస్తుంది.

ఎందుకు? ఎందుకు?

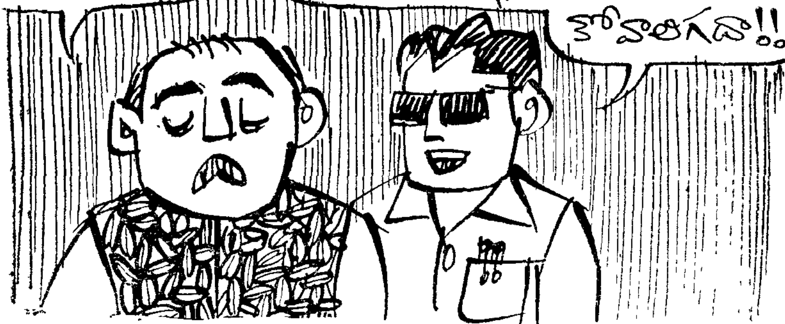
ముత్యాలుకు సరిగ్గా అర్థంకాదు.

ఒక్కొక్కప్పుడు కాఫీ తీసుకు రమ్మని ముత్యాలుకు పురమాయించి తాను చక్కా మేడపైకి వెళ్ళిపోతుంది శకుంతలారాణి

ముత్యాలు కాఫీగ్లాసుతో శకుంతలా రాణిగదిలో అడుగు పెట్టేసరికి ఆగది గదిలావుండదు. ద్రౌపదీవస్త్రాపహరణం తరువాత కౌరవసభలా వుంటుంది.

శ్రీకృష్ణుడు ద్రౌపదికి సప్లయిచేసిన చీరల్లో బహూశా యింతటి వైవిధ్యం కని పించివుండదు. ఎందుకంటారా? అప్పటి కింకా కంచిలో, గద్వాలలో, అలం పురంలో, వెంకటగిరిలో, బొబ్బిలిలో, పుల్లంపేటలో, ధర్మవరంలో, మాధవ వరంలో ఈ విధంగా యిన్నిరకాలచీరలు తయారుకానేలేదు.

"ఒక్కొక్క చీరగా మడచి పెడ తావా ముత్యాలూ? నేను బీరువాలో సర్దేస్తాను" అంటుంది శకుంతలారాణి.

"అలాగే నందమ్మగారూ!" అంటుంది ముత్యాలు.

చీరలు మడిచిపెడుతూ ముత్యాలు ఆలోచనలో పడుతుంది. దండిగా చీరలున్నాయిగదా అని ఎవరైనా ఒక్కసారిగా నాలుగైదుచీరలు ఒంటికి చుట్టుకుంటారా? ఊహూఁ, అదేం కుదరదు. మరైతే ఒక మనిషికి యిన్ని చీరలెందుకు? పెట్టెలో మ్రగ్గిపోవడానికా? లేదంటే చివరకు చిమటలు తినిపోవడానికా?

హఠాత్తుగా ఆలోచన కట్టుతగులుతుంది శకుంతలారాణి. "ఇదేం చీరో ఎరుగుదువా ముత్యాలూ?" అంటుంది.

ఆ చీరకేసి తేరపారజూచి "ఇదా! ఆరోజు కరణం కామప్పగారింట్లో పేరంటానికెళ్ళినరోజున మీరు కట్టుకున్నదిదే కదండీ" అంటుంది ముత్యాలు

కరణం కామప్పగారింట్లో పేరంటం జరిగి మూడు మాసాలై వుంటుంది. ఇంకొక మూడు నెలలకుగానీ తా నీ చీర కట్టకపోవచ్చు. తనకెన్ని చీరలున్నాయో లోకులకు తెలియడానికి ఈ నిదర్శనం ఒక్కటిచాలు. కానీ ఆశ్చర్య మేమిటంటే ఈ లోకులనేవాళ్ళకు తన చీరల వైభవాన్ని గురించి బొత్తిగా కాబట్టినట్టు లేదు. ఇందులో ఆశ్చర్యపడవలసిందేమీ లేనట్టు, అప్పటికది చాలా మామూలు విషయమైనట్టు వీళ్ళు ముభావంగా వుండిపోతారు. ఈ లోకుల్లో అగ్రస్థానం

తనకు కట్టుకోడానికి ముహూర్తం చీరతో సహా కలిపి లెక్కపెట్టినా నాలుగైదింటి కన్నా ఎక్కువలేవుగదా। మరైతే దేన్ని చూచుకునమ్మా దీనికింత బింకం? కించిత్తు అసూయ కనబడదే। కాస్త అసహనం ప్రకటించదే! ఇదేం మొద్దు మనిషమ్మా ఈ ముత్యాలు?

చీరలు మడతపెడుతూ అప్పుడప్పుడూ తల పైకెత్తి శకుంతలారాణి వైపు చూస్తుంది ముత్యాలు చాలా అందమైన ముఖం శకుంతలారాణిది। పొంకమైన ఒళ్ళు. పొడుగాటి కురులు పోతే ఫూట కొకరకంచీరతో ముస్తాబవుతుందిగూడా! ఇలాంటి అందమైన మనిషి మనసంతా విప్పి, హాయిగా ఒళ్ళు జల్లుమనేలా ఒకసారి నవ్వేస్తే చూడాలన్న కోరిక ముత్యాలుకు తీరకుండానే వుండిపోయింది. కంచిపట్టుచీర సునాయాసంగా కొనగలిగిన మనిషికి కాస్తంత చిరునవ్వు దొరక్కపోయిందా? ఒక చీర కొనడం మానేసి ఆ డబ్బుపెట్టి ముఖం కలకలలాడే మందేదైనా వుంటే కొనుక్కోగూడదా? వీళ్ళకు మేడలున్నాయి తోటలున్నాయి. కారుంది కొళాయి తిప్పితే నీళ్ళొస్తాయి. మీటనొక్కితే పంకా తిరుగుతుంది. మీట త్రిప్పితే రేడియో పాటందుకుంటుంది ఐనా ఎన్నివుండి ఏంలాభం? చిన్నమ్మగారి ముఖం విప్పారిన పువ్వు. ఆమె మేడలో మసిలే నీడ।

ముత్యాలు మేనత్త బంగారమ్మ పెదబాబుగారింట్లో పని చేస్తూవుండేది. కొత్త కోడలు కాపురానికి రాగానే ఆమె తనంతట తానుగా రిటయిరైపోయి, ఆవుద్యోగాన్ని ముత్యాలుకు అప్పజెప్పింది. చిన్నప్పటినుంచీ ఒళ్ళువంచి పనిచేయడానికే అలవాటుపడిన ముత్యాలుకు పెదబాబుగారింట్లో పనిచేయడ మేమంత కష్టసాధ్యంగా కనిపించడంలేదు. ఆమెకు విడ్డూరంగా వున్నదల్లా యిక్కడి మనుషుల వాలకమే। ఐనా పెద్దవాళ్ళవూసు మనకెందుకు లెమ్మన్నట్టుగా ఆమె వాళ్ళమధ్య వీలయినంతవరకూ ఒక మూగ పాత్రగానే వుండిపోయింది. ఐతే అలాంటి ముత్యాలుగూడా ఒక సందర్భంలో ఒళ్ళు మరిచిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది

ఒళ్ళు మరిచినప్పుడు మనిషినోటి గుండావచ్చినమాట ఎలాంటి తీవ్రపరిణామానికైనా దారితీస్తుంది.

అసలిక్కడ ఏం జరిగిందో చెప్పాలి.

సంకురాత్రి కింక వారంరోజు లుండగా శకుంతలారాణి "పండగకు నువ్వు కొత్తచీర కొనుక్కోలేదా ముత్యాలూ?" అని అడిగింది.

ముత్యాలు సిగ్గుపడిపోయింది. పెళ్ళిపీటలపైన తనకు నాతీసుచీర కొనిపెట్టినందుకు మంగపతిని బంధువులందరూ తలా ఒకమాటన్నారు. తన విలువ

తనకు తెలిసివచ్చాక ముత్యాలు గూడా ఆ చీర తాను కట్టనంటే కట్టనని మారాం చేసింది ముద్దరాలి ముచ్చటతీర్చి, మరింతగా మురిపాలు దోచుకోవాలని మంగపతికి గూడా ఒక మంచి బుద్ధి పుట్టింది. అతడెలాగో ఒక యాభై రూపాయలు సంపాదించాడు. టౌనుకు వెళ్ళి నాలు గంగళ్ళు ఎక్కిదిగి, యాభై రూపాయలకు పట్టుచీరలేవీ రావని తెలుసుకున్నాక అతడొక స్నోవైటు చీర తీసుకొచ్చాడు. లేతలేత నీలిమబ్బుల చీర. మబ్బుల వెనుక మెరుస్తూ రంగురంగుల నక్షత్రాలు ఇరుగుపొరుగు అమ్మలక్కలు ఆ చీరలో ముత్యాలు మబ్బుల్లో చందమామ లాగుంటుందన్నారు.

ముత్యాలుద్వారా ఈ వర్తమానం తెలుసుకున్న శకుంతలారాణి "ఏదీ, ఒకసారి ఆ చీర తెచ్చి చూపెట్టగూడదా ముత్యాలూ !" అంది.

ఆరోజు సాయంకాలమే ముత్యాలు స్నోవైటుచీర తీసుకునివెళ్ళి శకుంతలారాణికి చూపెట్టింది.

కొత్తచీరవైపు చూడగానే శకుంతలారాణి కళ్ళు మిలమిల మెరిసాయి. ఆమె చీరను తాకి చూచింది. త్రిప్పిచూచింది. పొరలు పొరలుగా విడతీసి శరీరంపైన కప్పుకుని చూచింది. దాని స్పర్శ, రంగు వాసన అన్నీ ఆమెకెంతో యింపితంగా వున్నాయి. తటాలున గదిలోకివెళ్ళి ఆమె క్షణాల్లో చీర మార్చేసుకుంది. నిలువుటద్దంముందు నిలబడి, కొత్తచీరలో తన సోయగం పోతున్న పోకడలన్నీ తనివితీరా చూచింది. ఈ తతంగమంతా కొనసాగుతూవచ్చిన పదినిమిషాల వ్యవధిలో ఆమె ఈ చీర ముత్యాలుదన్న విషయం మరిచేపోయింది !

ఈ చీర తనదిగాదు ముత్యాలుది. ఆమె వెలుపల నిలబడివుందన్న విషయం జ్ఞప్తికిరాగానే శకుంతలారాణి ఓరబిరా బయటికి పరుగెత్తివచ్చింది

"ఒసే ముత్యాలూ ! మంచిదానివి గదూ ! నేనొక మాట చెబుతాను. వింటావా? మరేంలేదు నా కెందుకో ఈ చీరను విడిచిపెట్టడానికి బుద్ధి పుట్టడం లేదు. దీని వెలెంత ? యాభై రూపాయలా ? నే నింకొక నాలుగో, అయిదో ఎక్కువగానే యిచ్చేస్తాను. అంతగా కావలిస్తే, నువ్వింకొక చీర తెప్పించుకోవచ్చు ఏమంటావు ముత్యాలూ ! సరేనా ? ఉండు, యిప్పుడే డబ్బు తీసుకొస్తాను..."

ముత్యాలు ముఖం ముడుచుకపోయింది. పండుగలోపల మళ్లీ యిలాంటి చీర కొనుక్కోడం కుదరకపోవచ్చు పట్టణానికి వెళ్ళిరావడానికి భర్త బద్ధకించవచ్చు. తనకింత మంచి చీర తెచ్చిపెట్టినందుకు అత్తగారసలే రుసరుస లాడిపోతూవుంది. ఈసారి ఆవిడ బొత్తిగా ఒప్పుకోక పోవచ్చు.

డబ్బు చేతిలో పెడుతూ "ఏం

ముత్యాలూ! అదేలా వున్నావు? దిగులుగా వుందా?" అంటూపరామర్శించింది శకుంతలారాణి.

"ఏం దిగుల్లేండి అమ్మగారూ! ఎంత పాతచీర కట్టుకున్నా నా మొగుడికళ్ళకు నేను బాగానే ఉంటాను." అని వెను దిరిగి చూడకుండా గిరుక్కున బయటికి వచ్చేసింది ముత్యాలు!

జరిగిన కథంతా విన్నాడు మంగపతి. కోప్పడవలసింది పోయి, వేడిగా నిట్టూర్చాడు. "అయ్యో, ఎంతపని చేశావు ముత్యాలూ!" అంటూ నొచ్చుకున్నాడు. "అబ్బే. నేనేం చేశాను మామా?" అంటూ తెల్లబోయింది ముత్యాలు.

మంగపతి వివరించాడు.

శకుంతలారాణికి పెళ్ళయి మూడేళ్ళయింది. భారీ కట్నంతో, బోలెడు చీరలతో, సారెలతో ఆమె కాపురానికి వచ్చింది. అమ్మాయిని చిదిమి దీపం పెట్టుకోవచ్చునని అందరూ అన్నారు. కానీ సటింట వెలిగే దీపం కన్నా, చినబాబుకు వీధిదీపాలంటేనే యిష్టం. గంట కొక కాఫీ త్రాగి, నోరు చేదెక్కిన వాడికి కమ్మటి మజ్జిగ రుచిస్తుందా? ఇంటి పట్టున పడివుండి ఎప్పుడూ తనకోసం ఎదురుచూచే పెళ్ళామంటే చినబాబుకు చెప్పరానంత తలనొప్పి! అతని నివాసం హమేషా పట్టణంలోనే! అక్కడతని వ్యామోహాలకు ధూప దీప నైవేద్యాలు సమర్పించే స్నేహితులు దండిగా వున్నారు. స్థిరంగా ఒక బస వుంది. ఆ బసలో తన యిష్టం వచ్చినట్టు తాముండడానికి కావలసిన వెసులుబాట్లన్నీ వున్నాయి...

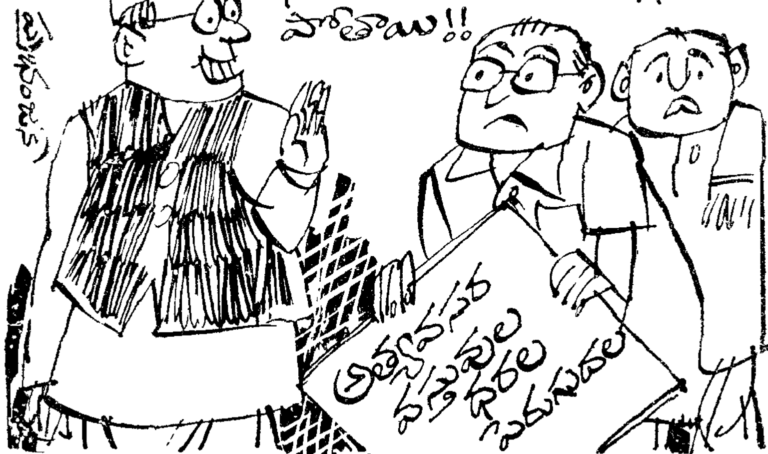
"చిన్నమ్మగారికేం మిగిలింది? బీరువా నిండుకూ చీరలు మిగిలాయి. కళ్ళనిండుకూ కన్నీళ్ళు మిగిలాయి. చాలనిదానికి పుండుమీద కారం చల్లడానికి నువ్వొకదానివి బయల్దేరావు" అన్నాడు మంగపతి.

ముత్యాలు కొయ్యబొమ్మలా మాన్పడిపోయింది.

పది రోజులు గడిచాయి. ఈ పది రోజుల్లో చిన్నమ్మగారి ఔదార్యం పెదరామాపురంలో యింటింటా చెప్పుకోదగ్గ విషయమైపోయింది. నాకు వాయిల్ చీర యిచ్చిందని ఒకరంటే, నాకు ఫుల్ వాయిల్ చీర యిచ్చిందని ఒకరు, మా అమ్మాయికి రెండు చీరలిచ్చిందని ఒకరంటే, నా కోడలికి మూడు చీరలని యింకొకరు. ఈ చీరలదానం చివరి కెక్కడికి దారి తీస్తుందో ఎవరికీ అంతు చిక్కడంలేదు.

చిన్నమ్మగారు పుట్టింటికి వెళ్ళబోతున్నట్టు మాత్రం అక్కడక్కడా చెప్పుకున్నారు

అత్తింట కాపురం చేస్తున్న కోడళ్ళు పుట్టింటికి వెళ్ళిరావడం సహజమే! శకుంతలారాణి పుట్టింటికి బయల్దేరడంలో గూడా వైపరీత్యమని చెప్పుకోదగ్గదేదీ

కనిపించలేదు. కానీ ఆమె వెళ్ళి చేరినట్టు పుట్టింటినుంచీ వార్త రాకపోవడం యిక్కడివారికి కాస్తా ఆశ్చర్యం కలిగించింది. వారంరోజులు ఓపిక పట్టి పిళ్ళాక టెలిగ్రాం యిచ్చిచూచారు. టెలిగ్రాముకు బదులుగా ఒక మనిషి పరతెంచి వచ్చాడు. శకుంతలారాణి అక్కడికి వెళ్ళనేలేదట. ఈ వర్తమానం తెలియగానే పెదబాబుగారిల్లు కుమ్మరావంలా ఒక వరస లోలోపలే వుడికిపోయింది.

సీతామ్మ వారికోసం జరిగినట్టుగా నాలుగు దిక్కులకూ అన్వేషణ ప్రారంభమైంది.

ఎలాంటి అశుభవార్త వినవలసివస్తుందోనని శ్రేయోభిలాషులందరూ గుండెలు గుప్పిట్లో పట్టుకుని వేచివుండిపోయారు. ఇంకా నయం ! వచ్చింది అశుభవార్తగాదు కానీ శుభవార్తగా భావించడానికి వీల్లేదు. శకుంతలారాణి ఉద్దేశమేమిటో ఆదేవుడికే తెలియాలి. ఆమె చినబాబు ఏ పట్టణంలోనైతే స్థిరంగా మకాంపెట్టి తననివాసకేంద్రాన్ని నెలకొల్పుకుని వున్నాడో అదేపట్టణంలో ఒక బంధువుల యింట మకాంచేసిందట! ఆచూకీ కనిపెట్టిన పెదబాబుగారి మనిషి వెళ్ళిపిలిస్తే రావడంలేదు పొమ్మని చీవాట్లు పెట్టిందట !

చినబాబు కోపదంధహ్యామాసమానసుడై పోయివుంటాడని ప్రత్యేకంగా

చెప్పనక్కర్లేదు. అతడు గంటకు అరవై మైళ్ళస్పీడులో-నడచి కాదు, కారులోనే అనుకోండి, వెళ్ళి ఆబంధువులయింట్లో వ్రాలాడు. ఆభార్యాభర్తల సమాగమానికి ప్రత్యక్ష సాక్షు లెవరూలేరు. లేదంటే చాటునమాటున నిలబడి వాళ్ళప్రసంగాన్ని ఎవరైనా వినివుంటే వినివుండవచ్చు- అలాంటి వాళ్ళద్వారా శకుంతలారాణి వాదమేమిటో తెలుసుకోడానికి వీల యింది.

అమ్మాయి ఎక్కడో పుట్టిపెరుగు తుంది ఆత్మీయుడనినమ్మి ఒక మగరాయడి వెంటవచ్చేస్తుంది యువతీయువకులిద్దరు ఒక కప్పు క్రింద సహజీవనం నెరపడా నికి యిష్టపడుతూ చేసుకునే ఒప్పందమే వివాహం. మొగుడైన వాడికి తనకు భార్యంటూ ఒక మనిషివుందన్న స్పృహే లేకపోయిన తర్వాత యింక ఆ ఒప్పం దం తగలబడినట్టే! అలాంటి పరిస్థితిలో భార్యకు రాజభోగాలు జరిగితే జరగవ చ్చునుగాక! కానీ అదంతా మొదటి తరగతి ఖైదీ జీవితంకన్నా మెరుగైం దేమీ కాదు. బోలెడు చీరలుండొచ్చు. ఒంటినిండుకూ నగలుండవచ్చు కానీ తన వ్యక్తిత్వానికి విలువలేక పోయాక, తన ఆత్మాభిమానం దివాలా తీశాక అవన్నీ శవానికి చేసిన అలంకారాలు. తల్లిదండ్రుల పుణ్యమా అని తను కొంత వరకూ చదువుకుంది. ఆమాత్రం చదు వుకు ఏదైనా వుద్యోగం దొరక్కపోదు. ఒకరిపైన ఆధారపడకుండా, ఒకరి మహా ర్భానీ అక్కర్లేకుండా తన బ్రతుకేదో తాను బ్రతుకుతుంది.

పాపం చినబాబు తన జనానాలో యిలాంటి తిరుగుబాటు చెలరేగుతుందని కలలోనైనా వూహించివుండడు.

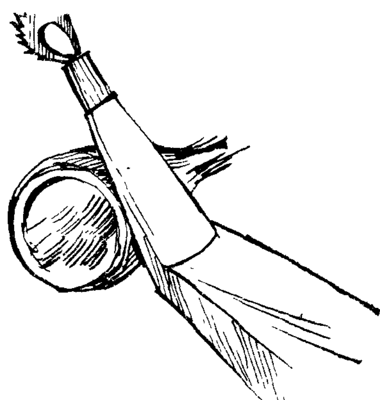
ఐనా యిదంతా పాలపొంగు లాంటి దేనసీ, తల తిరిగి కవళం నోటిదగ్గరికి రాకపోదనీ అతడు భావించివుండవచ్చు.

మొత్తానికీ అనదమేగాదు. అన్నంత పని గూడాచేసింది శకుంతలారాణి. ఆమె కెక్కడో ఒక వుద్యోగం దొరికింది. చిన్నసంపాదనే! కానీ ఆమె సంసారం మాత్రం ఏపాటిది? ఒంటి మనిషి ఇంట ద్దెకు యాభై రూపాయలు పోతుంది. మిగిలిన అవసరాల కన్నింటికీ కలిసి వందరూపాయలు సరిపోతుంది. పోగా ఆమె నెలసరి జీతంలో యింకా యాభై రూపాయాలు మిగిలేవుంటాయి.

కాలినడక పైన ఆఫీసుకు వెళ్ళివచ్చే భార్య కారుపైన రోడ్లలో బలాదూర్లు తిరిగే భర్త, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు, ఎక్కడో ఒకచోట ఆ భార్యా భర్తలు ఒకరికొకరు తారసిల్లడం అసంభవమేమీ కాదు. ఒకసారి అదే జరిగింది. శకుంతలారాణి ఆఫీసుకువెళ్తుండగా ఓ కారు సవ్వడిచేయకుండా వచ్చి ఆమె ప్రక్కన ఆగిందట! విండోలోనుంచీ వెలుపలికి చూస్తూ చినబాబు "ఇది నీకు

యువ

గౌరవప్రదంగా వుందా ?" అని ప్రశ్నించాడట !

"నేనిలా ఆఫీసుకు వెళ్ళుండడం గౌరవ ప్రదమే ! మీరు కారులో తిరగడమూ గౌరవ ప్రదమే ! కానీ మనం యిక్కడ ఆగి ఒకరితో ఒకరు యిలా మాట్లాడుకోవడం మాత్రం గౌరవప్రదం కాదు" అంటూ శకుంతలారాణి చరచరా తన దారివెంట తాను వెళ్ళిపోయిందట.

ఇంకొకసారి తెంపుచేసి, చినబాబు శకుంతలారాణి కాపురమున్న యింటికే వెళ్ళాడట. రాత్రి తొమ్మిగంటల వేళ అతడు దబదబా తలుపు బాదాడు. "ఎవరక్కడ?" అని ప్రశ్నిస్తూ కిటికీ తలుపులు తెరిచింది శకుంతలారాణి. "నేనే గానీ ఒకసారి తలుపు తీస్తావా ?" అన్నాడు భర్త. "ఎందుకూ !" అంటూ ఆశ్చర్యం ప్రకటించింది భార్య.

"నీతో ఒకమాట మాట్లాడాలి ?"

"అక్కడుండే మాట్లాడగూడదూ ?"

"తీస్తావా ? తలుపులు బద్దలు చెయ్యమంటావా ?" అంటూ హుంకరించాడట చినబాబు

శకుంతలారాణి నవ్విందట ! "తలుపులు తెరచిపెట్టుకుని, మీకోసం కాచుకుని కూచున్నప్పుడు మీరు రాలేదు. ఇప్పుడు పదిలంగా గడియపెట్టుకుంటే తలుపులు బద్దలుగొడతా మంటున్నారు. లోకమంతా మీతోడిదేనని అనుకున్నప్పుడు, మీకు నేనొక్కత్తిని వున్నానన్న ఆలోచనే కలగలేదు ఒకరిపైన ఆధార పడకుండా నేను బ్రతకగలనని నిరూపణ అయిన తర్వాత మీకు నాపైన ఎక్కడలేని ధ్యాస పుట్టుకొచ్చింది." అంటూ ఎద్దేవాచేసిందట !

———

"నువ్వు ఉత్త ఫూల్‌వోయ్ కృష్ణా" అన్నది మా ఆవిడ, ఇల్లాలుగా పదవీ స్వీకారం చేయకముందు.

"ఔరా" అనుకుని బిత్తరపోయి చూస్తుండగా "నువ్వు ఇడియట్‌వి" అన్నది నవ్వుతో ... నవ్వుతూ నే మొగుణ్ని వాతలుపెట్టడం పెళ్లాల జన్మ హక్కు. అయితే మాలతి మా పెళ్లి కాకముందే నాపై ఆ హక్కు సంపాదించుకున్నది.

అందమైన అమ్మాయి వాలుచూపు కోసం, చిరునవ్వు కోసం తిప్పలుపడే వయస్సది. అప్పుడు మనకు ఇష్టమైన అమ్మాయి తిట్టినా కమ్మగానే వుంటుంది.

అసలు మాలతికి నేను మొగుణ్ని ఎలా అయినానన్నది – నాకే ఆశ్చర్యకరమైన విషయం. పెళ్లి అయిన తర్వాత ఫూల్ అనీ, ఇడియట్ అని కోప్పడ లేదు.

"అబ్బ మీకేంతెలియదు, మీ రూరు కోండి" అని మెత్తగా నోరుమూయిస్తుంది. రెండిటి ఫోర్పు ఒకటే.

మేం వారాని కోసారి బీచ్‌లో కలుసుకునే వాళ్లం. ప్రేమించుకోవడం అనే

విశ్వాసం.. వర్సిటీ విద్యార్థుల విశ్వాసం. చీకటి పడాక. వెన్నెలలో. సముద్రపు హోరులో మాలతిని లీగల్‌గా ప్రేమించ టం ప్రాక్టీస్ చేశాను.

అప్పుడే అనుమానమైంది. మాలతి ఏ మాట అన్నా నిశ్శబ్దకుని. నోరుమూసు కోవడం. ఆమె అనకపోతే ఎలావుండేదో గానీ, ఫూల్, ఇడియట్ అని ముద్దుగా పిలిచాక, నిజంగా ఫూల్‌నైనాను. కాక పోతే మాలతి మొగుణ్ణి ఎందుకవుతాను.

అసలు ఆ అమ్మాయి నాకు తెలీదు. వైజాగ్ కాలేజీలో ఇంటర్ చదివే అమ్మాయిని. యూనివర్శిటీలో ఎం. ఏ. చదివే నేను ఎందుకు ప్రేమిస్తాను? ఆ ఛాన్సు రావడానికి వీల్లేదుగదా! కానీ వచ్చింది అదే చిక్కు.

మాలతిని నేను డిస్కవర్ చేయలేదు. వాళ్ళ నాన్నగారే నన్ను డిస్కవర్ చేసి, నా గుణగణాలు డిస్సెక్ట్ చేసి, అవి వాళ్ళ అమ్మడిలోనూ, నాలోనూ సమ నిష్పత్తిలో ఉన్నాయని గుర్తించి, మేమిద్దరం ఒకటైతే బాగుంటుందనే కనిష్ట సామాన్య గుణకారాలేవో వేసి, మానాన్నకు ఫిర్యాదు చేశాడు. ఆయనగారు నాకన్న ముందే ఆత్రంగా, నాకు తెలియకుండా, అజ్ఞాతంగా విశాఖపట్నం వచ్చి ఆ దేవదేవిని చూచి, ఉక్కిరిబిక్కిరై దరిమిలా నా గదికి వేంచేసి నన్ను ఉబ్బితబ్బిబ్బు చేసి, చివరకు నా చేత ఓ చిరునవ్వు చెక్కేశారు.

ఇంక మాలతిని ప్రేమించక తప్ప లేదు. అంటే అనవసరంగా ట్రయల్స్ వేసి, వెంటపడి, వ్యర్థ ప్రయత్నాలు చేసి, పళ్ళ గట్టిదనం పరీక్షించుకోకుండానే ప్రేమించే హక్కు అద్వాన్నంగా పొందాను.

నేను ఫలానా అని మాలతికి తెలుసు. తాను ఫలానా అని నాకు తెలుసు. మే మిద్దరం అలాగ తెలియనట్లే ఆదివారాలు, ఉంచనుగా సాయంత్రం సముద్రతీరంలో కలుసుకునే వాళ్ళం. అలాగా ట్రయల్ లవ్ ప్రారంభించి, నిజంగానే మాలతిని ప్రేమించేను.

నేను ఎక్కడ ఫూల్‌నైనానంటే మాలతిని అలా బీచ్‌లో కలుసుకుంటున్న ప్పుడు ఒక రోజున అడిగాను. ఆ ఒక్క మాట నన్ను జీవితాంతం ఫూల్‌ని చేసింది. అది ఏమిటంటే...

"మాలతీ! నువ్వు ఎవరినైనా ప్రేమించావా?" అని

ఆ మాటకు నావేపు తీవ్రంగా చూచి, తల దించుకుని ఆలస్యంగా ఓ చిరునవ్వు నవ్వి. "మీరు ఎవరినైనా ప్రేమించారా?" అని అడిగింది.

ఆ రోజుల్లో ప్రేమ తినే బ్రతుకు తున్నట్లుగదా... గర్వంగా 'ఓ' అన్నాను

"ఎవరిని?" అన్నది.

"మాక్లాసులో మెర్సీ అనే మెరుపు

అగ ఉంద. ఆ అమ్మాయిని" అన్నాను గర్వంగా.

నిజానికి మెర్సీకి, తనను నేను ప్రేమిస్తున్నట్లు తెలీదు. ఆ అమ్మాయి అందంగా ఉంటుందని, చలాకీగా ఉంటుం దనీ ప్రేమిద్దామని అనుకున్నాను. అంతే.

అసలు ప్రపంచంలోని అందమైన ఆడవారందర్నీ ప్రేమించే హక్కు మన కున్నది. అంటే విద్యార్థుల కని తాత్ప ర్యం

"అయితే మిమ్మల్ని పెళ్లి చేసుకుం టాను" అన్నది మాలతి.

"మరి ప్రేమో !" అన్నాను.

"మెర్సీని ప్రేమించారుగా చాలదూ. నువ్వు ఉత్తఫూల్‌వి కృష్ణా" అన్నది.

ఒకమ్మాయిని ప్రేమిస్తున్నట్లు,మరొక అమ్మాయికి చస్తే చెప్పకూడదనే రహస్యం అప్పుడు నాకు తెలీదు, ఏ ఆడ పిల్లా తను ఒకర్ని ప్రేమిస్తే, ఆవిషయం మరొక మగాడికి చస్తే చెప్పదట...చివ రికి మొగుడికి కూడా. అసలు మొగుడ్ని ప్రేమిస్తున్న విషయమే ఆ మొగుడికి చెప్పరు ఆడపిల్లలు.

"నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను కృష్ణా" అని మాలతి ఏనాడూ నాకు చెప్పలేదు. అప్పటికీ, ఇప్పటికీ ... ఎప్పుడైనా. హుషారుగాఉండి 'ప్రేమ' సంగతి తెస్తే చాలు "ఫూల్, ఇడియట్" అంటుంది.

పెళ్లిఅయిన తర్వాత, ప్రపంచంలో నా మాలతి అంత అందగత్తె మరెవరూ లేరనే నిర్ణయానికి వచ్చాను అలాగ ఎందుకు వచ్చానో, రాగలిగానో నాకే తెలీదు. పెళ్లి కాకముందు బోలెడుమంది అమ్మాయిలు మహా అందంగా, ఆకర్ష ణీయంగా కనిపించేవారు 'ఈ అమ్మా యిని పెళ్లి చేసుకుంటే బాగుండును' అను కునేవాణ్ని అంతేగానీ "ఈ అమ్మాయిని ప్రేమించాలి" అనుకునేవాణ్ని కాదు. అదొక పెద్ద తప్పిదం. అందమైన అమ్మాయిని ప్రేమించాలిగానీ, పెళ్లాడా లని కోరకూడదు అని "ప్రేమగీత" బోధించింది రాధ. రాధ కథ వేరు

మాలతిని చూస్తుంటే, లోకంలోని అందగత్తెలందరూ ఆమెలోనే కన్పించే వారు అది ఆరోగ్యకరమైన విషయం. అలా అనిపించకపోతేనే చిక్కు నీ పెళ్లాం అందగత్తె కాదని నీవు అనుకు న్నావా, ఆమెతో సంసారంచేయలేవు ఆ విషయం ఆ ఇల్లాలికి తెలిసిందా నీ జీవితం నరకం అయితీరుతుంది.

ఇంతకీ మెర్సీ సంగతి చెప్పనేలేదు. నాలో మొట్టమొదట ప్రేమ మొల కెత్తింది మెర్సీని చూచాక. అదే నా ఫస్ట్ లవ్ ఎట్ ఫస్ట్ సైట్. ఆ గుమ్మను ఆపాదమస్తకం ప్రేమించాలనుకున్నాను. ప్రేమించాననుకున్నాను. ఆ చిట్టెమ్మ విల్సన్‌ను పెళ్లాడిందని తెలిసి, ఒకరోజు కాఫీ, సిగరెట్లు మానేసి, నిరసన సత్యా గ్రహం చేశాను రహస్యంగా. నా

ప్రేమను బయటపెట్టి లోపలే తొందర పడి, మరొక వెధవకు మనసిచ్చి, పెళ్లాడేసిన మెర్సీని క్షమించి మరచిపోయాను. తర్వాత మెర్సీ నాకు ఎదురుపడ్డా నా అస్తిత్వాన్ని, ఉనికినే గమనించనట్లు పోవడం చూచి ఆడవాళ్ళను, అందునా అందమైన కాలేజీ ఆడపిల్లల్ని ప్రేమించడమంత మతిమాలినపని మరొకటి లేదని తీర్మానం చేసుకుని, ఆ తీర్మానం మీద నేనే ఎన్నో పెద్ద సంతకాలూ బరికేశాను

యవ్వనంలో కలిగే ప్రేమలో ఏదో తాపం ఉంటుంది. నూటికి తొంభై తొమ్మిది యంగ్ ప్రేమాయణాలు బెడిసి కొడతాయి. కారణం నేను చెప్పలేను, మీరూ చెప్పలేరు. కనుక మెర్సీ పెళ్ళితో నేను దేవదాసును, మజ్నూను కాలేదు. 'కనీసం ఒక్కసారైనా నా ప్రేమను గురించి చెప్పి ఉండవలసిందని బాధపడ్డాను. చెబితే ఎలా వుండేదో! 'హో, డియర్' అని నన్నే పెళ్ళాడేదేమోనని వెధవ ఆశ.

మాలతిని కౌగలించుకొని పడుకుని, "మాలా! నిన్ను ఎంతగా ప్రేమిస్తున్నానో తెలుసా" అన్నాను ఓసారి వెంటనే విదలించికొట్టి, దూరంగాపోయి "అలాటి మాటలు ఎప్పుడూ అనకండి. నాకు ప్రేమ, తేమ అనేవాళ్ళంటే చెడచిరాకు" అన్నది. అంటే మాలతి ఎవరినైనా ప్రేమించిందా! అడిగితే చంపేస్తుంది.

అలిగి పడుకునేవాణ్ని. మాలతి అయిదు నిమిషాల తర్వాత వచ్చి ఊరడించి, లాలించి, మరిపించేది. ఆ వెచ్చని కౌగిలిలో ప్రపంచాన్ని, ప్రేమను మరచిపోయేవాణ్ని. పారవశ్యమే మిగిలేది.

మాలతిని చూస్తుంటే మిగిలినవారు జ్ఞాపకంరారు. మాలతిని పెళ్ళాడిన తర్వాత ఇతర స్త్రీలమీద కోరికే కలగడంలేదు. ఎంతటి దారుణం!

నా రెండవ అడ్వెంచర్ సులోచనతోటే. అదీ అట్టేదూరం పోలేదు. మాటలతో ఆగిపోయింది. మా ఇద్దరి కలయిక అనుకోకుండా జరిగింది. సులోచనకు నేనంటే యిష్టం. నా మాటలంటే ఇష్టం. ఆమె అప్సర. బంగారంవంటి శరీరం. పెద్ద కళ్లు. కార్లలో వచ్చేది. ఆమెకు నాతో కబుర్లాడడం యిష్టం. నాకు ఆమెను అనుభవించాలని కోరిక. కానీ ధైర్యంచేసి ఆమె చేయికూడా పట్టుకోలేకపోయాను. ఏమాత్రం ఛాన్సు యిచ్చేది కాదు.

నా సులోచన కథకూడా మాలతికి చెప్పాను. అంతా విని ఫక్కున నవ్వింది.

"ఎందుకు నవ్వుతావు మాలతీ" అంటే.

"పాపం...పసివారు" అని మళ్లీ నవ్వింది.

ఇంక ఎప్పుడూ మాలతికి నా ప్రేమగురించి చెప్పకూడదని ఒట్టు వేసుకున్నాను.

మాలతి అందంముందు సులోచన ఎందుకూ కొరగాదని ఆ రాత్రి గ్రహించాను. నా అవసరాలు గ్రహించగలదు మాలతి. సులోచనకు ఆ జ్ఞానం లేదు. ఆపాటి జ్ఞానమేవుంటే యిన్నాళ్ళు దూరంగా ఉంచుతుందా!

ప్రేమ విషయాలలో నేను వట్టి వెధవనని మా ఆవిడ గ్రహించింది. పైకి ఆమాటనే 'ధ్వనించేటట్లు' వ్యంగ్యంగా విసిరేది.

అసలు తిరుగుడు అంతా రాధను ప్రేమించినప్పుడు. రాధ సెలఏటి కెరటంలాగ గలగలా నవ్వేది. పారే వాగులా తీవ్రంగా ఉండేది మాలతికి రాధకు చాలా పోలికలున్నాయి. మాలతిని పెండ్లి చేసుకొనకముందే రాధను ప్రేమించాను. ఆమెను చూడకపోతే బ్రతకలేననిపించేది.

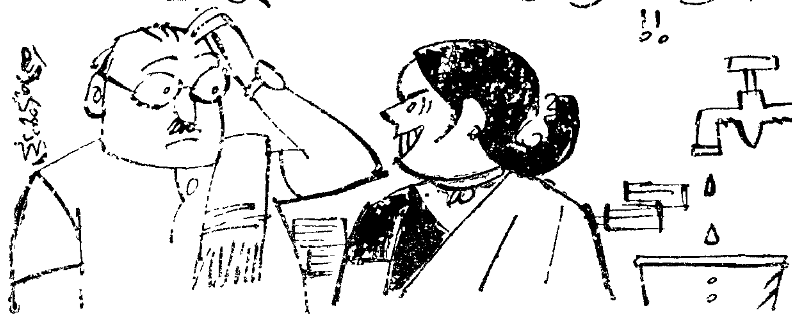
ఒకరోజు ఎదురుపడి అడిగాను "రాధా! నన్ను పెళ్ళాడవూ?" అని.

రాధ గమ్మత్తుగా చూచింది.

"ఏం నేనంత అసహ్యంగా ఉన్నానా?" అంది...

"నువ్వు అప్సరసవు, రంభవు..." అన్నాను...

"రంభను, అప్సరసను పెళ్ళాడాలని ఎవరూ అనుకోరు... ప్రేమిస్తారు...

అందమైన అమ్మాయినిచూచి ప్రేమించ లేనివాడు..." ఏదో అనబోయింది.

"నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను రాధా... అందుకే పెళ్ళాడదలిచాను" భయపడుతూ అన్నాను.

"నాన్సెన్స్... పెళ్ళి... పెళ్ళి అనే వాళ్ళను చూస్తే నాకు చిరాకు. ప్రేమిస్తానంటావ్ నాకేం అభ్యంతరం లేదు. కానీ నువ్వు ముందు ప్రేమమాట చెప్పలేదు కనుక ఇంక నువ్వు ప్రేమిస్తానన్నా ఒప్పుకోను. అందమైన అమ్మాయి దొరికితే ప్రేమించుగానీ, పెళ్ళి బేరం చేయకు మిస్టర్. ప్రమాదం" అని వార్నింగిచ్చింది రాధ.

నా తల తిరిగిపోయింది. తల బొప్పి కట్టింది. ఈ విషయంమాత్రం మాలతికి చెప్పలేదు. చెప్పనుకూడా.

'ఈసారి బ్రూట్' అని తిట్టగలదు. ఈ కథలన్నీ విశాఖపట్నంలో ఉన్నప్పుడు.

దరిమిలా నేను సినిమాలను ఉద్ధరించాలనే సంకల్పంతో మద్రాసు రావడంతో సంసారం మద్రాసుకు ట్రాన్స్ఫర్ అయింది. సినిమావాళ్ళకు స్త్రీ జనంతో చనువు ఎక్కువని అందరికీ తెలిసినంత మా ఆవిడకూ తెలుసు. చాలా మంది అందమైన భామలు నాకోసం వచ్చేవారు. కొందరు సినిమాలలో వేషాలకోసం వచ్చేవారు. నాటకాల అమ్మాయిలు కొందరు ఏమైతేనే. సీతాకోక చిలకలు చాలా మా యింట్లో వాలుతుంటాయి వాళ్ళతో స్నేహంగానూ, చొరవగానూ ఉండక తప్పదు

మాలతికి నామీద గొప్ప నమ్మకం.

వచ్చినా, నేను చలించనని. అంటే అంతటి నిగ్రహం ఉన్నదని ఆమె నమ్మకమా! కాదు. నాకు అంత ధైర్యం లేదని ఆవిడ ధైర్యం.

మాలతికి అన్యాయం చేయాలని నేను ఏనాడూ అనుకోలేదు, నిజానికి పరస్త్రీని నేను చూడలేదు. చూడలేదంటే చూడ లేదనిగాదు, ఎవరితోనూ సంబంధం పెట్టుకోలేదు. నాకు మాలతిని మించిన అందం ఎవరిలోనూ కనిపించదు

కాని మొన్న ఏం జరిగిందంటే మా ఆవిడ బంధువుల యింటికని వెళ్ళింది. ఆదివారం కావడంవల్ల నేను యింట్లోనే వున్నాను. మాలతి వెళ్ళిన కాసేపటికి ప్రమీలారాణి వచ్చింది. ప్రమీలారాణి ఇప్పుడిప్పుడే సినీమాతారగా స్థిరపడు తున్నది. నాద్వారా నాలుగు కంపెనీలలో వేషాలు వచ్చాయి. ఆ అమ్మాయికి ఆ విశ్వాసం ఉన్నది నాపైన.

ఆ అమ్మాయికి ఓ హిందీపిక్చర్‌లో హీరోయిన్ ఛాన్స్ వచ్చిందట. ఆ విషయం చెప్పడానికే వచ్చింది

మా ఆవిడ యింట్లో లేకపోవడంతో కొత్త చనువు తీసుకొంది సంతోషంతో వచ్చి నన్ను కావిలించుకొని, ముద్దు పెట్టు కుంది. అనుకోకుండా వచ్చిన ఆ పొంగుకు నిగ్రహించుకోలేక, నాచేతులు ఆమెనడుం చుట్టాయి. ఆమెచేతులు నా మెడచుట్టూ వేసింది. పరిష్వంగం కాస్త వేడిగానే ఉంది.

ఆ క్షణంలోనే వచ్చింది. తలుపులు తీసే ఉండడంతో కొంప మునిగింది. ఆ దృశ్యం చూచింది మాలతి.

ఆ రాత్రే పుట్టింటికి ప్రయాణమైంది. ఆమెకు ఎలా నచ్చచెప్పాలో నా కర్థం కాలేదు. పరస్త్రీని కన్నెత్తి చూడననే నమ్మకం ఉన్న మాలతి, ప్రమీలారాణి కౌగిలిలో నన్ను చూచింది. క్షమించ మంటే !

"మాలతీ ! నేను నిజంగా ఏ పాపం ఎరగను... నన్ను నమ్మవూ"

ఆ రాత్రి దిగులుగా పడుకున్నాను ఒంటరిగా. మాలతి సత్యభామ అయి, అలకపాన్పు ఎక్కిందని తెలుసు. మామూలుగా వచ్చి, ప్రక్కన చేరింది.

"ఆ అమ్మాయికూడా మిమ్మల్ని ఫూల్ చేసింది" అన్నది. చీకటిలో మాలతి కళ్ళలో ఎప్పటి మెరుపు కని పించింది. ఆ శరీరంలో ఎప్పటి వేడి ఉన్నది.

"ఏం" అన్నాను.

"మీకు పరాయి ఆడవాళ్ళను ప్రేమిం చడ తెలియదు. అందుకని" అన్నది.

ఆమె పెదాలు తమకంతో అందుకో బోయాను...

"నోరు శుభ్రంగా కడుక్కున్నారా, లేదా" అన్నది కిలకిలా నవ్వుతూ...

"అంటే నాకర్థంకాలేదు. అంతేగాదు, మాలతి కౌగిలిలో లిగిన మత్తు, ప్రమీల కౌగిలిలో కలగలే దెందుచేత?"

ఉన్నట్టుండి ఆకాశమంతా మేఘావృతమై పోయింది. దట్టమయిన మబ్బులు అంతటా ఆవరించి వాతావరణమంతా బీభత్సంగా తయారయింది. రివ్వున గాలి...దానితో పాటే చిన్న చిన్న చినుకులు ప్రారంభమయాయి. చీకటి చిక్కగా పులుముకుంది. బస్సు 'బర్ర్' మంటూ గొడవచేస్తోంది.

విసుగ్గా నిట్టూర్చాను. ఉద్యోగరీత్యా ప్రస్తుతం బొబ్బిలి విసిరివేయబడ్డాను. ఇదే మొదటిసారి — యింతకు ముందు ఎప్పుడూ బొబ్బిలి రాలేదు. ఒక్కడ్నే బయలుదేరాను. ఇల్లూ వాకిలీ చూసుకోవాలికదా? మధ్యాహ్నం రెండుగంటలకెక్కిన బస్సు, మధ్యలో రిపేరు వచ్చి గంటన్నర లేటయింది. తీరా, మళ్ళీ బయలుదేరేసరికి, కుండపోతగా యీ వర్షం! ఎవరు చెయ్యివూపినా ఆగిపోతూ పీతనడక సాగిస్తోంది. ఒకటే బోరు. తెచ్చుకున్న వీక్లీని చదువుకుందామనుకుంటే బస్సులో లైట్లు లేవు వీళ్ళకి పొదుపు చేయాలన్న ఆలోచన కాలం విషయంలో ఎందుకుండదో నాకస్సలర్థం కాదు!

బస్సులో అందరి ముఖాల్లోనూ చీదర, అలసట స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి.

'బొబ్బిలి ఇంకా ఎంత దూరముంటుందండీ?' అనడిగాను ప్రక్కనున్న వ్యక్తిని. బస్సురొదలో నా మాటలు వినిపించలేదు కాబోలు, పలకలేదు. తట్టి పిలిచాను. ఉలిక్కిపడి నావేపుచూచి తమాయించుకొని అన్నాడు; 'వచ్చేదేనండీ... బహుశా ఓ పావుగంట ప్రయాణం.'

ఈ వర్షం తగ్గేవరకూ బస్సు నడుస్తూ ఉంటే బావుండుననుకొన్నాను.

జేబులోనుంచి సిగరెట్ తీసి వెలిగించాను. నేను సిగరెట్ వెలిగించటం వలన ఎవరికియినా యిబ్బంది కలిగినా, నా దుస్తుల్ని నన్నూ చూసి ఎవరూ అటంటూ పకచరనే నమ్మకం నాకుంది.

డ్రైవరు దగ్గరున్న అద్దంలోనుంచి రోడ్డుమీదికి చూశాను. హెడ్ లైట్సు వెలుగులో, కురుస్తున్న వాన — ఎవరో ముత్యాలు వెదజల్లుతున్నట్లుగా ఉంది. వానలో తడుస్తున్న నల్లని తారురోడ్డు— సరస్సులో స్నానంచేస్తున్న అందమైన అమ్మాయి నల్లని పొడుగైన జుత్తు నీటి మీద తేలియాడుతున్నట్టుగా ఉంది.

పావుగంట గడిచాక—అంతదూరంలో మెర్కురీదీపాలు కనిపించాయి. సమయానికి ఆఫీసు జీపు రాకపోయినా బస్సెక్కాను తీరా యిది దార్లో యిబ్బందులకు గురిచేసినా, అంతదూరాన గమ్యం చూసేసరికి మనసు తేలికపడింది.

బస్సు మరో రెండు నిమిషాలలో స్టాండులో ఆగింది. బస్సు దిగాను. ఎక్కడా రిక్షాల జాడలేదు. కూలీలుకూడా ఎవరూ లేరు... విసుక్కుంటూ నాలుగడుగులు కదిలానో లేదో, అంతవరకూ చిన్నతుంపర్లుగా పడుతున్న వర్షం మళ్ళీ ఉధృతమై పోయింది పట్టుకున్న సూట్ కేసూ, చిన్నహోల్డాలూ తడిసి పోతున్నాయి

ఇంతలో ఎవరో వ్యక్తి తలమీద తువ్వాలు కప్పుకునివచ్చి నా చేతుల్లో నుంచి సామాన్లందుకుంటూ 'వర్షం నావయిపోయింది బాబూ! తగ్గేవరకూ నా కొట్లో కూకుందురుగాని—రండి! అంటూ దారితీశాడు. నేనతనికి మనసులోనే థ్యాంక్స్ చెప్పుకుని అతని వెనుకే వెళ్ళి ఆ కొట్లో కూచున్నాను.

చుట్టూ పరికించి చూశాను. అదొక హేర్ కటింగ్ సెలూన్. కత్తులూ, కత్తెరలూ, పౌడరుటిన్నూ ఓ బల్లమీద వరసగా పేర్చిఉన్నాయి. మూడువేపులా పెద్ద అద్దాలున్నాయి. కరెంటు లేనట్టుంది. కిరోసిన్ దీపాన్ని ఒత్తి హెచ్చిస్తూ అడిగాడతను: 'గడ్డంచేసేయమంటారేటి బాబూ?' నాకు నవ్వొచ్చింది. అదతని వృత్తిధర్మం, మరి! గడ్డం తడుముకుని చూశాను. గరుగ్గానే ఉంది. 'ఇప్పుడొద్దులేవోయ్' అన్నాను.

'ఏ వీధి వెళ్లాలి బాబూ ! ఇయాల ఎదవనాయాలలు, యీ వర్షానికి వొకరికీ వాడూ కనిపించలేదు_'

"ఏ వీధీ కాదోయ్_ఈ ఊర్లో మంచి హోటలేదోయ్ ?"

తడుముకోకుండా జవాబిచ్చాడతను: 'శాంతి భవనమేనండి... అల్లద...ఆ పచ్చలైటు ఎలుగుతోందా? దాని పక్కనే దాన్ని మించిన ఓటేలు యిజీనగరంలో కూడా నేదు !"

వర్షం తగ్గిపోయింది పూర్తిగా. నే నెంత వారించినా వినకుండా అతను దుకాణం కట్టేసి, నా సామాన్లు పట్టుకుని నా వెనుకనే బయలుదేరాడు వాడు చూపిస్తున్న ఈ అకారణ గౌరవానికి నా కాశ్చర్యంవేసింది. కారణం నా వేషం కావచ్చును.

హోటలు చేరాక వాడు శలవు తీసు కొని వెళ్ళిపోయాడు. భోజనం చేసి మంచమెక్కాను. మర్నాడు ఉదయాన్నే తలుపులెవరో తడుతూఉంటే మెళకువ వచ్చింది. నిద్రమత్తు యింకా వదలలేదు. కళ్లు బరువుగా ఉన్నాయి. విసుక్కుంటూ వెళ్ళి తలుపు తీశాను. రాత్రి నాకు సహాయంచేసిన మంగలి. నన్ను చూస్తూనే నవ్వుతూ 'గడ్డం చేయడాని కొచ్చాను బాబయ్యా... ఈ ఒటేల్లో పెరిమినెంటుగా సేసేవాడు యేరే ఉన్నాడు...ఆడికి వారంరోజులై జొరం, నెగనేదు... పొప్పరైటరు బాబు నన్ను కకను... ఒంపాలు... అడిగ్గానుం.. కావాలంటే నువ్వు సేసుకుపోరా... అన్నారు... నాను షాపొగ్గి యిలా ఎప్పుడూరాను...నిన్నామొన్నా అందుకే రానేదు... ఇయాల మీరొచ్చారు గదా అని...'

అప్పుడు తెలిసింది. వాడి పేరు పోలిగాడన్నమాట. రాత్రి అడగనేలేదు.

వాడు నా కోసమే పనిగట్టుకుని వచ్చి నట్లు మాట్లాడేసరికి మాత్రం చిరా కేసింది తైరుకొంటున్నాడనిపించింది. ఇంకా చనువిస్తే మంచిదికాదేమో అది నాహోదాకే భంగకరం అనేభయం నాలో ఓ మూల నుంచి బెదిరికొడుతోంది. వాడిదీ నౌకరీవే_నాది నౌకరీవే ఒక విధంగా వాడే నాకన్నా స్వతంత్రుడు. కాని వాడిలో ఉండే అణకువలో నూరో వంతయినా నాలో లేదు

బ్రష్ చేసుకుని వచ్చేసరికి వాడు వరండాలో బిచానా పరచి సిద్ధంగా కూర్చు న్నాడు. నేను వాడిముందు కూర్చుంటూ అద్దం అందుకున్నాను. గడ్డం గీస్తూ కబుర్లు ప్రారంభించాడు. వాడు చెప్పే దంతా నేను సావధానంగా వినకపోయినా, నా బుర్రలోకి వెళ్ళగలిగిన నాలుగు ముక్కలనీ పోగుచేస్తే దాని సారాంశం యిది : వాడికి ఆరుగురు పిల్లలు. తన ఆరోగ్యం బాగులేక పెద్దవాడ్ని చదువు మానిపించి పనిలో పెట్టాడు. వాడికిప్పుడు

కూడా బాగుపడింది... భార్య రోగిష్టిది...

వాడీసోది అంతా నాతో కారణ ముండి చెబుతున్నాడని నే ననుకోను. ఎందుకంటే కొంతమందికది అలవాటు, ఉన్నవీ—లేనివీ కూడా— చెప్పుకోవటంలో వారికి ఓ విధమయిన రిలీఫ్ లభిస్తుంది. మా అవ్వకీ యిలాగే తన అనారోగ్యం గురించి నలుగుర్ని పోగేసి, నీరసంగా మూలుగుతూ చెప్పుకోవటమంటే యిష్టం. అదేం మనస్తత్వమో నాకర్థంకాదు.

షేవింగ్ పూర్తయాక డబ్బులు తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు. నేను స్నానం ముగించి ఆఫీసుకి బయలుదేరాను.

ఆ తరువాత నేను ఓ వారంరోజులలో నలభై రూపాయలకు ఓ యిల్లు చూసుకుని కుటుంబాన్ని తీసుకొచ్చాను. పోలిగాడు మా యింటి మంగలయిపోయాడు. రెండు రోజులు కొకసారి వాడు ఉదయాన్నే పొది పట్టుకుని మా యింటికి హాజరు. నాకు స్వంతంగా షేవ్ చేసుకునే అలవాటు తొలినుంచీ యేర్పడలేదు.

నిజానికి వాడు నాకు అందించిన సహకారం గొప్పదేనని చెప్పాలి. నాకు శ్రమలేకుండా, యీ యిల్లు ఖాళీగాఉన్న వార్త మోసుకొచ్చింది వాడే. మొదట్లో, గుడ్డలన్నీ మాసిపోయి కంపు కొడుతున్నాయన్న అసహ్యంలో ఎవడినో చాకలివాడ్ని పిలుచుకొచ్చి అన్ని గుడ్డలూ వాడికి రోజులైనా పత్తా దొరకలేదు. మాకు గంగ వెర్రులెత్తింది. అలాంటి పరిస్థితిలో పోలిగాడే మా వాడ్ని తోడ్కుకుని వెళ్ళి గాలించి వాడ్ని పట్టుకున్నాడు. వా దేవోసాకులు చెప్పి బట్టలిచ్చేశాడు. ఆ తరువాత పోలిగాడే ఓ నమ్మకస్థుడైన చాకలిని మా యిల్లు చేసుకుందుకు కుదిర్చాడు.

మొదట్లో నేను బెట్టుగా ప్రవర్తించినా, రోజులు గడిచినకొద్దీ వాడికి నా దగ్గర చనువు ఎక్కువయింది. మా ఆవిడ కూడా వాడికి అడపాదడపా ఏవో నంజుకుందుకి యిస్తూ ఉంటుంది...

వాడు షేవ్‌చేస్తూ తెగ కబుర్లు చెప్పేవాడు. వాడి సందేహాలన్నీ నా దగ్గర వెళ్ళగక్కేవాడు : 'అయితే బాబూ : ఈ ఎలచ్చన్లలో కాంగిరేసోళ్లు రాకపోతే...చైనావోళ్ళు మన దేశాన్ని లాక్కుంటారా ?" లాంటి ప్రశ్నలడిగేవాడు. నవ్వుతూ సమాధానాలు చెప్పేవాడిని

ఒకసారి వరుసగా వారం రోజులు వాడు కనిపించలేదు నాకేమీ తోచలేదు. వాడేమైనా బంధువా మనసు యిలా అవటానికి ? అని తర్కించుకున్నాను. సమాధానం చిక్కలేదు.

నిజానికి వాడికాస్థితిలోకన్నా ఎక్కువ విలువ నివ్వటం నాకు నచ్చని విషయం. కాని... నాకు తెలియకుండానే వాడు

నా దైనందిన జీవితంలో కొంతచోటు చేసుకున్నాడు!

వారంరోజుల అనంతరం ఓ ఉదయం వచ్చాడు. ముఖం ప్రసన్నంగా లేదు. ఏదో యింట్లో గొడవలు చెప్పాడు. భార్య అస్సలు లేవలేక పోయిందట. పిల్లలకు తానే గంజికాచి పోశాట్ట. పెద్దవాడు వేరుపడిపోయాట్ట తననుంచి. రెండోవాడ్ని చదువు మానిపించి పనిలో పెడదామనుకుంటే — వాడు ససేమిరా అంటున్నాడట. "అసలాడ్ని యింత వరకూ చదివించటమే పాపమైపోనాది!" అంటాడు.

"ఏం చదువుతున్నాడేమిటి?" అనడిగాను.

"ఏడో తరగతి బాబూ!"

ఇటీవల కొంతకాలం నుంచీ నాకు పోలిగాడి కుటుంబాన్ని సంస్కరిద్దామని మహా కోరికగా ఉంది. వాడి అజ్ఞానం వల్లనే వాడిన్ని కష్టనష్టాలకు గురి అవుతున్నాడని నా అభిప్రాయం. "వాడ్ని కొంచెం మార్చాలి" అనుకున్నాను.

ఆ ఉద్దేశంతోనే చదువుకు వున్న విలువ చెప్పి — ఆ అబ్బాయిని చదువు మానిపించవద్దని సలహా యిచ్చాను. కుల వృత్తి చేసుకోవటం అవసరమే కాని — కుటుంబంలో అందరూ దాని పేరిట అన్యాయంగా ఒక స్థితినిదాటి బయటకి రాలేకపోవటం నాకు కష్టమనిపించింది: వాడి కొరక ఆశ కూడా చూపించాను.

దబ్బుకి యిబ్బందే ననుకో...కాని... మన కష్టం, వాళ్లు ఉద్యోగాలుచేసి గడిస్తున్నప్పుడు కలిగే తృప్తిలో ఏ ని పించదు...నా మాట విని వాడ్ని చదివించు... ఇంటరవగానే, నేనే మా ఆఫీసులో యేదేనా ఉద్యోగం వేయించగలను___"

నా మాటలు విని ఆశగా నా ముఖంలోకి చూశాడు. అప్పుడు వాడి కళ్లలో వెలిగిన వెలుగు నా కింకా గుర్తుంది. "అలాగే బాబూ! ఆడ్ని చదివిస్తాను... ఈ ఎదవ యిబ్బందులు తెల్లారి నెగిస్తే ఎలాగూ వుండేవే..." అన్నాడు

*　　*　　*

నన్ను ఉన్నట్టుండి అనకాపల్లి బదిలీ చేశాడు. ఉద్యోగరీత్యా నాలుగు ఊళ్లు తిరగటానికి అలవాటు పడిపోవటంచేత నాకేమీ కష్ట మనిపించలేదు. ఎక్కడ పరిచయమయిన వాళ్లు అక్కడే ఆత్మీయులు! పోలిగాడు మాత్రం నేను బొబ్బిలి వదిలేస్తున్నందుకు చాలా బాధ పడిపోయాడు.

సామాన్లు పేక్ చెయ్యటంలో వాడు చాలా సహాయం చేశాడు. సామానంతా లారీలో వేశాక- మేం జీపు ఎక్కబోతూ ఉంటే యిలా అన్నాడు: "బా బూ! సదువు యిలవ సెప్పి, నా కన్ను తెరిపించారు...నేదంటే ఆ డీపాటికి కత్తెర పుచ్చుకుని కొట్లో పడి యేడుద్దుడు... యీ పాటికి యింటరు చేసేస్తాడు... ఆ పైన మీ దయ... ఏ నౌకరీ యిప్పిస్తారో..."

వాడి కళ్లలో సన్నగా నీళ్లు తిరగటం గమనించి నాకూ కష్టమనిపించింది. "అలాగే" నని చెప్పి జీపెక్కాను.

*　　*　　*

అనకాపల్లి వెళ్లాక, కొద్ది కాలంలోనే వాడ్ని నేను మరిచిపోయాను. మొదట్లో కొడుకుచేత నా ఆఫీసు అడ్రసుకి నా క్షేమాలని అడుగుతూ ఉత్తరం వ్రాయించాడు. నేను గాభరాపడి, ఇంటి అడ్రసు యిస్తూ ఓ కార్డుముక్క రాసి పడేశాను. ఆ కారు పోస్టు చేసేముందు నా మనసెంత పీకిందో నాకు తెలుసు. నా స్టేటస్‌ని నేనే అవమానపరచు కుంటున్నట్టు బాధపడ్డాను.

చాలా రోజుల తరవాత మళ్లీ వాడి నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది. రెండోకొడుకు యింటరు పాసయ్యాట్ట...ఏదేనా ఉద్యోగం వెయ్యమని!

వాడి కొడుక్కేకాదు; ఎవరికీ కూడా ఉద్యోగం యిప్పించ గలిగే స్థితిలో లేనన్న నిజం... పాపం, వాడి కెలా తెలుస్తుంది? అప్పట్లో చదివించమని సలహా అయితే యివ్వగలిగాను కాని___ నిరుద్యోగ సమస్య దారుణంగా మారిపోయిన యీ స్థితిలో___ఆఫ్టరాల్___నాలాంటి వాడు యింకొకడికి ఉద్యోగం

నౌకరీ నిలుపుకోగలిగితే అదే పదివేలు!

నేను వాడి ఉత్తరానికి ఏం జవాబు రాస్తాను! అభిమానం అడ్డొచ్చింది. వెక్కిరించిందంటే బాగుంటుందేమో. ఆ తరవాత నాలుగు నెలలలో ఆరుత్తరాలొచ్చాయి. వాటిని యింట్లో ఎవరికంటా పడకుండా దక్కించుకో గలిగాను. ఇలాగే రాస్తుంటే ఎవరయినా చూస్తారేమోనని భయం పట్టుకుంది నాకు. వాడిలా డైరెక్టుగా ఉత్తరాలు వ్రాయటం నాకు చిరాకు కలిగించింది.

ఆ తరువాత ఉత్తరాలు తగ్గిపో యాయి నా మనసు తేలిక పడటం నాకే అసహజంగా తోచింది.

ఇక్కడొక ముఖ్యమయిన విషయం చెప్పాలి...

ఈ మధ్యకాలంలో నాకు ఒకటి రెండు పర్యాయాలు బొబ్బిలి ఆఫీసుపని తగి లినా—పోలిగాడి ఎదుట పడటం యిష్టం లేక తప్పించుకున్నాను నేను వాడి ఎదుట పడటానికి జంకుతున్నానా ? ఒప్పుకోవటానికి మనస్సుకి చిన్నతనం! "ఏం బాబూ! కొడుకుని చదివించు... ఉద్యోగం వేయిస్తానన్నావు... యింతేనా?" అని వాడడిగితే నేనేం సమాధానం చెప్పగలను ?" అనే అభిప్రాయం నాకు లోపల్లోపల పీచు పీచు మంటోంది.

ఈ పర్యాయం వెళ్ళటం తప్పని సరయింది.

* * *

ఇంతవరకూ ఆలోచిస్తూ కూర్చున్న నేను ఆలోచనలనుండి తేరుకున్నాను చీకటి పడిపోయింది. వర్షం కుంభపోతగా కురుస్తోంది. వర్షం తగ్గేవరకూ బస్సులోనే కూర్చుని, తగ్గేక బస్సుదిగి శాంతి భవనంవేపు దారితీశాను.

నా కీఊరు వచ్చిన తొలిరోజు గుర్తొచ్చింది... అప్పుడూ వాతావరణం యిలాగే ఉంది.

నా ఆలోచనలలో పోలిగాడు మళ్లీ ప్రవేశించాడు. వాడు నన్నెంత తిట్టు కుంటున్నాడో ? అయినా తన పిచ్చిగాని— వాడి కొడుక్కి యీపాటికి ఏదో ఉద్యోగం దొరికి ఉండదూ? అయినా—యిల్లు మారటంవలన వాడి ఉత్తరాలేమీ నా కందలేదని అనేస్తే ఏంపోయింది!

మోసం చెయ్యటానికి ఓ కిటుకు లభించటంతో నా మనసు తేలిక పడింది !

వర్షం మళ్లీ హెచ్చయింది. తడిసి పోతున్నాను. ఎవరో వ్యక్తి గొడుగు వేసుకుంటూ నావేపు వడివడిగా వచ్చాడు. "గొడుగులోకి రండి బాబూ! తడిసి ముద్దయి పోతున్నారు" అంటూ. వాడు నాకు గొడుగు పడుతూ తను తడిసిపో తున్నాడు. నాకు కష్టమనిపించింది. ఎలక్ట్రిక్ లైటు వెలుగులోకొచ్చేసరికి అతను నన్ను గుర్తించాడు. "మీరా బాబూ !" అని పలకరించాడు ఆశ్చర్యంగా.

పోలిగాడు! ఎంత మారిపోయాడు! ఆ కళ్లు ఎంత పీక్కుపోయాయో? మనిషి ఎంత పల్చబడి పోయాడో!

వాడి గురించి అడగకుండా ఉండలేక పోయాను: 'ఏమోయ్...బాగున్నావా?' ఇంకా యీ లెక్క నాకెందుకో అర్థం కాదు.

వాడి కళ్లలో సన్నగా నీళ్లు తిరిగాయి. ఏం బాగు బాబూ! యింటిది పోయి ఆర్నెళ్లయింది. మూడో పిల్లకూడా జబ్బు చేసి పోయింది..."

"మరి...పెందోవాడు?..." అత్రుతని అణచుకోలేకపోయాను.

"ఆడా! ఇంటరు పేసయినాడు బాబూ! సేనారోజులు ఉద్యోగంకోసం చూసాడు. దొరకనేదు... పోనీ పని చేసుకోరా—కులంపని ఎట్టాగా ఉంది కదా? అంటే అందుకు ఆడికి సిన్నతనమైపోనాది..."

వాడు నామీద నిష్ఠూరం వెయ్యలేదు. అందుకే ఎక్కువగా బాధ కలిగింది.

"నీ ఉత్తరా లందాయిరా...కాని ఏం చెయ్యటం? ఇదివరలో అయితే మేనేజరు మన చేతుల్లో ఉండేవాడు... నిమిషాలమీద పనయేది...ఇప్పుడలా కుదర్దు... అయినా చూస్తున్నానులే... ఎక్కడ వేకెన్సీ దొరికినా వాడ్ని దూర్చేద్దాం—" ఇంకా అబద్ధం చెప్పకుండా నాకే అసహ్యం వేస్తోంది.

నిర్లిప్తంగా నిట్టూర్చి అన్నాడు: "అంత అదురుష్టమా బాబూ, మాకు! ఇక ఉద్యోగం దొరకదని చెప్పి ఆడు కొంపనోంచి ఎటో పారిపోనాడు...ఇటు ఉద్యోగమూ నేదు — అటు కులం పనికి పెడ్డాడు... ఏం బతుకులో యేమో" వాడి గొంతు వొణుకుతోంది సన్నగా. నేను మాట్లాడలేకపోయాను.

హోటలు మెట్లెక్కుతూ, వర్షంలో నన్నిలా పొడిగా చేర్చినందుకు కనీసం కృతజ్ఞతలయినా చెప్పకుండా మనిపించింది "రక్షించావురా, పోలీ! సమయానికి నువ్వు రాకపోతే—ఇవాళ సాంతం తడిసి ముద్దయి పోయేవాణ్ని" అంటూ వాడివేపు చూసాను—

అయ్యో!

అంత ముద్దగా తడిసి పొయ్యాడేం? గొడుగంతా నాకే పట్టినట్టున్నాడు! అరె! పాపం...

నీళ్లోడుతూ,—

చలికి సన్నగా వణుకుతూ.—

నన్ను పొడిగా చేర్చగలిగినందుకు తృప్తి నిండిన చూపులతో —

పోలిగాడు!

బలవంతంగా దృష్టి మరల్చుకొని హోటల్లోకి దారితీసాను

కొవ్విపాటి విజయలక్ష్మి

(గత సంచిక తరువాయి)

బస్‌స్టాండుకివచ్చిన మూర్తిని "ఇంక ఇంటికివెళ్ళిపో బావా? ఎండగా ఉంది" అంటూ హెచ్చరించింది మంజుల.

"ఉత్తరం వ్రాస్తూంటావు కదూ! ఏమండీ అమ్మగారూ మీరే తల్లితండ్రీ మా మంజులకు" అన్నాడు మూర్తి బస్‌లో కూర్చున్న కామేశ్వరమ్మవైపు చూస్తూ!

"ఎంత మాట. అదిపోతే నన్ను చూసే దిక్కుండదని దాని వెనుక పోతున్నాను నేను" అంది నవ్వుతూ కామేశ్వరమ్మ.

అనుభవజ్ఞురాలూ, పెద్దదీ అయిన కామేశ్వరమ్మ మంజులకు సాయంగా వెళ్ళినందుకు తృప్తిపడ్డారు మూర్తి దంపతులు

* * *

"ఊ. లేవండి. ఏడ్చి ఏమీ సాధించలేం. నాకు కాస్త కాఫీ పోస్తావా?" అన్నాడు మూర్తి శాంతవైపు చూస్తూ.

జీవితం కాచి వడపోసు కున్నారా దంపతులు. గతం వదలి ప్రస్తుత కర్తవ్యం ఆలోచించడంలో వారే నిపు

వైపు నడిచింది శాంత.

జయంతిపట్ల జాలితో బాధతో కదిలి పోయిన మౌళి, "ఎక్కడికి కెళ్ళిందో రమ్మని ప్రకటన వేయిస్తా నన్నయ్యా పేపర్లో" ఆత్రతగా అన్నాడు.

లాభం లేదనుకొని— తా నక్కడికి వెళ్ళినది మొదలు అంతా విపులంగా చెప్పాడు మూర్తి.

అడుగడుగునా పిచ్చివాడిలా అన్నా వదినలని తూలనాడి పొమ్మంటూనే ఉన్నాడు మౌళి కాని అతని మాటలకి పౌరుషపడి వదిలిపెట్టలేదు వారు.

రెండు రోజులుండి ప్రయాణ మయ్యాడు మూర్తి.

"పాప నొక్కదాన్నీ వదిలి వచ్చిం దలా ఉంది. ఆమెనూ తీసుకుపో నా కెవ్వరూ అక్కర్లేదు" అన్నాడు మౌళి.

"పాప మంజు దగ్గర కెళ్ళింది. ఫర్వా లేదు. నేను హోటల్లో తింటాను." అని వెళ్ళిపోయాడు మూర్తి.

పాపా, వదినా, అన్నయ్యా. చిన్న న్నయ్యా అందరూ వెళ్ళి మంజుల దగ్గర కొన్నాళ్ళుండి వస్తున్నారు అదృష్ట వశాత్తూ రెండు వందల జీతం తెచ్చుకు అందర్నీ గౌరవిస్తూంది. కాని తానే ఆమెకు కానివాడు. తనతోనే మనస్సు విప్పి మాట్లాడలేదు. అందరూ వెళ్తే నవ్వి నవ్వించే మంజుల—తానూ వెళ్తే! రోజులు గుర్తొచ్చాయి మౌళికి.

* * *

"నేను ఊరికి వెళ్తున్నానూ, కంపౌం డరు వస్తే తాళంచెవు లియ్యి." అంటూ తాళాలగుత్తి జయంతివైపు విసిరాడు మౌళి.

"ఎక్కడికి?" అప్రయత్నంగా ప్రశ్నించింది జయంతి.

"ఎక్కడికి? శకునం...ఎక్కడికైతే నీకేం? నా ఇష్ట మొచ్చినచోటికి సరా?" విసురుగా వీధిలోకి నడిచాడు.

యడ్రసు తెలుసుకు వెళ్ళే సరికి సాయంత్రం ఆరుఘంటలైంది. మంజుల ఇంట్లోలేదు. "నాయనా వచ్చావా? రా, సినిమాకెళ్ళింది మంజు." కామేశ్వరమ్మ చెప్పింది.

"ఏ సినిమాకండి. హా లెక్కడ?" ఆత్రతగా లేచి నించున్నాడు.

"ప్రయాణంచేసి వచ్చావు. ఇప్పుడేం వెళ్తావు. అయినా అది దాని ఫ్రెండ్సె వరితోనో కలిసి వెళ్ళింది" అంటూనే ఆమె లోపలికెళ్ళింది

అది ఫ్రెండ్సుతో వెళ్తే తాను వెళ్ళకూడదా? బాగుంది భగవంతుడు మమ్మల్నెంత దూరదూరంగావిసిరేశాడు! మనస్సు విప్పి కాస్సేపు మాట్లాడుకోవ డానికికూడా లేదు. మధ్య ఈ కామే శ్వరమ్మ తగలడ్డది. అతనికామె మీద

గలడు ?

కామేశ్వరమ్మ ప్రశ్నలకి అన్య మనస్కంగా జవాబులిస్తూ స్నానం భోజనం ముగించాడు మౌళి. అతనికి వారికున్న రెండవగదిలో మంచం వాల్చింది. ఆ ఇంట్లోని సామానంతా కామేశ్వరమ్మదే.

అలసిపోయాడేమో ప్రయాణంచేసి. నిద్రపట్టింది. తర్వాతెప్పుడో రాత్రి రెండు గంటలవేళ తెలిబచ్చింది మౌళికి. మంజుల నొక్కసారి చూడాలనిపించి పక్కగదిలో కొచ్చాడు. అందాల బొమ్మ లాటి మంజుల వత్తిగిలి నిర్మలంగా నిద్ర పోతూంది. కిటికీలోంచి సన్నని వెన్నెల ఆమె వదనంపై పడుతూంది. చిరుగాలి కెగిరే ఆమె ముంగురులు సవరించాలనీ మెరిసే చెక్కిలి స్పృశించాలనీ అని పించింది మౌళికి. కాని ఆమె పక్కనే మంజులమీద చెయ్యివేసి పడుకున్న కామేశ్వరమ్మ?... మళ్లీ కామేశ్వరమ్మ మీద కోపం వచ్చింది మౌళికి ఛీ ఛీ. ఎంత దురదృష్టవంతుల మయిపోయాము! మనస్సు విప్పి ఒక్క క్షణం మాట్లాడు కోవడానికీ, కన్నారా ఒకర్ని ఒకరం చూసుకోడానికీ కూడా నోచుకొనలేదు నా పక్కన జయంతి. మంజుకి చెయ్యేలా కామేశ్వరమ్మ భగవాన్ ఈమెకేమన్నా పెద్ద జబ్బు చేసి చచ్చి పోతే బాగుండును. నా మంజులతో హాయిగా ఒక్క రోజన్నా గడిపి పోయే పటా కొరికాడు మౌళి

* * *

"జయంతి బాగుందా ? ఆమెనూ తీసుకువస్తే సంతోషించేదాననుగా! నాకు చూపించవా నీ శ్రీమతిని" చిరునవ్వుతో ప్రశ్నించింది మంజుల కాఫీ తాగుతూన్న మౌళి కెదురుగా కూర్చుంటూ.

ఎంత మామూలుగా అడుగుతూంది! తనకూ ఆమెకూ మధ్య ఏమీ జరగనట్టు అనుబంధమే లేనట్టు ఎదురుదెబ్బ తిన నట్టు జీవితంలో ఓడిపోనట్టు విజయం తనదే అన్నట్టు సంతోషంగా చిరునవ్వు నవ్వేస్తూంది. వదినా అన్నయ్యే కాదు గుండెల్లో మంటని దాచుకుని పైకి సంతో షంగా నవ్వగలగడం మంజులా నేర్చు కుంది.

"ఏమిటలా చూస్తున్నావ్ ? జవాబు చెప్పాలని లేదా ? లేక నా మాటలు విన్పించలేదా?" మళ్ళీ అదే చిరునవ్వు.

"ఇద్దరం కలసివస్తే మాత్రమే సంతో షించగలవని నాకు తెలియదు. నీవద్దరకు నేను వచ్చానుగా అలాగే నాదగ్గరకు వస్తే జయంతి నీకు కనిపిస్తుంది. ఇక్కడ కామేశ్వరమ్మ ఉండటంలా!"

"ఏమిటి బాబూ! అంటున్నావు ?" ప్రవేశించింది కామేశ్వరమ్మ.

"ఏమీ లేదండి ఇప్పుడు బస్సుంది వెళిపోతానంటున్నాను" కోపంగాచూశా డామె వైపు.

తీరికవుతుంది ? పైగా పెళ్ళయివేటు ప్రాక్టీసాయె" అంటూ మౌళి ఎదురుగా కుర్చీలో చతికిల బడిందామె.

చివాలున లేచి బట్టలు మార్చుకు బేగ్ చేతిలోకి తీసుకుని "వెళ్ళివస్తాను మంజూ" అన్నాడు మౌళి.

పెళ్ళయి మూడు నెలలు దాటింది. తర్వాత ఇదేచూడడం. పెళ్ళికి వెళ్ళడం కావాలనే మానేసింది. అతను జయంతి గురించేమైనా చెప్తే వినాలనిపించింది కాని బైటకుదరదు. అలా అన్పించి కాబోలు మంజుల ఒక్క క్షణం చిన్నబోయి మళ్ళీ మామూలు నవ్వు పెదవులపై కదుల్తూ ఉంటే "సరె వెళ్ళు మౌళీ. జయంతిని అడిగానని చెప్పు. ఓసారి తప్పక తీసుకురా !" అంది.

"నువ్వేరారాదూ !" నిష్ఠురంగా ధ్వనించింద తని గొంతు. "అలాగే జయింతిని చూడాలనేగా. శ్రావణ మాసం నోముకి అక్కయ్య దగ్గర కొస్తుందిగా చూస్తా."

"మా ఊరు రావన్న మాట."

"అలానేలే వెళ్ళు బస్సు మిస్సవుతుంది"

ఆయిపోయింది మంజులను చూసి రావడం. ఇంటికి వచ్చే సరికి రాత్రి ఎనిమిదయింది. ఎంతకాలమయో వెళ్ళిపోయిన భర్త తిరిగి వచ్చినట్టు చూసింది మౌళివైపు జయంతి. అతని చేతిలో బాగ్ ఉంటే చంద్రయ్యను షాపుకు పంపే దాననే" అంది.

అతను జవాబు చెప్పలేదు.

"స్నానంచేస్తారా ?" అడిగిందామె.

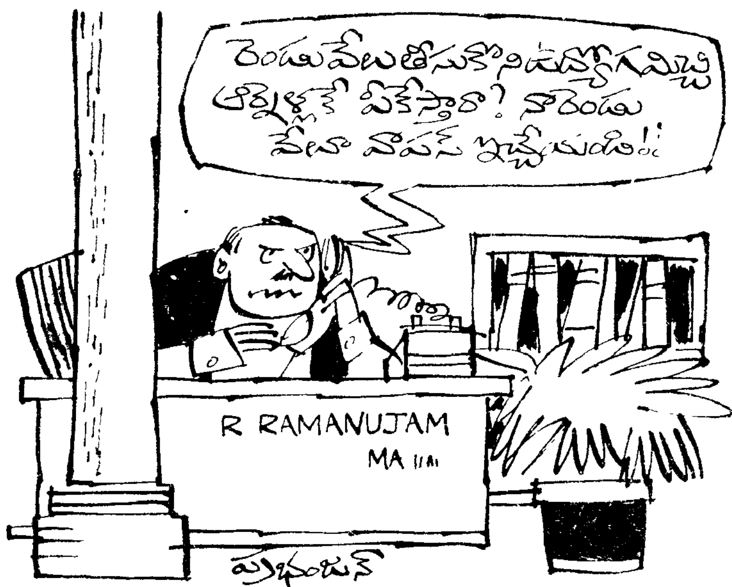
"పనివాళ్ళెవరూ ? లేరా" చిరాగ్గా చూశాడామెవైపు.

"నేను నీళ్ళు బాత్ రూమ్‌లో పెడతాను" అంటూ బాయిలరు అంటించి నీళ్ళు కాచి గబగబా వంటచేసింది.

ఆప్యాయతగా వడ్డన చేస్తున్న జయంతి వైపు చూశాడు అతనివైపు చూస్తున్న ఆమె చప్పున చూపులు వాల్చింది.

అతనికి నవ్వొచ్చింది. పెళ్ళయి మూడు నెలలు దాటింది. రెండు నెలల నుంచీ వండిపెడుతూంది. కాని ఇంకా సిగ్గుపోలేదు. అవును తను ఆమెసిగ్గు సడలిపోయేలా ప్రవర్తించాడా ? తమను ఏమీ తృప్తిపరచకపోయినా, కొట్టి తిట్టి హింసించినా తాళి కట్టిన భర్తను గుడ్డిగా ప్రేమించడం, మనదేశ సాంప్రదాయం కాబోలు. లేక ఈ గడ్డపై పుట్టిన స్త్రీల స్వభావమో మరి ! ఒక్కక్షణం ఆమె వైపు జాలిగా చూశాడు.

ఆ రాత్రి ఆమె గురించి కొంచెంసేపు ఆలోచించాడు. మౌనంగా తనకు కావాల్సిన స్నానం కాఫీ టిఫినూ భోజనం గబగబా అమర్చి తన కని నిర్ణయించిన గదిలోకి తప్పుకుంటుంది. ఏ ఏనాటి

ఏన్నా నాలో మార్పు వస్తుందనే అశ కాబోలు. నా మనస్సు మంజుల సమక్షంలో చలిస్తుంది. పరవసిస్తుంది. కాని ఏ స్త్రీసమక్షంలోనూ చలించదు. జయంతి అందమైనదే కాని తన నాకర్షించి వశపరచుకునే శక్తి ఆమెలో లేదు. కాని పూరించిన మేఘంవర్షించినట్టు ఎప్పుడో ఒకనాడు జయంతి బయట పడిపోతుంది అప్పుడు తానేం చెయ్యాలి?చిరాగ్గా జుట్టు పీక్కున్నాడు. కళ్ళు గట్టిగా మూసుకున్నాడు. బలవంతాన నిద్రకుపక్రమించాడు.

శ్రావణమాసం నోమంటూ శాంత జయంతిని తీసుకువెళ్ళింది. జయంతిని చూడానికి వచ్చిన మంజులను చూడాలనే ఉద్దేశ్యంతో మౌళి వెళ్ళాడక్కడికి.

అతను వీధి వరండా మెట్లెక్కుతున్నాడు. సంతోషంగా గలగలా ఇద్దరు యువతులు కలిసి నవ్వే నవ్వులు విన్పిస్తున్నాయి. అప్రయత్నంగా కిటికీ లోంచి లోపలికిచూశాడు. మంజులా జయంతీ ఆశ్చర్యపడ్డాడు

వీ రిద్దరిమధ్యా ఇంతచనువెలా వచ్చింది? ఇద్దరూ ఓవయసువాళ్ళు కావడాన్నకాబోలు. తొందరగా కలసి పోయారు పెళ్ళయి గడచిన ఇన్ని రోజుల్లో తనఎదుట నవ్వు రాదన్నట్లు గంభీరంగా ఉండిపోయే జయంతి

ముంజుల ఓబుల్లిచిప్ప హాయిగానవ్వు తూంది. తనతో అస్సలు మనస్సువిప్పి మాటలే మానేసిన మంజుల జయంతితో కలసి హాయిగానవ్వుతోంది. తానా నేరస్థుడు? వారిద్దర్నీ ఓచోటచూచిన మౌళిలో అసూయలాటిది రేగింది.

గబగబావంటఇంట్లో ఉన్న వదిన దగ్గరకెళ్లాడు. అతన్ని చూస్తూనే జయంతీ మీ ఆయనొచ్చాడు కేకేసింది శాంత.

"మంజూ మీ ఆయనవచ్చాడు" అనే ఆమె పిలుపువిని ఓ నాడు పరవశించిన అతని హృదయంలో ఈ నాడు అదే కంఠం ఇలా పిలుస్తూంటే సన్నని మంటలు లేచాయి.

అతను అక్కడ ఉన్న ఆరోజు అచ్చంభార్యలా ప్రవర్తించిన జయంతి వైపుతెల్లబోయి చూడ్డంమినహా ఏమీ అనలేకపోయాడు కాని రాత్రేమిటి జరగబోతుందో అనేభయంతో అర్జంటు కేసులున్నాయంటూ ప్రయాణమయ్యాడు. ఆరోజు మంజుల అతనితో మాట్లాడినది ఒకటి రెండు పొడిమాటలే. జయంతి చనువూ మంజుల ముభావం అతనికి చాలా బాధగా ఉంది. వెళ్ళిపోవాలను కున్నాడు కాని బస్సు మిస్సయిపోయింది. తిరిగివచ్చాడుమౌళి.

అతను భయపడుతున్నట్టుగానే పాల గ్లాసుతో రాత్రితొమ్మిది గంటలవేళ గదిలోకొచ్చింది జయంతి. "ఇవ్వాళ స్తూంటె నాకుఅసహ్యమనిపిస్తూంది. పగలల్లా ఊపురితీసుకోకుండా వెంట వెంట తిరిగావు. నా ఖర్మ! పోదామని అనుకుంటే బస్సు మిస్సయిపోయింది. శనిలా రాత్రికూడా..."

"ఎమండీ!" అతని మాటకడ్డువస్తూ రోషంగా తలెత్తి అతని వైపుచూసింది జయంతి. క్షణంతర్వాత నీళ్ళునిండిన కళ్ళతో అలాగే చూస్తూ! క్షమించండి, మీరూ నేనూ ఎంతో అన్యోన్యంగా కలసి బ్రతుకుతున్నట్టు నటించాల్సి వచ్చి నందుకు విచారిస్తున్నాను. ఎందుకనో మీ మీద మీ ఇంట్లో వారికే ఓ అనుమా నాలున్నట్టు గ్రహించాను. పెళ్ళికాక పూర్వం ఎవరి ఉద్దేశాలెలాఉండేవో నాకు తెలియదుగా. అదృష్టమో దురదృష్టమో పెళ్ళిజరిగిపోయింది మీ మీద మీవాళ్ళూ నా మీద నా తలితండ్రులూ ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకున్నారు. వారిని సంతోష పెట్టడంకోసమైనా నటించడం మన కనీస ధర్మంకాదంటారా? మీకు కష్టం గా ఉంటే రేపు ఉదయాన్నే వెళ్ళిపొండి. కాని ఈరాత్రి ఈ గదిలోనే నిద్రపోతాను. అంటూనే మూలనున్న చాప పరచుకుంది జయంతి.

అమె టేబిల్‌పై ఉంచిన పాలుగటగట తాగి ఒక దిండు అమె దగ్గరపడేసి, మంచంమీద పడుకొని గోడవైపుతిరిగి కళ్ళుమూసుకున్నాడు మౌళి.

మంజుల దాచుదామన్నా దాగనినిజం

మౌళి గ్రహించాడు. ఉదయం నిద్ర లేచిన మంజుల వదనం పీక్కుపోయి, ఏడ్చినట్టు కనురెప్పలుబ్బి ఉన్నాయి. కాని తానేంచెయ్యగలడు! తామిద్దరికీ మధ్య జయంతి ఇనుపగోడలా దాపురించింది. అర్థంలేకుండా జయంతిమీద కోపంవచ్చింది మౌళికి.

బూటు కాలితో ఆమెపక్కలో పొడుస్తూ, "ఎప్పుడు తయారవుతావక్కడికి? అన్నాడు.

మగతనిద్రలో ఉన్నజయంతి తృళ్ళి పడి తానెప్పుడూచూడని అతని ఆకారం, కోపం, ఆకంఠంలోని కరకుతనం. వీటికి కారణమేమిటో గ్రహించలేక, "మీరెప్పుడురమ్మంటే అప్పుడు" అంది లేచి నించుంటూ వినయంగా.

తననుతాను తెల్సుకున్నాక అన్నాడు మౌళినెమ్మదిగా, "నీ ఇష్టం, నేను వెళ్తున్నాను" అంటూ.

మౌనంగా అతని వెనుక ఇవతలికొచ్చింది జయంతి. వెనుదిరిగి చూసిన మౌళిగ్రహించాడు. జయంతి మొహం మంజుల మొహంలాగే ఉంది. తానెందుకొచ్చాడిక్కడికి!

రోజులు దొర్లిపోతున్నాయి. తనకై తానెప్పుడూ కల్పించుకొని మాట్లాడదు జయంతి. మౌళి ఏమన్నా ఇంటికి సంబంధించిన విషయాలడిగితే పొడిగా సమాధానం చెప్తుంది. అతను డిస్పెన్సరీనుంచివస్తూ, కోటుజేబులోనుంచి ఆ రోజు తానుసంపాదించిన డబ్బు తీసి పట్టుకు నించుంటాడు. ఆమె కాఫీగ్లాసు

అన్నుంది. ఈ ఫగ్గాను తీసుకుని, ఈ డబ్బు జాగ్రత్త పెట్టు అవసరమైతే ఖర్చుచెయ్యి. అంటూ ఆమెకిస్తాడు.

అతని ఎదరే బీర్వాతెరచి భద్ర పరుస్తుంది జయంతి.

ఎప్పుడూ జయంతికీ, మూర్తికీ మాత్రమే ఉత్తరాలువ్రాసే బలరామయ్య మౌళికి వ్రాశాడు, వ్రతముంది భార్యను తీసుకురమ్మని. ఉత్తరంతోపాటు కామే శ్వరమ్మ పోయిందనీ మంజుల అక్క డికి వచ్చి వెళ్ళిపోయిందనీ వ్రాసిన శాంత ఉత్తరమూ అంది, మౌళికేదో సంతోషంగాఉంది. మంజుల దగ్గరకు వెంటనే వెళ్ళిపోవాలనిపించింది.

"నిన్నేదో నేను కట్టడి చేస్తున్నట్టు మీ నాన్న నాకు వ్రాశారు ఉత్తరం, పండక్కి నిన్నుపంపించమని. వెళ్తావా? అడిగాడు జయంతిని. తానొచ్చి ఐదు మాసాలు కావస్తుంది మూర్తి శాంత కూడా ఎన్నోసార్లు ఓసారి వెళ్ళిరామ్మా అంటూ ఉత్తరాలు వ్రాశారు, కాని తానే మొండిగా వెళ్ళనంటూ కూర్చుంది. తల్లీ తండ్రీ అన్నా వదినా అందర్నీ ఓ సారి చూడాలనిపించిన జయంతి "మీరు రారా?" ప్రశ్నించింది.

"ఉహూ. నాకు కుదరదు. నువ్వు వెళ్ళు. నీకు కావాల్సిన డబ్బుతీసుకు వెళ్ళు అన్నాడు మౌళి, ఆ సాయంత్రమే సంతోషంగా పుట్టింటికెళ్ళింది జయంతి.

మర్నాటి ఉదయం ఉరకలువేసే ఉత్సాహంతో మంజుల దగ్గరకి ప్రయాణ మయ్యాడు మౌళి.

నీలం ప్రింటు పువ్వులచీరా, అదే కలర్ జాకెట్టులో పాలరాతి బొమ్మలా ఉన్న మంజుల వైపు పరవశంగా చూస్తూ, ఎంతహాయిగా సంతోషంగా బ్రతికేస్తు న్నావ్?" అన్నాడు మౌళి ఆమెను కవ్వించాలని

"ఏం అసూయగా ఉందా? తీరికుంటే అత్తవారింటికి వెళ్ళాల్సింది, ఇలా వచ్చా వేం?" ప్రశ్నించింది అతని వైపుచూడ కుండా. "తీరికుంటే సంతోషంగా గడ పాలిగా! నాకు సంతోషం ఎక్కడ లభి స్తుందను కుంటానో అక్కడి కొచ్చాను" ఆమె వైపు కొంటెగా చూస్తూ అన్నాడు మౌళి.

"మౌళీ! హద్దులు మీరి మాట్లాడకు. ఇక్కడ నీకు సంతోషాన్నిచ్చే వారెవరూ లేరు. భార్యను కాదని. ఆమెను వదలి రావడం నీకెలా ఉందో! నాకుచాలా సిగ్గవుతూంది..."

"ఎందుకని?"

"భార్యను అక్కడ వదలి, ఇక్కడ వంటరిగా ఉన్న నాదగ్గరకొస్తే నలుగురూ ఏమనుకుంటారు?"

"నలుగురితో నాకుపనిలేదు "

"కావచ్చు. నాసంగతి?"

"నీకూ అవసరంలేదు "

"మొండిగా మాట్లాడకు. నీభార్యను నీవు సంతోషపెట్టిననాడే నాఇంటికి

వచ్చినా. నాతోమాట్లాడినా నీకుగౌరవ మిస్తాను."

"ఆమెను సంతోష పెట్టలేదని ఎలా అనుకుంటున్నావ్? ఆమె ఏమన్నా చెప్పిందా?"

"దొరికి పోయావ్! ఆమెను అను మానిస్తున్నావ్! ఆరోజు. అంటే శ్రాక్య్యగారింట్లో మీ ఇద్దరి సంభాషణా విన్నాను"

"ఛ. ఛ. అబద్ధం. మేమేమీ మాట్లాడు కోలేదు." దబాయించాడు.

"అబద్ధాలాడకు. బస్ తప్పిపోయి ఇంటికివచ్చాక నీ గదికి జయంతి వచ్చింది గుర్తుందా!"

"నువ్వలా వినడంతప్పు."

"కావచ్చు. కాని...మీఅనుబంధం ఎలాటిదో. తెలుసుకోవాలనిపించి... ఆమెను సరిగా చూసిన్నాడే...నాతో మాట్లాడు. వెళ్ళిపోమ్మాళి నిన్నుచూస్తుంటే బాధైపోతుంది, పిచ్చిదాన్నయి పోతాను"

"నిన్ను చూడకుండా నేను పిచ్చి వాణ్ణయి పోతున్నాను. నీకుదూరంగా ఉండలేక పోతున్నాను."

"అయితే ... అయితే ... ఇప్పు డేమిటిచేస్తావ్!" ఆవేశపడింది మంజుల.

"అనవసరంగా ఫీలవకు మంజూ... ఏమోఅనుకున్నాను కాని...నువ్వునాకు కావాలి. అల్లాగేనేను నీకూ...నువ్వు కాదన్నా. అది నిజం. అందుకోసం..."

"అందుకోసం?"

"ప్రేమికులుగా ఉండిపోదాం... నన్నుకాదనకు."

"ఛి. ఛీ. నోర్ముయ్...నేను నీకు ఉంపుడు కత్తెనా. సాటి స్త్రీకి ద్రోహం చేసేంత నీచురాలినా నేను! ఈఉద్దేశ్యంతో వచ్చేవని ఊహిస్తే నాగడప త్రొక్క నిచ్చేదానను కాను."

"మంజూ !!!"

"అవును. ఇప్పుడయినా మించి పోయిందిలేదు. వెళ్ళు..."

"వంటరిగా ఉన్నావు నిన్నేమన్నా చెయ్యగలను."

"అదేనేనూ చెప్తాను "

"నువ్వేం చెయ్యగలవు?" నవ్వేడు అసహనంగా.

"నన్ను అల్లరి పాలుచెయ్యకు మౌళీ వెళ్ళిపో...నిన్ను ప్రార్థిస్తున్నాను... నాకునీతిగా బ్రతకాలనుంది. నలుగురూ వేలెత్తిచూపే జీవితంనాకొద్దు...అందు కని వెళ్ళిపో మౌళీ." లావాలా ఆమె గుండెలో దాగి ఉన్న ఆవేదన అసు రూపంలో ప్రవహించసాగింది.

ఆమె కన్నీరుచూసిన మౌళి జాలిగా ఆమెవైపు చూస్తూ"నన్ను వెళ్ళి పొమ్మన్నావా? మంజూ" అన్నాడు.

"అంతకన్నా ఏమీ కోరలేని నిర్భాగ్యురాలను మౌళీ"

అతను వీధిగేటు దాటాడు

ఆమె భళ్ళున తలుపులు వేసుకుంది.

లెటర్సు చూసుకుంటున్నాడు మౌళి. తాను కులాసాగా ఇంటికి చేరాననీ. అత్తమామలు అల్లుడు రానందుకు నొచ్చుకున్నారనీ, వీలైతే ఓ సారి రమ్మనీ జయంతి ఉత్తరం.

తర్వాత. మూర్తి వ్రాసిన ఉత్తరం తనకీ శాంతకీ వంట్లో బాగుండక మందులు వాడుతున్నామనీ, పాప పండక్కి మంచి బట్టలు కావాలంటూంది, అత్యవసర పరిస్థితుల్లో కొంత అప్పు అయింది. తీర్చమని వత్తిడి చేస్తున్నారు. ఏమీచెప్పలేక పోతున్నాను. ఈ ఒక్క సారీ కొంచెం సాయంచేసి నాగౌరవం కాపాడతావని ఆశిస్తాను. ప్రాధేయ పూర్వకంగా వ్రాసిన ఉత్తరం. ఇతని గౌరవం కాపాడాలట. అతనికి తెలియ కుండానే పళ్ళు కరకరలాడాయి. ఉతరం ఉండచుట్టి డ్రాయరు సొరుగులో తోశాడు.

అతని కప్పుడు అన్నా వదినలు మంజుల. కట్నమిచ్చిన మామగారూ, రమణయ్యా. జయంతీ ఇందరూ తన జీవితం నాశనం చేసిన రాక్షసుల్లా కన్పించారు. అందరినీ చంపెయ్యాల న్నంత కోపం వచ్చింది......మంజుల తనను పొమ్మంది...తల గోడకేసి టక టకా కొట్టుకున్నాడు.... ఇలా నలిగి... బాధపడి...మనోవ్యధతో బ్రతికే కన్నా ఏదన్నా పాయజను మింగి చస్తే... గదికి తాళంపెట్టి హాస్పిటలు కెళ్ళాడు.

బ్రతుకుమీద తీపితో. బ్రతకాలనే ఆశతో. తనవైపు ఆశగాచూసే ఎన్నో దీనమైన కళ్ళు... వీళ్ళందరూ ఎందుకు బ్రతకాలను కుంటున్నారు? వీరందరికీ బ్రతుకులో బాధలూ, దారిద్ర్యం, ఓట మీ...ఏవీలేవా! ఉండవచ్చు. కాని తనలా భగ్న ప్రేమికులు కారేమో!

తానెందుకు చచ్చిపోవాలి?...మంజుల బ్రతుకుతూందే?. చాలీ చాలని జీతంతో అప్పులతో అనారోగ్యంతో అన్నయ్యా ఎందుకు జీవించాలను కుంటున్నాడు?

మంజుల, తాను ప్రాణంగా ప్రేమిం చిన మంజుల...పొమ్మంది...నా ఎదుట తన్ను తాను నిగ్రహించు కోలేక... మరి వెళ్ళను...మంజులను మరి ఏడి పించను...అనుకున్న అతని కళ్ళలో నీటిలెర కప్పింది.

*　　*　　*

"అయ్యా గారూ?" అతని గత స్మృతులు చెదరిపోయాయ్.

హాస్పిటలు కెళ్ళాలి. టైమయింది అనుకుంటూ డ్రెస్ మార్చుకున్నాడు. కాఫీ గ్లాసు అందిస్తూ "తొందరగా వచ్చెయ్ భోజనానికి" అంది శాంత

"జయంతి ఏమయిందో మనం ఏమీ ఎంక్వయిరీ చెయ్యొద్దా" అడిగాడు మౌళి. మీరెవ్వరూ నాకొద్దు పొండి అంటూనే

తానేం చెయ్యాలో వారి నడిగే అలవాటు,
అతనికి నవ్వొచ్చింది.

"అన్నీ మమ్మల్ని అడిగి చేస్తు
న్నావా?" రోషంగా అంది శాంత.

మౌనంగా తలవంచి బూటు తొడు
క్కుంటూ న్న మౌళి నుద్దేశించి. "మళ్ళీ
జయంతి రావాలను కుంటున్నావా?...
కావాలను కుంటున్నావా?" అంది శాంత
కొన్నిక్షణాల తర్వాత.

"అహ. లేదు." తడబడ్డాడు మౌళి.

"మరి?" నవ్వబోయింది.

"కాదు లే, పాపం ఎక్కడికెళ్ళి
పోయిందో అని"

"ఉహు జాలా!"

"జాలో బాధో... ఆమె డబ్బుతో
మన అప్పులు తీర్చుకున్నాం. హాస్పిటలు
ఓపెన్ చేశాం." అతని గొంతు కరు
కుగా ధ్వనించింది.

"అయితే ఆ డబ్బు తిరిగి ఇచ్చేస్తావా?" కొంచెం కోపంగా అతనివైపు చూసింది. అతను జయంతిని చేసిన నిర్లక్ష్యం గుర్తొచ్చి.

నవ్వాడు పిచ్చివాడిలా। "వదినా? డబ్బుమీద ఆపేక్ష చూపించే వారిని చాలామందిని చూశాను. కాని జయంతికి డబ్బుమీద మమకారంలేదు. తన సొమ్ములన్నీ ఇక్కడే ఉంచేసింది"

ఆమె మాట్లాడలేదు. వెళ్తూ ఆమె వైపు చూసి "ఏమంటావ్?" అన్నాడు మౌళి.

"ఏమంటాను? ఈ ప్రపంచంలో డబ్బుకున్న శక్తి మనిషికి లేదని... ఆ డబ్బు, డబ్బేకదా। రకరకాలుగా మనల్ని గారడీ ఆడించింది। డబ్బు కోసమే కదూ। మౌళీ నిన్నిలా పిచ్చివాణ్ని త్రాగుబోతునీ చేశాను? సమస్యలు సృష్టించేదీ, సమస్యలు పరిష్కరించేదీ డబ్బు... ఇప్పటి సమస్య మాత్రం డబ్బుతో పరిష్కారం కాదు."

"అంటే। ఎలా...ఎలా పరిష్కారమవుతుంది?"

"సరే...వెళ్ళరా, టైమయినట్టుంది" లోపలికి వెళ్ళిపోయింది శాంత.

చాలారోజుల తర్వాత మళ్ళీ తాగి వచ్చాడు మౌళి. ఏమేమో మాట్లాడుతున్నాడు. ప్రతి మాటలో మంజుల... ఒకటి రెండుసార్లు జయంతి.

మర్నాటి ఉదయం ప్రశ్నించింది. "మౌళి అసలు త్రాగుడు ఎందుకు మొదాలుపెట్టావ్?" అని.

"ఇన్నాళ్ళ తర్వాత. ఈ ప్రశ్న అడగాలని ఎందుకు తోచింది?"

"ఏం చేస్తే నువ్వు తాగుడు మానేస్తావో అది చెయ్యాలని"

"బాగుంది. ఇప్పుడెలా। మానలేనేమో।"

"కాదు... మానెయ్యాలి. నే వెళ్ళిపోతాను. నీ దగ్గరెన్నాళ్ళుంటాను. నీకెవరిసన్నా తోడుంచి."

"నాకు తోడా? ఎందుకని। చంద్రయ్య ఉన్నాడుగా। వాడే కాస్త ఉడకేసి పడేస్తాడు."

"కాదు మంజుని కొన్నిరోజులు సెలవుపెట్టి రమ్మంటాను"

"అంటే। ఎందుకు?" అర్థంకానట్టు ఆమెవైపు చూస్తూ అడిగాడు.

"నీ దగ్గర ఉండి..."

"వదినా వద్దు వద్దు... కొన్నాళ్ళు నన్ను విశ్రాంతిగా బ్రతకనీ. మానసికంగా, శారీరకంగా చాలా విసిగిపోయాను. నాకీ జీవితంమీదే విరక్తి వస్తూంది." అన్నాడు ఆమె మాట పూర్తికాకుండా.

"ఏమిటి విశ్రాంతి?... తాగి ఆరోగ్యం పాడుచేసుకుని... సహించను సహించలేను... నా నుంచే నా స్వార్థం నుంచే నీ జీవితం, అమాయకురాలైన

నరక మయ్యాయి... వెళ్ళిపోయింది జయంతి... నువ్వు అక్కర్లేదంది ... మరా ప్రసక్తి వదిలెయ్...కాని..."

"వదినా!"...అన్నాడు సహించ లేనట్టు.

"ఏమిటి నీ ఉద్దేశ్యం మౌళీ! మంజుల మీద ప్రేమే కదా జయంతిని నీ దగ్గర చేరనివ్వలేదు...ప్చ్. గతం వదిలెయ్. ఏదో ఎవ్వరి తప్పో జరిగిపోయింది ... అన్నయ్య ఉత్తరం వ్రాశా రివాళ. మీ సంగతులు మంజులకి తెలిశాయట చాలా బాధ పడుతూ ఉత్తరం వ్రాసిందట ..."

"తన కెందుకు బాధ?" నవ్వాడు విరసనగా.

"ప్చ్. మా అందరికన్నా నీ కోసం బాధ పడ్తూంది మంజులే..."

గల గలా నవ్వి "నువ్వేలా అన్నా మాట్లాడగలవు వదినా! తియ్యని మాట లతో మనిషిని లొంగదీసే శక్తి...మరేం అనుకోకు—నీకు బాగా ఉంది. హాయిగా ఉద్యోగంచేసి సంపాదిస్తూంది. దుక్కలా ఉంది మంజుల, అది నా గురించి బాధ పడుతూందా? మీరు పెళ్ళి ప్రయత్నం చెయ్యలేదు కాని, అలా చేస్తే ఆవెవరి నన్నా పెళ్ళాడుతుంది. ఎలా అన్నా బ్రతికేస్తుంది" నిగ్రహించు కో లే ని ఆవేశంతో అన్నాడు మౌళి. మంజుల గుర్తు వస్తే ఒక్కోసారి జాలీ, ఒక్కో సారి తాను చెప్పినట్టు ఆమె వినలేదని అర్థంకాదు.

"పొరబడుతున్నావ్ మౌళి. నీ పెళ్ళ యిన తర్వాత మంజులకి ఫిట్స్ వస్తు న్నాయి. తావీ జన్మలో పెళ్ళి చేసుకోనని తల కొట్టుకు ఏడ్చింది. బలవంతాన పెళ్ళి తలపెడితే చస్తానంది... నీకు తెలియ దే సంగతీను!!

"ఏరే. ఏది ఏమైనా ... నాకు కొన్నాళ్ళు విశ్రాంతి కావాలి. జయంతిపై ప్రేమా అనురాగం లేదే అనుకో. కాని బట్ట మార్చి బట్ట కట్టుకున్నంత తేలిగ్గా మళ్ళీ పెళ్ళికొడుకుని కాలేను. దయ చేసి మరోసారి ఆ ప్రసక్తి తేకు" ఖచ్చి తంగా చెప్పాడు మౌళి.

మరొక నెలరోజులుండి వెళిపోయింది శాంత. మౌళి మారిపోయాడు. తాగుడు మానేశాడు. మౌనంగా గంభీరంగా ఏదో ఆలోచనలలో మునిగిపోయేవాడెప్పుడూ. అతనికి అక్కర్లేని జయంతి వెళ్ళి పోయింది. తన యింట్లోంచి, తన జీవి తంలోంచి మాత్రమే కాకుండా ఫలానా చోట ఇలా బ్రతుకుతూంది అని తెలియ రాకుండా వెళ్ళిపోయింది ఎటో. తాను కోరుకున్న మంజుల, తాను మనసిచ్చి ప్రేమించిన మంజుల, తనను పిచ్చివాణ్ని అవివేకుణ్ణి, తాగుబోతునీ చేసిన మంజుల అందుబాటులో ఉంది. తాను వెళ్ళి ఆమెను కోరాలి కాని, తామిద్దరిమధ్యా ఏ అడ్డం కులూ లేవు. కాని తానెందుకు మంజుల

వ్యామోహం చచ్చి పోయిందెందుకు? తనలో ఉత్సాహం, సంతోషం, ఇలా తుడిచిపెట్టుకుపోయా యెందుకు? ఏదన్నా తాను చేసిన ఆపరేషన్ సక్సెస్ అయితే చావు బ్రతుకులమధ్య కొట్టుమిట్టాడే ఓ ప్రాణిని కాపాడ గలిగితే, క్షణకాలం దోబూచులాడేది తృప్తీ, సంతోషం. అంతే....మళ్ళీ ఏదో హృదయమంతా ఆవరించుకున్న విరక్తి, గంభీరంగా వదనంలో ప్రస్ఫుటమయ్యేది.

మూర్తి అవసరాలకి డబ్బు కావాలని వ్రాస్తే వెంటనే పంపిస్తున్నాడు పెళ్ళి ప్రసక్తి తెస్తే త్రోసి పుచ్చుతున్నాడు.

ఓ మధ్యాహ్నం ఎండ తీక్షణంగా కాస్తూంది. హాస్పిటలు నుంచి వచ్చిన మౌళి భోజనం చేస్తున్నాడు.

"బావా!" ఎప్పుడో విన్న గొంతు ఉలికిపాటుగా తలెత్తి చూశాడు.

జయంతి అన్న ! మోహన్రావు. ఒక్కసారి తడబాటుగా అయోమయంగా, ఇతనెందుకు వచ్చినట్టు? అన్నట్టు చూశా డతనివైపు మౌళి

"నన్ను మరిచిపోయారా?" మోహన్రావు అమాయకమైన చూపు, మాట, హృదయం ద్రవించిన మౌళి, "అహ...లేదు, రండి కూర్చోండి. ఇదేనారావటం? చంద్రయ్యా" పిల్చాడు.

"నాన్నగారూ, అమ్మా పోయారు నాకు ముగ్గురు పిల్లలు"

గాడు మౌళి. తనకివేలరూపాయలు ఇచ్చిన మామగారు, తన వైపు అప్యాయతగా చూసిన అత్తగారు, ఇద్దరూ. అతని దృక్పథంలో మెదిలి మనసు చివుక్కుమంది. పశ్చాత్తాపంలాటి దేదో అతని తల వాల్చింది.

"నాలుగైదు నెలలయింది నాన్నగారు పోయి. మా చెల్లి వెళిపోయిన నాలుగు నెలలకే అమ్మ పోయింది.. చిక్కుల్లో పడిపోయానండీ." దీనంగా మౌళివైపు చూశాడు మోహన్రావు.

"ఏమిటా చిక్కులు? ఫర్వాలేదు తర్వాత మాట్లాడుకుందాం. స్నానం చేసి భోజనం చెయ్యండి" అన్నాడు మౌళి.

స్నానం భోజనం ముగించిన మోహన్రావు తన సంచీలోంచి కొన్ని కాయితాలు మౌళి ముందర ఉంచాడు" నాన్నగారేవో అప్పులు చేశారట. అప్పులిచ్చారట. కొందరు, మీ నాన్న మాకు ఇంత డబ్బివ్వాలి, ఇల్లు వేలంపాడేస్తాం, అంటున్నారు. ఆ ఊరి కరణం, మునసబు, వారందరూ ఏవో సలహాలిచ్చారు నాకేం తెలియదు, నాకు వాళ్ళ మీద నమ్మకం లేదు"

గతుక్కు మన్నాడీసారి మౌళి. తన మీదా ఇతనికి నమ్మకం, వారి కుటుంబానికి తానేం న్యాయం చేకూర్చాడు? తన కట్నం కోసం అప్పులు చేశారు. తను వారి గారాల అమ్మాయి జీవితం నాశనం

చేశాడు. చెల్లెల్ని వదిలిన బావపై నమ్మకమా, తన వ్యవహారాలు చక్కబరుస్తాడని!

మౌళి మౌనం అర్థంకాని మోహన్రావు, "నాకెవ్వరూ కావాల్సిన వారు లేరండి నా భార్యా దిక్కులేనిదే... అత్తవారూ లేరు."

"నేను వస్తాను లెండి మీతో. మీ వ్యవహారాలు చక్కబరుస్తాను సరా!" అన్నాడు మౌళి అతని వైపు ఆర్ధ్ర హృదయంతో జాలిగాచూస్తూ!

"మీరలా అంటారని నాకు తెల్సు లెండి. మా ఆవిడ వద్దంది మీ దగ్గర కెళ్తానంటే ఇప్పుడు మిమ్మల్నిచూసి ఏమనుకుంటుంది?" నవ్వుతున్నాడు మోహన్రావు ,ఏవేవో మాట్లాడుతూ.

'వెఱ్ఱిబాగుల మనిషి. అమాయకుడు' అనుకున్నాడు మౌళి

మోహన్రావు భార్య లక్ష్మి తెలివైనదే తాను ఊహించని విధంగా ఆడబిడ్డ భర్త రావడం, తమ వ్యవహారాలు చక్కబరచి ఋణవిముక్తుల్ని చెయ్యడమే కాకుండా. తన భర్తను "నా హాస్పిటలెలానూ ఉంది, ఓ మెడికల్ షాపు ఓపెను చెయ్యండి ఆ ఊళ్ళో" అని బావమరిదికి సలహాఇచ్చి ప్రోత్సహించినందుకు మరీ ఆశ్చర్యపోయింది. ఆడబిడ్డ పెళ్ళెలా అయిందో ఆమెకు తెలియదు. ఆమె పెళ్ళయిన మూడు నెలలకు. కట్నం లేకుండా తన అందం తెలివీచూసి మామగారు కొడుక్కి చేసుకున్నారు. బొత్తిగా వ్యవహార జ్ఞానం, తెలివీలేని

తనకు దేవుళ్ళా కనిపించాడు మౌళి.

"ఏదో పీకలమీద ఉన్న వ్యవహారాలు చక్కబరచారు, సంతోషమే కాని ...మీరు మా అప్పులు పదిహేను వేలు తీర్చారని విన్నాను. ఇదేంబాగుండలేదు. మరొక్క నాలుగు రోజులు ఉండి మాకు నాలుగెకరాల పొలం ఉందిగా, రెండెకరాలు అమ్మి పెట్టడం, మీడబ్బు..."

"అహ, వద్దమ్మా. ఇప్పుడు నాకు డబ్బు చాలానే ఉంది. అవసరమయితే అలాగే అడుగుతాను." అన్నాడు నవ్వేస్తూ మౌళి.

ఈ సారి మరీ ఆశ్చర్యపోయింది. పదిహేనువేల రూపాయలు అప్పు తీర్చింది. మళ్ళా వెంటనే వసూలు చెయ్యడానికే అనుకున్న తన ఊహ తప్పయినందుకు.

వెళ్తూన్న మౌళి మరొక్కసారి చెప్పాడు "వ్యవసాయంతో కాలక్షేపం అయితే సరే, లేకపోతే మరేం మొహమాటం వద్దు. నా దగ్గరకొచ్చెయ్యండి, షాపు ఓపెన్ చెయ్యొచ్చు" అని.

"అదేమిటండీ ఇంత మంచాయన్ని వదిలిపోయింది మీ చెల్లెలూ!" బుగ్గలు నొక్కుకుంటూ ప్రశ్నించింది తర్వాత భర్తని లక్ష్మి.

"దానిఖర్మ!" అన్నాడు మోహన్రావు.

ప్రశ్న.

"నాన్నగారు బ్రతికి ఉన్నన్నాళ్ళూ గాలించారు దానికోసం, లాభంలేక పోయింది. చచ్చిపోయిందేమో!"

"మరి ఇతనెందుకింకా ఇలా ఉండి పోయాడూ?"

"నాకేంతెల్సే" విసుక్కున్నాడు మోహన్రావు.

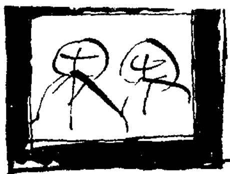
పెళ్ళయి భార్య ఉన్నప్పుడెప్పుడూ అత్తవారింట కాలు పెట్టని మౌళి, వాళ్ళింటో ఇప్పుడు వారం రోజులున్నాడంటే ఆశ్చర్యపోయారు, మతిగాని చలించలేదుకదా అని భయపడ్డారు కూడా మూర్తీ శాంతా.

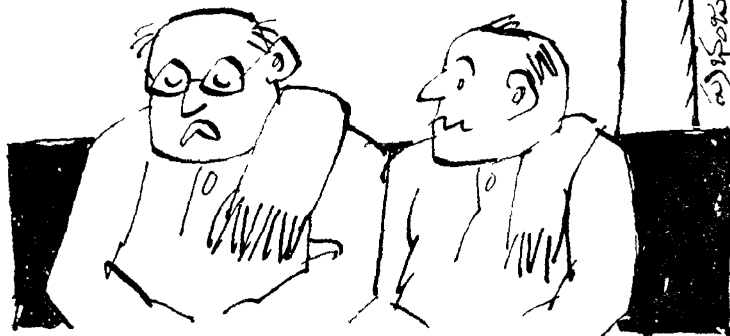
"ఉత్తరమన్నా వ్రాయకుండా వచ్చిన శాంతని చూస్తూచిన్నగా నవ్వి" అనుకోకుండా వచ్చేశావే. నన్ను చూడాలనిపించిందా" అడిగాడు మౌళి.

చాలా కాలం తర్వాత అతని వదనంలో మళ్ళీ అలాటిచిరునవ్వు తాను చూసింది. 'నన్నుచూడాలనిపించిందా!' ఎంత తియ్యగా వినిపించిందామాట తన చెవులకి! "ప్రతిక్షణం చూడాలని అనిపిస్తూనే ఉంది. కాని ఇలాకాదు, నిన్ను జంటగా ఇంకా అందమైన పిల్లల్ని ఎత్తుకొని ఉండేనిన్ను చూడాలని."

"ఓహో అయితే పెద్దప్లాను మీదే వచ్చావన్న మాట" మళ్ళీనవ్వాడు.

ప్లాను వెయ్యడానికేముంది. అది

సక్రమంగా జరగొద్దూ! సర్లే. ఏమిటీమధ్య అత్తవారింటి కెళ్ళావట?" అడిగింది.

మోహన్రావు వచ్చింది మొదలు జరిగినదంతా చెప్పి "నేను చేసినది తప్పంటావా?" అడిగాడు మౌళి.

"కాదు.మంచిపనిచేశావ్. ప్చ్. పాపం జయంతి తలితండ్రులు పోయారన్న మాట...నేనెంత పాపిష్టిదాన్నయి పోయాను!" తన్నుతాను నిందించుకుందిశాంత.

వారంరోజుల తర్వాతమళ్ళి పెళ్ళి ప్రసక్తి తెచ్చింది శాంత.

"నిన్నడిగి నీఇష్ట ప్రకారంచెయ్యాలంటే మరి జరగదు. మూడేళ్ళయింది. నిన్నిలా బ్రతిమిలాడి చెప్తున్నాను, ఊహూ, నామాట వినడంలేదు. నిన్నిలా చూడ్డంనాకేదో బాధగాఉంది. సంతోషంగా, నిండుగా బ్రతకాల్సిన రోజుల్లో సన్యాసిలా తిరగడం. మరినేను వప్పను. మంజులను తీసుకువచ్చి—"

"ఇలాఉంటే ఇప్పుడు వచ్చిన నష్టమేమిటి వదినా!" ఆమె మాటకు అడ్డు వస్తూ అన్నాడు మౌళి.

"లాభ నష్టాల సంగతి వదిలెయ్. పెళ్ళిచేసుకుతీరాలి. మంజులనే. నువ్వు ఓనాడు కోరుకున్న మంజులనే చేస్తాను"

"ఓ, అంతా నీ ఇష్టమే..." నన్నాడు.

"అవున్లే, అదినీలానే. నీకన్నా పెట్టింపుగా వాదిస్తూంది. నిన్నుచేసుకోదుట, ఎవ్వర్నీ చేసుకోదట"

"మరేం?...నీకెందుకీ బాధ"

కాక నాకు మిగిలిందేమిటి ? జయంతి ఏమయిందో ? ఆమె జీవితమెలానూ చక్కబరచలేను. నువ్వూ మంజులా మీ రెందుకు హాయిగా బ్రతకూడదు? నన్నెందుకు వేధించుకు తింటున్నారు. మొదట అలాచేశానని నామీద కక్ష పగ, ...నన్ను ఇలానే బాధించాలని నా కిదే శిక్షని దానికదీ నీకు నువ్వూ నిశ్చయించు కున్నారు. ఏ రోజు నిన్ను డాక్టర్ని చెయ్యాలనుకున్నామో, అత్యాశకు పోయామో, ఆనాడే మా మనశ్శాంతి పోయింది."

"ఎస్. కరెక్టు బాగాచెప్పావు" నవ్వాడు మౌళి. క్షణం తర్వాత అన్నాడు మళ్ళీ "పొరబడుతున్నావ్ వదినా ! మిమ్మల్ని బాధించాలని నిశ్చయించుకునే వాణ్ణయితే జయంతి మెడలో తాళికట్టేవాడినా! నిన్ను బాధపెడ్తున్నానంటావు. ఎందుకు బాధ పడాలి నువ్వు ? నాబాధ అర్థం చేసుకోవ డానికెప్పుడైనా ప్రయత్నించావా ?"

"ఏమిటయ్యా నీబాధ, కావాలని సంతోషంగా పొమ్మని. ఆభార్యకోసం నువ్విలా మారిపోయి, పెళ్ళంటేనే విము ఖత చూపిస్తున్నావంటే ఎవరన్నా నమ్ము తారా ?"

"నిజమే. నమ్మరు కాని జయంతీ నేనూ పోట్లాడుకునీ మనస్సులు విరిగి విడిపోయినవాళ్ళం కామే! నిజానికి ఆమె లేదు. స్నేహితులుగా బ్రతికాం ఓదగ్గర. నన్నర్థంచేసుకున్న జయంతి నా మనస్సు తెలుసుకున్న జయంతి, విడిపోవడం కోరింది. ఆమెను ఏ రకంగానూ తృప్తి పరచలేని నేను సమ్మతించాను. సరే బాగుంది. చాలామంది విడిపోయిన వారు న్నారు. తనను మళ్ళీ పెళ్ళిచేసుకోమని చెప్పాను. పోనీ ఉద్యోగం చెయ్యొచ్చు అదీ కాదంటే వారు తిండికి లేనివారు కారు.తల్లితండ్రులదగ్గర ఉండిపోరాదూ! ఎందుకు వెళ్ళిపోయినట్టు? ఏమైనట్టు?... అదే నాకు చాలాబాధగా ఉంది వదినా!"

"ఆత్మహత్య చేసుకుందేమో ! అయినా వివాహబంధం కాపోతే, నీకా అర్థంలేని బాధేమిటి !"

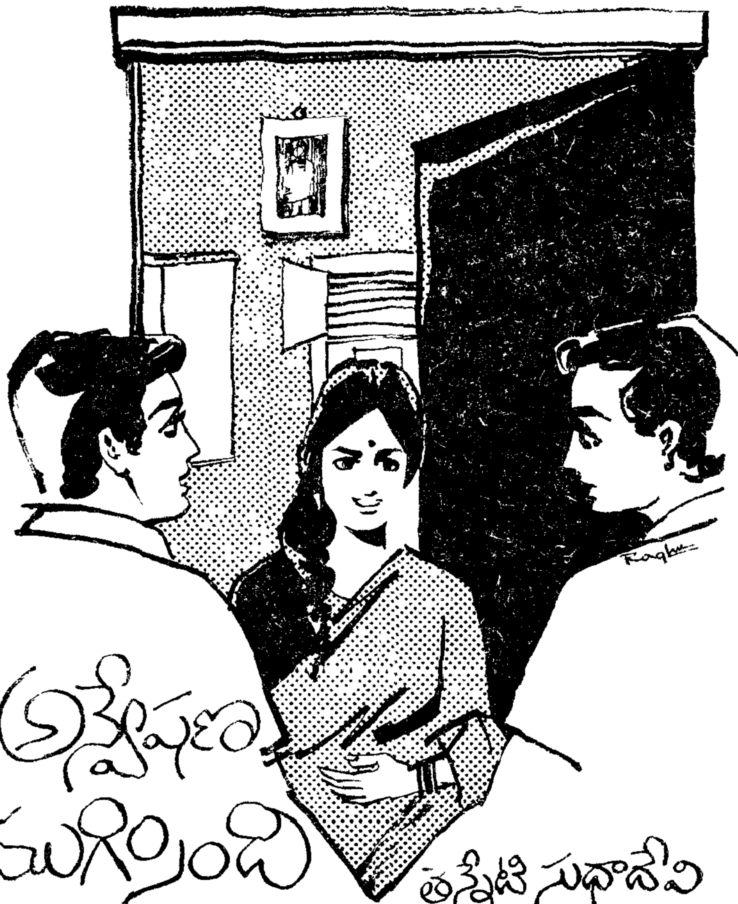
"అహ. అలా అయితే విడిపోవడం ఎందుకు కోరుతుంది ?"

"అయితే. నాకు తెలియక అడుగు తానూ ! ఇలా ఆలోచిస్తూ జీవితమంతా గడిపేస్తావా ?"

అతను మాట్లాడలేదు.

కొన్నిక్షణాలు గడిచిన తర్వాత మళ్ళీ అంది శాంత, "నలుగురూ ఏమను కుంటున్నారో తెల్సా నీ డబ్బుకాసించి మేము పెళ్ళి చెయ్యడంలేదని ఇంకా... నేను చెప్పలేను మౌళీ ఇంకా."

(సశేషం)

"ఏమిటో అంత దీర్ఘంగా చదివేస్తున్నావు ...." అప్పుడే క్రికెట్ ఆట ముగించుకొని, హాస్టలు గదిలో అడుగు పెడుతూ విజయకుమార్ ప్రశ్నించాడు.

"ఏంలేదు..., వరంగల్ నుంచి ఉత్తరంవచ్చింది. ఏం తోచక తిరగేస్తున్నాను. ఉత్తరం లోంచి తలయెత్తి. దరహాసంతో జవాబిచ్చాడు రవి

"వరంగల్ నుంచా, ఎవరు వ్రాశారేమిటి?"

"అక్క వ్రాసిందిరా! 'ఎన్నిసార్లు చెప్పినా వరంగల్ రావేమిటీ...' అని పాపం అక్కకు కోపం...మనకేమో టైము దొరకదాయె... ఏం చేద్దాం"

"వెర్రివాడివిరా! అంత ఆప్యాయతతో పిలిచే అక్కను చూడానికి టైము

నీకు? ఊఁ చెప్పు. ఎప్పుడు బయల్దేరడం?

"బాగుందిరోయ్! అక్కయితే సంక్రాంతి సెలవుల దాకా పైమిచ్చింది నీవేమో ఇప్పుడే రెక్కలు కట్టుకుని వాలమంటున్నావు...నీలాంటి వాడుండాలిరా వకాల్తాకి!"

"అమ్మా...అక్క–ఇద్దరి ప్రేమ పంచుకొనే నువ్వు నిజంగా చాలా అదృష్టవంతుడివిరా!" అతని కంఠంలో ఆవేదన ధ్వనించింది.

"అదేమిట్రా?! నీకో? అక్క–చెల్లీ ఎవరూ లేరా?..." ఆశ్చర్యంగా ప్రశ్నించాడు రవి.

"ఉహుఁ...మా నాన్నకి నేనొక్కణ్ణే కొడుకుని...అమ్మలేదు ... ఇంకెవరూ లేరు..." బట్టలు మార్చుకోటం పూర్తి అయి బరువుగా కూర్చుంటూ అన్నాడు విజ్జి.

"అయితే మరి మీ నాన్నగారు..."

"ఉన్నారు...ఊహ తెలియని చిన్నతనం లోనే మా అమ్మ పోయింది. నాన్నే నన్ను పెంచాడు...మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోలేదు...నా భవితవ్యం కోసం... అతని కంఠం స్పందించింది.

రవి మనస్సు ఆర్ద్రమైపోయింది. తను చిన్నప్పటి నుంచి అక్క, అమ్మల అనురాగంలోనూ, నాన్న ఆప్యాయత లోనూ పెరిగాడు, ఏలోటూ లేకుండా గారాబంగా!పాపం విజ్జికి ఇవి ఏవీ లేవన్న ఇప్పుడు అర్థమవసాగింది. దీర్ఘాలోచనలో మునిగిన విజ్జి వైపు సానుభూతితో చూస్తూ అన్నాడు, "సరే విజ్జీ! ఈసారి సంక్రాంతి సెలవులకి అక్కావాళ్ళ ఊరు వెళ్దాం... నువ్వుకూడా రావాలి..."

"నేనా?! మధ్య నేనెందుకురా... చూదాంలే..." అన్నాడు విజ్జి పరధ్యానంగా "ఇంతకూ ఉత్తరంలో విశేషాలేమీ చెప్పావు కావు?... అభ్యంతరం లేకపోతే..."

"అభ్యంతర మేమిట్రా నీ మొహం ...ఇదిగో చదువు." అంటూ జాబు చేతి కందించాడు రవి

"చిరంజీవి చిన్నారి తమ్ముడికి, ఆశీస్సులు.

ఏరా రవీ! అక్కను మరచిపోయావా ఏం? బొత్తిగా ఉత్తరాలే మానేశావు. నువ్విలా చెయ్యడం నాకేమీ బాగాలేదు. మీ బావగారు కూడా ముద్దుల మరిదిని చూడాలని ఒకటే గోల. అంత తీరిక లేకుండా ఉన్నావా నాయనా!

వచ్చే సంక్రాంతికి నువ్వు ఇక్కడికి రావాల్సిందే. అమ్మకు కూడా ఉత్తరం వ్రాసేశాను, తమ్ముడు ఇంటికి రాడనీ, సెలవు అంతా మా దగ్గరే ఉంటాడనీ.

వస్తావు కదూ! నీకోసం ఎదురు చూస్తుంటాను మరి.

నిన్ననే నాన్న దగ్గర్నించి ఉత్తరం వచ్చింది; ఇంటి దగ్గర అమ్మా, నాన్న

న్నారు

జామ కాయలూ, సీతా ఫలాలు తగ్గించావా లేదా? అంత పిచ్చి ఇష్టం ఏవిట్రా నీకు? ఆరోగ్యం జాగ్రత్తగా చూసుకోవద్దూ? అమ్మకూడా ఈసంగతే వ్రాసింది.

మర్చి పోయాను. మీ హాస్టలు తెరిచారా ఇంకా హోటల్ భోజనమేనా? నీ రూమ్ మేట్ ని గూర్చి చాలా వ్రాశావు. మనిషికి మంచి స్నేహితుడుండాలి, అండగా. మనసుకు తగిన మమత ఉండాలి నిండుగా. సంతోషం

ఇంకెన్నో సంగతులున్నాయి. వ్రాయటం ఎందుకూ? నువ్వే వస్తున్నావుగదా!

మనసారా దీవిస్తూ,

నీ అక్క,

మంజీర"

ఆ లేఖ లోని అనురాగం, ఆప్యాయత, చనువు, విజ్జి మనసులో వెన్నెలలు నింపాయి చదివి నంత సేపూ ఏదో తెలియని ఆనందానుభూతిలో ఓలలాడి పోయాడు

"మీ ఊరు తప్పకుండా వస్తాను రవీ!... అక్కను చూడాలనిఉంది..." హఠాత్తుగా అన్నాడు విజయ.

రవి ముఖం ఒక్కసారి వికసించింది. "పోదామా! వెరీగుడ్!... నువ్వెంత మంచి వాడవురా విజ్జీ. అయితే ఈసారి ఇవ్వాళెంతరా తారీకు? ..." ఇద్దరి దృష్టులు కేలెండరు వైపు పరుగెత్తాయి.

* * *

రవి, విజ్జి కొత్త స్నేహితులు. ఇద్దరూ ఈ ఏడే హైదరాబాదులో బి యస్.సి లో చేరారు. మొదటి సారి హోటల్లో కలుసుకున్నారు ఓ మూల భోంచేస్తున్న రవినిచూసి విజ్జికి ఎందుకో సానుభూతి కలిగింది, ఎవరో పాపం, తనలాగా హోటల్ భోజనం అలవాటు లేదల్లే ఉంది, అనుకున్నాడు. ఆ తరువాత అప్పుడప్పుడూ అదే భోజనశాలలో కలిసే వాళ్ళు విజ్జికి అతణ్ణి మాట్లాడించాలని ఉండేది కాని ఎలా పరిచయం చేసుకుని మాట్లాడటం?

ఆరోజు ఆట మైదానంలో విజ్జికి పార్కర్ పెన్ దొరికింది 'అయ్యో! ఎవరు పోగొట్టు కున్నారో పాపం, అనుకుంటూ వెంటనే తీసుకుపోయి గేమ్స్ డిపార్టు మెంటులో అప్పగించాడు.

మర్నాడు క్లాసు కాగానే, పెన్ పోగొట్టు కున్న విద్యార్థి అమాంతం విజ్జి దగ్గరికి వచ్చి "చాలా థాంక్సండీ! మా అక్క ఆప్యాయంగా నా పుట్టిన రోజు నాడు ఇచ్చిన పెన్ను ఇది... ఇంతకూ ...గేమ్స్ మాస్టారు చెప్పారు, ...మీ పేరే కదూ విజయకుమార్?" అంటూ చెయ్యి కలిపేశాడు, హాయిగా నవ్వుతూ.

"మీరా!..." ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ

విజ్జి; మళ్ళీ తేరుకొని అన్నాడు. "ఫరవా లేదండీ. అంత విలువైన పెన్ను మళ్ళీ మీకు దొరకటం చాలా సంతోషంగా ఉంది... మిమ్మల్ని హోటల్లో చూస్తుంటాను. మీపేరు..."

నా పేరు రవి ...వి. బి. రవి ... పూర్తిగా చెప్పాలంటే వేదం భారవి.

"బలేచమత్కారమే...భారవి పేరు. అంతగా భారం కాదు గాని, రవి మాత్రం రమ్యమైన పేరండి..." నవ్వుతూ అన్నాడు విజ్జి... "ఇంతకూ మీకు నా పెన్ను దొరికింది; నాకు మీ స్నేహం దొరికింది."

"పెన్ను లాగా ఈ స్నేహం మాత్రం పోగొట్టుకోనులెండి."

ఈ సంభాషణే వాళ్ళిద్దరినీ విడిపోని సన్నిహితులుగా కలిపింది. ఒకరొకరిని 'మీరు',– 'అండి'... అంటూ లాంఛన ప్రయోగాలతో మాట్లాడుకోటం కూడ అదే తొలిసారి, తుదిసారి కూడా అయింది.

* * *

ఆ రోజున సెలవేమో, విజయ్ కిటికీ దగ్గర కూర్చొని, ఏదో చిత్రానికి రంగులు వేస్తున్నాడు బయటి నుంచి అప్పుడే వచ్చిన రవి చూపు ఆకస్మికంగా ఆ చిత్రంపై ప్రసరించింది. ఆశ్చర్యపడుతూ అన్నాడు. "అరె ! ఎంత బావుంది వేశావా ?"

తలయెత్తి నవ్వుతూ అన్నాడు విజ్జి. "అవును రవీ ! బాలల దినోత్సవ సందర్భంగా మన కాలేజీపోటీల కని తయారు చేస్తున్నాను. ఎలావుంది ?..."

'అద్భుతంగా వుంది. నువ్వింత మంచి చిత్రకారుడవని నాకు ఇప్పటిదాకా తెలియదు. విద్యే ఒక్కటే నీ హాబీ అనుకున్నాను ! ఈ మూడు నెలల్నించీ ఎప్పుడూ నువ్వు చిత్రంగీయగా చూడలేదు..."

"చిత్రకళ నాకెంతో ఇష్టంరా రవీ ! నా రచనలు చాలా చిత్రాలున్నాయి. చూస్తావా ? నాకు కూడా తృప్తిగా ఉంటుంది నువ్వు చూస్తే..."

"ఓయ్యేస్ ! ఏవీ తీసుకురా ! ఈ పుస్తకాలతో బోర్ కొడుతుంది. ఒక మంచి ఛేంజ్..." కుతూహలంతో అన్నాడు రవి.

చిత్రాల ఆల్బమ్‌కు చెరోవేపు కూర్చున్నారు. అందాకా గంభీరంగాఉన్న వాతావరణం ఇప్పుడు ప్రఫుల్లితమైంది.

"అబ్బ ! ఎంత నైపుణ్యం ..." ఒక్కొక్క చిత్రం చూస్తూ రవి ఆశ్చర్య చకితుడైపోతున్నాడు

'ప్రకృతి కన్య'– "ఓహో !" ఇన్ని సోయగాలతో ఇంత అందంగా ఉంటుందా ప్రకృతి. అనుకున్నాడు రవి.

'బడలిక,' 'బాధ్యత'. 'మాతృ

మూర్తి,' 'నిరీక్షణ,' 'పుష్పవిలాసం'— అందాలు చిందుతూ, కన్నుల విందుగా, మూగ భావాలు ఒలకబోస్తూ ఒక్కొక్క చిత్రం అతనిలో వినూత్న ఉత్తేజం వెలార్చింది.

"ఇంత గొప్ప చిత్రకారుడు నా స్నేహితుడు కావడం అంటే–నాకెంతో గర్వంగా ఉందిరా!" మిత్రుని యెడ అభిమానం నిండిన స్వరంతో అన్నాడు రవి, చూడడం ముగిస్తూ.

"సరేలే! నీ మాటల్లో నా గొప్పకంటే నీ అభిమానమే వినిపిస్తోంది రవీ! కాని నాకు క్రొత్త బలం వస్తోంది. ఇంతకూ ఇవన్నీ నీకు నచ్చిన చిత్రాలు కదూ?...మరి నాకు నచ్చిన చిత్రం చూస్తావా?...అది నా అభిమాన చిత్రం తెలుసా?..."

పట్టరాని ఉత్సాహంతో రవి అన్నాడు, "అలాగా! ఏదీ? అది ఈ ఆల్బంలో ఎందుకు చేర్చ లేదింకా?..."

విజయ్ తన సూట్‌కేసు తెరచి, ఒక కవర్లోంచి తీస్తూ ఆ చిత్రం తీసుకు వచ్చాడు.

చిత్రం చూస్తూనే స్థబ్ధుడైపోయాడు రవి. "ఇదా? నువ్వెలా గీశావు? చిత్రాన్ని తేరిపార చూస్తూ, కొంచెం

"ఈమె...ఎవరీమె?......?"

"ఏమని చెప్పను ? మామూలుగా చెప్పాలంటే ఈమె ఎవరో నాకు తెలియదు. కాని జన్మ జన్మాల చిర పరిచిత సంబంధం ఉన్నట్లనిపిస్తుంది. నా హృదయం కూడా ఇదే ప్రశ్నిస్తూ ఉంటుంది ...ఎవరీమె ?...ఏమో...నా ఆరాధ్య దేవత అనుకుంటాను..."

రవి కేమీ అర్థం కాలేదు. ఆ చిత్రం పైన ఉన్న 'మమత' అనే అక్షరాలు చదువుతున్నై అతని పెదవులు, నిశ్శబ్దంగా.

విజి చెప్పకుంటూ పోతున్నాడు, "ఎందుకు చిత్రించానో తెలియకుండానే, ఎవరో తెలియకుండానే, చిత్రిస్తూ పోయాను. నెలల కొద్దీ మెరుగులు దిద్దాను. ఇంకా దిద్దుతూనే ఉన్నాను. ఎదలో నింపిన మమతల్ని, చిరకాలం నేను కోరిన మమతల్ని అన్నింటినీ కలబోసి రూపుదిద్దాలని నే చేసినయత్నం ఇది. అప్పుడప్పుడు నా కనిపిస్తుంది— అక్క, అమ్మల అనురాగం ఎరుగని నా హృదయంలో శూన్యాన్ని ఈ రూపంలో నింపుకుంటున్నానా అని. మా అమ్మ ఎలా ఉండేదో... నాకు గుర్తు లేదు...'ఏదోలోకంలో ఉన్నట్లు చెప్పకు పోతున్నాడు. హఠాత్తుగా ఆగిపోయాడు.

మధ్యలోనే ప్రశ్నించాడు రవి, "ఒక వేళ ఈమె నీకీ లోకంలో కనిపిస్తే..."

విజ్జ ముఖంలో ఉత్తేజం తాండవించింది. "అవును రవీ!...తప్పకుండా ఎవరో వ్యక్తి—ఇలాంటి వ్యక్తి ఈ లోకంలో ఉండాలి. ఉండి తీరాలి నువ్వు నమ్ముతావు కదూ ?"

"ఈమె నీకు కనిపిస్తే ఏం చేస్తావు?..."

"ఇన్ని ఏండ్ల నిరీక్షణ,నా అన్వేషణ సఫలం చేసిన ఈ స్త్రీ మూర్తికి మనసా నమస్కరిస్తాను. ఆమె ఒడిలో పడుకొని తృప్తిగా కన్నులు మూస్తాను... నా హృదయంలో అంతులేక కొనసాగే శూన్యానికి ఆ ఘడియ ఎప్పుడా అని ఆవేదన పడుతున్నాను, రవీ!... ఏదో చెప్పకు పోతున్నాను...పిచ్చి వాడను కుంటున్నావా ?..."

'నేనలా అనుకోను...సరేకాని, ఒక వేళ ఈమె నీకు తటస్థ పడితే, నీవు ఊహించినంత అమృత మూర్తి కాకపోతే..."

"నా ఊహల మీద నాకు నమ్మకం ఉంది రవీ!" దృఢంగా ఉందతని స్వరం.

"ఒకవేళ ఇలాంటి స్త్రీని నీకు నేను చూపిస్తాననుకో... నా కేమిస్తావ్ ?"

"నిజంగానా ? ఇలాంటి వ్యక్తిని నీ వెక్కడైనా చూశావా ? లేక వేళాకోళం చేస్తున్నావా రవీ!" విస్ఫారిత నేత్రాలతో, ఆత్రంగా అన్నాడు విజయ్.

"లేదు విజయ్... త్వరలోనే నీకీమె

కనిపిస్తుందని నాకందుకే అనిపిస్తు న్నది."

ఆ రోజంతా కులాసాగా గడచిపోయింది. నవనీతం కన్నా కోమలమై, మమతా పూర్ణమై కూడా మమత కోసం ఆవేదన పడే విజ్జి ప్రవృత్తికి రవి ఆశ్చర్య పడసాగాడు. ఏ స్త్రీ అనురాగం ఎరుగని ఈతని మనుతా శూన్య హృదయం ఎంతో కఠోరంగా మారిపోవలసింది! పెడ దారులు పట్టలేదు. కవిగా, చిత్రకారుడుగా, భావుకుడు కావడమే, అందుకుకారణమై ఉండాలి. ఈ దారుల్లో అతని హృదయం మగ్నమై ఆరగ్నమై ఉండకపోతే... ఏదో ఆలోచిస్తూ, టేబుల్ లైట్ ముందు కూర్చొని లెటర్ ప్యాడ్ తెరిచాడు రవి. సంక్రాంతి సెలవుల్లో స్నేహితునితో సహా వరంగల్ వస్తున్నట్లు ఉత్తరం వ్రాసేశాడు.

* * *

తెలుగు నాట, ఇంటింటా వింత కాంతి వెలయిస్తూ, సంక్రాంతి సమీపిస్తోంది. ఉత్సాహంతో ఉరుకులు తీసే రైలు పెట్టెలో కాలమంతా సల్లాపంలో గడిచిపోయింది, స్నేహితు లిద్దరికీ. 'అక్కను చూసి చాలా కాలమైంది. ఇంకా వరంగల్ రాదేమా' అనిపిస్తోంది రవికి. కమ్మని కబుర్లలో, ప్రకృతి దర్శనంలో వరంగల్ స్టేషన్ ఇట్టే వచ్చేసింది. ఇద్దరూ రిక్షాలో కూర్చు న్నారు.

చాలల విజ్జ అన్నాడు, నేను నెల్లూరి వాడను. వరంగల్ మొదటిసారి వస్తున్నాను. నెల్లూరికీ, వరంగల్‌కూ చుట్టరికం కలిపిన మహానుభావుడు, తిక్కన సోమయాజి గుర్తుకువస్తున్నాడు రవీ!..."

"అవును విజ్జీ! తెలుగు వాళ్ళ చరిత్రలో అదొక మధుర ఘట్టం. ఒక అద్భుత సన్నివేశం..."

కొంత సేపు మౌనంగా పయనించారు. ఇల్లు దగ్గరకు వస్తోంది. రవి ప్రస్తావించాడు, "అనుకోకుండా ఒక అద్భుత సన్నివేశం ఎదురైతే, ఆ అనుభూతి ఎలా వుంటుంది విజ్జీ..."

"భాషాశక్తికి అతీతంగా ఉంటుం దనుకుంటాను. అయినా నాకిలాంటి అనుభూతి ఎదురుపడలేదెప్పుడూ!..."

సంధ్యా సమయం. చిరు చలిగా పిల్ల గాలి వీస్తోంది. విశాలమైన వరంగల్ రాజమార్గం మీద రిక్షా పరుగెత్తు తోంది. కాకతీయ కళా ప్రాభవనిలయంగా, ప్రాచీనాంధ్ర నగరంగా, ఆ వినూత్న వాతావరణంలో విజయ్ మనస్సులో ఉత్సాహం ఉరకలు పెడుతోంది. ఆనందం వెల్లివిరుస్తోంది.

మరో పదినిమిషాల తరువాత ఒక ఇంటిముందు నిల్చొని ఉన్నారు, ఇద్దరూ. తలుపుతట్టి "అక్కా" అని పిల్చాడు రవి.

ఒక నిమిషంలో జవాబు వచ్చింది,

ల్లాంటి చిరునవ్వుతో, అచ్చుపోసిన అప్యాయత లాంటి రూపంతో, తలుపు తీసింది అక్క. విజ్జి ఉన్నచోటే దిగ్భ్రాంతుడై నిల్చుండిపోయాడు. ఆ మూర్తిని తిలకిస్తూ.

"ఈమె ?...తన ఊహా చిత్రం! ...కలా, నిజమా? తను చిత్రించుకున్న "మమత." ఎదురుగా సజీవంగా నిలబడి చిరునవ్వుతో ఆహ్వానిస్తుంటే కల ఎట్లా అవుతుంది ?..."

"అలా నిలబడి పోయావేం విజ్జీ! పద లోపలికి. ఈమె మా అక్క..." విజయ్‌ని హెచ్చరిస్తూ, చిన్నగా నవ్వుకుని మంజీర వైపు చూశాడు రవి.

"మీ స్నేహితుడికి మొహమాటం ఎక్కువల్లే ఉందే, లోపలికి రాబాబూ! ...నీ పేరు విజయ్ కదూ?... నువ్వు కూడా తమ్ముడివే." ఆమె కంఠంనుంచి వెలువడుతున్న ప్రతి పలుకూ తేనె సోనలా వుంది విజయ్‌కి. ఏదో స్వప్నలోకం లోలా మౌనంగా లోపలికి నడిచాడతను.

మంజీర భర్త ఆనంద్ చాలా ఆదరంతో, అభిమానంతో పల్కరించాడు విజ్జిని కూడా...ఎంతో పరిచితుడు లాగే. ఆ యిద్దరి ఆప్యాయతలో కరిగి పోయాడు విజయ్.

"మీ యిద్దరి ఆదరానికీ చాలా కృతజ్ఞతలండీ..." అన్నాడు, మాటలు వెతుక్కుంటూ విజయ్. ఆమె నవ్వింది, నట్లు అనిపించింది విజయ్‌కి. "అండి, గిండీ ఏమిటి బాబూ! చెప్పాను గదా! నాకు, నువ్వూ రవీ ఒకటే. నీకూ నేను అక్కనే..."

"కాదమ్మా!...అమ్మవు..." అనుకున్నాడు పెదవులతో విజ్జి.

"ఇంతకీ తమ్ముడూ! నువ్వేసిన చిత్రమేది? నాకు చూపించవూ?" అంది మంజీర, పొంగి వచ్చే అనురాగంతో.

తను సృష్టించిన ఆ మూగ మమత చిత్రం చేతిలో పట్టుకొని, సజీవంగా కూర్చున్న మమతా మూర్తిని చూస్తూ, తన నిరంతర అన్వేషణ ముగిసిన సంతృప్తితో, ఉద్విగ్నుడైనాడు విజయ్.

చిత్రం చూడడంలో మునిగిపోయింది మంజీర. విజ్జి మనస్సు ఎక్కడో తిరుగాడు తోంది. "నన్ను అంత చిన్న పాపగా ఎందుకు వదలిపెట్టి పోయావమ్మా!...మళ్ళీ ఇన్నాళ్ళకా నీదర్శనం ...నేనేం చేశానని?"... అంటున్నదతని మనస్సు. మాటల రూపంలో ఆ భావం బహిర్గతం కాలేదు... కానట్లు అతనికి తెలియదు.

"ఏమిటి బాబూ! అంత దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నావు?" అతని మొహంలోకి చూస్తూ ఉలిక్కిపడింది మంజీర. "అరె! ఎందుకు కన్నీరు పెడ్తున్నావు?"

"కన్నీరు కాదక్కా! పన్నీరే! అనుకోని అదృష్టం రవి రూపంలో నన్ను

వెతుక్కుంటూ వచ్చి, సంవత్సరాల నా అన్వేషణ ఫలింపచేసి, చల్లని నీ సన్నిధి లోకి చేర్చింది..."

మంజీర హృదయం అనురాగంతో పొంగింది. "బాబూ! ఈ జన్మలో మనది రక్తసంబంధం కాక పోవచ్చు, కానీ ఆప్యాయతలు జన్మ సిద్ధమే కావుకదా!" విజయ్‌ని దగ్గరికి తీసుకొని తల నిము రుతూ అంది. రెండు వెచ్చని బాష్ప బిందువు లామె పాదాలపై పడ్డాయి. ఆమె ఆశీర్వదిస్తూ అంది, "పది కాలాలు పచ్చ పచ్చగా వర్ధిల్లాలి విజ్జీ!"

బాగా ప్రొద్దెక్కింది, "అమ్మ బడి చదువుల బడి, మా అమ్మ ఒడి నాకొక గుడి." కూనిరాగం తీస్తూ, స్నానం ముగించుకొని వస్తున్నాడు విజయ్.

"ఏరా విజయ్... మా అక్కను చూసి నన్ను మర్చి పోయినావు కదూ!..." అంటూ వంటింట్లోకి దారి తీశాడురవి.

"నిన్నెలా మర్చిపోతాన్రా. నీవే లేక పోతే అంతా చీకటే రవివికదూ!"

"మంజూ! ఇక వడించెయ్. నీ తమ్ముళ్ళిద్దరూ వచ్చేశారు .." అన్నాడు ఆనంద్ అప్పుడే ఇంట్లో అడుగుపెడ్తూ. అంతా భోజనాల దగ్గర కూర్చున్నారు. అక్క చేసిన మిఠాయిలు తింటూ రవి అన్నాడు. "విజ్జీ ఈ అనుభూతి ఎలా వుందిరా?..."

చెప్పినట్లు జ్ఞాపకం...ఈ అనుభూతీ....
ఈ అనుభూతి లాగే వుంది..."

పండుగ మూడు రోజులూ మూడు క్షణాల్లా గడచిపోయినై. సెలవుల అనంతరం బాధాకరమైన వీడ్కోలుదినం వచ్చింది. అనుబంధాలెంత విచిత్రమైనవి? అనుకున్నారు అందరు.

* * *

అది మార్చినెల. పట్టణంలో కలరా వ్యాపించడం వలన ఓ వారం రోజులు కాలేజీలు మూసేశారు. విజయ్ తండ్రిని చూడాలని ఇంటికి వెళ్ళాడు రవి కూడా తన ఊరు బయలుదేరి వెళ్ళాడు. ఎలాగో వారం రోజులు గడచిపోయినై.

రవి అప్పుడే బండి దిగి టైమవుతుందని సరాసరి కాలేజీకే వెళ్ళాడు. క్లాసులో చూస్తే విజయ్ లేడు. ఇంకా ఊరి నుండి రాలేదేమో అనుకుంటూ రీడింగ్ రూమ్‌కి నడిచాడు రవి. అక్కడ బల్లమీద తన పేరున రెండు ఉత్తరాలు ఎదురుచూస్తూ కనపడినై. ఒక ఉత్తరం మీద నెల్లూరు ముద్రఉంది

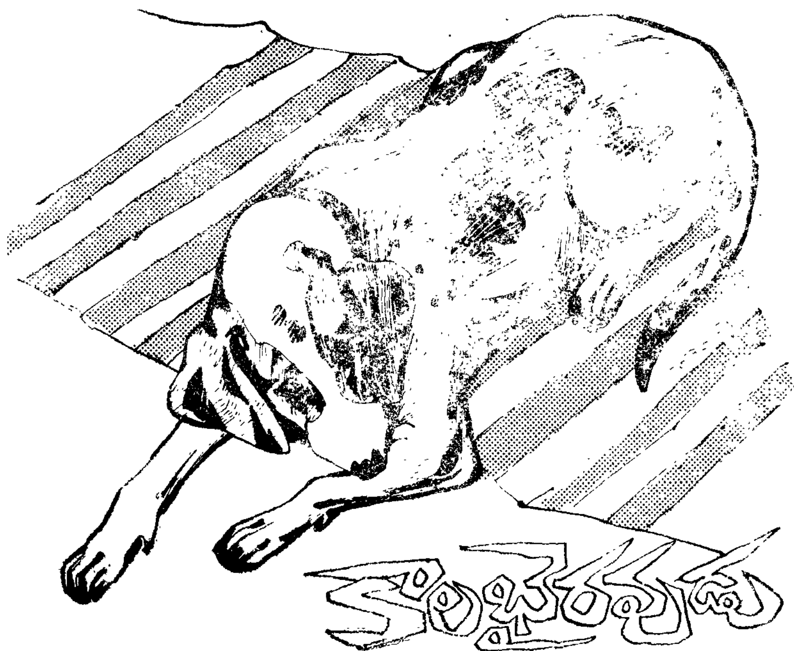
"ఓహో! విజయ్ దగ్గర్నుంచా" అనుకుంటూ కవరు ఆత్రంగా తెరిచాడు రవి. అది చదువుతూనే కుప్ప కూలిపోయాడు. 'కలరా వచ్చి విజయ్ చనిపోయాడ'ని అతని తండ్రి వ్రాసిన ఉత్తరమది. క్షణంసేపు స్తంభించిపోయి దుఃఖ మాపుకోలేక బయటికి వచ్చేశాడు రవి. అతని పాదాలు హాస్టలు గదివైపు చింపి చూశాడు. వరంగల్ నుంచి బావ వ్రాసిన లేఖ : అక్క ప్రసవించిందనీ, బాబు పుట్టాడనీ వ్రాసివుంది.

హాస్టల్ గది తాళం తెరవాలంటే బాధ, భయం ఆవరించాయి. గదంతా ఏదో వేదనతో శూన్యంగా కనిపిస్తోంది. హఠాత్తుగా అతని దృష్టి క్రింద పడిఉన్న మరో ఉత్తరం మీద పడింది. "అరె! విజయ్ వ్రాత... విజయ్ బ్రతికే ఉన్నాడా?" ఉత్తరం చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. నాలుగు రోజుల క్రింద వ్రాసిన లేఖ అది.

బావ ప్రక్కన కూర్చొని రవి, విజయ్ భోజనం చేస్తుంటే, అన్నం వడిస్తున్న 'మమత' చిత్రం—దానితో పాటు ఒక లేఖ ఉన్నై కవర్లో.

సజల నేత్రాలతో సూట్‌కేస్ సర్దుకుని గదికి తాళం సివే, గబగబా స్టేషన్ వైపు బయల్దేరాడు రవి. రైలు వరంగల్ వైపు ఉరకలు పెడ్తోంది. మళ్ళీ ఉత్తరాలు తీసి చూశాడు. అతని హృదయంలో అద్భుతం ఆవరించింది. ఆ రెండు సంఘటనలు ఒక రోజే జరిగాయి! "విజయ్ చనిపోలేదు; మళ్ళీ పుట్టాడు. అతని అన్వేషణ ముగిసింది." కాగితాలు మడత పెట్టేస్తూంటే, అప్రయత్నంగా అతని నోటి నుండి ఈ మాటలు వెలువడినై. కంటి నుండి రెండు జల బిందువులు రాలినై.

—————

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

శ్రీనివాసరావు మాటనమ్మి స్కూలుకు సెలవుపెట్టి వెళ్ళాలా వద్దా అని నేను చాలా సేపు మథనపడ్డాను. అసలే మా స్కూలుపరిస్థితులు అమిత దుర్భరంగా ఉన్నై. మాష్టర్లమందరమూ ఒక్కసారిగా ఎనిమదిమంది కమిటీమెంబర్లను తృప్తిపరచవలసి వచ్చేటప్పటికి మా తలప్రాణం తోకకు వస్తున్నది. ఏ క్షణాన ఏ మెంబరు ఏ పార్టీలో ఉంటాడో, ఎవరిచ్చిన శలవు ఎవరు రద్దుచేస్తారో తెలియని స్థితిలో నేనుంటే మా శ్రీనివాసుడు, "నీకు పునర్జన్మలో నమ్మకం ఉందా? ఉన్నా లేకపోయినా నీకు ఒక చిత్రం చూపిస్తాను. ఈ రహస్యం ఇంకా ఎవరికీ బయట పెట్టలేదు. నువ్వూ నేనూ కలిసి కొంత రహస్యశోధన చెయ్యటానికి ఇది మంచి అవకాశం. కాబట్టి ఈ వుత్తరం అందిన వెంటనే గురు శుక్రవారాలు శలవుపెట్టి రా, సోమవారందాకా ఉండవచ్చు. ఒక్కసారి ఈ రహస్యం నీ కళ్ళతో నువు చూశావంటే నీకే నమ్మకం కలుగుతుంది" అంటూ రాస్తాడు. గురు శుక్రవారాలు మాత్రమే శలవు పెట్టానంటే శని ఆదివారాలు

ంండుం జూలూ కమిటి మెంబర్లు యావ న్మందీ, నాకోసం అర్జంటు పనిమీద మా యి ంటి చుట్టూ తిరిగిపోతారు! అది శ్రీనివాసు కేంతెలుసు? తీరాపోతే ఏమీ ఉండదేమో!

కాని బయలుదేరాను. నిరుత్సాహం తోనే నేను మాష్టరునయి సిగరెట్టు కాల్చటం మానుకొన్నప్పటినించీ,నిరర్థక మైనపనులు చెయ్యటమంటే, నాకొక విధ మైన భయం పట్టుకుంది. ఏదైనా పని ఉంటేనే ఎక్కడికయినా వెళ్ళటమూ, అదికూడా ఎంతో ఆలోచించి మరీ వెళ్ళ టమూ. నాకు ఉద్యోగంతో కలిగిన కొత్త అలవాటు.

తీరా రైలెక్కిన తరవాత తట్టింది శ్రీనివాసరావుకు కొంచెం మతిభ్రమ ఏమయినా ప్రారంభమయిందేమోనని. ఆ అనుమానం ఇంటిదగ్గిరే కలిగితే, అసలు బయలుదేరకనే పోదును. శ్రీనివాసరావుకు మతిభ్రమ కలిగిందను కోటానికి చాలా అవకాశం ఉంది—నాకు ఈమాత్రం ఇంటి దగ్గిరే తట్ట లేదు కాని, వాడు తండ్రి చచ్చిపోయిన అయిదు సంవత్సరాల కాలంలో జూదం లోనూ, గుర్రపు పందాల్లోనూ, స్నేహి తులమీదా, తాగుడుకూ, వేశ్యలకూ పాతిక వేలయినా తగలవేశాడు. వాణ్ణి చిన్నప్పటినించీ ఎరిగిన వాళ్ళంకూడా వాడిట్లా అవుతాడని అనుకోలేదు. వాడి పరివర్తనలన్నీ దురూహ్యాలుగానే ఉంటూ ఉండేవి. ఇంకా ఒక కొంపా నాలుగెక రాల భూమీ ఉందనగా శ్రీనివాసరావు మరొక పరివర్తనం కలిగి వెనకటి జీవి తమంతా ఒక్క క్షణంలో చినిగిన చొక్కా ను విసర్జించినట్టు విసర్జించి రైలుకు ఆమడదూరాన, ఆ బ్రాహ్మణ కోడూరు గ్రామంచేరి,వాడి స్వగృహంలో ఉంటూ సేద్యం ప్రారంభించాడు. అంతా సంతోషించాం అప్పట్లో. తీరా రైలె క్కిన క్షణాన నాకు సందేహం ప్రారంభ మయింది—ఈ పల్లెటూరి జీవనమూ, స్వయంకృషీ వాడి నెత్తి ఆడించిందేమో నని, ఒకటి చేతామనుకున్నాను. చెప్పిన ప్రకారం వాడు చుండూరు స్టేషను దగ్గిర నాకోసం హాజరు కాకపోతే నాతోవను నేను ఇంటికి తిరిగి వచ్చేద్దామనుకున్నాను. ఆబండికి నన్ను రమ్మనీ తను నాకోసం కనిపెట్టుకుని స్టేషనుదగ్గిర ఉంటాడనీ రాశాడు స్పష్టంగా.

వా డెందుకు రాకుండా ఉంటాడూ! ప్లాటుఫారంమీద వాణ్ణి కలుసుకుని వాడి వాలకం జాగ్రత్తగా గమనించాను. వాడి కళ్ళలో వెర్రిచూపు లేకపోలేదు. వాడి జుట్టుకూడా రేగి చిందరవందరగా ఉంది. అయినా తొందరపడకూడ దనుకున్నాను.

మాకోసం స్టేషను బయట గుర్రపు బండి సిద్ధంగానే ఉంది.

"నేను నీకోసం స్టేషనుకు రావటంలో ముఖ్యమైన ఉద్దేశం ఒకటి ఉంది. కాబట్టి నీ వెధవ పరధ్యానంమాని నే

శ్రీనివాసరావు, బండి సాగగానే. "ఒక మనిషి ఆరునెల్లకిందట చచ్చిపోయి మళ్ళా మూడు నెలలకిందట కుక్కఅయి పుట్టాడు!" అని శ్రీనివాసరావు ఆగాడు.

నా అనుమానం దృఢమయింది. నేననుకున్నంత అయింది కదా అనుకున్నాను. ఈ పిచ్చివాడితో నేను ఆరు మైళ్ళు ప్రయాణం చెయ్యాలి. వాణ్ణి బండివాడికీ, నాకూ మధ్య కూర్చో బెట్టటంకూడా మంచిదే ఐంది. ఈరకం పిచ్చి అంటే ప్రమాదకరమయినదని కాదు—ఏళ్ళ పర్యంతమూ బయటపడకుండా మనిషిని లోలోపల తొలిచే ఉన్మాదం ఇది. చూశారో లేదో, పిచ్చివాణ్ణి రెచ్చగొట్టటం అమిత అపాయకరం. అందుకని నేను వాడు చెప్పిన దానికల్లా ఊకొట్టసాగాను.

"భాగోతుల ఆదినారాయణశాస్త్రి ఉండే వాడు ఎరుగుదువు కాదూ!" అన్నాడు శ్రీనివాసరావు. ఆ భాగోతుల పెద్దమనిషి ఎవరో, నేను బుద్ధితక్కువగా స్కూలుకు శలవుపెట్టి బ్రాహ్మణకోడూరు అగ్రహారం వెళ్ళుతుండటానికీ, ఆ పెద్దమనిషికీ ఏమి సంబంధమో ఊహించలేకుండానే, "అవును, అతనిప్పుడు కోడూరులో ఉంటున్నాడా?" అన్నాను.

నే నామాట లనగానే శ్రీనివాసరావులో కలిగిన వికారం వర్ణనాతీతం. వాడి కళ్ళు మరింత ఉన్మాదంగా మెరిచేశాడు. వాడితలకు బండికప్పు తగిలింది. ఆ తరవాత వాడి ఉద్రేకం కొంచెం ఉపశమించింది కాని పూర్తిగా రహితం కాలేదు.

"చూశావా? ఇదే క్లేర్‌వాయన్సంటే!" అన్నాడు వాడు.

"ఏది?" అన్నాను బండిలోనించి బయటికి తొంగిచూసి.

"ఆదినారాయణ చచ్చిపోయి ఆరు నెల్లయింది. వాడిప్పుడు తిరిగి కుక్కగా పుట్టి మాయింటో ఉన్నాడు! వాణ్ణి చూపించటానికే నిన్ను తీసుకుపోతున్నాను!"

వాణ్ణి ఈ స్థితిలో మీరు ఊహించుకోవాలే కాని నేను వర్ణించలేను. వాడి రేగిన జుట్టూ, పాలిపోయిన కోల మొహమూ, హాస్యంతో కాక కేవలమూ ఉద్రేకంతో నవ్వుతూ వణుకుతున్న వాడి పెదిమలూ, అన్నిటినీ మించి వెర్రిచూపుతో నిండిన వాడికళ్ళూ—సముద్రానికి అవతలి మేరకని పెట్టిన కొలంబసు, ఇట్లాగే కనపడి ఉంటాడని ఊహించుకున్నాను. పరీక్ష పాసయిన విద్యార్థులూ, లాటరీలో డబ్బు సంపాదించిన దరిద్రులూ, ఎదయిన ఆవులూ మొదలైన వస్తువులలో ఉండదగిన లక్షణాలు వాడిలో కనిపించినై. వాడికి పిచ్చిపట్టిందనుకోవటం నాదే పొరపాటు—వాడి

నెక్కడా చూడలేదు.

"ఇది – ఈ కుక్క – ఆ ఆదినారాయణే నని నీ కెట్లా తెలుసు?" అన్నాను.

శ్రీనివాసరావు కొంచెం తికమక పడ్డాడు.

"అది నేను రుజువు చెయ్యలేను. కాని ఈ కుక్క ఆదినారాయణేనని నాకు తెలుసు." అన్నాడు వాడు చివరకు.

"నీ నమ్మకానికైనా కారణం చెప్పు. ఏదో కారణం ఉండాలిగా!"

"చెబితే నవ్వుతావేమో!" అన్నాడు శ్రీనివాసరావు, నిష్కారణంగా సిగ్గు పడుతూ.

"నీకు తెలిసిందంతా నాకు తెలియక పోతే నేను వచ్చినందుకు ప్రయోజనం ఏముందీ? ఏదో కుక్కను చూపించి 'ఇది ఆదినారాయణ అని నమ్ము' అంటే, 'ఓహో! ఇదా పునర్జన్మ అంటే' అని నే నెట్లా అనగలనూ?"

"ఒకసారి నేను ఈ ఆదినారాయణ శాస్త్రికి పన్నెండువందలు బదులిచ్చాను. వాడదబ్బు తీసుకుంటూ; 'నీ వాకిట్లో కుక్కఅయి పడిఉండి అయినా నీ రుణం తీర్చుకుంటాను, భాయి!' అన్నాడు. వాడా బాకీ తీర్చనేలేదు..."

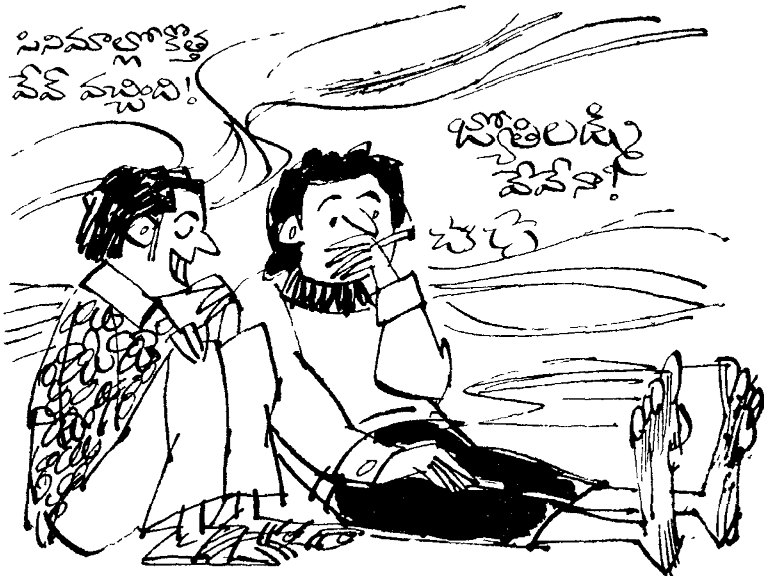
నా కిదంతా చాలా చాదస్తంగా కన పడ్డది.

"ఈ కుక్కవల్ల పునర్జన్మ అనే దాన్ని గురించి శోధన చెయ్యాలంటే మైన మార్గం తొక్కాలేమో!" అన్నాను.

శ్రీనివాసరావు నొచ్చుకున్న వాడల్లే, "నే నందుకే చెప్పనన్నాను...... అసలు నీకు ఈ కుక్క ఆదినారాయణ అయినా ఆకాశరామన్న అయినా ఒకటే. దానికి మనిషికున్న జ్ఞానం ఉంది. దానికి మనం మాట్లాడేది స్పష్టంగా అర్థమవు తుంది. అది కిందటి జన్మలో మనిషి. అవి జ్ఞాపకం పెట్టుకుని మరీ ప్రవర్తించు. దాన్ని ఒకసారయినా చూడందే నీకు నే నెంత చెప్పినా నీ తల కెక్కదు. ఇదంతా ఇప్పుడెందుకు చెబుతున్నానంటే, నువ్వు మా యిల్లుచేరిన తరవాత ఆ కుక్క వింటుండగా దాన్ని గురించి "అదీ, ఇదీ" అనటంగాని, ఇంకేవిధంగా నన్నా అవమానించటంగాని చేస్తే దానికి అర్థమవుతుంది—వ్యవహారం మొదట్లోనే బెడుస్తుంది. అందుకని ఇదంతా చెబుతున్నాను. కావాలంటే జాగర్తగా నువుకూడా గమనించి, నే చెప్పినదంతా నిజం ఔనో కాదో తణిఖీ చెయ్యి!"

ఆ తరవాత బండి వాళ్ళ ఇంటిముందు ఆగేవ ాకు వాడు కుక్కను గురించి ఏమీమాట్లాడలేదు. బండికుదుపు జాస్తిగా ఉండటంవల్ల క్రమంగా సంభాషించాలనే ఇచ్ఛకూడా పోయింది నాకు.

"ఆదినారాయణ — అదే, ఈ కుక్కను గురించి నా భార్య ఎగ్గిరకూడా ఏమీ ప్రస్తావన తీసుకురాకు. ఆవిడకు

ఆ కుక్క అంటే చెప్పతరంకాని మంట!" అన్నాడు శ్రీనివాసరావు మేమిద్దరమూ ఇంట్లోకి పోతుండగా.

"ఏం? ఆవిడకు పునర్జన్మ విషయమై నమ్మకంలేదా?"

"అదికాదు. ఆవిడకింకా ఆవిషయం తెలియదు. తెలిస్తే దాన్ని చంపేస్తుంది కూడానూ! అది తనవంక మనిషి చూసినట్టు చూస్తుందని ఆవిడికు కోపం. అందుచేత కుక్కను నేను దొడ్లో పాకలో ఉంచుతున్నాను."

తరవాత అయిదు నిమిషాలకు చూశా నా కుక్కను. ఆ ప్రథమ దర్శనం నాకు చాలా నిరుత్సాహకరంగా ఉంది. ఎందువల్లనో నేను, ఈ కుక్క అన్ని కుక్కలలేనూ ఉండదని భావించాను. బాగా ఆలోచిస్తే అటువంటి భావనకు ఏ మాత్రమూ ఆధారం కనపడదు. అయినా ఇది సామాన్యమైన ఆడకుక్క కడుపున పుట్టిన కుక్కపిల్ల అనిమాత్రం నేను ఊహించలేదు.

అది మొత్తంమీద నల్లనికుక్క, మెడమీదినుంచి ముందు ఎడమకాలిసగం వరకూ వ్యాపించి ఒకటీ, ఎడమకన్ను ప్రాంతాల ఒకటీ తెల్ల మచ్చలున్నై. వెనకకాళ్ళ, కిందిభాగాలు మళ్ళా తెల్లగా ఉన్నై. చూడటానికా కుక్కపిల్ల ఆటే పుష్టిగానైనాలేదు. దాని శరీరంమీద బొచ్చుకూడా పొట్టిగానూ అనారోగ్యంగానూఉంది. ఏ మాత్రమూ నిగనిగ

లాడటంలేదు. ఇక అది మామూలు కుక్క కాదనుకోటానికి ఆధారం ఏమైనా ఉంటే దానికళ్ళే. ఆకళ్ళూ ఆచూపూ నేను ఏ కుక్కలోనూ చూడలేదు. నేను దాన్ని సమీపించగానే అది నా వంక "ఎవడు వీడు?" అన్నట్టు ఒక విచిత్రమైనచూపు చూసింది. దాని మొహంమీద కళ్ళ పైభాగంలో మధ్యగా ఉండే చర్మం— మన కనుబొమలు కలుసుకునే నుదుటి భాగానికి సరిపొయ్యేచోట.. ముడతలు పడ్డది. అంతా మనిషి కనుబొమలు ముడేసినట్టే!

"ఇది ఆటే ఆరోగ్యంగా ఉన్నట్టు కనపడదేంరా?" అన్నాను.

శ్రీనివాసరావు నా చెయిగిల్లి రహస్యంగా "ఇది, అనకు!" అన్నాడు. నాకు మండిపోయింది. ఈ వెధవ కుక్క— కిందటి జన్మలో మనిషి అవుగాక! ఎన్ని కుక్కలు కిందటి జన్మలో రాజాధిరాజులో!—దీనికోసం నేను మర్యాదగా ప్రవర్తించాలా?

నేను కోపంగానే దానివంక తిరిగి, "నా మాటలు నీకు అర్ధం అవుతున్నాయా?" అన్నాను. అది ముక్కులోనించి చప్పుడయ్యేటట్టు గాలి వదిలి పెదిమలు చప్పరించింది

"నీ పేరు సుబ్బారావా?" అన్నాను. కుక్క గుర్రుమన్నది.

"ఆదినారాయణ?" అన్నాను, దాని మొహం జాగ్రత్తగా గమనిస్తూ. నమ్మండి, నమ్మకపోండి ఆ కుక్క మనిషి ఆడించినట్టు తల పైకీ కిందికీ ఆడించింది!

ప్రథమ దర్శనంలోనే దాన్ని చూస్తే నాకు దురభిప్రాయం కొంత కలిగి ఉండకపోతే ఆ తల ఆడించడం నాకు పూర్తి నమ్మకం కలిగించి ఉండవలసిందే. అప్పటికీ నా ఆశ్చర్యానికి మేరలేదు. నేను శ్రీనివాసరావు వంక చూశాను. వాడు నవ్వి కుక్కవంక తిరిగి, "వాడింకా నమ్మలేకుండా ఉన్నాడు!" అన్నాడు. వాడామాట అనగానే కుక్క నన్ను చూడటంమాని వాడి దగ్గిరికి వెళ్ళి వెనక కాళ్ళ మీద కూర్చుని నాలిక బయటికి చాచి, రోజుతూ నవ్వుతున్న దానల్లే వాడివంక చూడటం మొదలుపెట్టింది.

ఇంకొకడికైతే అప్పటికైనా నమ్మకం దృఢపడేదేమో కాని, అది నా ప్రారబ్ధమే అనండి, అది నాలిక బయటపెట్టి రోజటం మొదలు పెట్టగానే దానిమీద నాకు కలుగుతున్న విశ్వాసం కాస్తా పోయింది. తరవాత క్రమంగా నేనుకూడా నమ్మటం ప్రారంభించా ననుకోండి! నమ్మకుండా ఉండటం సులభంకాదు. తెలుగులో ఏ పని చెప్పినా చేస్తుంది— కనీసం చెయ్యగలదు. కాని దానికి ఇష్టం లేని పనులు చెబితే చచ్చినా చెయ్యదు. పైగా గుర్రుమంటుంది. అంత కోపిష్టి ప్రాణిని నే నెక్కడా చూడలేదు. దాన్ని పరీక్ష చెయ్యటానికి ప్రయత్నిస్తున్నామని

తెలిసినా ముండకత్తు ఉంది. దాని ఎడ
కృతజ్ఞతవల్ల నాకు దానియందు గురి
కుదరటం మొదట్లో కొంచెం కష్టమ
యింది. కాని ఆఖరుకు నమ్మాను. అది
ఆదినారాయణ పేర పిలిస్తేనే వినిపించు
కుంటుంది. అంతవరకు నేను రుజువివ్వ
గలను — అయినా ఏ ఆదినారాయణో
చెప్పలేం పైగా ఆదినారాయణ అనే
పేరు దానికి మావాడే అలవాటు చేసి
ఉండినా ఆశ్చర్యంలేదు. అది నిజంగా
కిందటి జన్మలో మనిషే అయిఉంటుందా
లేక ఏమనిషి ఆత్మఅయినావచ్చి ఈకుక్క
శరీరాన్ని ఆవేశించిందా అన్న సూక్ష్మ
విచారణ కూడా నాకు అవసరం లేదు.
నా ప్రాణానికి రెండూ ఒకటే దానికి
మనిషికున్నంత జ్ఞానంఉంది ఆ జ్ఞానం
దీనికి పుట్టిన తరవాత కలిగిఉండటం
అసంభవం. అది రెండు మూడు నెలలు
దాటని పిల్ల!

కాని నేను చెప్పదగినదీ, మీరు విన
దగినదీ ఏమిటంటే నాకా కుక్కమీద
నమ్మకం కుదిరినా మా శ్రీనివాసరావుకు
కుదిరినట్టు భక్తి కుదరలేదు. అది సామా
న్యపుకుక్క కాకపోవచ్చు కాని, సామా
న్యపు మనిషికంటే ఎక్కువమాత్రం
కాదు. కిందటి జన్మలో అది ఎవరోకాని,
ఆమనిషితో నాకు పరిచయం అయిఉంటే
అతనికీ నాకూ స్నేహం అయిఉండదు.
ఈ కుక్కకూ నాకూ ఒక్క రవ్వయినా
మనస్సులు కలవలేదు. ఆ కుక్క అతి
లేక పోయ్యేవాణ్ణి. దానికి మనిషి కున్న
జ్ఞానంఉందని మాకు తెలుసునని దానికి
తెలుసును. తన్ను మేమిద్దరమూ నెత్తిన
పెట్టుకు ఊరేగించకపోతే దానికి కోపం.
దాని "వానిటీ" మావాడు తృప్తిపరిచే
వాడు. నేను దాన్ని నిర్లక్ష్యంగా చూసే
వాణ్ణి. పైగా దాని "ఇన్ఫీరియారిటీ
కాంప్లెక్సు" నేను అసలే సహించలేక
పోయ్యేవాణ్ణి దాన్ని గౌరవించినప్పుడల్లా
అగౌరవంగా చూస్తున్నారనే! నేను మా
సంభాషణలో దాన్నికూడా చేర్చకపోతే
మండిపడేది—తనమంట అనేక విధాల
చూపించేది.

మావాడికికూడా నా ప్రవర్తన రుచిం
చలేదు. "ఏమిట్రా నీకీ కుక్కలో ఇంకా
నమ్మకం కుదరలేదా—లేకపోతే ఏమిటి?
దీన్ని డిస్కవరు చేసినప్పటినించీ నాకు
పెన్నిధి దొరికినట్టుంది. ఇటువంటి ఫినా
మినన్— ఇంత విచిత్రం!—కళ్ళారా
చూసికూడా చలించవే! నీకేమీ ఆశ్చ
ర్యంగా లేదా?" అన్నాడు వాడు.

"ఆశ్చర్యం! విపరీతమైన ఆశ్చర్యం
గాఉంది. ఇది చూసినప్పటినుంచీ ఇటు
వంటి చిత్రాలన్నిటికీ కారణభూతమయిన
శక్తిని గురించి నా అభిప్రాయం మరింత
భక్తితో కూడుకున్నదయింది ఆ భక్తి
ఈ చిన్నకుక్కమీద చూపించమంటే నా
చాతకాదు కావాలంటే ఇతర కుక్కలను
దీనియందు భక్తితో సంచరించమను.

లా తయిలు? మనిషిగా మెచ్చుకోలసివ్యక్తిని కుక్కగా ఎట్లా మెచ్చుకోమంటావు ?" అన్నాను.

"నీలో నిజమైన శోధనోద్రేకం— రిసెర్చి స్పిరిటు—లేదుపో !" అన్నాడు మావాడు. నేను అప్పుడే చూపించిన నిర్లక్ష్యత తరవాత క్రమంగా లోకమంతా చూపించిన సంగతి మావాడు గుర్తించే ఉంటాడనుకుంటాను !...

అవును, తరవాత కొద్దిరోజులకే ఈ కుక్క మావాడి సొత్తుకావటంమాని లోకం సొత్తయింది...

నేను ఆ నాలుగురోజులూ కోడూరులో ఉండి, సోమవారం చీకటితో లేచి స్కూలుకు అందుకున్నాను. మళ్లీ శుక్రవారం సాయంకాలం రమ్మని శ్రీనివాసరావు నన్ను మరీ మరీ అడిగాడు. ఈ లోపల కొంత "మెమొరాండా" కూడా తయారుచేస్తానన్నాడు "ఆదినారాయణ" ను గురించి.

శ్రీనివాసరావు ఒకటి తలిస్తే లోకం ఇంకొకటి తలిచింది. గురువారం నాడే కోడూరు వితంతువులు ఇద్దరు ముగ్గురూ, ఒక తరంగాలు పాడే ఆయనా కలిసి "ఆదినారాయణ" కాలభైరవుడని కని పెట్టారు !...

ఆ వూళ్లో ఒకచోట రోజూ సాయంకాలంపూట భజన జరుగుతూ ఉంటుంది. ఒకనాడు "ఆదినారాయణ" అక్కడికి వెళ్ళి భజన వింటున్నది. భజనచేసే వాళ్ళలో కొందరు కొట్టబోతే గుర్రుమన్నది. ఆ తరంగాలు పాడే ఆయన—తన కొంపలో రోజూ కుర్రవాళ్లను కొడుతూనే ఉంటాడు— ఆ కుక్కకు చేతులెత్తి నమస్కారంచేసి "ఆ శ్రీమన్నారాయణమూర్తే ఇట్లావచ్చి వింటున్నాడు మనస్తోత్రాన్ని ! ఉండనివ్వండి " అన్నాడు.

మరుక్షణమే "ఆదినారాయణ" మంచి ఉపాయం ఆలోచించింది. అది వెంటనే వెళ్ళి దేవుడిపటం ముందు కూర్చుని భజనచేసే వాళ్లవంక "ఇక మీ పని మీరు చెయ్యండి" అన్నట్టు చూచింది.

చిత్రం ఏమిటంటే అందులో ఒక వితంతువుకు ఆ కిందటి రాత్రే శ్రీమన్నారాయణుడు కుక్కస్వరూపంతో కనిపించి "నేనువస్తున్నాను, మీభజన మందిరం పావనం చేస్తున్నాను" అన్నాడట. ఆవిడ ఒక్కత్తెకే అటువంటి కల వచ్చివుంటే అది నమ్మదగిన విషయంగా ఉండిఉండేది కాదేమో కాని, ఇంకో వితంతువుకు కూడా అటువంటి కలే రావటంవల్ల మొదటి ఆవిడ కల అబద్ధం అయిఉండటం అసంభవమయింది... అయితే రెండో విధవకు కలలో కనిపించింది, శ్రీమన్నారాయణుడుకాడు. వెంకటేశ్వరస్వామి—నామాలూ, కాళ్ళదాకా ఉత్తరీయమూ, బాడెడు రేకు చెప్పులూ; నల్లటి విగ్రహం; ఆ తెల్లటి నామం కాస్త ఎడమ కంటిమీదికి

ఉన్నట్టూ. తెల్లటి ఉత్తరీయం కుడిభుజం మీద స్పష్టంగా కనిపించినట్టూ, పాదాలు వెండి పాదాలయినట్టూ ఆ రెండో విధవకు స్పష్టంగా కళ్ళకు కట్టినట్టుంది !...

తరవాత కథ నేను చెప్పనక్కర్లేదు మా ప్రాంతాల అందరికీ తెలుసు. ఈ కాలభైరవస్వామి రాకతో కోడూరు పుర వాసులు నాగుమయ్యను కూడా మరిచారు. ఆ రోజు కా రోజు గడిచినకొద్దీ అనేక వేలమందికి కలలో సాక్షాత్కరించి, కోరిన కోరికలు తీర్చసాగారు. అనేక వేలమంది సంతానం లేనివారు స్వామి వారి అనుగ్రహంవల్ల సంతానం కన్నారు అట్లా కన్న స్త్రీని ఒకామెను నేను స్వయంగా ఎరుగుదును. ఆవిడకు సంతు లేని మాటా తరవాత కలిగిన మాటా నిజమేకాని, ఆవిడ స్వామివారిని దర్శించి వచ్చిన తరువాత ఏడునెలలకే కలిగాడు శిశువు !...

భజనమందిరం పూజామందిరంగా మారింది. రోజూ స్వామివారి సాన్నిధ్యంలో వేదపఠనమూ, స్వామికి షోడశ పూజలూ, ఇంకా ఏమిటో ఏమిటో ! రాత్రి కాగానే అక్కడే స్వామికీశయ్యా!

పరుపు పరచి, తెల్లని ఇస్త్రీ మడతలు పరిస్తేనేకాని స్వామివారు పడుకోరు. అచ్చు శాకాహారం తప్ప ముట్టరు. ఉదయంపూట కాఫీ ఉప్మాలు సేవిస్తారు.

ఈవిధంగా ఆరునెలలు జయప్రదంగా వెళ్ళింది. అకస్మాత్తుగా కాలభైరవుడి ప్రశంస అందరూ మానేశారు....

భగవంతుడైనాసరే మనిషిజన్మఎత్తితే మనిషియొక్క శరీరతత్వమూ గుర్తించి తీరాలి. అక్కడ ప్రకృతికి భిన్నంగా వెళ్ళితే ప్రమాదంవుంది. ఈ కుక్కకు అంత వివేకం లేకపోయింది. తనకు అందుబాటులో ఉండేనియమాలు అవలంభించక అది ఆశకుపోయి, మనిషి మెప్పుకోరి, మనిషి నియమాలు అవలంబించటంవల్ల దానికి ఒక విధమైన రుగ్మత ప్రారంభమయింది. దాని శరీర తత్వానికి అనుగుణ్యమైన ఆహారం పడలేదు.

దానిలో ఉన్నమనిషి బుద్ధిని కుక్క శరీరం చివరకు జయించనే జయించింది. అది చాటుగావెళ్ళి దానికి కావలసిన ఆహారం దొంగిలించి తినసాగింది. ఒకసారి తనసహజమైన ఆహారాన్ని రుచి చూచినతరవాత దానికీపూజలూ, పునస్కారాలూ, లోకం తనకు ఆరోపించిన కాలభైరవత్వమూ మొదలైన వాటిమీద విముఖత్వం బయలుదేరింది. చేజేతులా ఈ పీడ తెచ్చిపెట్టుకున్నందుకు దానికి పరివేష్టించుకుని ఉండే భక్తసముదాయం మీద దానికి ఆగ్రహం జాస్తి అయింది. వాళ్ళు తన్ను ఒకక్షణం ఏమరిఉండరు. అర్ధరాత్రివేళ. తను చడీ చప్పుడూ లేకుండా బయటికి పోతున్నా ఎవడో ఒకభక్తుడు, హాయిగా నిద్రపోతూ ఉండవలసిన వెధవ, తల ఎత్తి "స్వామీ ఎక్కడికి?" అని తోడు వస్తాడు.

తను చేతులారా ఇదంతా తెచ్చి పెట్టుకున్న మాటకూడా మరచిపోయి, తనను భక్తులంతా నిర్బంధిస్తున్నారన్న భావం కూడా దానికి కలగటం, నేను సులభంగా ఊహించగలను. ఆఖరుకు అది ప్రతివాళ్ళమీదా గుర్రుమనసాగింది.

కాలభైరవుడి మనసు సరిగాలేదని అందరూ గ్రహించారు. స్వామికి ఆగ్రహం వచ్చిందన్నారు. దానిచుట్టూ ఇరవైనాలుగు గంటలూ భజనలూ, ఊరంతా సంతర్పణలూ ప్రారంభించారు. ఆ కుక్కకు పూర్తిగా వెర్రెత్తిపోయింది. కాలభైరవుడు తన అత్యంత ప్రియశిష్యుడైన తరంగాలుపాడే పెద్దమనిషి పిక్కపట్టుకుని కండ ఊడేదట్టు పీకిందన్న వార్త దశదిశలా వ్యాపించింది.

మర్నాడే కాలభైరవుడు అదృశ్యుడైనాడు. కొంతకాలంనుంచీ స్వామివారు భక్తులపైన ఆగ్రహంగా ఉండటమూ, ఆఖరుకు అదృశ్యుడు కావటమూ చూసి ఏదో మహాపచారం జరిగిందని

యువ

అనుమానించసాగారు భక్తులలో అంతః కలహాలు బయలుదేరి బహిఃకలహాలూ, తిట్టుకోటాలూ,కొట్టుకోటాలూగా పరిణమించినై.

తరవాత కొన్నిరోజులకు చేబోలు గ్రామంలో ఒక బలిసిన, నల్లగా నిగనిగలాడే కుక్క, మరొక ఆడకుక్క వెంటపోతూండటం చూసి. ఒక పెద్ద మనిషి నిర్ఘాంతపోయి నిలబడ్డాడు. కొంత కాలం కిందట ఆయన కోడూరువెళ్ళి కాలభైరవుణ్ణి సందర్శించివచ్చాడు. ఈ కుక్క అచ్చంగా ఆ కాలభైరవుడికి అన్నో తమ్ముడో అన్నట్టుంది. కాలభైరవుడు అదృశ్యమై అప్పటికి వారం రోజులయిందని ఆయన భార్య చెప్పి ఉండకపోతే, ఆయనకు ఈ కుక్కే కాలభైరవుడా అన్న సందేహం కలిగి ఉండవలసిందే ?...

తరవాత తరవాత క్రమంగా చాలా విషయాలు బయటపడినై. మధ్య మధ్య ఈ కుక్క ఎంగిలి విస్తరాకులు నాకటమూ, బొమికలు కొరికి చూడడమూ చూసినవాళ్ళున్నారు. తన వంటయింటో ప్రవేశించి అన్నపు కుదుడు ఎతుకుపోతుంటే ఒక ఇల్లాలు చేతిలోఉన్న కట్టె పేడు విసిరివేసిన తరవాత కాలభైరవుణ్ణి కుని ఇదంతా రహస్యంగా దాచిపెట్టింది. కాలభైరవుడు అంతర్ధానం అయిన తరవాత క్రమంగా ఈ కథలన్నీ ప్రచారంలోకి వచ్చినై....

మొన్న ఈ మధ్యనే శ్రీనివాసరావు మళ్లా నాకు కనిపించాడు. వాడిదగ్గిర ఈ సంగతి తెస్తే, "ఛా! ఆ వెధవకుక్క సంగతి యెత్తకు! దీనికోసం ఒకరాత్రల్లా వెతికి, మర్నాడు ఉదయం భజనమందిరంలో ఉందని విని చూడబోయినాను. నన్ను చూడగానే బొంయిమని మీదికి వచ్చింది. ఆ తరంగాలు పాడే పీనుగ—వాడికీ నాకు పడదు, అదంతా చాలా కథ ఉందిలే!— నేను వినేట్టు "స్వామివారికి భక్తులెవరో పతితులెవరో తెలుసూ ;" అన్నాడు...

"మొత్తానికి మంచి ఎత్తేవేసింది. దాని బతుకు నాకు తెలుసునని దానికి తెలుసు— వెధవకు !"

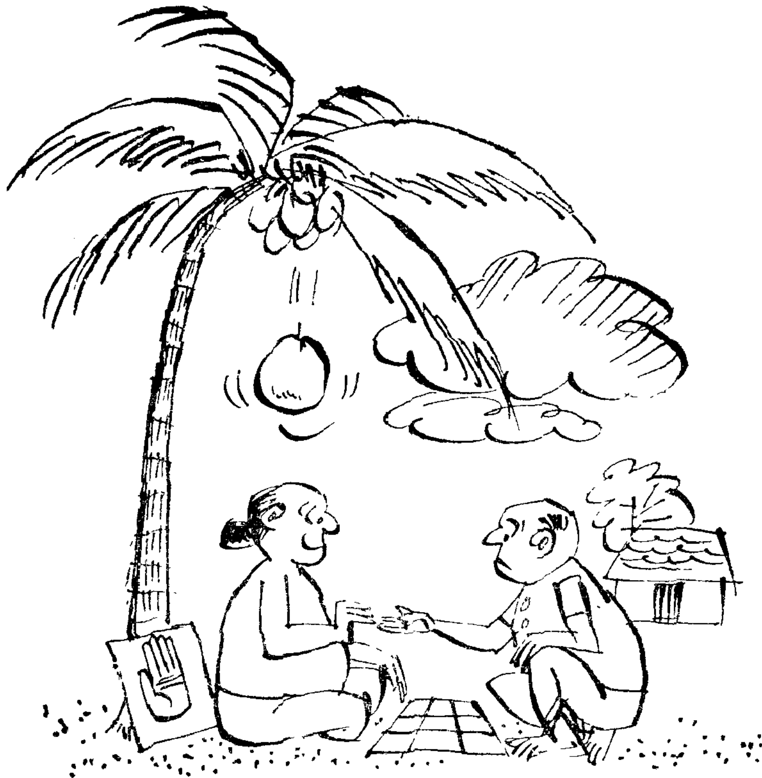
దానికి భగవంతుడు ప్రసాదించిన శక్తిని అది వృధా చెయ్యకుండా, ఆ శక్తిని కుక్కల జాతియొక్క మేలుకే ఉపయోగించితే అజాతికి చాలా మేలు చేసినదయ్యే దనుకుంటాను ఈ "ఆదినారాయణ!"

జూలై నెల

భావపరిచయ పోటీ

బహుమానం రూ. 10_00

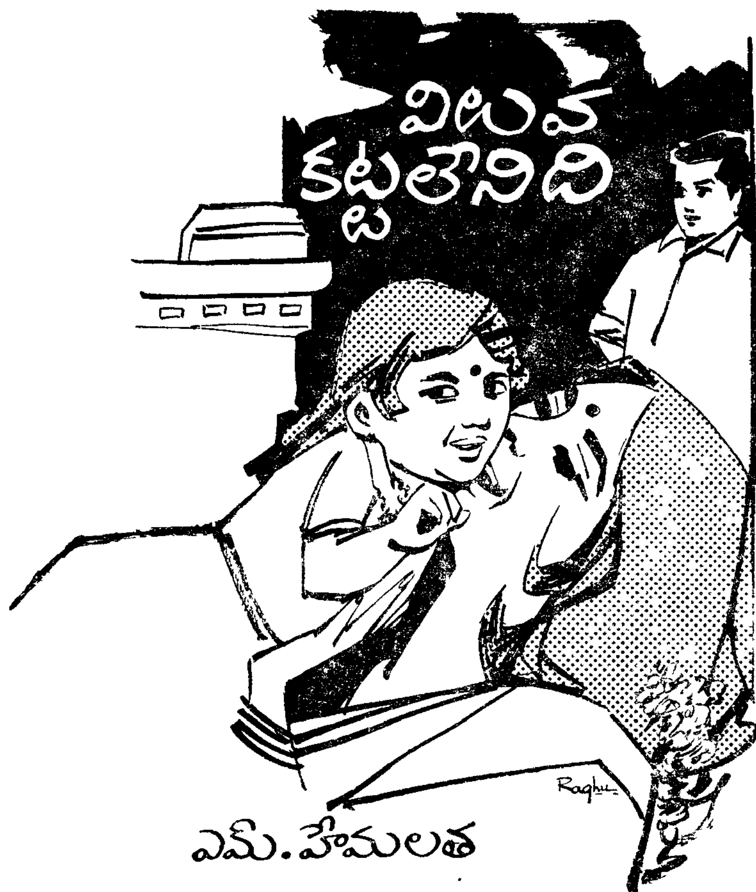
ఈ కార్టూనుకు హాస్యయుత వ్యాఖ్య (Caption) కావాలి.

వ్యాఖ్య వచనంగా గానీ, పద్యంగా గానీ వుండవచ్చు. వచనంగా అయితే ఒక్క వాక్యంలోనూ, పద్యంగా అయితే నాలుగు పాదాల లోపుగాను వుండాలి.

వ్యాఖ్య కార్డుపైననే వ్రాసిపంపాలి. కవరులో పంపినవి అంగీకరింపబడవు.

మాకుచేరిన వ్యాఖ్యలలోకెల్లా ఉత్తమంగా వున్నదానికే బహుమానమివ్వబడును. బహుమతి నిర్ణయంలో సంపాదకునిదే తుదినిర్ణయం. ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు లేవు.

వ్యాఖ్యలు మాకు జూన్ 5వ తేదిలోగా చేరాలి. యువ పాఠకులందరూ ఈ పోటీలో పాల్గొనవచ్చును. ప్రవేశరుసుము లేదు.

ఆఫీసునుండి వస్తూనే, పాంటు జేబులో నుండి ఒక కవరు తీసి పద్మ చేతిలో పెట్టాడు వెంకట్రావు. "ఎక్కడిది?", అన్నట్లు భర్తవేపు ప్రశ్నార్థకంగా చూసింది పద్మ, "చదువు, నీకే తెలుస్తుంది" అంటూ టవలు తీసికొని స్నానానికి వెళ్ళిపోయాడు. "ఎవరు రాసారమ్మా? తాతయ్యగారా?" అంటూ పదేండ్ల గిరిజ పద్మవేపు ఆసక్తిగా చూసింది. "ఏమో! చదవనీ" అంటూ ఉత్తరం విప్పింది పద్మ.

ప్రియమైన అన్నయ్యకి,

ఇక్కడ మేమందరం క్షేమం. అక్కడ మీరందరు క్షేమమనుకుంటాను. చి|| శైలు ఈ మధ్యనే ఫ్లూ జ్వరంతో బాధపడింది. ఇప్పుడు కులాసాగానేవుంది. అక్కడ చిరంజీవులు గిరిజ, జలజ, రాము కులాసా అనుకుంటాను.

అన్నయ్యా. మీ బావగారిని ఆఫీసువాళ్ళు ట్రెయినింగ్‌కి బొంబే పంపిస్తున్నారు. రెండు నెలలు వుంటారు. ఫామిలీ ప్లానింగ్ ట్రెయినింగ్ కొరకు నేనుకూడ వెళ్ళవలెనని వున్నాను. శైలుతోటే మాకు చిక్కు వచ్చిపడింది. శైలుని ఈ రెండు నెలలు మీ దగ్గరే వుంచుదామని వుంది. అమ్మ దగ్గర అయితే దానికి కంపెనీ వుండదు. అందులో అది మరీ పల్లెటూరు. దీనికి అస్తమానం ఏదో ఒక సుస్తీ చేస్తూ వుంటుందాయె. నేను, శైలు ఆదివారం బయలుదేరి అక్కడికి వస్తున్నాము. వదినను అడిగినట్లు చెప్పేది. ఇంతే,

ఇట్లు
మంజుల.

ఉత్తరం చదవడం అవగానే దాన్ని టేబిల్ మీద పెట్టి, పద్మ భర్తకి కాఫీ తీసుకు రావడానికి లోపలికి వెళ్ళింది. ఉత్సుక తను చంపుకోలేని గిరిజ ఉత్తరం చదవ సాగింది. వెంకట్రావు గదిలోకి రాగానే "నాన్నా! శైలు, అత్తయ్య వస్తారట కదా! శైలు మనింట్లో నే వుండిపో తుందా?" అంటూ ఎంతో అమాయ కంగా, సంతోషంగా అడిగింది. "ఏమో నమ్మా! హోమ్ మినిష్టర్ పర్మిషన్ కావాలిగా ముందు" అంటూ భార్య చేతి లోని గ్లాసు అందుకున్నాడు. "పాపం! అప్పటికి నా మాట జవదాటనట్లు!" పద్మ తనవీ, తన సంసారాన్ని ఎన్నో తప్పులు పట్టింది. పిల్లలకి క్రమశిక్షణ నేర్పటం తెలీదు అంది. పిల్లలకి సరయిన ఆహారం ఇవ్వడంలేదని చెప్పింది. ఎంతయిన డాక్టరు కదా! ఆవిడలాగ పెంచడం తనకెలా చాతనవు తుంది. అని సరిపెట్టుకుంది పద్మ. కాని ఆ ఎత్తిపొడుపులు, హేళనా పూరిత వాక్కులు పద్మమర్చిపోలేదు. ఒక్కనాడు తన పిల్లలను పిలిచి తన యింట్లో వుంచుకోలేదు. తను వచ్చినా, పట్టుమని పదిరోజులు వుండకుండ తుర్రుమనేది ఇప్పుడు అవసరం తనది కదూ! ఎంతో వినయంగా ఉత్తరం వ్రాసింది "మీరే మంటారు రాణీగారూ!" అన్నాడు వెంకట్రావు పేపరు అందుకుంటూ. "అదేంటండీ! నన్నడుగుతారు? అన్న గారాయె, చెల్లెమ్మాయె! నే నెవర్ని మధ్యన? నేను వద్దంటే మాత్రం ఆవిడ రాకుండా వుంటుందా? మీరు రమ్మన కుండా వుంటారా?". పద్మ జలజని కేకేసి, దాని జడలు విప్పడం మొద లెట్టింది.

"పద్మా! మంజుల పరిస్థితి కూడా కొంచెం ఆలోచించు. అసలే దానికి పిల్ల మీద మమకారం ఒక పాలు ఎక్కువ" "ఆ మాటే అనొద్దంటాను! ఎవరి పిల్లలు ఎవరికి ఎక్కువకాదు.!" "ఆవేశ పడకు మరి! ఒక్కగానొక్క పిల్ల. అందులో

కాదు ఎటూ వీలుకాని పరిస్థితి. ఒక రెండు నెలలే కదా! మనింట్లో వుండనీ" "ఇప్పుడు నేను కాదన్నానటండీ! ఎటొచ్చీ డాక్టరు మంజులలాగ పిల్లల్ని పెంచడంమాత్రం నాకురాదన్నదిమీరిద్దరు మర్చిపోకండి" జలజ జడకి రిబ్బను బిగిస్తూ అంది పద్మ "ఊ...సరేలే... ఎప్పటి మాటలో పట్టుకుని ఇప్పుడు చెప్పుతున్నావు! అయినా మంజుకి ఎవరున్నారు! మనం తప్ప. మన మీద ఆపేక్షవల్లకాని లేకుంటే దాని కూతుర్ని లక్షవరహాలు పోసినా మనింట్లో వుంచుతుందా?" "సరే! ఆ లక్షవరహాలేవో మీరే ఏరుకుందురుగాని నాకు పనుంది" అంటూ లోపలికి వెళ్ళిపోయింది పద్మ.

తన చెల్లెలు మంజులకి, పద్మకి చాలా విషయాల్లో అభిప్రాయ భేదాలు వున్నవి అన్న విషయం వెంకట్రావుకి తెలియక పోలేదు. కాని ఇంటికొచ్చిన అతిథిని అవమానించేంత కుత్సిత బుద్ధి మాత్రంకాదు పద్మది అన్న నమ్మకమే వెంకట్రావుకి ధైర్యాన్నిచ్చింది.

శైలు వచ్చినందుకు పిల్లలు గంతు లేశారు. కలిసిపోయి ఆడుకున్నారు. ఎప్పుడూ హాస్పిటల్ అనే చెల్లెలు, సావకాశంగా ఇంట్లో కూచుని కబుర్లు చెబుతూంటే వెంకట్రావుకి ముచ్చటేసింది. పద్మ కూడ ఆడబడుచుకి ఏలోటు లేకుండ అన్నీ చేసిపెట్టింది. మూడు రోజులూ మూడు క్షణాల్లా గడిచి పోయాయి.

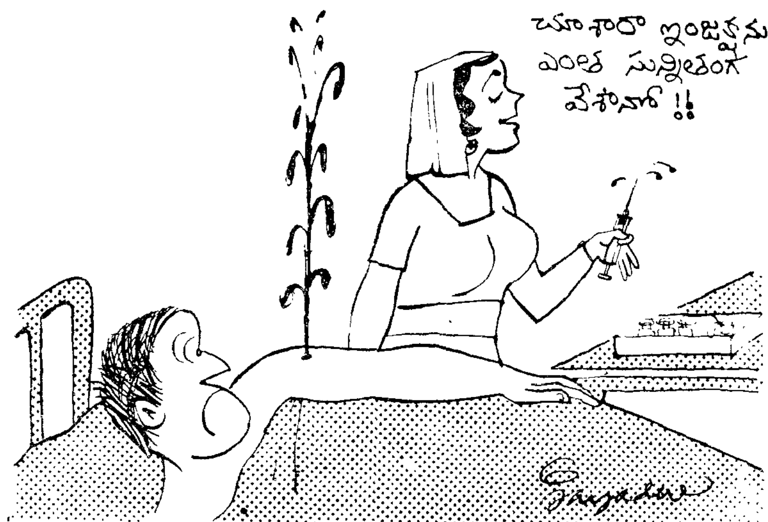
ఆ రోజే మంజుల వెళ్ళేరోజు. శైలు, తీరా తను వెళ్ళేటప్పుడు గోల చేస్తుందేమో అని అన్నయ్యతో పార్కుకి పంపేసింది. ముందుగానే అన్నయ్య దగ్గర వీడ్కోలు తీసుకుంది. పద్మ, మంజుల ఇద్దరు కలిసి స్టేషన్‌కి వచ్చారు. దారిపొడుగునా అప్పగింతలు పెడుతూనే వుంది మంజుల. "వదినా! శైలుకి రోజూ కోడిగ్రుడ్డు, పాలు ఇవ్వు. ప్రొద్దుట టిఫిన్‌కి దానికి బ్రెడ్ అలవాటు. కొద్దిగ టోస్టు చేసి ఇవ్వు. నెయ్యి ఎక్కువగా వాడకు" అన్నిటికీ వూకొట్టింది పద్మ. "దానికి అస్తమానం జలుబు చేస్తుంది వదినా! దాని పెట్టెలో స్వెట్టరు, మేజోళ్ళు పెట్టాను, రాత్రిళ్ళు వేసి పడుకోబెట్టు" తనొక్కతే పిల్లను పెంచుతున్నది. చెప్పే కబుర్లు వింటూంటే పద్మకి చిర్రెత్తుకొచ్చింది కాని అనవసరంగా, గొడవెందుకని మౌనంగా వుండిపోయింది. ఆకలికి ఒక టానిక్కు. తిన్నది అరగటానికి ఒక మందు, జ్వరానికి ఒకటి, దగ్గుకొకటి ఇలా ఎన్నోమందుల పేర్లు వ్రాసి ఇచ్చింది మంజుల. మళ్లీ ఏకరువు పెడుతూంది. పద్మకి చిరాకేసి ప్రయాణీకులకేసి దృష్టి సారించింది. "వదినా! పండ్లరసం, పాలు రెగ్యులర్‌గా ఇవ్వండి. దాని ఖర్చుకి నెలనెలా నేను వంద రూపాయలు పంపుతాను" అంటున్న

తిరిగింది పద్మ. కోపంగా తనకేసి చూస్తున్న వదిన చూపులలోని వేడిని గమనించే స్థితిలో లేదు ఆతల్లి ఆతురత. ఇక మాటలు చాలించండి, అంటూ శైలు ముందుకు సాగిపోయింది. వికలమైన మనస్సుతో ఇంటికి వచ్చింది పద్మ.

భర్త వచ్చీ రావడంతోటే అతని మీద విరుచుక పడింది. "ఏమిటి మీ అన్నాచెల్లెండ్ర వుద్దేశం? డబ్బు పంపుతుందట గదా! మీ ముద్దుల చెల్లెలు. ఇదేమైనా పూటకూళ్ల ఇల్లు అనుకుందా? ఆ సంగతి ముందే తెలిసివుంటే శుభ్రంగా ఏ బోర్డింగ్‌లోనే చేర్పించ మనేదాన్ని" పద్మ కోపంతో, అవమానంతో వుడికిపోతూంది. వెంకట్రావుకి భార్యని చూస్తే జాలేసింది "ఛా..."ఎందుకలా అపార్థం చేసుకుంటావు? పిల్లలు కల వాళ్ళం కదా అని..." "అందుకని ఆవిడ దానంచేస్తే మీరు భిక్ష పట్టారా?" "మంజుల ఛాదస్తంగా ఏదో అన్నది నువ్వేం పట్టించుకోకు. అవసరం అయితే వాడుకుందాం. లేదంటే తిప్పిఇద్దాము. భార్యని అనునయిస్తూ అన్నాడు వెంకట్రావు. నా పిల్లలతో బాటు అనుకున్నాను. కాని ఆపిల్లని పేయింగ్‌గెస్టుగా నేను గ్రహించలేదు. ఇది మీరూ, మీ చెల్లి గుర్తుంచుకోండి" అంటూ ఆ ప్రసంగాన్ని అంతటితో ఆపేసింది పద్మ.

కాలండర్‌లోని కాయితాలు రెండిటివి గేండ్ల శైలు. మూడవ కాయితం కేసి చూస్తున్న శైలుతోపద్మ "శైలూ! ఇంక నాలుగైదు రోజుల్లో మీ అమ్మ వచ్చేస్తుంది. అమ్మతో వెళ్ళి అత్తయ్యను మర్చిపోతావు కదూ!" అంది ఊహూ, మమ్మీని కూడ ఇక్కడే వుండమంటాను" అంది ముద్దుగ శైలు. "నా తల్లే" అంటూ ఎతుకుని ముద్దాడింది పద్మ. "ఏమిటో అత్తాకోడండ్లిద్దరూ మురిసి పోతున్నారు" అంటూ టెలిగ్రాం చేతపట్టుక వచ్చాడు వెంకట్రావు. "మీ కోడలు ఇక్కడే వుండిపోతుందటండీ! అంది పద్మ మళ్లీ శైలును ముద్దు పెట్టుకుంటూ. "ఇంకెన్నాళ్ళులే ఆ మురిపం! మంజుల రేపు సాయంత్రం వస్తానని టెలిగ్రాం ఇచ్చింది "మమ్మీ వస్తుందా మామయ్యా" అంటూ గంతులేసింది శైలు.

ఎక్స్‌ప్రెస్ ట్రెయిన్‌లో వస్తున్న మంజుల మనస్సు మహా త్వరితగతి పరుగులు తీస్తూంది ఈ రెండు నెలలు ఎలా వుందో కాని ఈ రెండు గంటలుండటం కష్టమైపోతూంది మంజులకి. తనకే రెక్కలుంటేనా! శైలు దగ్గర ఈ క్షణం వాలిపోనూ. అనుకుంది మంజుల. ఏం బెంగెట్టుకోలేదు, కులాసాగానే వుంది, అంటూ అన్నయ్య ఉత్తరాలు వ్రాస్తూనే వున్నాడు. కాని మంజుల హృదయం మాత్రం కూతురి కోసరం

కొట్టుకపోయింది. మంజుల భర్త కూడ ప్రయాణమయ్యాడు. కాని లాస్ట్ మినిట్ లో మినిష్టర్ ప్రోగ్రాం రావడంతో ఆగి పొయ్యాడు.

స్టేషన్ లో ఆగీ ఆగకముందే బయట కురికింది మంజుల. కళ్ళు ప్లాట్ ఫారమ్ని అన్వేషిస్తున్నాయి. ఇంతలో "మమ్మీ" అంటూ శైలు పరుగున వచ్చి మంజులని వాటేసుకుంది. వెనకాలే వెంకట్రావు చిరునవ్వుతో వచ్చాడు. వంగి కూతుర్ని అమాంతం ఎత్తుకొని హృదయానికి అదుముకుంది మంజుల. బొద్దుగా, ఆరోగ్యంగా, కళగా వున్న కూతుర్ని ఆప్యాయంగ చూసుకుంది మంజుల. శైలు వెయిట్ని కళ్ళతోనే వే చేస్తున్నట్లున్నావ్" అంటూ దగ్గరగా వచ్చాడు వెంకట్రావు.

"పో అన్నయ్యా" అంటూ కూతుర్ని మరింత గట్టిగా హృదయానికి అదుముకుంది.

మంజుల రాకతో ఇంట్లో చెప్పలేనంత హడావిడి. "మమ్మీ. మమ్మీ" అంటూ శైలు నోరు మూత వేయకుండ కబుర్లు చెబుతూంది. ఎప్పుడూ తనవెంట తిరిగే శైలు, అమ్మ కూతురయిపోయింది అని నవ్వుకుంది పద్మ. అందరితోబాటు శైలు కూడ ఇడ్లీలు, రొట్టెలు ఇష్టంగా తింటూంది, ఆకలి అత్తయ్యా! అన్నంపెట్టు అని అడిగి భోంచేస్తూంది. ఆఖరికి చారుఅన్నం అయినా సరే ఎంతో రెలిష్ చేసి కూతురు తినడం మంజులకి ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఇంటి దగ్గర రకరకాల డిష్స్ తో తినమని

పండ్లరసం. పాలు అయినా బ్రతిమాలి, బెదిరించి ఇవ్వవలసి వచ్చేది కాని ఇక్కడో! అన్నయ్య పిల్లలతోపాటు ఆబగ అన్నము తినేయటం చూస్తే మంజులకి కొంచెం బాధ కూడ అనిపించింది. తానంతగా చెప్పిపోయినా, వీళ్లు తన కూతుర్కి స్పెషల్‌గా ఏమీ ఇవ్వడం లేదు అన్నది స్పష్టమయింది. ఏదయితేనేం తన కూతురు ముందుకన్న కూడ ఆరోగ్యంగావుంది, అని మనసును సరిపెట్టుకో ప్రయత్నించింది. కాని హృదయంలో ఎక్కడో కలుక్కుమంటూనేవుంది. శైలుతో సంతోషంతో కబుర్లు చెబుతూంది. కాని అన్నయ్య, వదినతో మాత్రం కాస్త ముభావంగా వుండిపోయింది.

మంజుల ఊరికి ప్రయాణమవుతూంది. పద్మ అవీ, ఇవీ తినుబండారాలు తయారుచేసింది. చక్కిలాలు, సున్ని వుండలు పెడుతూంటే "ఇవన్నీ ఎవరు తింటారొదినా!" అంది విసుగ్గా మంజుల. "అదేంటి మంజూ! సున్ని వుండలంటే శైలుకి ప్రాణం" అంది పద్మ. "ఔను, మమ్మీ. భలేగా వుంటాయి. అత్తయ్య రోజూ నాకు నెయ్యివేసి మధ్యాహ్నం పెడుతుంది" అంటూ ఒకటి తీసి నోటిలో వేసుకుంది శైలు. మంజుల మరేమీ మాట్లాడక పెట్టె సర్దుకోసాగింది. శైలుకి పెందలాడే చంక నేసుక వెళ్ళింది. జలజ, గిరిజలు శైలు వెంబడే తిరుగుతున్నారు

"మంజూ!" అంటూ వెంకట్రావు చెల్లెలి దగ్గరకొచ్చాడు. "ఏమిటి?" అన్నట్లు లేచి నించుంది మంజుల "ఇదిగో నమ్మా! నువ్వు ఈ రెండు నెలలు పంపిన డబ్బు" అంటూ రెండు వంద రూపాయల నోట్లు చెల్లెలి చేతిలో పెట్టాడు. పరధ్యానంగా నడుస్తున్న పాంథునికి పెద్ద ఎదురు దెబ్బ తగిలినట్లయి, మంజుల చివ్వున తలెత్తి చూసింది. చిరునవ్వుతో వెంకట్రావు చెల్లి చేతిలో పెట్టాడు "అన్నయ్యా" అంటూ ఏదో అనబోతున్న మంజులను వారిస్తూ మంజుల చేతిని మూసేశాడు. "అయితే! మీరు నా కోసరం అనవసరంగా అప్పులయినా చేస్తారు కాని నా డబ్బు వాడుకోరన్నమాట" మంజుల కొంచం వుక్రోషంగా అంది. "మంజూ! ఎవరు చెప్పారు నీకు మేము అప్పుల్లో బ్రతుకుతున్నామని. పెద్ద డాక్టరువయితే అయ్యావు కాని నీ చిన్నప్పటి తొందరతనం అవివేకం ఏమీ పోలేదు. నీ కూతురి పోషణ కోసరం అప్పులు చేసేంత దుస్థితికి ఈ అన్నయ్య ఇంకా రాలేదు. నాతో అంటే అన్నావు కాని మీ వదినతో ఈ మాట అనేవ్, చాలా బాధపడుతుంది" అంటూ వచ్చినంత నిశ్శబ్దంగా వెళ్ళిపోయాడు వెంకట్రావు.

చేతిలో డబ్బుతో నిలబడ్డ మంజులకి చెప్పలేనంత బాధ కలుగసాగింది. **ఛీ...ఛీ...తానెంత అహంభావి! ఎంత మూఢురాలు!** తన డబ్బు వాళ్ళేదో స్వంతానికి వాడేసుకున్నారని ఎంత కుత్సితంగా ఆలోచించింది. ధన మదాంధకారం అంటే ఇదే కాబోలు. మధ్య తరగతి కుటుంబీకుడు అన్నయ్య అన్న చులకన భావమే కదూ, తనని నెల నెలా డబ్బు పంపించేలా చేసింది. ఎంత మెత్తగ గుణపాఠం చెప్పారు తనకి. అన్నయ్య పిలలు తన రక్తసంబంధీకులే అయినా ఏనాడూ వాళ్ళని దగ్గరికి చేరదీయలేదు అత్తయ్యగా ఆప్యాయత చూపలేదు. ఇంతెందుకు? ఇంతదూరం వస్తూ పసి పిల్లలకి ఏమైనా తెద్దామన్న ఆలోచన అయినా రాలేదు. నెల నెలా పంపిస్తున్నాను కదా అన్న ధీమా కదూ తనది! కాని తన వదినో! తన పిల్లలకన్న ఎక్కువ అనురాగంతో చూసుకుంది తన కూతుర్ని" సిగ్గుతో, అవమానంతో. లజ్జతో చితికి పోసాగింది మంజుల.

"అరే! వుండండ్రా! అత్తయ్యకి చూపనీ" అంటూ పద్మ శైలుని మంజుల దగ్గరికి తెచ్చింది. క్రొత్త లంగా, జాకెట్టులో ముద్దొస్తూంది శైలు. వెనకే పాత బట్టలతోనే వున్నా గిరిజ, జలజలు చిరునవ్వులతో వెలిగిపోతున్నారు. వాళ్ళందర్నీ చూస్తూంటే తానెంత అల్పురాలో అర్థమవసాగింది. పద్మ శైలుని దింపి

...ల ఎలా వున్నది. ...! ఎలా వుంది" అంటూ తన దగ్గరికి వచ్చిన శైలుతో బాటు గిరిజ. జలజలను దగ్గరకు తీసుకుంది మంజుల.

పసుపు. కుంకుమతో బాటు చీర. మంజుల చేతిలో పెట్టింది పద్మ. చీరతో బాటు చటుక్కున వంగి వదిన పాదాలని చేతితో తాకింది మంజుల. ఆడబిడ్డ చేష్టకి ముగ్ధురాలైన పద్మ, మంజులని ఆప్యాయంగా లేవనెత్తింది. మంజుల కండ్లు ధారాపాతంగా వర్షిస్తున్నాయి. "ఛా... ఏంటిది? మంజూ! ఏమయింది" అంటూ పద్మ మంజు కళ్ళు తుడిచింది. "వదినా! నా కూతురి పోషణకి విలువకట్టి డబ్బు పంపానే కాని నీ మాతృ ప్రేమామృతానికి విలువ కట్టలేనమ్మా" అంటున్న మంజులని వారించింది పద్మ. మంజుల ఆవేశాన్ని అర్థం చేసుకుంది. "బాగానే వుందమ్మా నువ్వనేది! అది నీకు కూతురే కాని నాకేమీ కాదా! నా ముగ్గురి పిల్లలతో బాటు అది నాలుగో పిల్ల అయింది. దాని కోసం నేనేం ప్రత్యేకం ఖర్చు పెట్టలేదు. నువ్వు అనవసరంగా నాకేదో గొప్పదనం ఆపాదించకు. ఒంటిత్తుగ వున్నా పల్లమా, నలుగురిలోకి వచ్చాక కాస్త వుషారుగా వుంది, ఆరోగ్యంగా వుంది" సామాన్యంగా చెప్పుకపోయింది పద్మ. కాని మంజుల తన ఆవేశాన్ని అరికట్టుకోలేక పోయింది. తన చేతిలోని డబ్బుతీసి మేనగోడళ్ళిద్దరి చేతిలో పెట్టింది. వారించబోతున్న వదిన్ని అవతలకి నెట్టింది "నా ఇష్టం! నా మేనగోడళ్ళకి నే నిచ్చుకుంటాను. నువ్వు అనవసరంగా జోక్యం కలుగజేసుకోకు" అంటూ గోముగా కసిరింది పద్మని. "అలా అన్నావు బాగుంది. ఎన్నాళ్ళనుంచో కలలు కంటున్నారు కదా, కంచిలంగాలో అంటూ, అత్త పేరు చెప్పి కుట్టించుకోండి. పిల్లలూ!" అని అంటున్న భార్య వేపు అనురాగంగా చూస్తూ వచ్చాడు వెంకట్రావు. "అంతా మీ అమ్మాయిలు పంచుకోవడమేనా! నా కొడుక్కి వాటా ఏది?" అన్నాడు కొంటెగా! "కొడుక్కి కోడలే బహుమతి" అంది నవ్వుతూ మంజుల. అందరు గొల్లున నవ్వారు. ఎందుకో అర్థం కాక పోయినా శైలుకూడా నవ్వేసింది.

స్వయంకృతం

గోపీచంద్

"ఎక్కడికి ప్రయాణం అవుతున్నావు" అని అడిగాడు. గోపాలం పెట్టె సర్దుకుంటున్న భార్య శ్యామలను చూచి.

శ్యామల మాట్లాడలేదు. రుసరుసమంటూ పెట్టె దభాలున మూసింది. తన భార్య చాలా కోపంగా వుందని అతను గ్రహించాడు. ఇటీవల చీటికీమాటికీ తన భార్యకు కోపం రావటం, చాలా స్వల్ప విషయాలమీద కీచులాడటం జరుగుతూ వుంది. అతనికి చాలా కష్టంగా వుంటూ వుందిగాని ఎంత ఆలోచించినా, ఆమె ప్రవర్తనకు తగిన కారణం అగుపించేది కాదు. అందుకని కాలమే అన్నీ చక్కబరుస్తుందనే విశ్వాసంతో మెదలకుండా ఊరుకుంటున్నాడు.

"మాట్లాడవేం ?" అన్నాడు గోపాలం.

"నాకు ఎవరితో మాట్లాడవలసిన అవసరంలేదు. నేను మా అన్నయ్య దగ్గరకు వెళ్ళిపోతున్నాను" అన్నది శ్యామల. అని పెట్టె తీసుకొని బయటకు బయలుదేరింది.

గోపాలం కొరడా దెబ్బ తిన్నట్టు ఉలిక్కి పడ్డాడు. అతనికి ఒక్క క్షణం ఏమీ అర్థంకాలేదు. కళ్ళయెదుట జరుగుతున్నది నమ్మలేకపోయాడు. తనభార్య, తనశ్యామల తన్ను విడిచి వెళ్ళటమా ? ఎందుకు? తనేంచేశాడు! తనతో కాపరం చెయ్యటంకంటే, వీధుల్లో నిరాధరంగా తిరగటమే నయం, అనుకునేబాధ ఆమెకు తనేం కలిగించాడు? ఈ ఆలోచనలన్నీ అతని మనోవీధిలో ఒక్కసారి విరిసినై.

అప్రయత్నంగా "మళ్ళి ఎప్పుడొస్తావు శ్యామలా ?" అని అడిగాడు. అతని కంఠం వొణికింది. రుద్ధమయింది.

ఆ కంఠధ్వనికి రివ్వున వెనక్కు తిరిగింది శ్యామల. కోపంతో ఆమె ముఖం యెర్రబడింది. కట్టలు తెంచుకోటానికి ప్రయత్నిస్తున్న ఆమె ఉద్రేకంతో ఉక్కిరిబిక్కిరి అవుతూవుంది. హృదయం దడదడలాడింది.

నేను రాను. నా గొంతులో వూపిరి వుండగా మీ మొహం చూడను. అడుక్కొని అయినా బతుకుతాను చావనన్నా ఛస్తాను......" ఇక వాక్యం పూర్తి చెయ్యలేకపోయింది.

"ఎందుకు నేనేం చేశాను!" అన్నాడు గోపాలం ఆమె నిష్ఠురోక్తులనుంచి తప్పించుకోటానికి, మొహానికి చెయ్యి అడ్డంపెట్టుకొని అడిగాడు. అడగలేదు. తన్ను తానే తిట్టుకున్నాడు. తిట్టుకోవటం కాదు. తన్ను తానే శిక్షించుకున్నాడు.

శ్యామల అతని మానసికస్థితిని అర్థం చేసుకునే స్థితిలో లేదు. తోకతొక్కిన పాములా లేచింది. "ఇంకా ఏం చేశానంటున్నారా? నన్నింట్లో కట్టిపడేసి, దాసీదానికంటే కనాకష్టంగా చూస్తూ, రాత్రింబగళ్లు ఇష్టంవొచ్చినట్టు తిరిగి వొస్తూ...నే నేం మనిషిననుకున్నారా! పశువుననుకున్నారా? చీరెలూ జాకెట్లూ ఇన్ని నా మొహాన వేసి, రోజుకి యింత అన్నం వడ్డిస్తే చాలు అనుకున్నారా; ఇష్టం వొచ్చినట్టు ఆడవొచ్చు అనుకున్నారా! మీవంటి స్వార్థపరులకు, మోసగాళ్ళకు భార్యగా ఉన్నదానికంటే, నాలుగు ఇళ్ళల్లో అంట్లుతోముకొని బ్రతకటం మేలు" అన్నది.

శ్యామల ఇంత దీర్ఘంగా ఇంత ఉద్రేకంగా మాట్లాడినా గోపాలానికి అసలు సంగతి అర్థంకాలేదు. సంభ్రమాశ్చర్యా గుక్కతిప్పుకొని, "నీ కెందుకంత కోపం? నేనేంచేశానని? పోనీ, కారణం చెప్పు" అన్నాడు.

"పిల్లి కళ్ళుమూసుకొని పాలు తాగుతూ, ఎవ్వరూ తన్ను చూట్టంలేదు అనుకుంటుందట? ఈనాలుగు నెలల్నుంచీ మీ ప్రవర్తన నేను గమనించడంలేదు అనుకున్నారేం? — దాన్దేముంది మొద్దు, అంతగా అనుమానిస్తే 'ఒక జాకెట్టుగుడ్డ కొనిపెడితే అదే సంతోషిస్తుంది' అనుకున్నారే... ఈ నాలుగు నెలల్నుంచీ మీరు వొక్క పూట ఇంటికి వేళకు వచ్చారూ...రాత్రిళ్లు పన్నెండు గంటల ముందు ఎప్పుడన్నా వొచ్చారూ...?"

శ్యామల గుక్కతిరక్కుండా అతను చేసిన నేరాలు ఏకరువుపెడుతూవుంది. అతడు వినలేక ఇలా అన్నాడు. "నువ్వు లేనిపోనివన్నీ ఊహించుకొని బాధపడుతున్నావు. నాకు ఎన్నిపనులున్నవీ నీకు తెలుసు. కోడూరు గ్రామంలో వరదల వల్ల పంటలన్నీ నష్టపడ్డాయ్. బీదవాళ్లు తలదాచుకోటానికి ఇళ్లూ వాకిళ్లూ లేక, తింటానికి తిండిలేక అల్లాడిపోతున్నారు. వాళ్ళకోసం చందాలు పోగుచేస్తున్నారు. అది నీకు తెలిసివుండికూడా ఇల్లా అనుమానిస్తే నేనేం చెయ్యను. దేశసేవ చెయ్యటంకూడా తప్పే అయిపోయిందా? నువ్వు తెలిసినదానివి..."

మాయమాటలు చెప్పి, నన్నీ స్థితికి తీసుకు వొచ్చారు. దేశసేవ, చందాలు అని నన్ను నమ్మించి మీరు యశోదతో తిర గటం యెవ్వరికి తెలియదు..."

"శ్యామలా!" అని కోపంతో తన్ను తాను మరచిపోయి, రెం డ డు గు లు ముందుకు వేశాడు గోపాలం.

"మీరు చేస్తున్న పనులన్నీ నాకు తెలుసు. ఆ మాటా ఈ మాటా చెప్పి నన్ను ఇంటిలో పెట్టి, ఇష్టంవచ్చినట్లు తిరిగివచ్చి నాకు బూటకం మాటలు చెబు తున్నారు. నేను ఎంత తెలివితక్కువ దాన్నయితేమాత్రం, ఈమాత్రంతెలుసు కోలేను అనుకున్నారా? నన్ను వంటక త్తె కంటే కనాకష్టం చేశారు మీకు అహో రాత్రులు చాకిరీ జేస్తున్నందుకు కట్టుకో టానికి గుడ్డా, తింటానికి ఇన్ని మెతు కులూ వేస్తున్నారు. ఈ అవమానం నేను భరించలేను. మీ యశోదతో ఇక మీ ఇష్టంవొచ్చినట్లు ఊరేగండి. పార్కు-లూ, కాఫీహోటళ్లూ, మీ టిం గు లూ అన్నీ వెంటవేసుకొని తిప్పండి" అని పెట్టె తీసుకొని చరచరా వెళ్ళిపోయింది.

గోపాలం తల తిరిగింది నోట మాట లేదు. అలాగే చతికిలబడ్డాడు గతించిన తమ జీవితం ఒ క్క సా రి తలలో తిరిగింది.

వివాహానికి ముందునుంచీ తాను రాజ కీయాలలో ప ని చే స్తు న్నా డు. తమ మీద వెళ్ళినా, ఎంత ఆలస్యం అయినా తనకోసం కనిపెట్టుకు కూ ర్చు నే ది శ్యామల. బయట తన కెన్ని అభా భంగాలు కలిగినా, ఎన్నికష్టాలు వొచ్చినా ఇంటికొడ వున్నంత సేపూ శ్యామల పరిచర్యలవల్ల మనస్సు ప్రశాంతంగా ఉండేది. ఆమె తన భార్య అవటంవల్ల అనుకున్నాడు...

ఆమెను గృహానికి రాణిని చెయ్యా లనుకున్నాడు. గృహాన్ని అలంకరించటం మొదలుకొని కూరలు చెయ్యటం వరకు ఆమెకే విడిచిపెట్టాడు. ఏమీ జోక్యం కలిగించుకొనే వాడు కాదు. ఆమె యింటి విషయం ఏదన్నా అడిగితే, 'నీ యిష్టం, ఇంటి వి ష యా ల లో నీకు సర్వ స్వాతంత్ర్యం ఇచ్చాను' అన్నాడు. బైట విషయాలలో తను సర్వస్వతంత్రుడు. బయట విషయాలలో స్త్రీ జోక్యం కలి గించుకోవటం తప్పని అతని దృఢ విశ్వాసం. ఆ భేదం ప్రకృతి భేదం. ఇలా జరుగుతుండగా, ఒకనాడు తన బావమరిది వొచ్చాడు. అతడు మరొక రాజకీయపార్టీకి చెం ది న వా డు. తన కుటుంబ జీవితం చూచి ఇలా అన్నాడు :

"నీతోపాటు శ్యామలనుకూడా రాజ కీయాల్లో ప్రవేశపెట్టు బావా?"

అప్పుడు తన ఉద్దేశాలన్నీ బావ మరదితో చెప్పాడు.

పురుషుడితో పోటీ చెయ్యటం కాదు. జన్మతః స్త్రీకి పురుషుడికి భేదాలున్నాయి. తమ తమ స్వభావాలవల్ల పురుషుడు ప్రజాహిత జీవితానికి, స్త్రీ సంసార జీవితం సరిదిద్దటానికి అర్హులు. కాబట్టి స్త్రీ సంసార జీవితాన్ని, పురుషుడు ప్రజాహిత జీవితాన్ని నడపాలి. అటువంటి దాంపత్యమే ఆదర్శ దాంపత్యం అవుతుంది. లేకపోతే సామరస్యం వుండదు. భార్యాభర్తల మధ్య ద్వేషం ప్రబలిపోతుంది. జీవితం దుర్భరం అవుతుంది. స్త్రీకి జ్ఞానం సంపాదించాలని వుంటే, ఇంట్లోవుండే వార్తాపత్రికలు తెప్పించుకొని చదువుకోవచ్చు. అంతే గాని ప్రజోద్యమాల్లోకి స్త్రీ దిగడం మంచిది కాదు.

ఈ మాటలు విని తన బావమరది, "బావా ఈ నాటికి మీ జీవితం బాగానే వుంది. కాని క్రమేణా ప్రజోద్యమంలో పాల్గొంటున్న నీవు ఒక రకం సంస్కారాన్నీ, కుటుంబ జీవితానికి ముడిపెట్టుకొని కూర్చున్న శ్యామల మరొక సంస్కారాన్నీ అలవరచుకుంటారు. అప్పుడు సంఘర్షణ తప్పదు. మీజీవితం మామూలు స్త్రీ పురుషుల దాంపత్య జీవితాంకంటే అధోగతిపాలవుతుంది. నా మాట విను. నీ అనుభవంలోకి వచ్చే సాంఘిక జీవనం శ్యామలకు అందుబాటులో వుండేటట్లు చెయ్యి. లేకపోతే దగ్ధం చేసుకోవలసివొస్తుంది" అన్నాడు.

అప్పుడతని మాటలకు మనస్సులో నవ్వుకున్నాడు. తన బావమరది, స్త్రీ పురుష భేదం లేకుండా రాజకీయాల్లో అందరూ పాల్గొనాలి అని చెప్పే పార్టీకి చెందినవాడు అవటంవల్ల అలా చెబుతున్నాడు అనుకున్నాడు అలా ప్రవర్తించటంవల్ల ఆ పార్టీమీద మోపబడిన నిందలు, నేరాలూ అప్పుడే ఎలా మరచిపోయాడూ? అని ఆశ్చర్యపడ్డాడు. పాశ్చాత్య నాగరికతను అనుకరించి చెడిపోయారని తేల్చుకున్నాడు.

కాని తను జీవితాన్ని తిరగవేసి చూసుకుంటే తన బావమరది చెప్పినట్లే జరిగింది.

తాను ప్రజోద్యమంలోతిరగటంవల్ల, అనేక అనుభవాలు కలిగినై. అనేక రకాల వ్యక్తులతో పరిచయం ఏర్పడింది. అనేకభావాలు అనుభవంలోకి వొచ్చినై. పర్యవసానం దేశసేవే తనకు సర్వస్వం అయింది. తన సర్వస్వం దేశసేవకు ధారపొయ్యాలనే నిశ్చయం కలిగింది. విశాల హృదయం ఏర్పడింది. అటు కుటుంబజీవితపుహద్దులుదాటనిశ్యామలకు, రోజులు గడిచినకొద్దీ స్వభావం సంకుచితం అవటం మొదలుపెట్టింది. ఆమెకు కుటుంబమే సర్వస్వం. ఆ హద్దుల అవతల అంధకారం. తనకు తను తన భర్త; తమ సుఖమే సుఖం అయింది.

యువ

ఖర్చు పెడుతున్నాడని తన అయిష్టత తెలియజేసింది.

"దేశం కోసం" అన్నాడు తను. కాని ఆమెకు ఈ జవాబు ఏమాత్రం తృప్తినీ ఇవ్వలేదు. కుటుంబము సంగతి చూచుకోవాలన్నది. ముందు కుటుంబం, తరువాత దేశం అన్నది. రోజులు గడచినకొద్దీ ఆమె ఇంకా మారిపోయింది. నగలు చేయించమని అడగటం మొదలు పెట్టింది. మొండిచేతులతో, మొండి మెడతో ఉండలేకుండా వున్నానన్నది పదిమందీ నవ్వుతున్నారన్నది. అయ్యేది యెట్లాగూ సర్వమంగళం అవుతూంది; కట్నంకింద పెళ్ళినాడిచ్చిన పదిఎకరాలు తనపేర పెట్టమన్నది. అదైనా జీవనాధారం అవుతుంది అన్నది.

ఆమె మారుతుందనే ధైర్యంతో తను అన్నీ సహించాడు. తను మారతాడనే నమ్మకంతో ఆమె అతని పనులు కొంత వరకు సహించింది.

కాని ఎవరూ మారలేదు. కుటుంబంలో కీచులాటలు బయలుదేరినై. తను ఖర్చు పెట్టే ప్రతిరూపాయకు పేచీపెట్టటం మొదలుపెట్టింది. కష్టపెట్టటమే ఆమెకు ఆనందాన్నిచ్చేస్థితికి వొచ్చింది.

ఇప్పుడు పులిమీదపుట్ర. తనూ యశోదా కలిసి చందాలు పోగుచేస్తున్న మాట నిజమే; కలిసి పనిచేస్తున్నమాటా గురించి ఇంత నీచంగా ఆలోచిస్తుంది అని కలలోకూడా అనుకోలేదు. ఆమె మారింది. ఆమె జీవితం, ఆమె స్నేహాలూ, ఆమెను పూర్తిగా మార్చినై. ఇప్పుడేం చెయ్యాలి? తనేం చెప్పినా ఆమె నమ్మదు. స్త్రీ పురుష లిద్దరూ నిష్కల్మష హృదయాలతో కలిసి పనిచెయ్యటానికి వీలుందనే విషయం నమ్మటానికి అవసరమైన ఔదార్యం ఇప్పుడామెకు లేదు.

ఏం చెయ్యాలి? తనకూ తన శ్యామలకూ ఋణం తీరినట్లేనా? తను బ్రతికి నన్నాళ్ళూ ఈ కళంకాన్ని మోస్తూ బ్రతకవలసిందేనా?

అతనిలో తృటిలో ఇవన్నీ జ్ఞాపకం వొచ్చినై. దుఃఖంలో వివశుడయ్యాడు. వెంటనే తన బావమరది చెప్పినమాటలు జ్ఞాపకం వొచ్చినై. క్రమేణా ప్రజోద్యమములో పాల్గొంటున్న నీవు వొకరకం సంస్కారాన్ని అలవరచుకుంటావు... అప్పుడు సంఘర్షణ తప్పదు. మీ జీవితం మామూలు స్త్రీ పురుషుల జీవితాలకంటే అధోగతిపాలవుతుంది. నా మాట విను."

ఈ మాటలను జ్ఞాపకం తెచ్చుకొని తప్పంతా తనదే అనుకున్నాడు గోపాలం. కన్నీరు పెట్టుకుంటూ 'స్వయంకృతం' 'స్వయంకృతం' అనుకున్నాడు, గద్గదిక స్వరంతో.

— —

తరువాత, ఒక రోజున రాధ స్నేహితురాలు, కుసుమ కాలక్షేపం కోసమని వచ్చింది.

నేడు తరువాత—

ఆమెకు తప్పకుండా తెలుసు. బినాకా గ్రీన్ వారిని ఒకరి నొకరికి అత్యంత సన్నిహితులుగా చేసింది.

తప్పటడుగు

పరిమళా సోమేశ్వర్

(గత సంచిక తరువాయి)

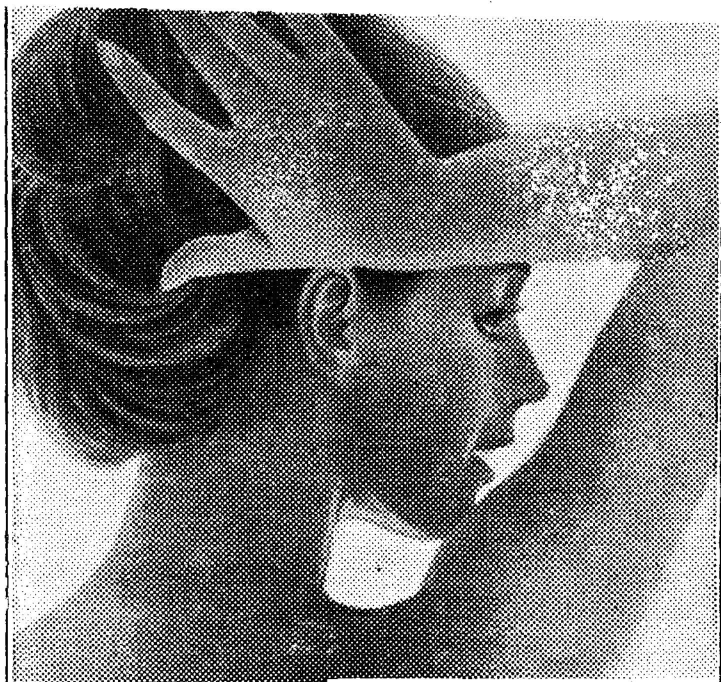
పాషాని చూడగానే మెహర్‌కి వళ్లు మండిపోయింది. "పాపం పెళ్ళి చేసుకుందామని వచ్చేడు కాబోలు!" అనుకుంది కసిగా.

పాషా వచ్చిన మర్నాడే మెహర్ రిజల్ట్సు వచ్చినయ్. సెకండ్‌క్లాసులో ప్యాసయింది. పాషా థర్డ్‌క్లాసులో ప్యాసయినట్లు పరీక్షలు వ్రాసిన కొద్దిరోజులకే అనధికారవర్గాల ద్వారా తెలుసుకున్నాడు.

పాషా వచ్చిన దగ్గరనుండి మళ్లీ రవీంద్ర రాకపోకలు తగ్గించేడు. పాషా రాకకి రవీంద్ర ప్రవర్తనకి యేమీ సంబంధం లేదని మెహర్‌కి తెలుసు. రవీంద్ర తను కోరుకున్న స్త్రీని పొందటానికి ఏలాటి వ్యక్తులను లెక్కచేయడు. ఎన్ని అవాంతరాలు వచ్చినా భయపడడు. ఆ సంగతి మెహర్‌కి బాగా తెలుసు.

అందుకే ఆమెకు భయంగా ఉంది. అతను మరల ఏ స్త్రీ సౌందర్యాన్ని ఆరాధించటంలో మునిగిపోయేడో నని ఆరాటపడసాగింది.

ఆ రోజు తనకి మాటిచ్చేడు. ఇకముందు ఎప్పుడూ పరస్త్రీల జోలికి పోనన్నాడు. తను తప్ప ప్రపంచంలో మరే స్త్రీకూడా అతని సౌందర్య పిపాసను చాల్లార్చలేదన్నాడు. తన దేహంలోని అణువణువూ అతనిలో లీనమైపోవా

ప్రతివారికి రక్షణ కావాలి

ఈ రక్షణ బాక్టీరియానుండి
చెమటవాసన నుండి—
మీరు, ఇతరులు సంకోచ
పడే అవస్థనుండి—
జి-11 తో కూడిన
సింథాల్ టాయిలెట్ పౌడరు
మీకీ రక్షణలన్నీ ఇస్తుంది,
ఇవేకాదు-సువాసన...
సుమసుగంధము,

సింథాల్—
దుర్గంధముల నుండి
సంపూర్ణ రక్షణనిచ్చు
టాయిలెట్ పౌడరు

Interpub/G... R Tel

ఆరస్తుందను

అన్నాడు. అన్ని మాటలు చెప్పిన తను మరల తనని మోసంచేస్తాడా? మోసం చెయ్యగలడా? రవీంద్ర శీలవంతుడు కాక పోవచ్చు. కాని అది తప్పే మనిషి కాడని తన అంతరాత్మ చెప్తోంది.

ఒకటికి నాలుగుసార్లు రవీంద్రకు ఫోన్ చేసింది. ఎప్పుడు ఫోన్ చేసినా రవీంద్ర యింట్లో లేడనే సమాధానం. ఓ రోజు హాస్పిటల్‌కి కూడా ఫోన్ చేసింది. తీరాచూస్తే అతను సిక్‌లీవ్ మీద ఉన్నట్లు చెప్పేరు వాళ్లు.

సిక్‌లీవ్‌మీద ఉన్న మనిషి యింట్లో లేడంటే దాని అర్థం యేమిటి?

మెహర్‌కి ఉద్రేకంతో ఊపిరాడలేదు ఆమె మనసులో అనుమానం, అసూయ, ద్వేషం, ప్రతీకారం ఒక్కొక్కటిగా పాముపిల్లలవలె చోటు చేసుకోసాగినయ్.

ఏమైనా సరే! ఈ దెబ్బతో అటో ఇటో తేలిపోవాలి. రవీంద్రకీ తనకీగల సంబంధ మేమిటో యీ తడవతో నిశ్చ యించుకోవాలి! అని గట్టిగా తీర్మానించు కుంది మెహర్.

14

చాలా రోజుల తరువాత సినిమా హాలులో కనిపించేడు రవీంద్ర. భార్య తోనూ, పిల్లలతోనూ కలిసి హిందీ సినిమాకి వచ్చిన రవీంద్ర మెహర్‌ని, ఇంటర్వెల్‌లో చూసి యిబ్బందిగా నవ్వేడు.

ఆ సమయంలో అతని ప్రక్కన లక్ష్మికాక మరే స్త్రీ ఉన్నా మెహర్ అతనిని పట్టుకుని దులిపేదే! లక్ష్మిముఖం చూసేక అతనితో మామూలుగా మాట్లా డటానికి కూడా మనసొప్పలేదు మెహర్‌కి.

లక్ష్మి మాత్రం ముఖం చేటంత చేసుకుని పలకరించింది మెహర్‌ని. "ఈ మధ్య మా యింటికి రావడంలేదే?" అనడిగింది.

రవీంద్ర అందరికీ కూల్‌డ్రింక్స్ తెప్పించేడు. ఆ డ్రింక్ సీసాను తీసు కుని అతని ముఖాన గిరాటు వెయ్యా లన్నంత కోపంగా ఉందామెకు.

"డాక్టర్‌సాబ్, మాయింటి ఛాయలకే రావటం లేదు" అంది లక్ష్మితో.

"ఆయన్ని గురించి నీకు తెలియని దేముంది? అన్నట్లు యీ మధ్య పెయింటింగ్సు వేయటంలో కూడా మునిగి పోయేరు. ఇంట్లో ఉన్నంత సేపూ ఆగది వదిలి బయటకు రావటంలేదు"

"మోడల్ యీ సారి ఎవరో!" ఆమె వాక్యంలోని వ్యంగ్యం లక్ష్మికర్థం కాకపోయినా, రవీంద్రకు బాగానే అర్థమ యింది. అందువల్ల ముఖం చిట్లించు కుని కూర్చున్నాడు. అతనికి మెహర్ ధోరణి ఏ మాత్రం నచ్చలేదు. పైగా

యువ

ఆమెతోటి సాహచర్యం, తీపిని అతిగా తింటే కలిగే వెగటును పుట్టిస్తోందిఅతనికి. అందుకే ఆమెకు సాధ్యమైనంత దూరంగా ఉండదల్చుకున్నాడు.

"ఆ అమ్మాయి పేరేమిటో మర్చిపోయేను. ఎవరండీ ఆ పిల్ల?" అంటూ భర్తవైపుకు తిరిగి అడిగింది లక్ష్మి.

రవీంద్ర ఆమె మాటలు విననట్లే నటించి పిల్లకు డ్రింక్స్ తాగిస్తున్నాడు.

మెహర్ అది గ్రహించి విషపూరితంగా నవ్వుకుంది.

మెహర్ ఎదురుచూడక పోయినా మర్నాడు సాయంత్రం నాలుగు గంటలకు వచ్చేడు రవీంద్ర.

అతనిని చూస్తూనే ముఖం మాడ్చుకుంది మెహర్,

"రాణీగారు అలిగినట్లున్నారు" అన్నాడు రవీంద్ర.

"మా అలకతో మీకేం అవసరం?"

"మీ అలకతో అవసరం లేకపోయినా మీతో అవసరం ఉంది" అంటూ వచ్చి ఆమె ఒడిలో తలపెట్టుకుని పడుకున్నాడు. మెహర్‌కి కన్నీరాగలేదు.

టపటప మంటూ తన ముఖంమీద రాలిన కన్నీటిబొట్లను చూసి తలెత్తాడు రవీంద్ర.

"అబ్బ—మళ్ళీ ఏడుపా?" అన్నాడు చిరాగ్గా.

ఔను. మితి స్నేహం చేసినందుకు నాకు మిగిలింది యీ కన్నీరే!"

"ఛ! వెధవ డైలాగులూ నువ్వూను. ఇలా మాటిమాటికీ ఏడ్చేవంటే నీ దగ్గరకు రాను ఇదే ఆఖరుసారి. తెలిసిందా?" అన్నాడు కోపంగా.

"ఔను. మీరు అంతకన్న యేం చెయ్యగలరు? మీరు మనుషులను అసత్యాలతోను. బెదిరింపులతోనూ మాత్రమే లొంగతీసుకోగలరు. అనురాగం, ప్రేమ అనేవి మీవంటి చంచల హృదయులకేం తెలుస్తుంది?" అన్నది విరక్తిగా.

"నన్ననవసరంగా రెచ్చకొట్టకు మెహర్. చెప్తున్నాను. ఇప్పుడు కనుక నేను వెళ్ళిపోయేనంటే మళ్ళీ ఈజన్మలో నీ మొహం చూడను."

"ఐతే తక్షణమే వెళ్ళిపొండి. నా కళ్ళముందు నుండి పొండి" అంటూ అతని జుట్టు గట్టిగా పట్టుకొని అతనిని లేవదీసింది.

రవీంద్ర చివ్వున లేచికూర్చున్నాడు.

"ఛీ! దుర్మార్గురాలా!" అన్నాడు ఎఱ్ఱబెక్కిన కళ్ళతో.

"నేనుకాదు దుర్మార్గురాలిని. నువ్వే దుర్మార్గుడివి..." రోషంగా అంది మెహర్

"నిన్ను...నిన్ను... యేం చేసినా పాపంలేదు. నీలాంటి కులటతో సంపర్కం పెట్టుకోవటం నాదే బుద్ధి తక్కువ. ఛూ"

రాస్కెల్! నా ర్కుడు!" అంటూ రక్తనాళాలు బ్రద్దలయ్యేలా అరచింది మెహర్. హు "నేను కులటనా? అనరా! అను. నీకు లొంగిపోయిన ఆడది నీకు లోకువ కాదూ? ఔను. నీలాటి చరిత్ర హీనుడి సంపర్కాన్ని కోరి తెచ్చుకున్న నేను, కులటనుకాక పతివ్రత నెలా అవుతానురా? నా వయస్సును, భవిష్యత్తును అన్నిటినీ విస్మరించి, బంగారంలాంటి నా జీవితాన్ని నీకోసం నాశనంచేసుకున్నాను. నీనుండి లభించిన ప్రతిఫలం కులట అన్న పదమేరా! ఔరా దౌర్భాగ్యుడా! స్త్రీలోని దేహాన్ని దాటి చూడలేని నీవంటి కాముకుడికి కులటకీ, పతివ్రతకీ తేడా యేంతెలుస్తుందిరా? స్త్రీలో శారీరక సౌందర్యాన్ని చూసి మెచ్చుకోవటం తప్ప, అంతరంగపు అందాన్ని చూడలేని నీలాటి నీచుడిని, మాటలతో మార్చగల ననుకోవటం నా దీ బుద్ధి తక్కువ. ఫో! ఇంక నా ఎదుట ఒక్క క్షణంకూడా నిల్చోకు. వెళ్లు" అంది మెహర్.

రవీంద్రకి కోపోద్రేకాలతో నోటి వెంబడి మాటలు రావటంలేదు. చాలా సేపటివరకు తలవంచుకుని కుర్చీలోనే కూర్చున్నాడు.

అతనలా మౌనంగా కూర్చునే సరికి, క్రమంగా ఆమె ఆవేశంకూడా చల్లారసాగింది. అప్పటి అతని మూర్తి ఎంతో దయనీయంగా కనిపించిం దామెకంటికి.

"రవీంద్రా! నన్ను క్షమించు. కోపంలో ఏమేమో అన్నాను." అంటూ అతని తలను తన గుండెకానించుకొని చెప్పాలనిపించిం దామెకు.

కాని ఆమె అలా అనుకుంటూ ఉండగానే అతను చటుక్కున లేచి, మాట మాత్రమైనా చెప్పకుండా వెళ్లిపోయేడు.

ఆమెలో నిరాశా నిస్పృహలతోపాటు, ఉక్రోషం, ద్వేషం కూడా కలిగినవి.

"పోనీ! నేనే అతనికోసం అంతగా పడిచస్తున్నాననుకుంటున్నాడు కాబోలు!" అనుకుంది.

ఇంతలో రహీం వచ్చేదక్కడకు. "ఆంటీ! డాక్టరుసాబ్ అప్పుడే వెళ్లిపోతున్నారే?" అన్నాడు. వాడికి అప్పుడే స్పష్టంగా మాట్లాడటం వస్తోంది. డాక్టర్ సాబ్‌కీ, మేనత్తకీ యేదో సన్నిహిత పరిచయముందని ఆ పసిమనసుకి కూడా తెలిసింది.

"ఔను బాబూ! మళ్లీ రేపు వస్తానని వెళ్లిపోయేరు." అంది.

"నువ్వెందు కేడుస్తున్నావు ఆంటీ? డాక్టరుసాబ్ కొట్టేడా?" అన్నాడు రహీం.

అప్పటికిగాని తెలియలేదు మెహర్‌కి, తన బుగ్గలమీద కన్నీటి చారికలున్నట్లు, తన కళ్లలోని తడి యింకా ఆరిపోనట్లు.

"లేదు బాబూ! నాకు జ్వరంవచ్చింది. పళ్లు నొప్పిగా ఉంది. అందు కేడుస్తున్నాను."

అయిందీ యిప్పు డర్థమవుతోంది. ఆ సంగతి తనకు మోహపు కైపులో ఉన్నపుడు తెలియలేదు. ఇప్పుడా కైపు దిగిపోయినాక, తను ఆ విషయాన్ని గ్రహించినా లాభం యేమీ లేకపోయింది. అంతా చెయ్యి జారిపోయింది. సర్వమూ నాశనమయింది.

మళ్లీ ఒకసారి ఖురానులోని వాక్యం గుర్తుకొచ్చింది మెహర్‌కి. భగవంతుడు ప్రతి మనిషికీ జీవితంలో ఒకే ఒక్క క్షణాన్ని అతని స్వయం నిర్ణయానికి వదిలివేస్తాడట ఆ క్షణాన్ని ఉపయోగపర్చుకునే విధంమీదనే, అతని భావి జీవితం ఆధారపడి ఉంటుందట.

ఔను. ఆ వాక్యాలలో ఎంత నిజముంది! పొరపాటున హాస్పిటల్‌లో ఉండగా రవీంద్ర ఆకర్షణకి తన మనసు లొంగిపోయినా, కనీసం అతడు వివాహితుడనీ, అతనిని వివాహమాడి జీవితాంతం అతనితో గడిపే అవకాశం తనకి లేదని తెలిసిన తరువాతనైనా తాను అతనినిదూరం చేసుకున్నట్లయితే, యీనాడు తానింత క్షోభను పొందవలసి వచ్చేది కాదు. భగవంతు డిచ్చిన ఒకే ఒక అమూల్యమైన క్షణాన్ని తను దుర్వినియోగ పరచుకుంది.

తను తప్పటడుగు వేసింది. ఆ క్షణంలో జారిన కాలుని తాను మళ్లీ వెనక్కి తీసుకోలేకపోయింది. అందుకే జారినా తిరిగి దానిని తీసుకోలేమని.

జీవితంలో తెలిసికాని, తెలియకగాని తప్పటడుగు వేస్తే, యింక సరాసరి పాతాళలోకంలోకే ప్రయాణం. బహుశా తెలియక తప్పటడుగు వేస్తే, సంఘం క్షమించక పోయినా కనీసం అలాటి వ్యక్తులను భగవంతుడన్నా క్షమిస్తాడు. కాని తెలిసి తెలిసి, తనలా తప్పటడుగు వేసే మనిషిని భగవంతుడు కూడా క్షమించలేడు.

రవీంద్ర పూర్వోత్తరాలు తెలియక అతనికి లొంగిపోయిందంటే కొంత అర్థముంది. అతను వివాహితుడనీ, నీతి దూరుడనీ తెలిసికూడా అతనితో శారీరక సంపర్కాన్ని కోరుకుంది. అది చాలక అతను తననేదో ప్రేమించాలనీ, పూర్తిగా తనకే అంకితమైపోవాలనీ పేరాశగా ప్రవర్తించింది.

ఫలితం కన్నీళ్లు, అవమానం.

ఈ కన్నీళ్లకు ఏదో విధంగా స్వస్తి చెప్పాలి.

ఈ అవమానానికి ఎలాగైనా ప్రతీకారం చెయ్యాలి. కాని ఎలా? ఎలా?

మెహర్ మెదడులో పిశాచాలు ప్రవేశించినవు. ఆమె శరీరంలో పాశవిక శక్తులు చోటు చేసుకోసాగినవు.

నిర్మలంగా చూసే ఆమె కళ్లలో క్రౌర్యరేఖలు కదలాడసాగినవు.

తీయని తలపులతోనిండిన ఆమె పెద

నడు.

ప్రతీకారవాంఛ ఆమె సహజ ప్రకృతినే మార్చివేసింది.

ఆమెలోని స్త్రీ సహజమైన సహనం, మార్దవం అన్నీ ఆ ప్రతీకార వాంఛ మాటున అణగారిపోయినవు.

ఆమె అలాటిస్థితిలో ఉండగానే ఒక రోజు రాత్రి ఎనిమిదిగంటల ప్రాంతంలో రవీంద్ర ఆమె గదిలోకి ప్రవేశించాడు. తలుపు గడియపెట్టి ఎఱ్ఱబారిన కళ్ళలో తీవ్రమైన కాంక్ష కదలాడుతుండగా అతను తనని సమీపిస్తుండేసరికి, మెహర్‌కి ఒక్కసారిగా ఏమనాలో తోచ లేదు.

అతని ముఖంతీరుచూస్తుంటే అతను తప్పతాగినట్లు తెలుస్తూనే ఉంది. అలాటి సమయంలో అతనితో వాదనకు దిగటం వల్ల ప్రయోజనం యేమీ లేదని ఆమెకు తెలుసు.

పైగా తను రాద్ధాంతంచేస్తే యింట్లో అందరికీ తెలిసిపోతుంది.

ఇటీవల మామూలు స్థితిలోఉన్నప్పుడు రవీంద్ర మెహర్‌ని అసహ్యించుకుంటున్నాడు. ఆమె ఛాయలకి వెళ్ళటానికే భయంగా ఉంటోంది.

కాని త్రాగిన మైకంలోఉన్న అతని మెదడులో ఆమెయొక్క సౌందర్యరేఖ లన్నీ మసకగా కదలాడేసరికి, యిక నిగ్రహించుకోలేక వచ్చేడు.

వాటేసుకున్నాడు రవీంద్ర.

మెహర్‌కి అతని స్పర్శ మరింత క్రోధాన్నీ, జుగుప్సనీ కలిగించింది. "ఛీ! మీ కెప్పుడూ నా శరీరమేకావాలి. నా మనసుని గురించి ఆలోచించనే ఆలోచించరు." అన్నది కోపంగా.

రవీంద్ర భయంకరంగా నవ్వేడు. "ఆడదానికి శరీరం, మనసూ రెండూ ఒకటేనోయ్. శరీరాన్ని లొంగదీసుకున్నామంటే, మనసు కూడా దానంతట అదే లొంగిపోతుంది" అన్నాడు, ఆమెను క్రూరంగా నలిపివేస్తూ.

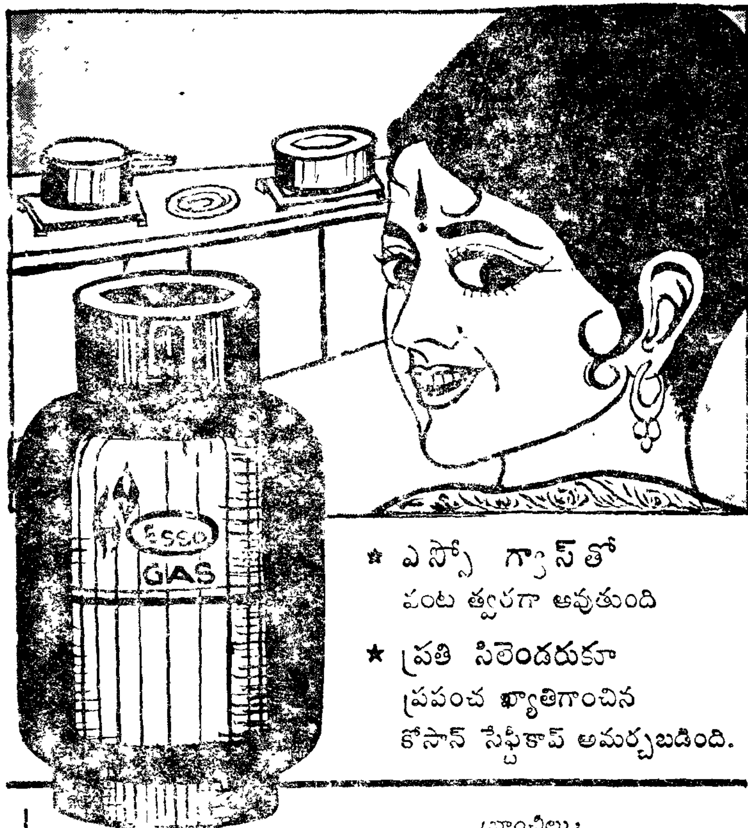
అంతబాధలోనూ ఆమెను అతని మాటలు ఆలోచింపజేసినవు. ఔను. సరిగ్గా యివే మాటలు ఒకప్పుడు పాషా కూడా అన్నాడు. ఆ వాక్యాల్లో ఎంత నిజమున్నదో యిప్పు డర్థమవుతోంది. స్త్రీ తన శరీరాన్ని ఎవరికి అర్పిస్తుందో ఆ పురుషుడిని ప్రేమించకుండా ఎన్నడూ ఉండలేదు స్త్రీకి శరీరము-మనసు వేరు కాదు. అవి రెండూ ఒకటే! ఒకదానిని లొంగదీసుకుంటే రెండవదానిని లొంగ దీసుకోవటం చాలా సులభం.

ఆనాడు తోటలో పాషా తనని బలాత్కారంగా పొంది, తనని పెళ్ళి చేసుకున్నట్లయితే యీనాడిలా అసహ్యించుకుంటూ కూడా రవీంద్రకు శరీరాన్నర్పించవలసినస్థితి కలిగేదికాదు

పాషా చెయ్యవలసిన పనిని రవీంద్ర

(కోసాన్ గ్యాస్ కంపెనీవారి ఏజంట్లు)

62-బి, సర్దార్ పటేల్ రోడ్, సికింద్రాబాదు-3 ఫోన్: 76600

బ్రాంచీలు:

హెడ్ ఆఫీసు:	4-1-881/7, తిలక్ రోడ్	ఫోన్ 42586
	15-9-311, అఫ్జల్‌గంజ్	ఫోన్ 42629
86, సరోజినీ దేవి రోడ్	16-6-68, చాదర్‌ఘాట్	ఫోన్ 52400
రాజ్‌మహల్ హోటల్ ఎదురుగా	ఆంధ్ర బ్యాంక్ ఎదురుగా, విద్యానగర్	ఫోన్ 35419
సికింద్రాబాదు.	సత్యా టాకీస్ వద్ద, ఆల్వాల్	ఫోన్ 79009
	గోల్డు స్పాట్ వద్ద, అమీర్ పేట	ఫోన్ 32901
	భారత్ హెవీఎలెక్ట్రికల్స్ రామచంద్రపురం	

సింది. అయినా తాను మాత్రం తన మనసునికూడా రవీంద్రకి యిచ్చివేసింది.

రవీంద్ర ఆ మనసును నిర్లక్ష్యంచేసి, తన శరీరంతో తృప్తి పడుతున్నాడు అనుకుంది.

ఆమె శరీరం మల్లెపూవులా అతని చేతుల్లో నలిగిపోతుంటే మెహర్ వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. "రవీంద్రా! ఎప్పుడూ యిలాగే నాకు యింత దగ్గరగా ఉండి పోరాదూ? నా శరీరానికి వచ్చినంత సన్నిహితంగా నా మనసులోకి కూడా రావటానికి ఎందుకు ప్రయత్నించవు?" అన్నది, అతని తలను తన గుండెకు గట్టిగా అదుముకుంటూ.

స్కాచ్ విస్కీ మైకంలో ఉన్న రవీంద్ర చెవులకు ఆమె మాటలు లీలగా వినిపించినయ్.

కాని ఆ వాక్యాలు అతని మనసుని మాత్రం స్పృశించలేకపోయినయ్.

తెల్లవారేక కళ్లు తెరిచిన మెహర్ గాట్లుపడిన తన బుగ్గలను, బరువుగా ఉన్న తన శరీరాన్ని చూసుకొని విచారంగా నవ్వుకుంది.

ఈ అనుభవానికి సంతోషపడాలో, దుఃఖించాలో కూడా ఆమె కర్థంకావటం లేదు.

కాని ఎంతైనా ఆమె శరీరం కొన్ని గంటలపాటు అతనికి లొంగిపోవడంవల్ల కొంచెం మెత్తదనం కలిగింది.

రవీంద్రకు మెల్లగా నచ్చచెప్పి ఎలాగైనా అతని తిరుగుళ్లను తగ్గించాలనుకుంది. ఏమైనా సరే రవీంద్రను జారవిడుచుకోకూడదు అని నిశ్చయించుకుంది. రాత్రి అనుభవాలను మత్తుగా నెమరువేసుకుంటూ.

ఆమె గదిబయటకు వచ్చే సరికి బారెడు ప్రొద్దెక్కింది.

సీటుగా ముస్తాబై ఉన్న రహీం ఆమె దగ్గరకు పరుగెత్తుకు వచ్చేడు. "ఆంటీ! ఆంటీ! ఇవ్వాళ నేను డాడీతో కలసి షాప్‌కి వెళ్తున్నాను." అన్నాడు

"ఎందుకు?" అనడిగింది అతని బుగ్గలను నిమురుతూ.

"ఏం లేదు. ఊరికే వెళ్తున్నాను. డాడీ నాస్తా చెయ్యగానే తనతోపాటు షాపుకి తీసుకు వెళ్తానన్నాడు. అక్కడ షాపులో కూర్చుంటే డబుల్‌డెక్కర్ బస్సులు, లారీలు, రిక్షాలు, కారులు ఎన్నో కనపడతయ్‌ట. ఎంతో బాగుంటుంది. నువ్వు కూడా రారాదూ?" అన్నాడు రహీం.

"నేను మళ్ళీ యింకోసారి వస్తాన్లే. ఈ రోజు నువ్వెళ్ళు" అంది మెహర్.

"సరే, టాటా! వచ్చేటప్పుడు నీకు చాక్లెట్లు కొనుక్కొస్తాన్లే. టాటా! టాటా!" అంటూ తుర్రున బయటకు పరుగెత్తాడు రహీం.

...ఇంక ఇప్పుడు!

ఈ తలనొప్పి మాత్ర మాత్రమే కలిగి ఉంది
హెచ్చు శక్తి + రక్షణ

హెచ్చు శక్తి ఎందుకంటె, అవేదన్ ప్లస్‌లో బాధను తొలగించే అదనపు పదార్థములు ఉన్నాయి. అది త్వరితముగా, నిరపాయముగా, నిశ్చయముగా, ఉపశమనమును కలిగిస్తుంది

రక్షణ ఎందుకంటె, అవేదన్ ప్లస్‌లో చాల కాలము వాడినా హానికరమైన చెడు ఫలితములను కలిగించే పదార్థములు ఏవీ లేవు.

Shilpi HPMA 2C/72 Tel

తలనొప్పి, జలుబు, ఫ్లూ, ఒంటి నొప్పి, పంటి నొప్పి మరియు బహిష్టు రోజులలో అవేదన్ ప్లస్‌ను వేసుకోండి.

మోతాదు : ఒకే ఒక బిళ్ల చాలును (నొప్పి తీవ్రముగా ఉంటే రెండు బిళ్లలు వేసుకోండి).
20 బిళ్లల కుటుంబ ప్యాకులో కూడ లభిస్తోంది.

SQUIBB®
SARABHAI CHEMICALS

avedan® plus

® ఇ. ఆర్. స్క్విబ్ & సన్స్ ఇన్‌కార్పొరేటెడ్ వారి రెజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్కుకు చిహ్నం. దీని లైసెన్సుడు ఉపయోగదారులు కరంచంద్ ప్రేమచంద్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

వైపుకు నడిచింది.

ఆ రోజు ఎందుకో ఆమె మనశ్శరీరాలు రెండూ గాలిలో తేలిపోతున్నట్లుగా ఉన్నయ్.

ఇటీవల ఎన్నడూలేని ప్రశాంతత హఠాత్తుగా ఆమె నావరించుకుంది.

ఆ రోజు తలారా స్నానంచేసింది మెహర్. అసలే రాగిరంగులో ఉండే ఆమె తలవెంట్రుకలు మరింత ఎర్రగా మెరిసిపోయినయ్.

తెల్లని పైజామా వేసుకొని, దానిమీద తెల్లని చుక్కలున్న నల్లకుర్తా వేసుకుంది. తెల్లని జార్జెట్ పల్లూని మెడను చుట్టివేసేలా వేసుకుంది.

క్రితంరోజే అహమ్మద్ ఎమ్మెస్సీ అప్లికేషన్‌ఫారం తెప్పించి ఆమెకిచ్చేడు.

స్నానంచేసి ఫారం పూర్తిచేసింది. ఆమెకు బోటనీలో ఎక్కువ మార్కులు రావటంవల్ల ఎమ్మెస్సీ బోటనీతో చేద్దామనుకున్నది మెహర్.

ఆ ఫారంలో ఒకచోట గెజిటెడ్ ఆఫీసర్ సంతకం కావలసి వచ్చింది. ఆ సాయంత్రం రవీంద్రని పిలిపించి సంతకం చేయించుకుందా మనుకుంది.

మర్నాడే ఫారం యూనివర్సిటీలో యిచ్చివేయాలి.

ఫారం పూర్తిచేయటం అవగానే మడిచి డ్రాయర్‌లో పెడుతుండగా పాషా వచ్చే దక్కడకు.

ఎదురుచూడని అతని ఆగమనానికి తబ్బిబ్బయింది మెహర్. కాని ఒక్కసారి ముఖాముఖి అతనిని కలుసుకుని ఎలాగైనా అతనితో తన నిశ్చయాన్ని చెప్పాలనుకోవటంవల్ల ఆమె వెంటనే అతనితో మాట్లాడటానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్లు అతనివంక ధైర్యంగా చూసింది.

"మెహర్! నేను నీతో ఏం మాట్లాడదల్చుకున్నానో నీకు తెలుసనుకుంటాను." అన్నాడు, ఉపోద్ఘాతాలేవీ లేకుండానే పాషా.

"తెలుసు." ఆమె కూడా సూటిగానే సమాధానమిచ్చింది.

"ఐతే నీకు నన్ను పెళ్ళి చేసుకోవటం ఇష్టమా, కాదా చెప్పు?"

"నా కిష్టం లేదు."

"ఎందు కిష్టంలేదు?"

"అదంతా నీ కనవసరం"

"ఆ డబ్టరు జీవితాంతం నీతోనే ఉంటాడనుకుంటున్నావా?"

"ఆ విషయాలన్నీ నీ కనవసరం"

"ఇప్పటికే ఆ డాక్టర్‌కి నీ మీద మోహం మెత్తిపోయింది. ఇంకా ఎన్నో రోజులు నీ అందంతో అతనిని ఆకట్టుకోలేవు. కేవలం శారీరక సౌందర్యంతో ఒక పురుషుడిని కలకాలం నువ్వు బంధించలేవు. మరికొన్ని రోజులుపోతే రవీంద్ర నీ ముఖం కూడా చూడడు. అప్పుడు నీ గతేం కావాలి?"

రవీంద్రను గురించి ఎలాటి భయసందేహాలున్నాయో, వాటినే పాషానోటివెంట వినేసరికి మెహర్ రెచ్చిపోయింది.

తను రవీంద్రయొక్క ప్రేమను గురించి సందేహిస్తున్నమాట నిజమే! కాని ఆవిషయమే మరోవ్యక్తి అందునా పాషా హెచ్చరికచేయటంతో ఆమె అభిమానం గాయపడింది.

"నా వ్యక్తిగత విషయాలలో జోక్యం కలిగించుకోవద్దని నీకు చాలా సార్లు చెప్పేను. ఇప్పుడు కూడా చెప్తున్నాను. దయచేసి, నన్ను విసిగించక వెళ్ళిపో" అంది అసహనంగా మెహర్.

"మరోసారి ఆలోచించికో మెహర్, నువ్వు శీలంలేని స్త్రీవని తెలిసీ నేను కాబట్టి పెళ్ళిచేసుకోవటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. మరోపురుషుడు నీసంగతి తెలిస్తే నీఛాయలకుకూడా రాడు. అవినీతి ఎన్నాళ్ళో దాగదు. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు నీసంగతి నలుగురికీ తెలియకపోదు. అలా తెలిసిననాడు జన్మలో నీకు పెళ్ళి జరగటం కల్ల. మనిద్దరికీ రక్త సంబంధంఉంది. పైగా చిన్నతనంనుండీ నీ మీద అభిమానం కలవాడిని. అందుకే చెప్తున్నాను. నా మాటవిని ఆ రవీంద్రను మర్చిపో! ఇప్పటికైనా నిన్ను క్షమించడానికి సిద్ధంగాఉన్నాను నేను"

మెహర్ అతనివంక అసహ్యంగా చూసింది. "సిగ్గులేదూ అలా మాట్లాడటానికి? అవినీతిట! అవినీతి! నువ్వెంత నీతిమంతుడివో నాకు తెలియదా? మగవాడు అవినీతిపరుడైనా అతను పెళ్ళికి అర్హుడు! ఆడదిమాత్రంకాదా? ఐనా 'నీతి' అని ముసుగుని కప్పుకుని పెళ్ళికోసం నేనేమీ పడిచావటంలేదులే. నీకబుర్లన్నీ ఏపతివ్రతకైనా చెప్పి ఆమె నుద్ధరించు. చిన్నతనం నుండి నాస్వభావం నీకు బాగా తెలుసు. నేను కోరుకున్నది యేదైనాసరే పొందటమే నాఉద్దేశం. అలాగే నా కిష్టంలేని పనిని నాచేత భగవంతుడు కూడా చేయించలేడు. తప్పో, ఒప్పో రవీంద్రకు నే నంకితం అయిపోయేను. జీవించినా నాబ్రతుకు అతని బ్రతుకుతోనే ముడివడిపోయిఉంటుంది. ఇంక నువ్వు ప్రయాసపడక వెళ్ళి ఏకోటీశ్వరుడి కూతురినో చేసుకుని సుఖపడు. సెలవ్" అంటూ చరచర గదిలోనుండి బయటకు వచ్చేసింది.

తరువాత ఓగంటకు పాషా బట్టలవీ సర్దుకుంటున్నట్లు, రాత్రి ఎనిమిదిగంటల రైలుకేప్రయాణమవుతున్నట్లు తెలిసింది మెహర్‌కి. అంతటితో పాషా తన జీవితంనుండి కూడా నిష్క్రమిస్తాడని తెలుసుకుని తృప్తిపడింది మెహర్.

మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంట లయింది. అప్పుడే భోజనంచేసి గదిలో కూర్చుంది మెహర్.

ఆమె మనసంతా చికాగ్గాఉంది. రవీంద్ర ఆరోజు తనతో పోట్లాడి

మాంసకృత్తుల లోపం వలన జుట్టు ఊడుటకు దారి తీస్తుంది

ప్యూర్ సిల్వీక్రిన్ 17 అత్యవసరమైన మాంస కృత్తుల అనుబంధములు కలిగియున్నది...జుట్టు మొదళ్ళకు అత్యవసర పోషణ కలుగజేసి జుట్టు ఊడిపోకుండ సహాయపడునని నోబుల్ ప్రైజ్ టెక్నిక్‌చే నిరూపించబడినది.

ప్యూర్ సిల్వీక్రిన్ ఊడిపోయే జుట్టును అరికట్టుటకు నిరూపణ

1. జుట్టు మొదళ్ళలో ప్రధానమైన ఎమినో-ఏసిడ్‌ల కొరత వలన జుట్టు పెరుగుదల పలుచబడి, అనారోగ్యవంతముగా ఉండును. ఈ పరిస్థితి అరికట్టక పోతే, జుట్టు పలుచబడి, ఊడిపోవుటకు దారి తీయగలదు

2. ప్యూర్ సిల్వీక్రిన్ (మేగ్నిఫైడ్) ప్రతిబంధవు 17 ఎమినో-ఏసిడ్‌ల రూపంలో ప్రకృతి సిద్ధమైన మాంస కృత్తులు గలిగి అత్యవసర, ఆరోగ్యమైన జుట్టు పెరుగుదలకు ఉపకరిస్తుంది. ప్యూర్ సిల్వీక్రిన్ త్వరితంగా జుట్టు మొదళ్ళ లోనికి చొచ్చుకొని పోవును.

3. నోబుల్ బహుమతి విజయ పరిశోధన వలన ప్యూర్ సిల్వీక్రిన్ రోపించిన మాంస కృత్తులను భర్తీ చేసి మరల మీ జుట్టు దట్టంగా పెంచి, ఆరోగ్యకరంగా వుండునట్లు చేస్తుంది.

నేడే ప్యూర్ సిల్వీక్రిన్ వాడుటకు ఆరంభించండి.

మంచి ఫలితాన్ని పొందటానికి ప్యూర్ సిల్వీక్రిన్ క్రమంగా వాడండి. ప్యూర్ సిల్వీక్రిన్ ప్రతి రోజూ రోజుకు రెండు సార్లు తలకు మర్దించండి. మీ జుట్టు పెరుగుట ఆరోగ్యవంతముగా వుండుట కనుగొనగలరు. కొద్ది కాలంలోనే, విచిత్రమైన ప్యూర్ సిల్వీక్రిన్ వాడకం మీ జుట్టు ఇదివరకటి ఆరోగ్యాన్ని చేకూర్చి దట్టంగా పెరుగుదల నిస్తుంది.

ప్యూర్ సిల్వీక్రిన్

వాడుట ఆరంభించండి

mcm/s/7 81

వచ్చి తనని రెచ్చగొట్టి మరీపోయేడు. రాత్రి అతను రావడంవల్ల తనకు తన శరీరంమీద వ్యామోహం పెరగటమే కాక అతనిని తన వైపుకు మళ్ళించు కోవాలన్న పేరాశకూడా అధికమయింది. ఎలాగైనా రవీంద్ర తనకి కావాలి, తనకే కావాలి. పూర్తిగా తనకే కావాలి, దాని కోసం ఏమైనా చెయ్యాలి అనుకుంది మెహర్.

గది బయటకు వచ్చి యిల్లంతా అసహనంగా తిరిగింది. తండ్రి భోజ నానికని డైనింగ్ రూముకి వెళ్ళినట్లు న్నాడు. అతని గది ఖాళీగా ఉంది. బాబా గదిలోకి వచ్చి చాలారోజులయింది. అసలు రవీంద్రతో పరిచయమైన దగ్గర నుండి ఆమె మనసు మనసులో ఉండటం లేదు ఇంట్లో వాళ్ళందరితోనూ యాంత్రి కంగా మసలుకుంటోందే తప్ప, వాళ్ళని యిదివరకటిలా గాఢంగా ప్రేమిం చలేకపోతోంది

బాబా గదంతా ఓసారి కలియ జూసింది మెహర్.

గదిలోని వస్తువులన్నీ ఎక్కడి వక్కడ పొందికగా అమర్చబడి ఉన్నయ్.

ఒకగోడకు గఫర్ ఖాన్, తాహెరాలు కలసి తీయించుకున్న ఫోటో. దాని ప్రక్కనే పిల్లలందరితోనూ కలసి తీయిం చుకున్న ఫామిలీఫోటో ఉన్నయ్. ఆ పట్టుకుని ప్రక్కనే అతనిచేత చంపబడ్డ పెద్దపులితో కలసి తీయించుకున్న ఫోటో ఉంది. ఆ ఫోటో వంకనే చాలాసేపు చూస్తూ నిల్చుండిపోయింది మెహర్.

తండ్రి మంచి వేటగాడు. వయసులో ఉండగా సంవత్సరాని కొకసారైనా వేటకు వెళ్ళి పులులను, తోడేళ్ళను, ఎలుగుబంట్లను చంపుతూండేవాడట. నాలుగైదు సంవత్సరాలనుండి అస్వస్థ తగా ఉండటంవల్ల వేటాడటం మాని వేసేడు.

అహమ్మద్ మాత్రం అప్పుడప్పుడు తండ్రి వాడిన తుపాకినే పట్టుకుని స్నేహి తులతో కలసి వెళ్ళి పావురాలను, జింక లను చంపుకు వస్తుంటాడు.

రజ్వీకి వేట అంటే పరమ అస హ్యంట. ఎన్నడూ తుపాకిని ముట్టుకుని ఎరుగడు రజ్వీ. "వట్టి పిరికిపంద" అని నవ్వుకుంది మెహర్.

ఎదురుగా టేబుల్ మీద ఖురాను, మరి కొన్ని మతగ్రంథాలు ఇంగ్లీషులోను, ఉర్దూలోను వ్రాయబడినవి వరుసగా పేర్చబడి ఉన్నయ్. ఆ పుస్తకాల మధ్య రహీం ఆరునెలల బాబుగా ఉన్నపుడు తీసిన ఫోటో ఉంది.

టేబులుకున్న సొరుగును యాదాలా పంగా లాగింది మెహర్.

సొరుగు తీయగానే ఆమెకు మొట్ట మొదట కనపడింది తుపాకీ!

ఆమెగుండె ఝల్లుమంది.

దానిని చూసి తనెందుకలా భయపడుతున్నదో తనకే తెలియదు.

వెంటనే సొరుగును అవతలకు నెట్టి వేసింది మెహర్.

ఇంతలో "ఆంటీ! ఆంటీ!" అన్న రహీం అరుపులు విని గదిలోనుండి యివతలకు వచ్చింది మెహర్.

అహమ్మద్ షాపునుండి అప్పుడే భోజనానికని వచ్చినట్లున్నాడు. తండ్రి చేతుల్లోనుండి క్రిందికిజారి ఆమెవైపుకు పరుగెత్తుకు వచ్చేడు రహీం.

"ఆంటీ! ఆంటీ! నేను షాపు కెళ్ళి వచ్చా" అన్నాడు ఆమె కాళ్లను చుట్టి వేస్తూ.

"ఎలాఉంది షాపు ?" అంటూ అతనిని ఎత్తుకుంది. రహీం "చాలా బాగుంది ఆంటీ! నువ్వుకూడా షాపుకు రాకూడదూ? అక్కడకూర్చుంటే కార్లు సైకిళ్ళు, రిక్షాలు, బస్సు ... ఎన్ని న్నాయో" అన్నాడు సంబరపడిపోతూ.

అహమ్మద్ లోపలికి వెళ్తూ "రహీం భోజనానికి రావూ?" అని కేకేసేడు.

"నువ్వు వెళ్ళు డాడీ! నేను ఆంటీతో మాట్లాడి వస్తాను" అని తండ్రిని పంపించి మెహర్‌తో "అక్కడ యింత పెద్దబస్సులు కూడా ఉన్నయ్ ఆంటీ" అన్నాడు రెండు చేతులు బారజాపుతూ.

"ఇంకా ఏమున్నాయ్?" అనడిగింది

"స్కూటర్లుకూడా ఉన్నయ్ ఆంటీ! అందులో ఒక స్కూటర్ మీద డాక్టర్ సాబ్ చిన్న ఆంటీని ఎక్కించుకుని షాపుకు వచ్చేడుకూడా"

చటుక్కున అతని మాటలకు అడ్డు తగుల్తూ "ఏమిటి? డాక్టర్‌సాబ్ షాపుకు వచ్చాడా?" అనడిగింది.

"ఔను ఆంటీ! డాడీని చూసి స్కూటర్ ఆపేడు డాక్టర్‌సాబ్. డాడీతో మాట్లాడేడు కొంచెం సేపు. డాడీ డాక్టర్ సాబ్‌కీ, ఆంటీకీ డ్రింకు-లిప్పించేడు" నాకూకూడా యిప్పించేడు" అన్నాడు బుగ్గలు సొట్టలుపడేలా నవ్వుతూ రహీం.

"ఆంటీ ఎవరురా?" అంది అసహనంగా మెహర్.

"ఆంటీయా? ఆంటీయే?" అన్నాడు యేమని చెప్పాలో తోచక రహీం.

"ఎలావుంది ఆంటీ? నా అంత ఉందా? చీరకట్టుకుందా?" అనడిగింది ఆత్రంగా.

"ఆంటీ అచ్చు నీలానే ఉంది. చాలా బాగుంది. ఎఱ్ఱచీరకట్టుకుంది. రెండుజడ లేసుకుంది" అన్నాడు రహీం ఉత్సాహంగా.

ఇంక ఆపసివాడితో మాట్లాడబుద్ధి కాలేదు మెహర్‌కి. ఆమె గుండె భగభగ

"నువ్వెళ్ళి అన్నంతిను, డాడీ కోప్పడతాడు" అంటూ అతనిని లోపలికి పంపించివేసింది.

"ఎఱ్ఱచీర, రెండుజడల ఆంట. హుం! రాత్రి నాతో అంత సేపు గడిపి, తెల్లవారేసరికి మరో స్త్రీని స్కూటరు మీద ఎక్కించుకుని జల్సాగా తిరు తున్నాడన్నమాట! ఛ! ఎంత విశ్వా ఘాతకుడు! మల్లెపూవులాటి తన ... సుని, అందులోని తన ప్రేమవరిమళా ఆస్వాదించలేకపోయేడా మూర్ఖుడు వాడిని ఏం చేసినా పాపంలేదు. వాడిని ముక్కలు ముక్కలుగా నరికినా పాపం లేదు. వాడిని-ఆ నరరూప రాక్షసుని నా జీవితంతో చెలగాటమాడిన ఆ తకుణ్ని నాశనం చేస్తాను. వాడిని నాశనంచేస్తాను" అనుకుంది, ఉద్రేకంగా పిడికిలి బిగిస్తూ మెహర్.

అసలే ఆమె మనసు గాయపడిఉంది. దానికి తోడు పాషా మాటలు పుండుమీద కారం జల్లినట్లు మరింత బాధ పెట్టినయ్. అలాటి స్థితిలో ఎలాగైనా రవీంద్రతో రాజీకి వద్దామనుకుంటున్న సమయంలో ఆ వార్త ఆమెకు అశనిపాతంలా తగిలింది.

(సశేషం)

Printed and Published by A. Sudhakara Rao, at 5-9-88, Public Garden Road, Hyderabad, for YUVA Publications and Printed at Dolton Press, Hyderabad-1.
Controlling Editor: "CHAKRAPANI"